

EUROOPAN KESKUSPANKKI

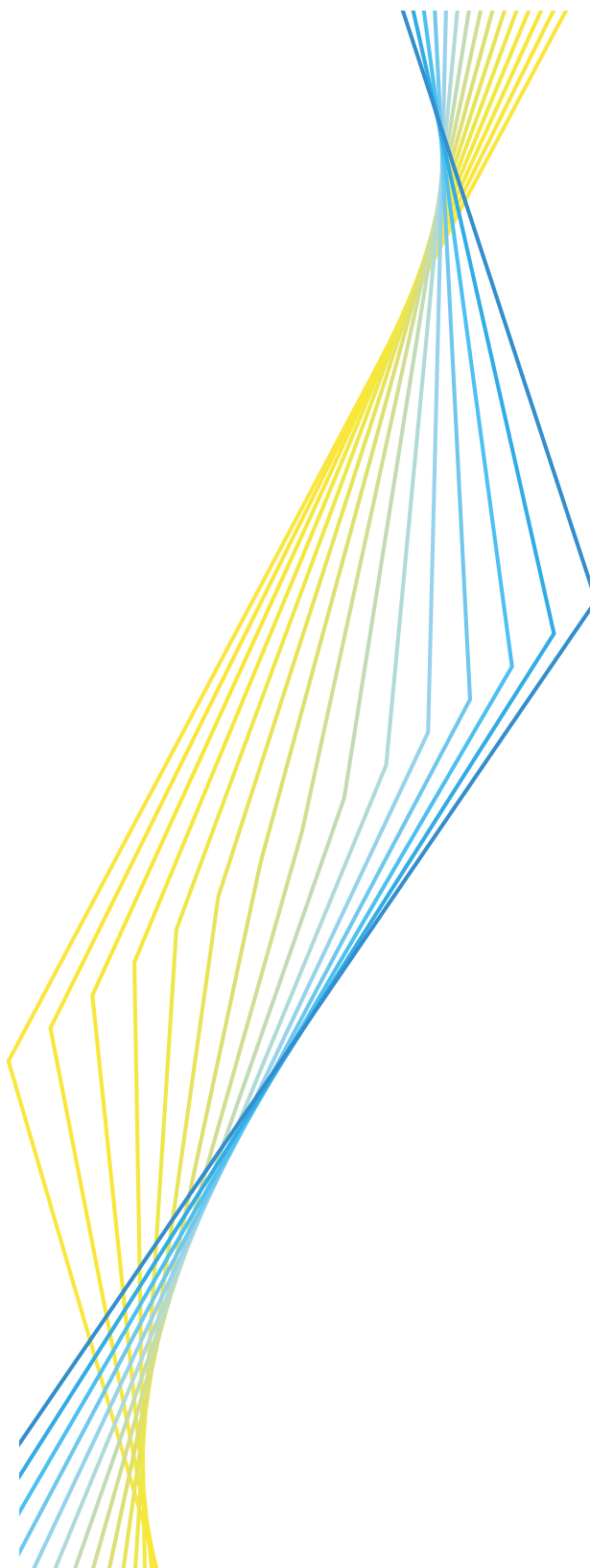
ECB EZB EKT BCE EKP

KUUKAUSIKATSAUS

Lokakuu 2002

EUROOPAN KESKUSPANKKI

KUUKAUSIKATSAUS

Lokakuu 2002

© Euroopan keskuspankki, 2002

Käyntiosoite	Kaiserstrasse 29 D-60311 Frankfurt am Main Germany
Postiosoite	Postfach 16 03 19 D-60066 Frankfurt am Main Germany
Puhelinnumero	+49 69 1344 0
Internet	http://www.ecb.int
Faksi	+49 69 1344 6000
Teleksi	411 144 ecb d

Kuukausikatsauksen laatimisesta vastaa EKP:n johtokunta. Pääkirjoitusta lukuun ottamatta Kuukausikatsaus on käännetty Suomen Pankissa, joka myös huolehtii katsauksen julkaisemisesta.

Kuukausikatsauksen voi tilata osoitteesta Suomen Pankki, osoiterekisteri, PL 160, 00101 HELSINKI; puh. (09) 1831, faksi (09) 174 872; sähköposti: publications@bof.fi.

Kaikki oikeudet pidätetään. Kopiointi on sallittu opetuskäyttöön ja ei-kaupallisiin tarkoituksiin, kunhan lähde mainitaan.

Tämän numeron tilastot perustuvat 9.10.2002 käytettävissä olleisiin tietoihin.

ISSN 1561-0322

Sisällys

Pääkirjoitus	5
Euroalueen talouskehitys	7
Rahatalous ja rahoitusmarkkinat	7
Hintakehitys	17
Tuotanto, kysyntä ja työmarkkinat	25
Valuuttakurssit ja maksutase	32
Kehikot:	
1 Rahapoliittiset operaatiot ja likviditeettitilanne 23.9.2002 päätyneenä pitoajanjaksona	12
2 Kuluttajien inflaatiokäsitykset ja toteutunut inflaatiövauhti viime aikoina	18
3 Omistusasuntojen hinnat euroalueella	23
4 Haasteet julkisen talouden vakauttamiselle	30
5 Pääomavirtojen kehitys euroalueella ja Yhdysvalloissa	37
Rahapolitiikan välittyminen euroalueella	41
Euroalueen repomarkkinoiden pääpiirteitä	53
Euroalueen tilastot	1*
Eurojärjestelmän rahapoliittiset toimenpiteet	81*
Euroopan keskuspankin (EKP) julkaisuja	87*

Lyhenteet

Maat

BE	Belgia
DK	Tanska
DE	Saksa
GR	Kreikka
ES	Espanja
FR	Ranska
IE	Irlanti
IT	Italia
LU	Luxemburg
NL	Alankomaat
AT	Itävalta
PT	Portugali
FI	Suomi
SE	Ruotsi
UK	Iso-Britannia
JP	Japani
US	Yhdysvallat

Muut

BIS	Kansainvälinen järjestelypankki
BKT	bruttokansantuote
BPM5	IMF:n maksutasekäsikirja (5. laitos)
cif	kulut, vakuutus ja rahti hintaan luettuina
ECU	Euroopan valuuttayksikkö
EKP	Euroopan keskuspankki
EKPJ	Euroopan keskuspankkijärjestelmä
EKT 95	Euroopan kansantalouden tilinpitojärjestelmä 1995
EMI	Euroopan rahapoliittinen instituutti
EMU	talous- ja rahaliitto
EU	Euroopan unioni
EUR	euro
fob	vapaasti laivassa
ILO	Kansainvälinen työjärjestö
IMF	Kansainvälinen valuuttarahasto
KHI	kuluttajahintaindeksi
NACE Rev. I	Euroopan yhteisön tilastollinen toimialaluokitus
repo	takaisinostosopimukseen perustuva käänteisoperaatio
SITC Rev. 3	Kansainvälinen ulkomaankaupan tavaranimikkeistö (3. tarkistettu laitos)
YKHI	yhdenmukaistettu kuluttajahintaindeksi

Euroopan yhteisön käytännön mukaisesti EU-maiden nimet ovat aakkosjärjestyksessä kunkin maan omakielisen nimen mukaan (eivät suomennoksen mukaan).

Pääkirjoitus

EKP:n neuvosto päätti 10.10.2002 pitämässään kokouksessa, että eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja eli minimitarjouskorko on edelleen 3,25 %. Myös maksuvalmiusluoton korko ja talletuskorko jätettiin ennalleen 4,25 ja 2,25 prosenttiin.

Nämä päätökset perustuivat EKP:n rahapolitiikan strategian mukaiseen raha- ja reaalitalouden sekä rahoitusmarkkinoiden kehityksen kokonaisvaltaiseen analyysiin, joka sisälsi viimeaikaiset tiedot. EKP:n neuvosto tuli arvioinnissaan siihen lopputulokseen, että hintavakauteen kohdistuvat riskit ovat tällä hetkellä tasapainossa.

Ensimmäisen pilarin tarkastelu osoittaa, että raha-aggregaatti M3:n vuotuisen kasvuvauhdin kolmen kuukauden keskiarvo kesä-elokuussa 2002 oli 7,1 %, kun se touko-heinäkuussa oli ollut 7,3 %. Näin ollen rahan määrän kasvu pysyi euroalueella voimakkaana ja likviditeetti runsaana.

Rahan määrän viimeaikaista kehitystä on kuitenkin tulkittava huolella. Yhtäältä kehitykseen on vaikuttanut rahoitusmarkkinoilla vallitseva huomattava epävarmuus, mitä osaltaan on heijastanut sijoittajien voimakas kiinnostus likvideihin sijoituskohteisiin. Toisaalta lyhyiden korkojen matala taso on pyrkinyt kiihdyttämään rahan määrän kasvua, mikä näkyy erityisesti suppean raha-aggregaatin M1:n kasvuna. Samalla yksityiselle sektorille myönnettujen luottojen määrän kasvuvauhti näyttää tasaantuneen reiluun 5 prosenttiin, mikä reaalisesti tarkasteltuna vastaa pitkän aikavälin keskiarvoa.

Kun kaikkia ensimmäiseen pilariin liittyviä tietoja tarkastellaan keskipitkän aikavälin näkökulmasta, käy ilmi, että likviditeettiä on runsaammin kuin kestävään, inflaatiota kiihdyttämättömään talouskasvuun tarvittaisiin. Tämänhetkisen taloudellisen ympäristön huomioon ottaen EKP:n neuvosto ei kuitenkaan katso, että tästä aiheutuisi inflaatiopaineita lähiaikoina.

Toisen pilarin osalta voidaan todeta, että viimeaikaiset tiedot ja kyselytutkimusten tulokset vahvistavat euroalueen taloudellisen toimeliaisuuden pysyvän vaimeana. Näiden tietojen mukaan BKT:n määrän kasvu vuoden 2002 kolmannella neljänneksellä voi osoittautua samankaltaiseksi kuin kahdella ensimmäisellä neljänneksellä, jolloin neljännes-

vuosikasvu ylsi 0,4 prosenttiin. Tätä taustaa vasten ei näytä todennäköiseltä, että aiemmat odotukset taloudellisen toimeliaisuuden kiihtymisestä vuoden 2002 toisella puoliskolla toteutuisivat. Vaimean talouskasvun seurauksena julkiset ja yksityiset enustelaitokset ovat tarkistaneet alaspäin ennustetaan BKT:n määrän kasvusta. Myös viimeaikainen rahoitusmarkkinakehitys viittaa kasvuodotusten heikentymiseen.

Todennäköisimmän tulevaisuudenkuvan mukaan euroalueen talouden kasvuvauhti palaa potentiaalisen kasvuvauhdin mukaiseksi vuoden 2003 aikana. Tässä tulevaisuudenkuvassa otetaan huomioon euroalueen talouden perustekijöiden vahvuus, ja sen toteutuminen riippuu kotimaisen kysynnän elpymisestä ja maailmantalouden kasvun piristymisestä.

Taloussnäkyymiin liittyy kuitenkin paljon epävarmuutta, mihin ovat syynä erityisesti osakkeiden hintojen jyrkkä lasku ja sen mahdolliset kielteiset talousvaikutukset sekä geopolittiset jännitteet, joista on osoituksena öljyn hinnan nousu. Euroalueen kotitalouksien suorien ja epäsuorien osakesijoitusten kasvu viime vuosina on lisännyt todennäköisyyttä, että viimeaikainen rahoitusmarkkinakehitys vaikuttaa varallisuusvaikutusten kautta negatiivisesti kulutukseen. Lisäksi rahoitusmarkkinoiden viimeaikainen kehitys saattaa lisätä euroalueella toimivien yritysten kustannuksia niiden hankkiessa oman pääoman ehtoista rahoitusta investointeja varten. Vaikka käytettävissä olevat tiedot viittaavatkin siihen, että osakemarkkinoiden kehityksen suorat vaikutukset kulutukseen jäävät euroalueella verrattain vähäisiksi ja paljon pienemmiksi kuin muilla merkittävillä talousalueilla, osakekurssien maailmanlaajuinen jyrkkä lasku on lisännyt elpymiseen liittyviä riskejä. Lisäksi maailmantalouden tasapainottomuudet ja niiden mahdolliset vaikutukset euroalueen talouteen muodostavat edelleen merkittävän riskin talouskasvulle. Kaiken kaikkiaan nykytilanteessa onkin erityisen vaikeaa tehdä tarkkoja arvioita euroalueen tai maailmantalouden elpymisen ajoituksesta ja voimakkuudesta.

Hintakehityksen tarkastelu osoittaa, että vuotuisen YKHI-inflaatio oli elokuussa 2,1 %. Syyskuussa se oli Eurostatin alustavan arvion mukaan 2,2 %. YKHIn yksittäisten alaerien kehityksestä ei vielä ole saatavilla yksityiskohtaisia tietoja, mutta inflaa-

tiovauhdin viimeaikainen nopeutuminen johtuu todennäköisesti energian hintojen noususta. Kehitys vastaa yleisesti aiempia odotuksia, joiden mukaan inflaatiovauhti vaihtelee 2 prosentin tuntumassa vuoden 2002 lopun ajan. Yksittäisten aluerien kehityksestä elokuussa 2002 on jo tietoja, joiden mukaan ilman jalostamattomien elintarvikkeiden ja energian hintoja laskettu YKHI-inflaatio pysytteli 2,5 prosentissa eli lähellä vuoden 2002 alun tasoa. Inflaatiovauhdin taustalla on kuitenkin hyvin erilaisia kehityssuuntia. Muiden teollisuustuotteiden kuin energian hintojen nousuvauhti on hidastunut merkittävästi vuoden 2002 aikana, kun taas palvelujen hinnat ovat nousseet voimakkaasti.

Öljyn hintakehitys tulee vaikuttamaan lyhyen aikavälin inflaatiovauhtiin. Samalla euron kurssin vahvistuminen tämän vuoden alusta lähtien ja yleinen taloustilanne vähentänevät inflaatiopaineita. Inflaatiovauhdin arvioitu hidastuminen ja pysyminen alle 2 prosentissa riippuu kuitenkin öljyn hinnan kehityksestä ja palkkakehityksen maltillisuudesta. Nimellispalkat ovat olleet nousussa, ja alustavien tietojen mukaan tämä kehityssuunta on näyttänyt pysähtyneen vasta viime aikoina. Myös euroalueen kuluttajahintojen ja erityisesti palvelujen hintojen kehitystä on seurattava tarkoin.

Kaiken kaikkiaan rahapolitiikka tähtää edelleen hintavakauden ylläpitämiseen keskipitkällä aikavälillä ja toimii siten kuluttajien ja sijoittajien odotusten luottettavana ankkurina. Tällä hetkellä kokonaiskysynnän ja valuuttakurssien kehityksen odotetaan vähentävän inflaatiopaineita, mutta rahatalouden, palkkojen ja öljyn hinnan kehitys voi toisaalta viitata riskeihin inflaatiopaineiden kasvusta. Niinpä kaikkia keskipitkän aikavälin hintavakautta mahdollisesti uhkaavia tekijöitä on seurattava tarkoin.

Euroalueen finanssipolitiikan osalta EKP:n neuvosto ilmaisi huolensa siitä, että kaikissa jäsenmaissa ei vielä ole pyritty riittävän kunnianhimoisesti saattamaan julkistaloutta lähelle tasapainoa tai ylijäämäiseksi keskipitkällä aikavälillä. Näiden maiden tämänhetkiset julkisen talouden ongelmat johtuvat siitä, etteivät ne parantaneet tuntuvasti julkisen talouden rahoitusasemaa silloin, kun talouskasvu oli huomattavasti nykyistä nopeampaa. Tämän tilaisuuden mentyä ohi on jouduttu tilanteeseen, jossa näiden maiden on sitouduttava tiukasti välttämään perustamissopimuksessa määritettyjä

liiallisia alijäämiä sekä saavuttamaan vakaus- ja kasvusopimuksessa sovittu julkisen talouden rahoitusasema, joka on lähellä tasapainoa tai ylijäämäinen. On nopeasti ja päättäväisesti laadittava uskottavat vakauttamissuunnitelmat, jotka perustuvat sekä realistisiin oletuksiin taloudellisesta toimintaympäristöstä että tarkoin täsmennettyihin vakauttamistoi-miin. Näissä suunnitelmissa suhdannekorjatun julkisen talouden rahoitusaseman on kohennettava vuosittain merkittävästi. Suunnitelmia on myös noudatettava tiukasti, ja ne on saatettava päätökseen mahdollisimman lyhyessä ajassa. Tämän prosessin tukemiseksi EKP kehottaa luomaan tehokkaita menettelyjä, joiden avulla vakauttamissuunnitelmien toteuttamista seurataan tarkasti. Lisäksi liiallisia alijäämiä koskevaa menettelyä on sovellettava kaikilta osin ja kirjanpitosääntöjä noudatettava tiukasti.

Uskottava julkisen talouden vakauttaminen tukee talouden kasvunäkymiä. Finanssipolitiikan uskottavuuden lisääntyminen kompensoi vakauttamistoi-mista aiheutuvia suoria vaikutuksia lyhyen aikavälin kysyntään, mikä puolestaan vahvistaa luottamusta ja siten yksityistä kulutusta. Pyrkimys kohti vakaus- ja kasvusopimuksen mukaista julkisen talouden rahoitusasemaa luo lisäksi vähitellen mahdollisuuksia varautua väestön ikääntymiseen ja siitä julkiselle taloudelle aiheutuviin vaikutuksiin.

Hallituksia kehoitetaan myös toteuttamaan ripeästi rakenneuudistuksia sekä julkisten menojen ja tulojen suhteen että työ-, rahoitus- ja hyödyke-markkinoilla. Jos niihin syihin, jotka hidastavat keskipitkän aikavälin potentiaalisen tuotannon kasvua sekä estävät täyden potentiaalin saavuttamista tämänhetkisessä tuotannossa, ei puututa viipymättä ja entistä määrätietoisemmin, käyvät seuraukset kalliiksi. Tällöin olisi entistäkin vaikeampaa saavuttaa Lissabonin huippukokouksessa asetetut tavoitteet. Rakenneuudistuksista saadaan täysi hyöty vasta ajan mittaan. Nykytilanteessa rakenneuudistuksia tulisi päättäväisesti nopeuttaa erityisesti siksi, että se tukisi luottamusta talouskehitykseen.

Kuukausikatsauksen tässä numerossa on vakioartikkelin lisäksi kaksi muuta artikkelia. Niistä ensimmäisessä tarkastellaan viimeaikaisia tutkimustuloksia rahapolitiikan välittymisestä euroalueella. Toisessa artikkelissa analysoidaan euroalueen repomarkkinoiden pääpiirteitä.

Euroalueen talouskehitys

I Rahatalous ja rahoitusmarkkinat

Rahapoliittiset päätökset

Kokouksessaan 10.10.2002 EKP:n neuvosto päätti, että vaihtuvakorkoisina huutokauppoina toteutettavien perusrahoitusoperaatioiden minimitarjouskorko on edelleen 3,25 %. Maksuvalmiusluoton korko päätettiin niin ikään pitää edelleen 4,25 prosentissa ja talletuskorko 2,25 prosentissa (ks. kuvio 1).

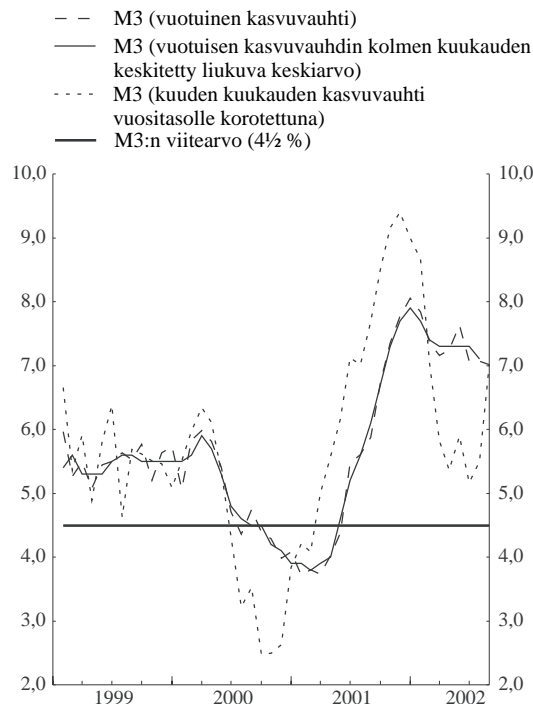
M3 kasvoi edelleen nopeasti elokuussa

Lavean raha-aggregaatin M3:n vuotuinen kasvuvauhti hidastui hieman elokuussa eli 7,0 prosenttiin heinäkuun 7,1 prosentista (ks. kuvio 2). Kasvuvauhdin hidastuminen johtui kuitenkin pääasiassa vertailuajankohdan vaikutuksesta; M3 itse asiassa kasvoi elokuussa voimakkaasti edelliskuuhan verrattuna eli 0,7 %. M3:n vuotuisen kasvuvauhdin kolmen kuukauden liukuva keskiarvo pieneni kesä-elokuussa 7,1 prosenttiin, kun se

Kuvio 2.

M3:n kasvu ja viitearvo

(kausi- ja kalenterivaihtelusta puhdistettuja tietoja)

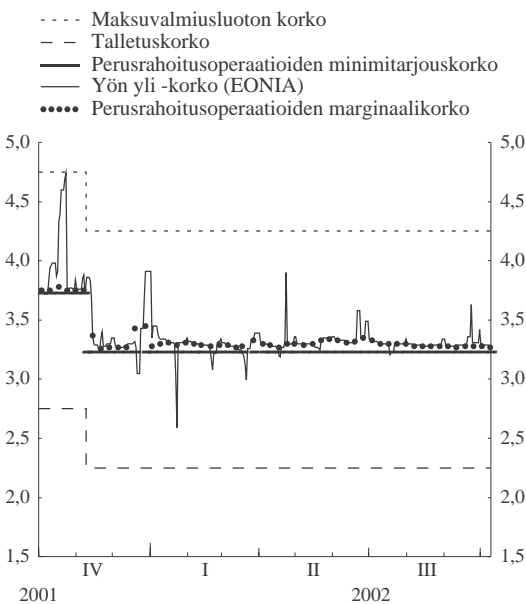

Lähde: EKP.

Kuvio 1.

EKP:n korot ja rahamarkkinakorot

(vuotuinen korko, päivähavaintoja)

Lähteet: EKP ja Reuters.

edellisellä jaksolla toukokuusta heinäkuuhun oli ollut 7,3 %.

M3:n viime kuukausinakin voimakkaana jatkunut kasvu johtuu osittain siitä, että rahoitusmarkkinoiden lisääntyneen epävarmuuden vuoksi sijoituksia on siirretty yhä enemmän lyhytaikaisiin ja likvideihin instrumentteihin. Lisäksi on todennäköistä, että myös likvidien instrumenttien hallussapidon alhaiset vaihtoehtokustannukset ovat vaikuttaneet rahan määrän kehitykseen. Koska M3:n kasvu on pitkään jatkunut voimakkaana, euroalueella on runsaasti likviditeettiä. Likviditeetin runsaus saattaa aiheuttaa uhkia hintavakaudelle keskipitkällä aikavälillä, mikäli likviditeetitilannetta ei normalisoida. Nykyisessä taloustilanteessa ei kuitenkaan näytä olevan riskiä, että likviditeetin runsaus aiheuttaisi inflaatiopaineita lähitulevaisuudessa.

M3:n pääeristä suppean raha-aggregaatin M1:n kasvuvauhti nopeutui elokuussa 7,8 prosenttiin heinäkuun 7,6 prosentista (ks. taulukko 1). Aiempien kuukausien tapaan kasvun nopeutuminen johtui liikkeessä olevan rahan vuotuisen kasvuvauhdin yhä jatkuvasta elpymisestä. Kausivaihtelusta puhdistettuna liikkeessä olevan rahan määrä kasvoi elokuussa 7,2 miljardia euroa edellis-kuisesta, kun se maaliskuu-heinäkuussa oli kasvanut keskimäärin 9,5 miljardia euroa kuukaudessa. Liikkeessä olevan rahan määrän kasvu viime kuukausina todennäköisesti johtuu siitä, että talouden toimijat euroalueella ja sen ulkopuolella ovat asteittain palauttaneet käteisvarantoja aiemmalle tasolle. Liikkeessä olevan rahan määrään oli pienentynyt huomattavasti ennen käteisrahan vaihtoa. M1:n (liikkeessä oleva raha ja yön yli -talletukset) vuotuisen kasvuvauhdin nopeutuminen viime kuukausina liittyy osittain siihen, että rahoitusmarkkinoiden nykyisen epävarmuuden vuoksi likvidien instrumenttien kysyntä varoitoimenpiteenä on kasvanut. M1:n kasvuvauhdin nopeutuminen liittyy myös sen erien hallussapidon alhaisiin vaihtoehtoiskustannuksiin.

Muiden lyhytaikaisten talletusten kuin yön yli -talletusten vuotuinen kasvuvauhti hidastui hieman elokuussa eli 5,4 prosenttiin heinäkuun 5,5 pro-

sentista (ks. taulukko 1). Jälkimmäisten instrumenttien vuotuinen kasvuvauhti hidastui elokuussa 10,1 prosenttiin heinäkuun 10,4 prosentista pääasiassa vertailuajankohdan vaikutuksesta. Näiden instrumenttien lyhyen aikavälin kasvuvauhti itse asiassa nopeutui elokuussa, mikä on sopusoinnussa sen kanssa, että likvidien instrumenttien kysyntä on kasvanut rahoitusmarkkinoiden epävarmuuden vuoksi.

M3:n vastaeristä rahalaitosten pitkäaikaisten velkojen (laskettuna ilman pääomaa ja varauksia) vuotuinen kasvuvauhti nopeutui elokuussa 5,2 prosenttiin, kun se heinäkuussa oli ollut 4,8 %. Tämä vastaa käsitystä siitä, että sijoittajat karttavat aiempaa enemmän riskejä.

Yksityiselle sektorille myönnettyjen lainojen vuotuinen kasvuvauhti vakautui

Rahalaitosten taseen vastaavaa-puolella euroalueella oleville myönnettyjen luottojen vuotuinen kasvuvauhti kiihtyi elokuussa 4,2 prosenttiin, kun se oli edellisessä kuussa ollut 4,1 %. Kasvuvauhdin kiihtymiseen vaikutti kuitenkin se, että luottojen kaksi tärkeintä alaerää kehittyivät eri suuntiin (ks. kuvio 3). Siinä missä julkisyhte-

Taulukko 1.

Euroalueen rahataloudelliset muuttujat

(vuotuinen prosenttimuutos, neljännesvuosikeskiarvoja)

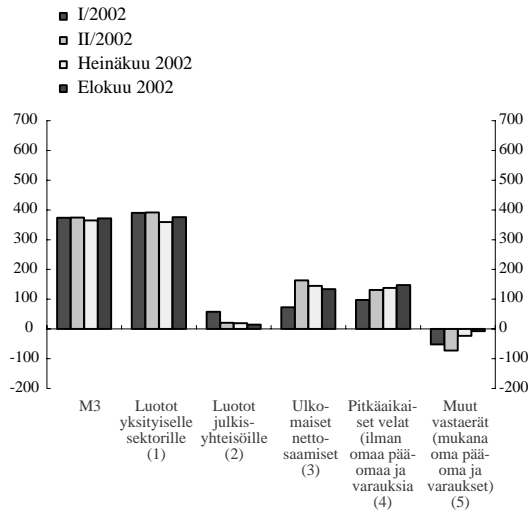
	2001 IV	2001 I	2002 II	2002 Toukokuu	2002 Kesäkuu	2002 Heinäkuu	2002 Elokuu
<i>Kausi- ja kalenterivaihtelusta puhdistetut tiedot</i>							
M1	5,5	6,2	6,6	6,8	6,9	7,6	7,8
<i>joista:</i> liikkeessä oleva raha	-18,5	-28,0	-20,0	-18,2	-14,4	-9,6	-5,7
<i>joista:</i> yön yli -talletukset	10,4	13,0	11,7	11,5	10,8	10,8	10,1
M2-M1 (= muut lyhytaikaiset talletukset)	6,0	6,8	6,4	6,7	6,1	5,5	5,4
M2	5,7	6,5	6,5	6,8	6,5	6,5	6,5
M3-M2 (= jälkimmäisten instrumenttien)	19,0	14,6	12,6	13,1	10,7	10,4	10,1
M3	7,5	7,6	7,3	7,6	7,1	7,1	7,0
<i>Kausi- ja kalenterivaihtelusta puhdistamattomat tiedot</i>							
Pitkäaikaiset velat							
(ilman omaa pääomaa ja varauksia)							
Luotot euroalueelle	5,2	5,1	4,5	4,5	4,4	4,1	4,2
Luotot julkisyhteisöille	-0,7	1,7	1,8	1,6	1,0	0,9	0,7
<i>joista:</i> lainat julkisyhteisöille	-0,8	-0,8	-0,9	-1,0	-0,7	-0,6	-1,4
Luotot muille euroalueella oleville	6,9	6,1	5,3	5,4	5,4	5,0	5,2
<i>joista:</i> lainat yksityiselle sektorille	6,5	5,7	5,6	5,8	5,5	5,2	5,4

Lähde: EKP.

Kuvio 3.

M3:n ja sen vastaerien muutokset

(vuotuisia virtatietoja, ajanjakson lopussa, mrd. euroa, kausi- ja kalenterivaihtelusta puhdistamattomia tietoja)

Lähde: EKP.

$M3 = 1 + 2 + 3 - 4 + 5$.

söille myönnettyjen luottojen vuotuinen kasvuvauhti hidastui (0,7 prosenttiin edellisestä 0,9 prosentista), luotonanto yksityiselle sektorille kiihtyi (5,2 prosenttiin heinäkuudesta 5,0 prosentista), mikä kuvastaa lainojen (kasvuvauhti oli elokuussa 5,4 % oltuaan heinäkuussa 5,2 %) ja rahalaitosten hallussa olevien osakkeiden ja osuuk-sien aiempaa voimakkaampaa kasvua. Rahalaitosten hallussa olevien muiden arvopaperien kuin osakkeiden vuotuinen kasvuvauhti sen sijaan hidastui. Yksityiselle sektorille myönnettyjen lainojen vuotuinen kasvuvauhti näyttää viime kuukausina vakautuneen noin 5 ½ prosenttiin.

Euroalueen rahalaitosten ulkoinen nettoasema vahvistui elokuussa 2002 kausivaihtelusta puhdistamattomien lukujen perusteella 16,1 miljardia euroa. Elokuuhun ulottuneena 12 kuukauden jaksoneuroalueen rahalaitos-sektorin ulkomaiset nettosaamiset kasvoivat 133,9 miljardia euroa, kun ne vastaavana heinäkuuhun ulottuneena jaksoneuroalueen rahalaitos-sektorin ulkomaiset nettosaamiset olivat kasvaneet 144,8 miljardia euroa (ks. kuvio 3).

Velkapaperien liikkeeseenlasku hidastui edelleen heinäkuussa

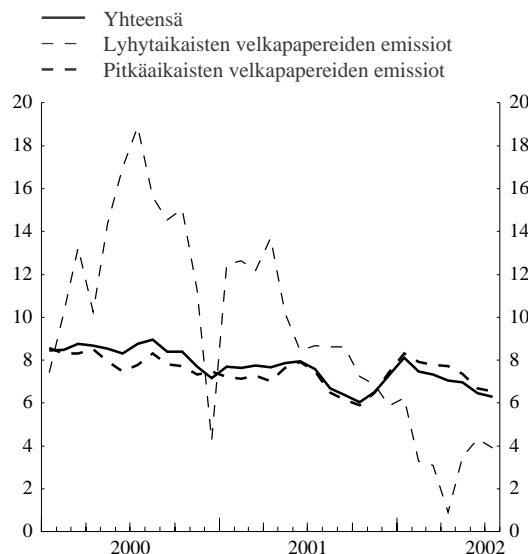
Euroalueella olevien liikkeeseen laskemien velkapaperien kannan vuotuinen kasvuvauhti hidastui heinäkuussa edelleen 6,3 prosenttiin, kun se oli kesäkuussa ollut 6,5 %. Tämä johtui siitä, että pitkäaikaisten velkapaperien kannan vuotuinen kasvuvauhti hidastui 0,2 prosenttiyksikköä eli 6,5 prosenttiin ja lyhytaikaisten 0,4 prosenttiyksikköä eli 3,9 prosenttiin (ks. kuvio 4). Velkapaperien kannan kasvun hidastumiseen vaikuttivat kaikki tärkeimmät sektorit omalta osaltaan.

Valuuttakohtainen tarkastelu osoittaa, että euroalueella olevien liikkeeseen laskemien euromääräisten velkapaperien kannan vuotuinen kasvuvauhti hidastui kesäkuudesta 6,8 prosentista 6,4 prosenttiin heinäkuussa. Samaan aikaan euromääräisten velkapaperien osuus kaikista euroalueella olevien bruttoemissioista oli heinäkuussa 91,1 % eli lähes sama kuin edellisen kuukauden 91,0 %.

Kuvio 4.

Euroalueella olevien liikkeeseen laskemien velkapapereiden kanta

(vuotuinen prosenttimuutos)

Lähde: EKP.

Huom. Euroalueen tietoihin sisältyvät myös Kreikan tiedot 1.1.2001 alkaen. Vertailtavuuden vuoksi tammikuuta 2001 edeltävien vuotuisien kasvuvauhtien laskemisessa on käytetty euroalueen + Kreikan tietoja.

Tarkastelu sektoreittain puolestaan osoittaa, että rahalaitosten liikkeeseen laskemien velkapaperien kannan vuotuinen kasvuvauhti hidastui heinäkuussa 4,3 prosenttiin oltuaan kesäkuussa 5,0 %; rahalaitokset laskevat liikkeeseen suurimman osan muista kuin julkisyhteisöjen velkapapereista. Rahalaitosten velkapaperiemissioiden supistuminen saattoi johtua siitä, että niiden varainhankintatarve oli melko vähäinen luottojen kasvun hidastuessa ja talletusten kasvaessa voimakkaasti.

Yritysten liikkeeseen laskemien velkapaperien kannan vuotuinen kasvuvauhti hidastui heinäkuussa hieman eli 8,0 prosenttiin kesäkuudesta 8,1 prosentista. Maturiteetiltaan eri pituiset emissiot kehittyivät hyvin eri tavoin. Vuositasolla tarkasteltuna pitkäaikaisten velkapaperien kanta kasvoi 15,3 %, kun taas lyhytaikaisten velkapaperien kanta supistui 15,1 %. Yritysten joukkolainamarkkinoiden vahva kasvu samalla, kun yritystodistusten markkinat heikkenevät voimakkaasti, ei ole epätavallista aikoina, jolloin on epävarmuutta yritysten luottokelpoisuudesta ja yritysten luottoluokituksia heikennetään, taloudellinen kasvu on vaimeaa ja käyttöpääoman tarve on vähäinen.

Muiden rahoituslaitosten kuin rahalaitosten liikkeeseen laskemien velkapaperien kannan vuotuinen kasvuvauhti pysyi samaan aikaan nopeana, vaikka hidastuikin heinäkuussa 35,1 prosenttiin kesäkuun 39,9 prosentista. Liikkeeseenlaskujen jatkuminen vilkkaana tällä kokonaismarkkinoihin nähden verrattain pienellä sektorilla on saattanut johtua siitä, että sijoittajat ovat olleet varsin halukkaita hankkimaan luottokelpoisuudeltaan hyviä ns. erillisyyhtiöiden liikkeeseen laskemia joukkolainoja (erillisyyhtiöt ovat tytäryhtiöitä, joiden toimintana on yksinomaan tietyn tyyppisten saamisten hankkiminen ja rahoittaminen). Tämä kuvastaa sitä, että huolet yritysten luottokelpoisuuden suhteen ovat lisääntyneet.

Julkisella sektorilla valtion liikkeeseen laskemien velkapaperien kannan vuotuinen kasvuvauhti hidastui heinäkuussa 4,0 prosenttiin, kun se oli kesäkuussa ollut 4,2 %. Samaan aikaan muiden julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemien velkapaperien kannan vuotuinen kasvuvauhti kiihtyi kuitenkin heinäkuussa edelleen eli 36,6 prosenttiin oltuaan kesäkuussa 32,9 %.

Pitkät pankkikorot laskussa

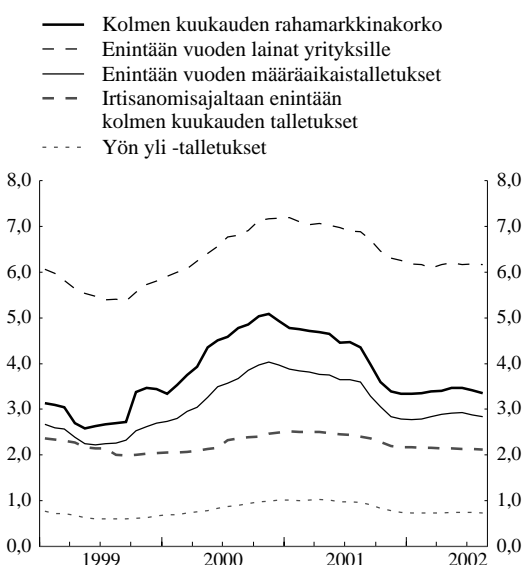
Lyhyet pankkikorot pysyivät elokuussa suurin piirtein ennallaan eli lähellä tasoa, jolla ne olivat tämän vuoden alussa (ks. kuvio 5). Tämä vastaa kolmen kuukauden rahamarkkinakorkojen verrattain vakaata kehitystä vuoden kahdeksan ensimmäisen kuukauden aikana.

Pitkät pankkikorot laskivat toukokuun 2002 jälkeen (ks. kuvio 6), kun valtion joukkolainojen tuotot alkoivat supistua. Ainoa poikkeus oli kullutusluottojen keskikoron hienoinen nousu. Yrityksille myönnettyjen pitkäaikaisten lainojen keskikorko laski noin 15 peruspistettä touko-elokuussa 2002. Yli kahden vuoden määräaikaistalletusten ja kotitalouksille myönnettyjen asuntolainojen keskikorko laski samana ajanjaksona noin 30 peruspistettä. Pitkien pankkikorkojen lasku vastaa valtion viiden vuoden joukkolainojen keskituoton supistumista noin 80 peruspisteellä touko-elokuussa 2002. Yrityksille myönnettyjen pitkäaikaisten lainojen keskikorkojen verrattain hidas mukautuminen pitkiin markkinakorkoihin on saattanut johtua yritysten luottokelpoisuutta

Kuvio 5.

Pankkien lyhyet korot ja vastaava markkinakorko

(vuotuinen korko, kuukausittaisia keskiarvoja)

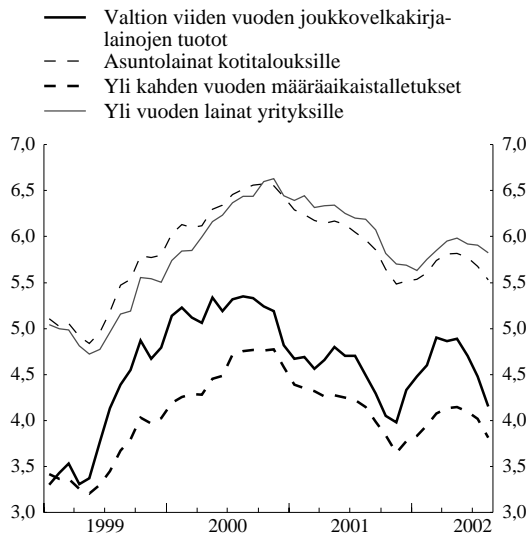

Lähteet: EKP:n yhteenlaskemat maittäiset tiedot ja Reuters. Huom. Sisältää myös Kreikan tiedot 1.1.2001 alkaen.

Kuvio 6.

Pankkien pitkät korot ja vastaava markkinakorko

(vuotuinen korko, kuukausittaisia keskiarvoja)

Lähteet: EKP:n yhteenlasketut määritetiedot ja Reuters. Huom. Sisältää myös Kreikan tiedot 1.1.2001 alkaen.

koskevien huolten lisääntymisestä. Tätä osoittaa sekin, että BBB-luokituksen saaneiden yritysten joukkolainojen ja valtion pitkäaikaisten joukkolainojen keskimääräinen tuottoero kasvoi 50 peruspistettä touko-elokuussa 2002.

Rahamarkkinakorot laskivat syyskuussa

Rahamarkkinakorot ovat laskeneet syyskuun alusta lähtien, joten toukokuun 2002 lopussa alkanut suuntaus jatkui. Eniten laskivat pitkät markkinakorot. Tästä syystä 12 kuukauden ja yhden kuukauden euriborkorkojen erona mitattu rahamarkkinoiden tuottokäyrä, joka oli hieman nouseva syyskuun alussa, kääntyi selvästi laskevaksi. Tämä kuvastaa markkinaosapuolten yhä vahvempaa uskoa lyhyiden markkinakorkojen laskuun tulevana kuukausina. Myös futuurisopimusten pohjalta johdetut korot ovat laskeneet syyskuun alusta lähtien.

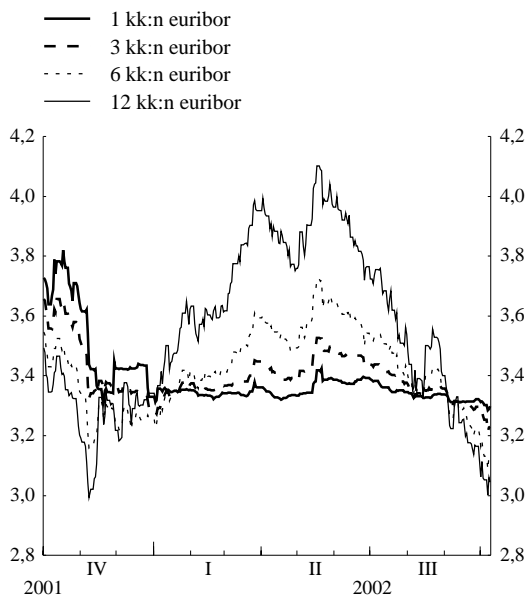
Eoniakorkona mitattu yön yli –korko vaihteli muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta lähinnä 3,28 prosenttiin ja 3,36 prosenttiin välillä. Kahden viikon rahamarkkinakorot pysyivät lähellä EKP:n perusrahoitusoperaatioiden minimitarjouskorkoa, joka oli 3,25 %. Eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatioissa, joiden maksut suoritettiin syyskuussa ja lokakuun alussa, marginaalikorko oli 3 ja keskikorko 4 peruspistettä korkeampi kuin minimitarjouskorko (ks. kehikko 1).

Yhden kuukauden euriborkorko laski syyskuun alusta lokakuun 9. päivään 4 peruspistettä ja kolmen kuukauden euribor 13 peruspistettä. Yhden kuukauden euribor oli tuolloin 3,30 % ja kolmen kuukauden euribor 3,23 % (ks. kuvio 7). Eurojärjestelmän pitempiäaikaisessa rahoitusoperaatiossa, jonka maksut suoritettiin 26.9., marginaalikorko oli 3,23 % ja keskikorko 3,26 %, eli marginaalikorko oli 6 peruspistettä ja keskikorko 3 peruspistettä alempi kuin tuolloinen kolmen kuukauden euriborkorko. Marginaalikorko oli siten 10 peruspistettä ja keskikorko 8 peruspistettä alempi kuin pitempiäaikaisessa rahoitusoperaatiossa, jonka maksut suoritettiin 29.8.

Kuvio 7.

Euroalueen lyhyet korot

(vuotuinen korko, päivähavaintoja)

Lähde: Reuters.

Kehikko I.

Rahapoliittiset operaatiot ja likviditeettitilanne 23.9.2002 päättyneenä pitoajanjaksona

Tarkasteltavana pitoajanjaksona eurojärjestelmä toteutti neljä perusrahoitusoperaatiota ja yhden pitempiaikaisen rahoitusoperaation.

Säännölliset rahapoliittiset operaatiot

(mrd. euroa, korot vuotuisina prosentteina)

Operaatio	Maksujen suorituspäivä	Operaation eräpäivä	Tarjousten määrä	Jaetun likviditeetin määrä	Tarjoukset/ jaettu likviditeetti	Vastapuolten määrä	Minimitarjouskorko	Marginaalikorko	Painotettu keski-korko
Perusrahoitusoperaatio	28.08.2002	11.09.2002	104,8	65,0	1,61	281	3,25	3,28	3,29
Perusrahoitusoperaatio	04.09.2002	18.09.2002	124,6	76,0	1,64	274	3,25	3,28	3,29
Perusrahoitusoperaatio	11.09.2002	25.09.2002	105,5	60,0	1,76	263	3,25	3,27	3,28
Perusrahoitusoperaatio	18.09.2002	02.10.2002	116,3	84,0	1,38	295	3,25	3,28	3,29
Pitempiaikainen rahoitusoperaatio	29.08.2002	28.11.2002	35,5	15,0	2,24	158	-	3,33	3,34

Lähde: EKP.

Perusrahoitusoperaatioissa marginaalikorko pysyi vakaana ja oli 3,27 tai 3,28 %.

Kuten edellisenäkin pitoajanjaksona eoniakorko vaihteli vain vähän. Eoniakorko pysyi 19.9. asti kapeassa 3,28–3,29 prosentin vaihteluvälissä lukuun ottamatta elokuun 30. päivää, jolloin se nousi 3,34 prosenttiin tavanomaisen kuukauden lopun vaikutuksen takia. Pitoajanjakson kahtena viimeisenä pankkipäivänä eoniakorko nousi: 20.9. korko nousi 3,36 prosenttiin ja 23.9. edelleen 3,63 prosenttiin. Tämä johtui siitä, että markkinaosapuolet pitivät likviditeettitilannetta kireänä. Pitoajanjakson lopussa maksuvalmiusluottoa käytettiin nettomääräisesti 3,0 miljardin euron arvosta. Sekkitalletusten ja varantovelvoitteen välinen ero oli keskimäärin 0,6 miljardia euroa.

Pankkijärjestelmän likviditeettiin vaikuttavien riippumattomien (eli muiden kuin rahapolitiikkaan liittyvien) tekijöiden likviditeettiä vähentävä nettovaikutus (oheisen taulukon kohta b) oli keskimäärin 62,0 miljardia euroa. Julkistetut arviot riippumattomiin tekijöihin perustuvista keskimääräisistä likviditeettitarpeista vaihtelivat 54,9 miljardista eurosta 66,4 miljardiin euroon. Ennusteiden ja todellisen likviditeetin tarpeen välinen ero oli suurimmillaan pitoajanjakson ensimmäisellä viikolla, jolloin se oli 2,0 miljardia euroa.

Pankkijärjestelmän likviditeettiin vaikuttavat tekijät

(mrd. euroa)

Päivittäinen keskiarvo pitoajanjaksona 24.8.–23.9.2002

	Likviditeettiä lisäävät	Likviditeettiä vähentävät	Nettovaikutus
(a) Eurojärjestelmän rahapoliittiset operaatiot	191,8	0,2	+ 191,6
Perusrahoitusoperaatiot	140,9	-	+ 140,9
Pitempiaikaiset rahoitusoperaatiot	50,8	-	+ 50,8
Maksuvalmiusjärjestelmä	0,1	0,2	0,1
Muut operaatiot	-	-	0,0
(b) Muut pankkijärjestelmän likviditeettiin vaikuttavat tekijät	362,3	424,4	- 62,0
Liikkeessä olevat setelit	-	323,6	- 323,6
Valtion talletukset eurojärjestelmässä	-	49,1	- 49,1
Ulkomaiset saamiset (ml. kulta), netto	362,3	-	+ 362,3
Muut tekijät, netto	-	51,7	- 51,7
(c) Luottolaitosten talletukset eurojärjestelmän sekkileillä (a) + (b)			129,6
(d) Varantovelvoite			129,0

Lähde: EKP.

Huom. Pyöritysten vuoksi luvut eivät välttämättä täsmää.

Pitkät rahamarkkinakorot laskivat enemmän kuin lyhyet. Lokakuun 9. päivänä kuuden kuukauden euribor oli 3,13 % ja 12 kuukauden euribor 3,04 %, joten kuuden kuukauden euribor oli laskenut 23 peruspistettä ja 12 kuukauden euribor 36 peruspistettä syyskuun alusta. Näin ollen 12 kuukauden ja yhden kuukauden euriborkorkojen erona mitattu rahamarkkinoiden tuottokäyrä, joka oli hienoisessa nousussa eli 6 peruspisteessä syyskuun alussa, kääntyi tarkasteluajanjakson aikana laskuun ja oli lokakuun 9. päivänä -26 peruspistettä.

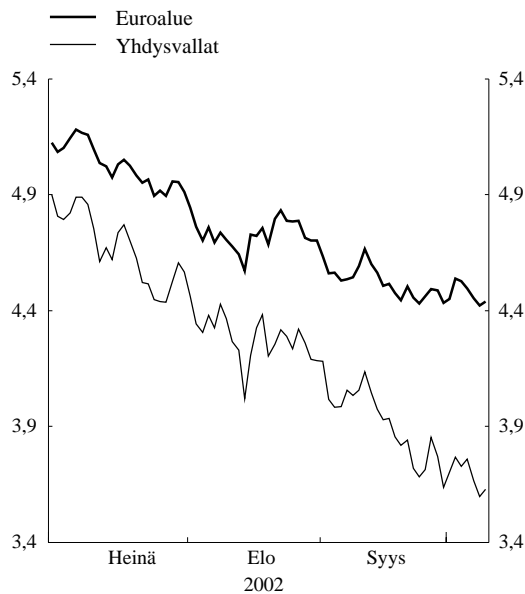
Vuosien 2002 ja 2003 aikana erääntyvien futuurisopimusten pohjalta johdetut kolmen kuukauden odotetut euriborkorot ovat niin ikään laskeneet huomattavasti syyskuun alusta lähtien. Joulukuussa 2002 erääntyvien futuurisopimusten pohjalta johdetut korot laskivat 33 peruspistettä ja olivat lokakuun 9. päivänä 2,96 %. Maaliskuussa 2003 erääntyvien futuurisopimusten pohjalta johdetut korot laskivat samana aikana 49 peruspistettä eli 2,82 prosenttiin, kesäkuussa 2003 erääntyvien futuurisopimusten pohjalta johdetut korot laskivat 59 peruspistettä eli 2,83 prosenttiin ja syyskuussa 2003 erääntyvien futuurisopimusten pohjalta johdetut korot 61 peruspistettä eli 2,96 prosenttiin.

Valtion pitkien joukkolainojen tuotot supistuivat syyskuussa edelleen

Valtion pitkien joukkolainojen tuotot supistuivat syyskuussa edelleen useimmilla keskeisillä markkinoilla, kun markkinaosapuolet pitivät kasvunäkymiä aikaisempaa synkempinä ja kun kansainväliset osakemarkkinat heikkenivät edelleen ja heilahtelivat voimakkaasti. Valtion 10 vuoden joukkolainojen tuotto supistui euroalueella 25 peruspistettä elokuun lopusta lokakuun 9. päivään, jolloin se oli 4,4 %. Yhdysvalloissa valtion 10 vuoden joukkolainojen tuotot supistuivat samana aikana noin 55 peruspistettä likimain 3,6 prosenttiin ja olivat siten pienimmillään yli 40 vuoteen. Yhdysvaltain ja euroalueen välinen valtion 10 vuoden joukkolainojen tuottojen ero kasvoi näin ollen edelleen noin 30 peruspistettä elokuun lopusta lokakuun 9. päivään, jolloin se oli suunnilleen -80 peruspistettä.

Kuvio 8. Valtion pitkien lainojen tuotot

(vuotuinen korko, päivähavaintoja)

Lähde: Reuters.

Huom. Pitkillä valtion lainoilla tarkoitetaan 10 vuoden joukkovelkakirjalainoja tai maturiteetiltaan lähimpiä vastaavia lainoja.

Valtion joukkolainojen tuoton yleinen supistuminen Yhdysvalloissa näyttää johtuneen suureksi osaksi siitä, että markkinat arvioivat talouden kasvunäkymät aiempaa synkemmiksi sen jälkeen, kun kokonaistalouden kehityksestä oli julkaistu tietoja syyskuussa. Tärkein syy pitkien joukkolainojen tuottojen supistumiseen toukokuun puolivälistä lähtien on ollut sijoitusten siirtäminen turvallisempina pidettyihin kohteisiin, mikä on saattanut vaikuttaa nimellistuottojen pienenemiseen myös syyskuussa.

Yhdysvaltain talouden pitkän aikävälisen kehitystä koskevien markkinaosapuolten arvioiden selvä synkkeneminen näkyi Yhdysvaltain valtion indeksidonnaisten 10 vuoden joukkolainojen reaali-tuotossa, joka pieneni 30 peruspistettä elokuun lopusta lokakuun 9. päivään, jolloin se oli 2,1 %. Syyskuun lopussa kahden vuoden joukkolainojen tuotto oli hieman pienempi kuin liittovaltion federal funds -tavoitekorko, joka tuolloin oli 1,75 %.

Yhdysvaltain 10 vuoden tuotot yhtenäistävä inflaatiovauhti hidastui 30 peruspistettä elokuun lopusta lokakuun 9. päivään ja oli tuolloin 1,5 %. Hidastuminen näyttää osittain kuvastavan sijoitusten siirtämistä osakkeista likvideimpiin valtion kiinteäkorkoisiin joukkolainoihin.

Japanissa valtion 10 vuoden joukkolainojen tuotto pieneni suhteellisen epävakaassa tilanteessa kaiken kaikkiaan vain 5 peruspistettä elokuun lopusta lokakuun 9. päivään, jolloin se oli noin 1,1 %. Pitkät korot olivat aluksi laskeneet melko voimakkaasti, kun markkinaosapuolet olivat odottaneet Japanin keskuspankin mahdollisesti ostavan lisää Japanin valtion joukkolainoja, mutta nousivat jälleen Japanin keskuspankin ilmoitettua 18.9. aikeestaan ostaa liikepankkien osakkeita. Nousua vahvisti vielä se, että tämä oli ensimmäinen kerta kautta aikojen, kun Japanin valtion joukkolaina alimerkittiin.

Myös euroalueella joukkolainojen nimellistuotot supistuivat syyskuussa kaikissa maturiteeteissa, joskin vähemmän kuin Yhdysvalloissa. Joukkolainojen nimellistuottojen yleinen pieneneminen euroalueella näyttää suureksi osaksi johtuneen Yhdysvaltain joukkolainamarkkinoiden kehityksen heijastusvaikutuksista. Euroalueen joukkolainojen tuottojen viimeaikaisen supistumisen syy on saattanut olla myös se, että markkinaosapuolet ovat arvioineet euroalueen kasvunäkymien heikkenemisen riskit aiempaa suuremmiksi.

Kymmenen vuoden tuotot yhtenäistävä inflaatiovauhti, joka ilmaistaan 10 vuoden joukkolainojen nimellistuottojen ja Ranskan 10 vuoden indeksisidonnaisten (ilman tupakan hintojen vaikutusta laskettuun euroalueen YKHlin sidottujen) joukkolainojen tuottojen erona, hidastui 10 peruspistettä elokuun lopusta lokakuun 9. päivään ja oli tuolloin 1,7 %. Tämä oli hitain vauhti sitten helmikuun 2002. Euroalueen indeksisidonnaisten 10 vuoden joukkolainojen reaalityttö supistui elokuun lopusta lokakuun 9. päivään 15 peruspistettä eli noin puolet siitä, mitä vastaava tuoton pieneneminen oli Yhdysvalloissa. Tämä osoittaa, että markkinoiden pessimistisyys Yhdysvaltain kasvunäkymien suhteen ei ilmeisesti johtanut siihen, että euroalueen kasvunäkymiä olisi yhtäläisesti arvioitu aiempaa heikommiksi.

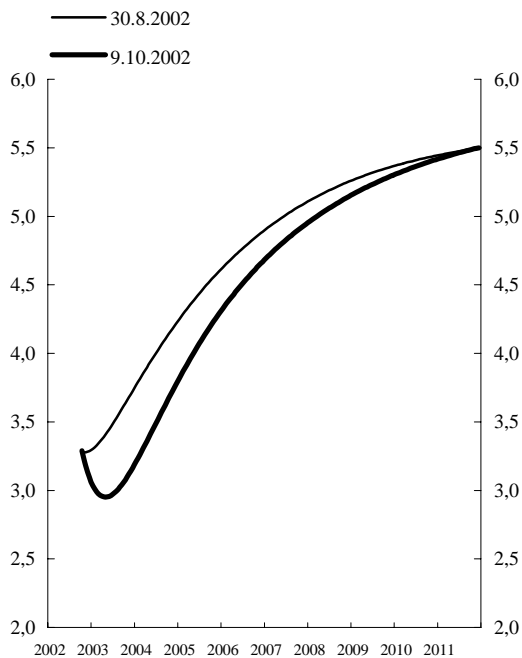
Futuurisopimusten pohjalta johdettu euroalueen yön yli -korkojen tuottokäyrä siirtyi alaspäin elokuun lopun ja lokakuun 9. päivän välisenä aikana (ks. kuvio 9). Lyhyet ja keskipitkät korot laskivat eniten, kun sen sijaan pitkät korot muuttuivat tuskin lainkaan. Tämä muutos futuurisopimusten pohjalta johdetussa tuottokäyrässä on saattanut johtua siitä, että markkinaosapuolet arvioivat euroalueen kasvunäkymien heikkenemisen riskit lyhyellä ja keskipitkällä aikavälillä hieman aiempaa suuremmiksi kuin edellisessä kuussa samalla, kun euroaluetta koskevat pitkän aikavälin odotukset ovat ehkä muuttuneet vain vähän.

Koska markkinaosapuolet olivat yhä hyvin epävarmoja pitkien joukkolainojen tuoton tulevasta kehityksestä euroalueella, joukkolainamarkkinoiden implisiittinen volatiliiteetti lisääntyi noin 0,6 prosenttiyksikköä elokuun lopusta lokakuun 9. päivään, ja oli tuolloin noin 6,1 % eli hieman enemmän kuin viime vuosina keskimäärin.

Kuvio 9.

Korkojen aikarakenteesta johdetut euroalueen yön yli -korkojen odotukset

(vuotuinen korko, päivähavaintoja)

Lähde: EKP:n arvio.

Huom. Korkojen aikarakenteesta johdettu termiini-korkokäyrä kuvaa markkinoiden odotuksia lyhyiden korkojen tulevasta kehityksestä. Käyrien laskentamenetelmää selostettiin tammikuun 1999 Kuukausikatsauksen sivulla 26. Estimoinnissa käytetyt tiedot on johdettu koronvaihtosopimuksista.

Osakkeiden hinnat laskivat maailmanmarkkinoilla huomattavasti syyskuussa

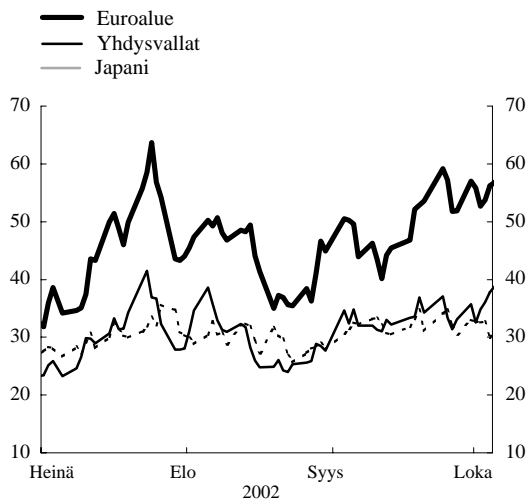
Osakeindeksit laskivat huomattavasti keskeisillä talousalueilla, sillä markkinat olivat uudelleen huolestuneet maailmantalouden elpymisen ajankohdasta. Euroalueella osakkeiden hintakehitystä mittaava Dow Jones Euro Stoxx -indeksi laski 21 % ja Yhdysvalloissa Standard & Poor's 500 -indeksi 15 % elokuun lopun ja lokakuun 9. päivän 2002 välisenä aikana (ks. kuvio 10). Japanissa Nikkei 225 indeksi laski samana ajanjaksona 11 %.

Yhdysvaltojen osakemarkkinoiden elokuinen elpyminen jäi lyhytaikaiseksi, sillä osakkeiden hinnat laskivat yleisesti elokuun lopun ja lokakuun 9. päivän 2002 välisenä aikana. Osakkeiden hintojen laskuun vaikuttivat julkistetut taloustiedot, jotka markkinaosapuolten mukaan näyttivät antavan ristiriitaisia merkkejä taluskehityksestä, sekä yritysten odotettua heikommät tulostiedot. Elokuun lopun ja lokakuun 9. päivän 2002 välisenä aikana osakkeiden hintakehityksen epävarmuutta mittaava, Standard & Poor's 500 -indeksiin pe-

Kuvio 11.

Osakekurssien implisiittinen volatiliiteetti

(vuotuisina prosentteina; päivähavaintoja)

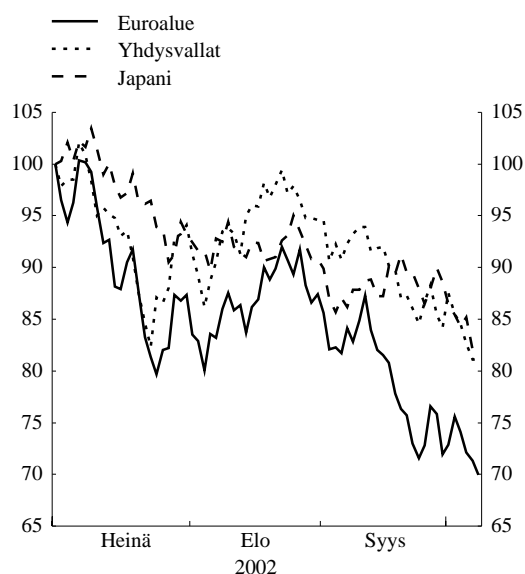
Lähde: Bloomberg.

Huom. Sarjat kuvaavat osakeindekseihin perustuvien optioiden hinnoista johdettua odotettua osakkeiden hinnanmuutosten keskijointaa enintään kolmen kuukauden aikana. Osakeindeksit, joiden implisiittistä volatiliiteettia kuvataan, ovat Dow Jones Euro Stoxx 50 euroalueen osalta, Standard & Poor's 500 Yhdysvaltojen osalta ja Nikkei 225 Japanin osalta.

Kuvio 10.

Osakeindeksit

(1.7.2002 = 100, päivähavaintoja)

Lähde: Reuters.

Huom. Dow Jones Euro Stoxx (laaja) euroalueen osalta, Standard & Poor's 500 Yhdysvaltojen ja Nikkei 225 Japanin osalta.

rustuvista optioista johdettu implisiittinen volatiliiteetti kasvoi huomattavasti eli lähes 13 perustettua. Näin se oli lähes yhtä suurta kuin syyskuun 2001 lopussa Yhdysvaltoihin teytyjen terrori-iskujen jälkeen.

Japanissa Nikkei 225 -indeksillä mitatut osakkeiden hinnat laskivat vähemmän kuin muilla keskeisillä markkinoilla. Tämä näytti johtuvan nimenomaan Japanin markkinoiden erityispiirteistä. Etenkin Japanin keskuspankin ilmoitus ostaa suurten japanilaisten pankkien osakkeita nosti osakkeiden hintoja, joskin vain lyhytaikaisesti. Epävarmuutta mittaava, Nikkei 225 -indeksiin perustuvista optioista johdettu implisiittinen volatiliiteetti kasvoi myös Japanin markkinoilla elokuun lopun ja lokakuun 9. päivän 2002 välisenä aikana ja oli hieman suurempi kuin kahden aiemman vuoden keskiarvo.

Euroalueella osakkeiden hinnat laskivat vielä voimakkaammin kuin Yhdysvalloissa. Hintojen lasku johtui siitä, että julkistetut taloustiedot olivat

odotettua heikompia ja yritysten tulostietojen katsottiin olevan merkki talouden ennakoitua hitaammasta elpymisvauhdista. Osakkeiden hintoja laskivat myös epävarmuus Lähi-idän poliittisesta kehityksestä ja alueen tapahtumien mahdollinen vaikutus öljyn hintaan. Vaikka osakkeiden hinnat laskivat kaikilla aloilla, lasku oli erityi-

sen voimakasta vakuutus-, pankki- ja televiestintäaloilla. Sijoittajien epävarmuutta mittaava, Dow Jones Euro Stoxx -indeksiin perustuvista optioista johdettu implisiittinen volatilitteetti kasvoi 10 peruspistettä elokuun lopun ja lokakuun 9. päivän 2002 välisenä aikana ja oli lähes yhtä suurta kuin syyskuun 2001 lopun huippuaikoina.

2 Hintakehitys

YKHI-inflaation arvioidaan olleen 2,2 % syyskuussa 2002

Eurostatin äskettäin tekemän alustavan arvion mukaan euroalueen YKHI-inflaatio oli 2,2 % syyskuussa 2002, kun se oli elokuussa ollut 2,1 % (ks. taulukko 2). YKHIn yksittäisten erien kehityksestä ei ole vielä saatavilla yksityiskohtaisia tietoja syyskuulta, mutta inflaatiovauhdin hienoinen nopeutuminen johtuu todennäköisesti pääasiassa energian hinnan noususta.

YKHIn kehityksestä on saatavilla yksityiskohtainen erittely elokuulta 2002. Näiden tietojen mukaan YKHI-inflaatio nopeutui elokuussa 2,1 prosenttiin heinäkuun 1,9 prosentista lähinnä jalostamattomien elintarvikkeiden ja energian hintojen aiempaan kehitykseen liittyvien vertailuajan-

kohdan vaikutusten vuoksi. Ilman jalostamattomien elintarvikkeiden ja energian hintoja lasketun YKHIn vuotuinen nousuvauhti pysyi muuttumattomana 2,5 prosentissa, sillä palvelujen ja muiden teollisuustuotteiden kuin energian hintojen vähäiset vastakkaiset muutokset tasoittivat YKHIn kehitystä (ks. kuvio 12).

Energian hinnan vuotuinen laskuvauhti oli elokuussa 2002 hitaampi (0,5 %) kuin heinäkuussa (1,7 %). Tämä johtui lähinnä vertailuajankohdan vaikutuksesta eli energian hinnan laskusta elokuussa 2001. Lisäksi kehitykseen vaikutti myös se, että kuukausitasolla energian hinta nousi elokuussa 2002 hie- man, 0,3 %. Koska öljyn hinta on noussut elo- ja syyskuussa, energian hinta lienee pääsyy siihen, että YKHI-inflaatio nopeutui syyskuussa, kuten Eurostatin alustavassa arviossa todetaan.

Taulukko 2.

Euroalueen hinta- ja kustannuskehitys

(vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita)

	1999	2000	2001	2001 IV	2002 I	2002 II	2002 III	2002 Huhti	2002 Touko	2002 Kesä	2002 Heinä	2002 Elo	2002 Syys
Yhdenmukaistettu kuluttajahinta- indeksi (YKHI) ja sen erät													
Kokonaisindeksi ¹⁾	1,1	2,3	2,5	2,1	2,6	2,1	.	2,4	2,0	1,8	1,9	2,1	2,2
<i>josta:</i>													
Tavarat	0,9	2,7	2,5	1,7	2,2	1,4	.	2,0	1,3	1,0	1,2	1,4	.
Elintarvikkeet	0,6	1,4	4,5	4,7	4,9	2,8	.	3,6	2,7	2,3	2,1	2,3	.
Jalostetut elintarvikkeet	0,9	1,1	2,8	3,5	3,5	3,1	.	3,2	3,1	3,1	2,9	2,9	.
Jalostamattomat elintarvikkeet	0,0	1,7	7,0	6,7	7,0	2,4	.	4,1	2,1	1,1	0,9	1,3	.
Teollisuustuotteet	1,0	3,4	1,5	0,2	0,9	0,7	.	1,2	0,6	0,3	0,7	0,9	.
Muut teollisuustuotteet kuin energia	0,7	0,7	1,1	1,6	1,8	1,7	.	1,8	1,7	1,6	1,5	1,4	.
Energia	2,4	13,3	2,7	-4,1	-2,1	-2,4	.	-0,5	-2,9	-3,6	-1,7	-0,5	.
Palvelut	1,5	1,7	2,5	2,8	3,1	3,2	.	3,0	3,3	3,2	3,2	3,3	.
Muut hinta- ja kustannus- indikaattorit													
Teollisuuden tuottajahinnat ²⁾	-0,4	5,5	2,1	-1,0	-0,9	-0,8	.	-0,7	-0,9	-1,0	-0,4	-0,2	.
Yksikkötyökustannukset ³⁾	1,0	1,2	2,6	3,3	3,4
Työn tuottavuus ³⁾	1,0	1,4	0,1	-0,4	-0,4
Työvoimakustannukset/työntekijä ³⁾	2,0	2,6	2,7	2,9	2,9
Työvoimakustannukset/tunti ⁴⁾	2,3	3,2	3,4	3,3	4,0	3,7
Öljyn hinta (euroa/barreli) ⁵⁾	17,1	31,0	27,8	22,4	24,6	27,8	27,2	29,3	28,1	25,8	25,9	27,0	28,9
Raaka-aineiden hinnat ⁶⁾	-5,9	16,7	-7,6	-15,6	-3,6	-5,5	-1,7	-1,4	-6,8	-8,4	-7,9	-1,3	4,7

Lähteet: Eurostat, kansalliset tiedot, Thomson Financial Datastream, HWWA – Institut für Wirtschaftsforschung (Hampuri) ja EKP:n laskelmat.

Huom. Kreikan tiedot vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta eivät sisälly YKHIn. Muut hinta- ja kustannusindikaattorit sisältävät Kreikan tiedot myös vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta.

1) Syyskuun 2002 YKHI-inflaatioluku perustuu Eurostatin alustavaan arvioon.

2) Ei sisällä rakentamista.

3) Koko kansantalous.

4) Koko kansantalous (paitsi maatalous, julkishallinto, koulutus, terveydenhoito ja muut palvelut).

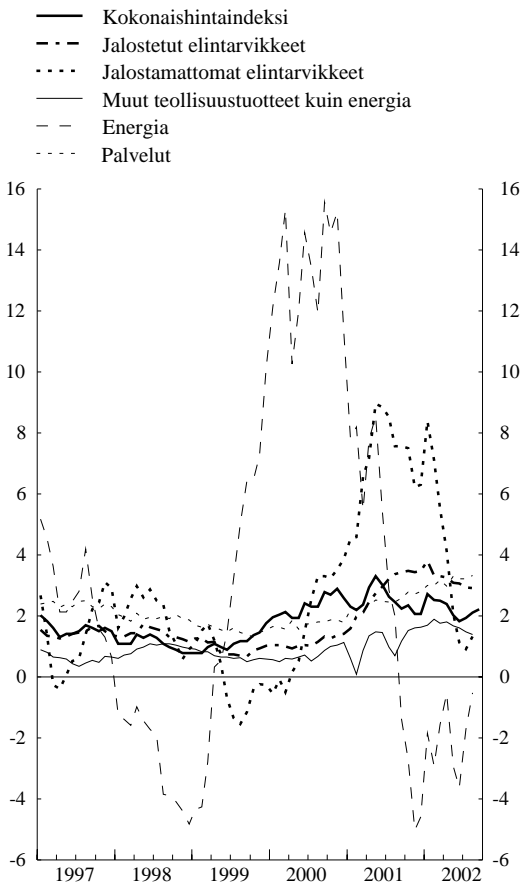
5) Brent Blend -laatu (yhden kuukauden kuluttua tapahtuvaan toimitukseen).

6) Ei sisällä energian hintoja. Hinnat euroina; joulukuuhun 1998 asti ecuina. Painotettu euroalueen ulkopuolelta tulevan raaka-aineiden tuonnin mukaan.

Kuvio 12.

Euroalueen YKHI-inflaatio eriteltynä

(vuotuinen prosenttimuutos, kuukausihavaintoja)

Lähde: Eurostat.

Huom. Kreikan tiedot vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta eivät sisälly YKHIin.

Jalostamattomien elintarvikkeiden hintojen vuotuinen muutosvauhti nopeutui elokuussa 0,4 prosenttiyksikköä 1,3 prosenttiin lähinnä siksi, että hedelmien ja vihannesten hinnat eivät laskeneet

kausiluontoisesti yhtä jyrkästi kuin elokuussa 2001. Tämä johtui mahdollisesti joissakin Euroopan maissa viime aikoina vallinneista hyvin vaikeista sääoloista.

Muiden teollisuustuotteiden kuin energian hintojen vuotuinen muutosvauhti hidastui elokuussa 2002 edelleen 1,4 prosenttiin heinäkuun 1,5 prosentista. Tämän aluerän vuotuinen muutosvauhti on hidastunut helmikuusta 2002 lähtien, jolloin se oli 1,9 %. Hidastuminen on johtunut aiempien hintasokkien aiheuttamien välillisten vaikutusten vaimenemisesta ja ulkoisten hintapaineiden heikkenemisestä.

Palvelujen hintojen vuotuinen muutosvauhti nopeutui elokuussa edelleen ja oli 3,3 %, kun se oli heinäkuussa ollut 3,2 %. Nopeutuminen johtui sekä lentoliikennepalvelujen (tavallisesti nämä hinnat laskevat elokuussa) että majoituspalvelujen hintojen nousuista. Palvelujen hintojen nousuvauhti on pysynyt nopeana, mihin ovat syynä aiempi palkkakehitys, aiempien hintasokkien välilliset vaikutukset ja vähäisessä määrin jotkin käteisen euron käyttöönottoon liittyneet vuodenvaihteen vaikutukset. Käteisen euron käyttöönoton vaikutukset palvelujen hintojen nousuun ovat kuitenkin lisääntyneet hieman viimeisen puolen vuoden aikana.

Kuluttajien käsitys vallitsevasta inflaatiosta on poikennut todellisesta inflaatiosta vuoden 2002 alusta alkaen. Näiden kuluttajien käsitysten viimeaikaisia muutoksia ja joitakin mahdollisia syitä kuluttajien mieltämän inflaation ja todellisen inflaatiokehityksen eroihin tarkastellaan kehikossa 2.

Kehikko 2.

Kuluttajien inflaatiokäsitykset ja toteutunut inflaatiovauhti viime aikoina

Käteisen euron käyttöönoton vaikutukset hintoihin ovat saaneet paljon huomiota vuonna 2002 niin tiedotusvälineissä kuin mm. eräiden kuluttajaliikkeiden kehoituksissa boikotoida vähittäiskauppoja. On väitetty, että viralliset indikaattorit, kuten yhdenmukaistettu kuluttajahintaindeksi (YKHI), olisivat harhaanjohtavia eivätkä kuvastaisi tarkasti viimeaikaisia kuluttajahintojen nousuja.

Euroopan komission kuluttajatutkimuksen perusteella inflaatio on kuluttajien käsitysten mukaan muutamana viime kuukautena kiihtynyt ennätysnopeaksi. Nämä kuluttajien inflaatiokäsitykset ovat jyrkässä ristiriidassa sen kanssa, että toteutunut YKHI-inflaatio on samaan aikaan hidastunut. Kuluttajien inflaatiokäsityksiä kuvaavan indikaattorin muutoksia on siksi tällä hetkellä syytä tutkia tarkasti, koska ne saattavat vaikuttaa muihin makrotalouden muuttujiin kuten kulutukseen ja palkkakehitykseen.

Tässä kehikossa luodaan ajantasainen katsaus kuluttajien inflaatiokäsityksiin, joita käsiteltiin heinäkuun 2002 Kuukausikatsauksen kehikossa 2. Kehikossa tarkastellaan erityisesti, miten kuluttajien käsitykset inflaatiosta ovat aivan viime aikoina muuttuneet. Lisäksi näitä käsityksiä verrataan komission kyselyihin perustuviin kuluttajien inflaatio-odotuksiin. Kehikossa käydään lyhyesti läpi seikat, joiden perusteella YKHIn vuotuisen muutosvauhdin katsotaan mittaavan euroalueen yhteenlaskettua kokonaisinflaatiota asianmukaisella tavalla. Lopuksi arvioidaan mahdollisia syitä kuluttajien inflaatiokäsitysten ja toteutuneen inflaation eroihin.

Kuluttajien käsitysten mukaan inflaatio kiihtyi vuonna 2002, vaikka YKHIn mukaan se hidastui

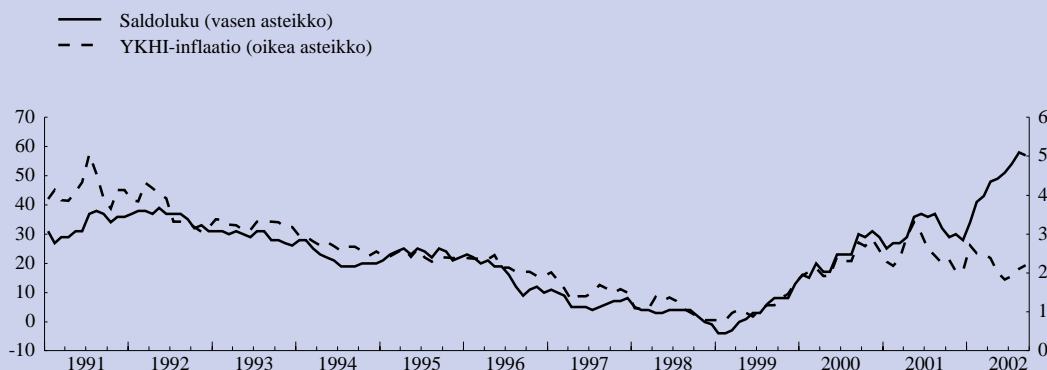
Komission kyselyyn pohjautuva kuluttajien inflaatiokäsityksiä kuvaava indikaattori on aiemmin korreloinut huomattavan hyvin toteutunutta inflaatiota mittaavan YKHIn kanssa. Toisinaan nämä kaksi indikaattoria ovat kehittyneet eri tavoin tai eri suuntiin, mutta näin on käynyt hyvin harvoin ja erot ovat olleet vähäisiä. Puolitoista vuotta sitten kuluttajien inflaatiokäsityksiä ja toteutunutta inflaatiota kuvaavien indikaattorien kehitys alkoi kuitenkin poiketa toisistaan, ja tammikuusta 2002 lähtien indikaattorit ovat kehittyneet eri suuntiin (ks. kuvio A). Kuluttajien inflaatiokäsityksiä kuvaava indikaattorilukema nousi komission kuluttajakyselyn mukaan elokuussa 2002 kahdeksatta kuukautta peräkkäin; seitsemänä kuukautena peräkkäin sen saldoluku kipusi korkeammalle kuin koskaan aiemmin. Vaikka luku syyskuussa 2002 pieneni hiukan eli yhden prosenttiyksikön, se oli yhä toiseksi suurin koko sinä aikana, jona sarjaa on laskettu eli tammikuusta 1985 lähtien. Sitä vastoin toteutunut inflaatio hidastui vastaavana aikana.

Kuluttajien inflaatiokäsityksen ja toteutuneen inflaation eroja olisi aiheellista selvittää tarkkaan, koska erot voivat vaikuttaa makrotalouden muihin muuttajiin. Jos inflaatio on kuluttajien käsitysten mukaan ollut toteutunutta nopeampi, tästä on yhtenä seurauksena se, että kuluttajat aliarvioivat reaali-palkkojen ja siten ostovoimansa kehityksen. Tämä saattaa vaikuttaa kielteisesti esimerkiksi kulutukseen. On mahdollista, että yksityisen kulutuksen viimeaikainen vaimea kehitys voi ainakin osittain johtua siitä, että inflaatio on kuluttajien käsitysten mukaan nopeaa. Jos kuluttajat lisäksi virheellisesti katsovat ostovoimansa pienentyneen, tämä saattaa aiheuttaa perusteettoman suuria palkkavaatimuksia. Kun kuluttajat jossakin vaiheessa havaitsivat ostovoimansa suuremmaksi kuin ovat aiemmin arvelleet, voidaan odottaa, että heidän käsityksensä inflaatiosta alkavat entistä paremmin vastata toteutunutta inflaatiota.

Kuluttajien käsitykset siitä, miten inflaatio on kehittynyt, ovat myös itsessään mielenkiintoisia, koska ne saattavat vaikuttaa heidän inflaatio-odotustensa muodostumiseen. Vertailemalla kuluttajien käsityksiä menneestä ja tulevasta inflaatiosta voidaan lisäksi arvioida, miten kuluttajat tulkitsevat hintahäiriöitä. Jos esimer-

Kuvio A. Kuluttajien käsitysten ja YKHIn mukainen inflaatiövauhti

(saldoluvut prosenttiyksikköinä, vuotuinen prosenttimuutos, kuukausihavaintoja)

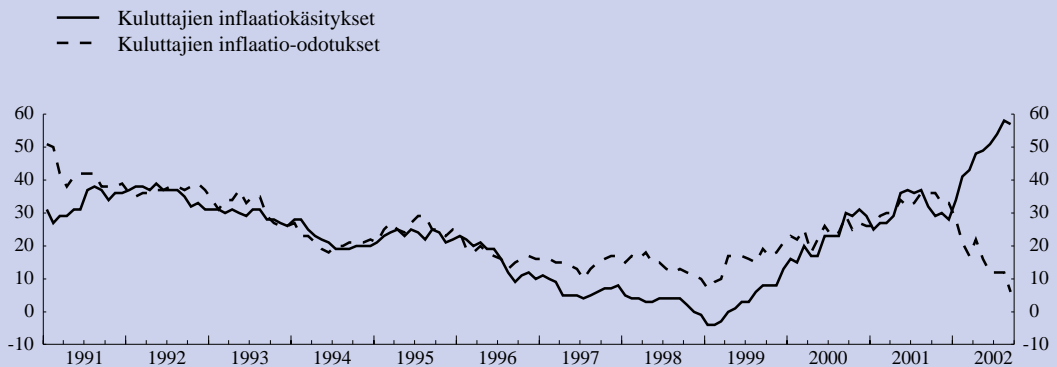
Lähteet: Yrityksiä ja kuluttajia koskevat Euroopan komission suhdannekyselyt ja Eurostat.

Huom. Kuluttajien inflaatiokäsityksiä kuvaava Euroopan komission indikaattori ilmaistaan saldolukuna, jolla ei ole suoraa yhteyttä toteutuneeseen inflaatiövauhtiin prosentteina – saldoluku antaa vain kvalitatiivista tietoa kuluttajien inflaatiokäsitysten suunnanmuutoksista.

kiksi inflaatio on kuluttajien käsitysten mukaan kiihtynyt, mutta odotusten mukaan hidastuu, viittaa tämä siihen, että häiriötä pidetään tilapäisenä. Juuri näin tapahtui vuoden 2002 alusta lähtien, kun kuluttajien inflaatiokäsityksiä kuvaavan indikaattorin saldoluku kasvoi ja kuluttajien inflaatio-odotuksia kuvaava luku pienentyi (ks. kuvio B). Tämä viittaa vahvasti siihen, että kuluttajat uskovat, että heidän tänä vuonna havaitsemansa hintojen nousut ovat tilapäisiä ja hinnat tulevat tasaantumaan. Näiden indikaattorien muutokset tukevat jonkin verran näkemystä, jonka mukaan kuluttajien inflaatiokäsitysten odotetaan alkavan vastata toteutunutta inflaatiota melko pian.

Kuvio B. Kuluttajien inflaatiokäsitykset ja -odotukset

(saldoluvut prosenttiyksikköinä, kuukausihavaintoja)

Lähde: Yrityksiä ja kuluttajia koskevat Euroopan komission suhdannekyselyt.

Huom. Myös kuluttajien inflaatio-odotuksia (seuraavan 12 kuukauden ajanjaksona) kuvaava indikaattori on muodostettu Euroopan komission kyselyn pohjalta. Se on rakenteeltaan samanlainen kuin kuluttajien inflaatiokäsityksiä kuvaava indikaattori, ts. saldoluku.

YKHI:n katsotaan mittaavan euroalueen inflaatiota tarkoituksenmukaisesti

Kuluttajien inflaatiokäsitysten ja toteutuneen inflaatiokehityksen välisen nykyisen eron voidaan jossain määrin katsoa liittyvän euromääräisen hinnoittelun alkamiseen sekä joidenkin yksittäisten hyödykkeiden ja palvelujen hintojen nousuihin. On kuitenkin tärkeää todeta, että YKHI muodostetaan kuvastamaan kulutuskäyttämistä kokonaisuudessaan, ja tästä syystä se mittaa inflaatiota tarkasti. YKHI kattaa kaikki kotitalouksien todelliset (monetaariset) kulutusmenot, joihin sisältyvät (kestäviin ja ei-kestäviin) kulutustavaroihin ja palveluihin käytetyt menot vuoden ajalta. YKHI:n eri erien painot tarkistetaan kerran vuodessa tammikuussa sen takaamiseksi, että YKHI:n rakenne on sopusoinnussa kulutusmenojen rakenteen kanssa. Usein ostetut hyödykkeet tai palvelut eivät siis ole aliedustettuina.

Todennäköisimmin inflaatio on kuluttajien käsitysten mukaan ollut viime kuukausina nopeaa siitä syystä, että kuluttajille on tärkeää heidän useimmiten ostamiensa hyödykkeiden ja palvelujen hintakehitys. Jos näiden usein ostettavien tuotteiden hinnat kehittyvät hyvin eri tavalla kuin harvemmin ostettavien hinnat, kuluttajien käsitys laajan kulutuskorin koostumuksesta voi muodostua puutteelliseksi ja siten myös käsitys hintakehityksestä kokonaisuudessaan, koska YKHI:n painot johdetaan laajan kulutuskorin perusteella. Viimeaikaisen toteutuneen hintakehityksen tarkastelu tukee tätä näkemystä. Muutaman viime vuoden kuluessa on esimerkiksi bensiinin, tuoreiden elintarvikkeiden ja ravintolapalvelujen hintoihin kohdistunut useita häiriöitä. Nämä erät ovat myös hyviä esimerkkejä hyödykkeistä ja palveluista, joita ostetaan monia muita useammin, ja siksi niiden hintakehitystä voidaan pitää erityisen tärkeänä kuluttajille heidän arvioidessaan inflaatiokehitystä.

Joidenkin edellä mainittujen erien hinnat ovat kuitenkin hiljattain alkaneet laskea. Elokuussa 2002 esimerkiksi ravintolapalvelujen hinnat nousivat 0,2 % edellisestä kuusta eli saman verran kuin vuodesta 1996 lähtien elokuussa keskimäärin. Sen sijaan tammikuussa 2002 tämän erän hinnat nousivat kuukausitasolla 1,3 %, mikä on 0,9 prosenttiyksikköä nopeampi nousuvauhti kuin aiempina vuosina keskimäärin tammikuussa. Muidenkin palvelujen, kuten kampaamo- ja parturipalvelujen, hinnat ovat alkaneet tasaantua aiemman kes-

kimääräisen nousuvauhdin mukaisiksi. Myös tuoreiden elintarvikkeiden hinnat ovat viime aikoina alkaneet laskea. Elokuussa 2002 esimerkiksi jalostamattomien elintarvikkeiden hintojen vuotuinen muutosvauhti oli 1,3 % eli merkittävästi hitaampi kuin tammikuussa 2002, jolloin hinnat nousivat 8,4 %. Jollei uusia hintahäiriöitä ilmene, kuluttajien inflaatiokäsitysten voidaan odottaa muuttuvan siten, että ne aiempaa paremmin vastaavat toteutunutta inflaatiota.

Käteisen euron käyttöönoton vuoksi jotkin hinnat ovat todennäköisesti nousseet etenkin palvelusektorilla. Kun otetaan huomioon kaikki hintojen nousuihin vaikuttaneet erilaiset tekijät, euroon liittyvät syyt arvioidaan kuitenkin merkitykseltään vähäisiksi. Ongelmana on se, että käteisen euron käyttöönoton vaikutuksia on vaikea erotella muista inflaatiopaineista aiheuttavista tekijöistä. Tämä on osasy siihen, että euron on virheellisesti katsottu aiheuttaneen hinnannousuja – todellisuudessa ne johtuvat muista syistä. Yhtenä esimerkkinä on säään aiheuttama sokki, joka nosti tuoreiden elintarvikkeiden hintoja tammikuussa 2002 eli juuri silloin, kun euromääräiset setelit ja kolikot otettiin käyttöön.

Tuottajahintojen kehitys pysyi maltillisena

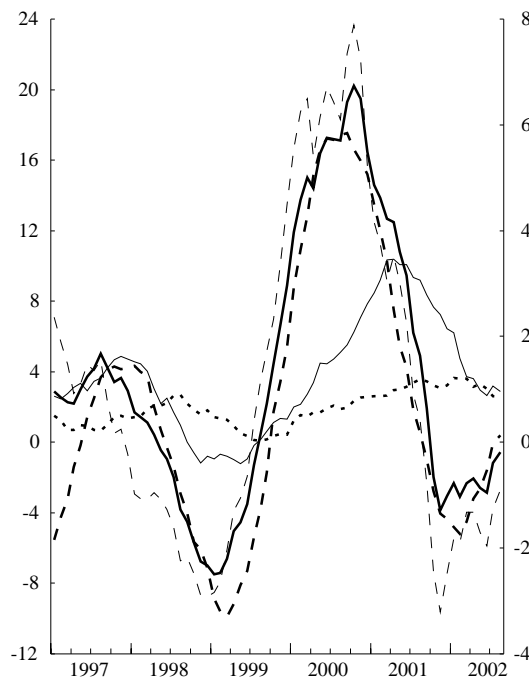
Euroalueen teollisuuden tuottajahintojen vuotuinen laskuvauhti oli elokuussa 0,2 %, kun se oli heinäkuussa ollut 0,4 % (ks. kuvio 13).

Kuvio 13.

Euroalueen teollisuuden tuottajahinnat eriteltynä

(vuotuinen prosenttimuutos, kuukausihavaintoja)

- — Energia (vasen asteikko)
- Teollisuus pl. rakentaminen (oikea asteikko)
- - - Välituotteet (oikea asteikko)
- · · · Pääomahyödykkeet (oikea asteikko)
- Kulutustavarat (oikea asteikko)

Lähde: Eurostat.

Huom. 12 maata käsittävän euroalueen tietoja (myös vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta).

Heinäkuun tavoin hidastuminen johtui pääasiassa energian hintaan liittyneestä vertailuajankohdan vaikutuksesta.

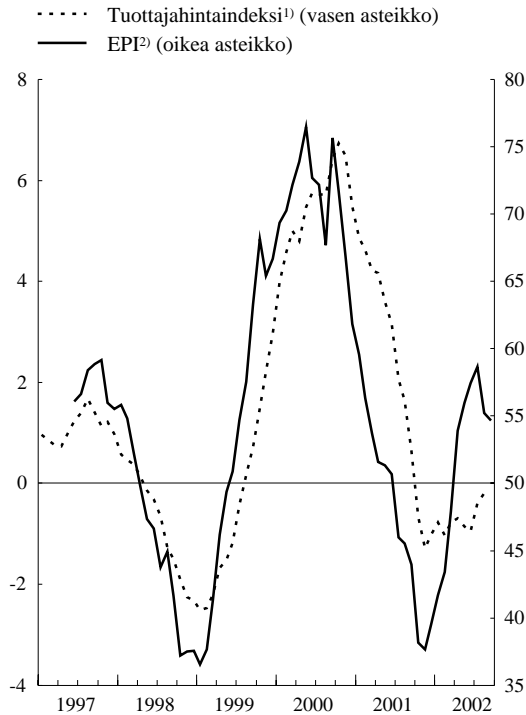
Tuottajahintojen yksittäisistä eristä energian hinnan vuotuinen laskuvauhti hidastui elokuussa edelleen 2,7 prosenttiin heinäkuun 3,8 prosentista. Hidastuminen johtui pääasiassa vertailuajankohdan vaikutuksesta eli energian hinnan vuotuisen laskuvauhdin hidastumisesta 0,8 prosenttiyksikköä elokuussa 2001, vaikka kuukausitasolla energian hinta nousikin elokuussa 0,3 %. Välituotteiden hintojen nousu oli edelleen maltillista: ne nousivat vuositasolla ensimmäistä kertaa melkein vuoteen, joskin ainoastaan marginaalisesti (0,1 %). Kulutustavaroiden hintojen vuotuinen nousuvauhti hidastui elokuussa hieman eli 1,0 prosenttiin heinäkuun 1,1 prosentista.

Tehdasteollisuuden tuotantopanosten hintakehitystä kuvaavan euroalueen hintaindeksin (Eurozone Price Index, EPI) perusteella hintojen nousupaineet vaimenevat edelleen. Vaikka indeksiluku on yli 50, mikä viittaisi tuottajahintojen nousuun, se laski syyskuussa 54,7:ään elokuun 55,2:sta (ks. kuvio 14). Toisaalta energian hinta on todennäköisesti noussut syyskuussa 2002, koska öljyn hinta nousi tuolloin 7 % ja maksoi 28,9 euroa barrelilta, kun hinta oli elokuussa ollut 27,0 euroa barrelilta. Muiden raaka-aineiden kuin energian hinnat nousivat syyskuussa 4,7 % vuodentakaisesta.

Kuvio 14.

Tuottajahinnat ja tehdasteollisuuden tuotantopanosten hinnat euroalueella

(kuukausihavaintoja)

Lähteet: Eurostat ja Reuters.

Huom. 12 maata käsittävän euroalueen tietoja (myös vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta), mikäli tiedot ovat olleet saatavissa.

- 1) Vuotuinen prosenttimuutos; ei sisällä rakentamista.
- 2) Eurozone Price Index, euroalueen tehdasteollisuuden tuotantopanosten hintaindeksi, jonka tiedot perustuvat ostopäälliköille tehtävään kyselyyn. Indeksiluku, joka on yli 50, viittaa tehdasteollisuuden tuotantopanosten hintojen nousuun, ja 50:tä pienempi indeksiluku hintojen laskuun.

Työvoimakustannusindikaattoreiden tiedot ristiriitaisia

Kuviossa 15 esitetään, miten jotkin euroalueen työvoimakustannusten kasvua kuvaavat vaihtoehtoiset indikaattorit ovat kehittyneet viime aikoina. Näitä indikaattoreita on käsitelty yksityiskohtaisesti helmikuun 2001 ja syyskuun 2002 Kuukausikatsauksissa. Kukin näistä indikaattoreista on hyödyllinen, koska jokainen niistä antaa hieman eri tietoja (esimerkiksi sen mukaan, mitä toimialoja ne kattavat, sisältyykö niihin työntekijöiden sosiaaliturvamaksut ja mittaavatko ne kuukausia vai tehtyjä työtunteja kohden laskettuja työvoimakustannuksia) ja niiden aikajaksotus poikkeaa toisistaan jonkin verran. Kun kukin indikaattori otetaan tarkoin huomioon, voidaan

palkkakehitystä arvioida tasapainoisesti. Kaiken kaikkiaan palkkojen nousun nopeutuminen tämän vuoden alkupuolella on saattanut pysähtyä vasta äskettäin.

Palkkaneuvotteluista käytettävissä olevat, vuoden 2002 toiselle neljännekselle ulottuvat tiedot viittaavat siihen, että sopimuspalkkojen muutokset ovat pysyneet muuttumattomina noin 2,8 prosentissa kolmena peräkkäisenä neljänneksenä. Kuten syyskuun 2002 Kuukausikatsauksessa todettiin, tämä indikaattori täydentää hyödyllisellä tavalla muita työvoimakustannusindikaattoreita, koska sen avulla voidaan tarkastella palkkojen korotuspaineita.

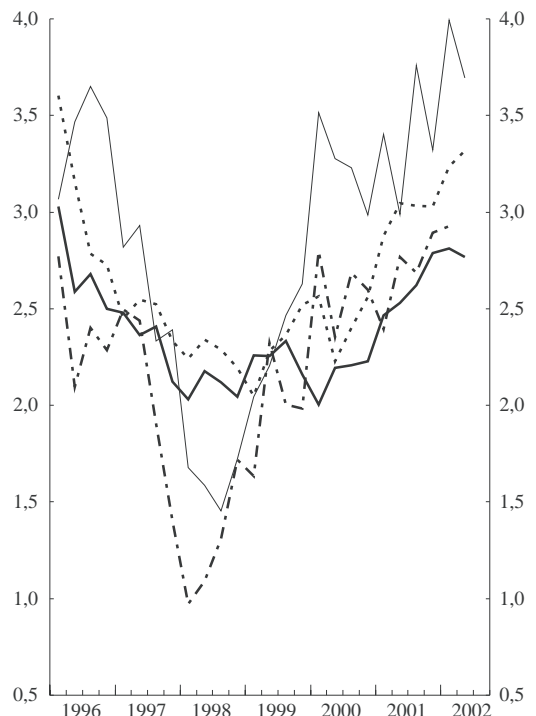
Tuntia kohden laskettujen työvoimakustannusten vuotuinen nousuvauhti euroalueen yrityssektorilla (pl. maatalous) hidastui vuoden 2002 toisella neljänneksellä 3,7 prosenttiin ensimmäisen

Kuvio 15.

Euroalueen työvoimakustannusindikaattoreita

(vuotuinen prosenttimuutos)

- - - - - Työvoimakustannukset/työntekijä
- Sopimuspalkat
- · · · · Bruttoansiot/kk
- Työvoimakustannukset/tunti

Lähteet: Eurostat, kansalliset tiedot ja EKP:n laskelmat.

neljänneksen 4,0 prosentista. Koska tähän aika-sarjaan liittyy kuitenkin vaihtelua, indikaattorin lyhyen aikavälin kehityksen tulkinta on hankalaa. Sitä vastoin kuukautta kohden laskettujen bruttoansioiden nousuvauhti nopeutui vuoden 2002 toisella neljänneksellä 3,3 prosenttiin ensimmäisen neljänneksen 3,2 prosentista.

Työvoimakustannusten kehityksestä voidaan saada kattavampi käsitys kansantalouden tilinpidon tiedoista, joskin näiden tietojen ajankohtaisuus ei ole yhtä hyvä kuin työvoimakustannusindikaattoreiden. Vuoden 2002 ensimmäisellä neljänneksellä yksikkötyökustannusten vuotuinen muutos-

vauhti nopeutui hieman ja oli 3,4 %, kun se oli vuoden 2001 viimeisellä neljänneksellä ollut 3,3 %. Työntekijää kohden laskettujen työvoimakustannusten vuotuinen nousuvauhti pysyi vuoden 2002 ensimmäisellä neljänneksellä muuttumattomana eli 2,9 prosentissa. Myös työn tuottavuuden laskuvauhti pysyi lähinnä suhdannetilanteen vuoksi ennallaan 0,4 prosentissa.

Myös asuntojen hintojen kehitystä tarkastele-malla voidaan analysoida hintavakauteen kohdistuvia riskejä EKP:n rahapolitiikan kahden pilarin strategian mukaisesti. Euroalueen asuntojen hin-tojen kehitystä käsitellään kehikossa 3.

Kehikko 3.

Omistusasuntojen hinnat euroalueella

Omistusasuntojen hintojen kehitys on tärkeä tekijä analysoitaessa hintavakauteen kohdistuvia riskejä EKP:n rahapolitiikan kahden pilarin strategian mukaisesti. Asuntojen hintojen muutokset voivat vaikuttaa luottamus- ja varallisuustekijöinä kuluttajien käyttäytymiseen ja näkyä siten myös kulutuksessa ja säästämässä. Lisäksi asuntojen hintojen muutoksia tutkimalla voidaan tukea ensimmäisen pilarin mukaista analyysiä, jossa raha-aggregaatit ja luotot ovat keskeisellä sijalla, sillä asuntolainojen osuus rahalaitosten luotonannosta on merkittävä (ks. tilasto-osan taulukon 2.5 kohtaa 3). Koska asuntolainat muodostavat huomattavan osan rahalaitosten luotonannosta, asuntojen hintojen poikkeuksellinen kehitys saattaa vaikuttaa ratkaisevasti myös kokonaistalouden ja rahoitusjärjestelmän vakauteen.

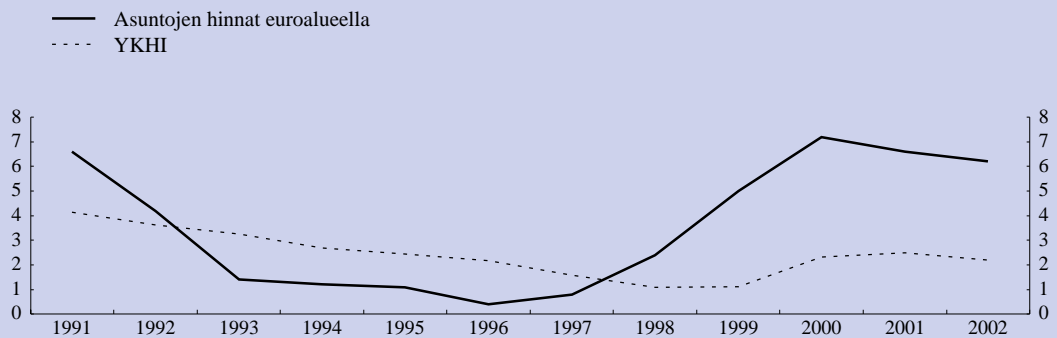
Kuukausikatsauksen lokakuun 2001 numeron kehikossa 2 esitettiin alustavia tietoja omistusasuntojen hintojen kehityksestä euroalueella. Käytettävissä olevat tiedot ulottuivat vuoden 2001 ensimmäiseen neljännekseen. Tässä kehikossa päivitetään tuo aikasarja kaikkein tuoreimmilla käytettävissä olevilla tiedoilla, jotka ulottuvat vuoden 2002 ensimmäiseen neljännekseen ja kattavat euroalueen aiempaa perusteellisemmin. On kuitenkin syytä muistaa viime vuonna mainitut epävarmuudet, jotka liittyvät omistusasuntojen hintojen kehityksessä ilmeneviin eroihin. Euroalueen maiden asuntomarkkinat ovat erilaiset, koska maat poikkeavat toisistaan lainsäädännöltään, rahoitusjärjestelmältään, historialtaan ja yhteiskunnalliselta rakenteeltaan. Esimerkiksi omistusasuntojen prosenttiosuus sekä omakotitalojen ja kerrostalojen keskinäiset osuudet voivat vaihdella merkittävästi. Nämä erot voivat vaikuttaa asuntojen kokonaishintoihin, koska eri asuntoluokkien hintakehitys saattaa vaihdella eri aikoina. Myös uuden asuntokannan koostumus voi vaihdella merkittävästi verrattuna jo olemassa olevaan asuntokantaan. Käytettävissä olevat kansalliset tietolähteet vaihtelevat sen mukaan, sisältävätkö niihin jo rakennetut asunnot ja/tai uustuotanto, pääkaupunkiasunnot ja/tai pääkaupungin ulkopuolella sijaitsevat asunnot tai näkyvätkö niissä asuntokannan rakenteen muutokset.

Tällä hetkellä ei ole olemassa yhtenäisiä tilastoja asuntojen hinnoista EU:ssa, eikä niitä ole suunniteltu laadittavan lähitulevaisuudessa. Kansalliset arviot perustuvat joskus epävirallisiin ja kaupallisista lähteistä saattuihin tietoihin. Tässä kehikossa euroalueen asuntojen hinnoista voidaankin tehdä ainoastaan karkea arvio, joka perustuu merkittäviä epävarmuuksia sisältäviin kansallisiin tietoihin. Tietojen vertailtavuutta ei tällä hetkellä voida taata, koska eri tietolähteet poikkeavat toisistaan kattavuuden ja käytettyjen tilastointimenetelmien suhteen. Tämän vuoksi tietoja onkin tulkittava varoen. Tässä kehikossa annetaan tietoja asuntojen hintojen yleisestä kehityksestä, ei tarkkaa arviota lyhyen aikavälin hinnannuutoksista tai hintatasoista.

Oheisessa kuviossa esitetään käytettävissä olevien tietojen perusteella asuntojen hintojen vuotuinen muutosvauhti euroalueella vuodesta 1991 vuoden 2002 alkuun. Vuotuiset muutosvauhdit ovat olleet melko nopeat, sillä ne ovat vaihdelleet 5 prosentista 7 prosenttiin vuodesta 1999 lähtien. Kuten viime vuonna korostettiin, osa tästä kiihtymisestä on voinut liittyä Talous- ja rahaliiton (EMU) syntymiseen. EMUn myötä etenkin varallisuushinnat ovat saattaneet joissakin maissa sopeutua siten, että niissä ovat näkyneet EMUun liitetyt odotukset inflaatiovauhdin kestävästä hidastumisesta ja siten myös aiempaa alhaisemmista koroista. Myös demografinen kehitys ja talouskasvu vaikuttavat asuntojen hintojen kehitykseen maittain. Joissakin nopean talouskasvun maissa asuntojen hintojen nousuvauhti näyttää hidastuneen hieman. Tämä saattaa olla merkki talouskasvun hidastumisesta ja EMUun sopeutumiseen liittyvien vaikutusten heikkenemisestä. Vaikka euroalueen omistusasuntojen hintojen nousuvauhti vuoden 2002 ensimmäisellä neljänneksellä oli melko nopea eli noin 6 %, se on hidastunut hieman siitä, mitä se oli vuonna 2000.

Euroalueen asuntojen hinnat ja YKHI

(vuotuinen prosenttimuutos, vuositietoja)

Lähteet: Eurostat ja EKP:n laskelmat.

Huom. Vuotta 2002 koskevat asuntojen hintatiedot ovat ensimmäiseltä neljännekseltä. Asuntojen hintatietoja ei ole yhdenmukaistettu. Euroalueen yhteenlasketut tiedot perustuvat 12 euromaan arvioihin. Vuotta 2002 koskevat YKHI-tiedot perustuvat vuoden 2002 kahdeksan ensimmäisen kuukauden vuotuisten inflaatiovauhtien keskiarvoon.

On myös syytä korostaa, että euroalueen maiden asuntomarkkinoiden huomattavista eroista huolimatta asuntojen hintojen kehityksessä on havaittavissa tiettyä positiivista korrelaatiota lukuun ottamatta joitakin pienempiä talouksia. Kuten edellä korostettiin, sopeutuminen EMUun on voinut vaikuttaa asuntojen hintojen kehitykseen joissakin näistä maista. EMUn myötä korrelaation euroalueen maiden välillä voidaan vastaisuudessa olettaa suurentuvan. Muut seikat, kuten demografinen kehitys, tarjontapuolen tekijät sekä tulojen ja työllisyyden kasvu, vaikuttavat kuitenkin edelleen asuntojen hintojen kehitykseen kansallisesti.

Hintavakaushälytykset riippuvat öljyn hinnasta ja palkkakehityksestä

Lyhyen aikavälin hintakehitys riippuu suurelta osin öljyn hintakehityksestä. Inflaation pitäisi vaihdella noin 2 prosentin tuntumassa vuoden 2002 lopun ajan. Inflaatiopaineita vähentävät kuitenkin

tämän vuoden alusta vahvistunut euron kurssi ja yleinen vaisu taloustilanne. Vaikka keskipitkän aikavälin inflaationäkymien kannalta riskit ovat edelleen jakautuneet tasapainoisesti, hintavakaushälytykset riippuvat suureksi osaksi palkkamaltin säilymisestä.

3 Tuotanto, kysyntä ja työmarkkinat

BKT:n määrän kasvu vaimeaa vuoden 2002 toisella neljänneksellä

Euroalueen BKT:n määrä kasvoi Eurostatin ensimmäisen arvion mukaan vuoden 2002 toisella neljänneksellä 0,3 % edellisestä neljänneksestä, jolla se oli kasvanut 0,4 % (ks. taulukko 3). Kysyntä näyttää toisella neljänneksellä olleen laajalaisempaa kuin ensimmäisellä. Kun yksityisen kulutuksen määrä oli ensimmäisellä neljänneksellä supistunut 0,2 % edellisestä neljänneksestä, se kasvoi toisella neljänneksellä 0,4 % edellisestä neljänneksestä, koska aiempaa suotuisampi kuluttajahintojen kehitys tuki reaalityulojen kasvua. Investoinnit kuitenkin vähenivät kuudetta neljänestä peräkkäin. Nettoviennin kasvuvaiikutus oli vain hieman positiivinen, koska viennin kasvuvauhdin voimistumisen vaikutuksen kumosi suu-

relta osin tuonnin kasvuvauhdin merkittävä nopeutuminen. Arvonlisäystä koskevien tietojen mukaan kasvu keskittyi toisella neljänneksellä suurelta osin palvelualalle.

Ilman rakentamista laskettu euroalueen teollisuustuotanto supistui vuoden 2002 heinäkuussa 0,9 % kesäkuusta, jolloin se oli kasvanut 1,0 % (ks. taulukko 4). Heinäkuussa kaikkien muiden paitsi kestävien kulutustavaroiden sektorin tuotanto supistui. Heinäkuuhun päättyneenä kolmen kuukauden jaksona teollisuustuotanto kasvoi 0,1 % verrattuna huhtikuuhun päättyneen kolmen kuukauden jakson vastaavaan tuotantoon, kun toisella neljänneksellä teollisuustuotanto oli kasvanut 0,2 % edellisestä neljänneksestä. Tämä teollisuustuotannon kasvuvauhdin hidastuminen johtui lähinnä välituotteiden tuotannon kasvun

Taulukko 3.

BKT:n määrän kasvu euroalueella

(prosenttimuutos, ellei toisin mainita; kausivaihtelusta puhdistettuja tietoja)

	Vuosisimuutos ¹⁾								Neljännesvuosisimuutos ²⁾				
	1999	2000	2001	2001 II	2001 III	2001 IV	2002 I	2002 II	2001 II	2001 III	2001 IV	2002 I	2002 II
Bruttokansantuotteen määrä	2,8	3,5	1,5	1,6	1,4	0,4	0,3	0,6	0,0	0,2	-0,3	0,4	0,3
<i>josta:</i>													
Kotimainen kysyntä	3,4	2,9	0,9	1,3	0,7	-0,1	-0,2	-0,2	0,2	-0,3	-0,2	0,1	0,2
Yksityinen kulutus	3,5	2,5	1,8	1,8	1,8	1,6	0,4	0,3	0,5	0,1	0,0	-0,2	0,4
Julkinen kulutus	1,9	1,9	1,9	2,1	2,1	1,4	1,9	1,8	0,4	0,3	0,4	0,8	0,4
Kiinteän pääoman bruttomuodostus	5,9	4,8	-0,6	-0,1	-1,5	-2,5	-2,7	-2,9	-0,6	-0,6	-0,9	-0,6	-0,8
Varastojen muutos ^{3),4)}	-0,2	0,0	-0,4	-0,2	-0,4	-0,7	-0,2	-0,1	0,0	-0,3	-0,1	0,1	0,1
Nettovienni ³⁾	-0,6	0,6	0,6	0,4	0,7	0,5	0,5	0,8	-0,2	0,4	-0,1	0,3	0,1
Vienti ⁵⁾	5,3	12,4	2,5	4,4	1,3	-3,3	-3,0	0,0	-1,2	-0,3	-1,7	0,1	1,9
<i>josta tavarat</i>	5,1	12,4	2,4	4,0	1,1	-3,0	-2,5	.	-1,2	-0,3	-1,4	0,4	.
Tuonti ⁵⁾	7,4	11,1	1,1	3,6	-0,5	-4,9	-4,5	-2,2	-0,7	-1,5	-1,6	-0,7	1,7
<i>josta tavarat</i>	7,2	11,3	0,5	3,4	-1,4	-5,8	-4,2	.	-0,5	-1,7	-1,4	-0,7	.
Reaalinen arvonlisäys, brutto:													
Maa- ja kalatalous ⁶⁾	2,3	-0,3	-0,7	-1,0	-0,8	-0,3	0,9	0,9	0,1	1,4	-0,3	-0,3	0,1
Teollisuus	1,3	3,7	0,6	1,0	0,5	-1,7	-1,9	-1,0	-0,9	-0,1	-1,5	0,5	0,0
Palvelut	3,2	3,9	2,3	2,5	2,2	1,7	1,4	1,4	0,5	0,3	0,2	0,4	0,5

Lähteet: Eurostat ja EKP:n laskelmat.

Huom. 12 maata käsittävän euroalueen tietoja (myös vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta).

1) Vuosisimuutos: prosenttimuutos edellisen vuoden vastaavasta ajankohdasta.

2) Neljännesvuosisimuutos: prosenttimuutos edellisestä neljänneksestä.

3) Vaikutus BKT:n määrän kasvuun, prosenttiyksikköä.

4) Sisältää arvoesineiden hankinnat miinus vähennykset.

5) Vienti ja tuonti käsittävät tavarat ja palvelut ja sisältävät euroalueen sisäisen kaupan. Euroalueen sisäisen kaupan tietoja ei ole poistettu kansallisen tilinpidon tuonti- ja vientiluvuista. Tästä syystä nämä tiedot ja maksutasetiedot eivät ole täysin verrannollisia.

6) Sisältää myös riista- ja metsätalouden.

Taulukko 4.

Euroalueen teollisuustuotanto

(vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita)

	2000	2001	2002	2002	2002	2002	2002	2002	2002	2002	2002	2002	2002
			Touko	Kesä	Heinä	Touko	Kesä	Heinä	Helmi	Maalis	Huhti	Touko	Kesä
				Kuukausimuutos			3 kk:n liukuva keskiarvo						
Koko teollisuus pl. rakentaminen	5,5	0,2	-1,1	-0,5	-0,5	0,0	1,0	-0,9	0,8	0,8	0,6	0,2	0,1
<i>pääaloittain:</i>													
Koko teollisuus pl. rakentaminen ja energiantuotanto ¹⁾	5,9	0,0	-1,3	-0,8	-0,6	-0,4	1,0	-0,9	1,0	1,1	0,7	0,3	0,0
Väli tuotteet	6,0	-0,9	0,3	-0,1	0,1	-0,3	0,8	-1,2	2,6	3,3	2,4	0,6	-0,3
Pääomahyödykkeet	9,3	1,2	-4,8	-1,9	-0,7	-1,1	1,3	-0,2	-0,7	-0,3	0,0	0,4	0,3
Kulutustavarat	2,3	0,1	-0,5	-1,1	-2,1	0,4	0,3	-1,3	-0,4	0,3	0,2	0,8	0,3
Kestävät	6,2	-2,7	-7,2	-5,5	-2,4	-1,3	1,8	0,6	-0,9	-1,6	-2,7	-0,9	-0,1
Ei-kestävät	1,5	0,7	1,0	-0,1	-2,1	0,7	0,0	-1,6	-0,3	0,6	0,8	1,2	0,4
Energiantuotanto	2,0	0,9	1,5	3,5	1,3	0,2	1,3	-0,3	0,2	-0,8	-0,9	0,1	0,7
Tehdasteollisuus	5,9	0,1	-1,8	-1,0	-0,3	-1,0	1,4	-0,7	0,7	1,2	0,8	0,6	0,1

Lähteet: Eurostat ja EKP:n laskelmat.

Huom. Vuotuiset prosenttimuutokset on laskettu käyttämällä työpäivien määrällä korjattuja tietoja. Prosenttimuutokset edellisestä kuukaudesta ja kolmen kuukauden keskitetyt liukuvat keskiarvot, joita verrataan vastaavaan kolmea kuukautta aiempaan keskiarvoon, on laskettu käyttämällä tietoja, jotka on puhdistettu kausivaihtelusta ja korjattu työpäivien lukumäärällä. 12 maata käsittävän euroalueen tietoja (myös vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta).

1) Tehdasteollisuus ei sisällä kaksin ja öljytuotteiden tuotantoa, mutta sisältää mineraalien kaivun (pl. energiaraaka-aineet).

huomattavasta hidastumisesta. Koska tämän sektorin tuotanto kasvoi maaliskuuhun asti erittäin voimakkaasti pääoma- ja kulutushyödykkeiden tuotannon kasvuun verrattuna, tämänhetkinen hidastuminen voi osaksi johtua siitä, että väli tuotesektorin tuotanto palaa tasolle, joka vastaa paremmin talouden yleistä kehitystä.

Yritysten luottamus heikkeni keskimäärin hieman kolmannella neljänneksellä

Teollisuustuotannon viimeaikainen kehitys vastaa suurin piirtein suhdannekyselyjen tuloksia, joiden mukaan teollisuuden toimeliaisuus on

Taulukko 5.

Euroalueen yrityksiä ja kuluttajia koskevat Euroopan komission suhdannekyselyt

(kausivaihtelusta puhdistettuja tietoja)

	1999	2000	2001	2001	2002	2002	2002	2002	2002	2002	2002	2002	2002
				IV	I	II	III	Huhti	Touko	Kesä	Heinä	Elo	Syys
Talouden luottamusindeksi ¹⁾	-0,1	2,5	-2,8	-1,4	0,3	0,3	-0,4	-0,1	0,4	-0,2	-0,3	-0,3	0,2
Kuluttajien luottamusindikaattori ²⁾	8	12	6	-1	1	3	1	2	3	3	1	0	2
Teollisuuden luottamusindikaattori ²⁾	0	12	-1	-11	-7	-4	-5	-4	-3	-4	-4	-5	-5
Rakentamisen luottamusindikaattori ²⁾	11	16	10	6	5	3	-2	3	4	3	0	-4	-1
Vähittäiskaupan luottamusindikaattori ²⁾	1	6	0	-3	-10	-12	-11	-11	-12	-12	-11	-10	-11
Palvelualojen luottamusindikaattori ²⁾	5	8	-7	-27	-19	-17	-23	-15	-16	-19	-22	-24	-22
Suhdanneindikaattori ³⁾	-0,1	1,3	-0,1	-1,2	-0,8	-0,5	-0,5	-0,7	-0,3	-0,5	-0,4	-0,6	-0,6
Kapasiteetin käyttöaste, % ⁴⁾	82,3	84,4	83,1	81,6	81,1	81,1	.	81,2	-	-	81,0	-	-

Lähteet: Yrityksiä ja kuluttajia koskevat Euroopan komission suhdannekyselyt ja Euroopan komissio (talouden ja rahoituksen pääosasto). Huom. 12 maata käsittävän euroalueen tietoja (myös vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta).

1) Prosenttimuutos edellisestä kaudesta.

2) Saldoluvut prosenttiyksikköinä. Palvelualojen luottamusindikaattorin tiedot on laskettu poikkeamina huhtikuusta 1995 alkaen lasketusta keskiarvosta, vähittäiskaupan luottamusindikaattorin tiedot poikkeamina heinäkuusta 1986 alkaen lasketusta keskiarvosta ja muiden luottamusindikaattorien tiedot poikkeamina tammikuusta 1985 alkaen lasketusta keskiarvosta.

3) Poikkeama keskiarvosta keskihajontoina mitattuna.

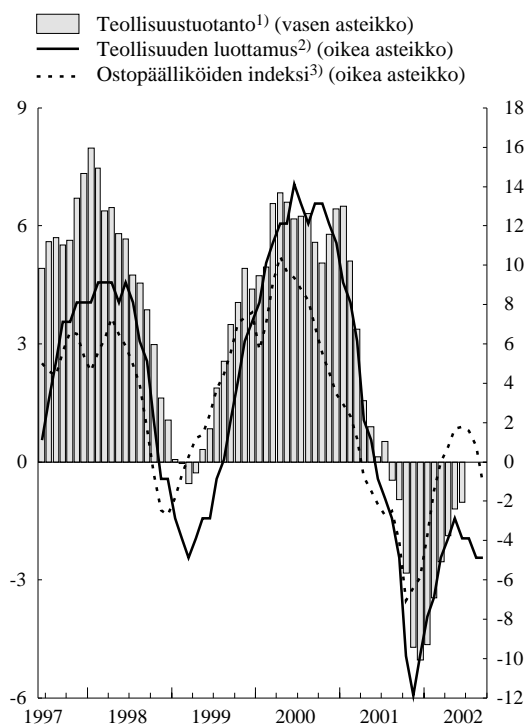
4) Tiedot on koottu kunkin vuoden tammi-, huhti-, heinä- ja lokakuussa. Esitetyt neljännesvuosittaiset luvut ovat kahden peräkkäisen kyselyn eli kyseisen neljänneksen alussa ja seuraavan neljänneksen alussa tehdyn kyselyn keskiarvoja. Vuositiedot on johdettu neljännesvuosihavaintojen keskiarvoista.

heikentynyt jonkin verran kesän aikana. Kolmannella neljänneksellä euroalueen tehdasteollisuuden ostopäälliköiden indeksi (Purchasing Managers' Index, PMI) laski 50,4 pisteeseen toisen neljänneksen 51,4 pisteestä, joten se oli vain täppärästi 50 pisteen kynnyksarvon yläpuolella. Syyskuussa indeksi itse asiassa laski kynnyksarvon alle 48,9 pisteeseen (ks. kuvio 16). Yrityksiä ja kuluttajia koskevien Euroopan komission suhdannekyselyjen mukaan teollisuuden luottamus heikkeni kolmannella neljänneksellä hieman toisen

Kuvio 16.

Teollisuustuotanto, teollisuuden luottamus ja ostopäälliköiden indeksi euroalueella

(kuukausihavainnot)

Lähteet: Eurostat, yrityksiä ja kuluttajia koskevat Euroopan komission suhdannekyselyt, Reuters ja EKP:n laskelmat.

Huom. 12 maata käsittävän euroalueen tietoja (myös vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta), mikäli tiedot ovat olleet saatavissa.

- 1) Tehdasteollisuus; kolmen kuukauden liukuvien keskiarvojen vuotuisia prosenttimuutoksia; työpäivien lukumäärällä korjattuja tietoja.
- 2) Saldoluvut prosentteina; poikkeamat keskiarvosta tammi-kuusta 1985 lähtien.
- 3) PMI = Purchasing Managers' Index; poikkeamat 50:stä; positiiviset arvot viittaavat taloudellisen toimeliaisuuden lisääntymiseen.

neljänneksen tilanteeseen verrattuna, mutta pysyi syyskuussa ennallaan (ks. taulukko 5). Ostopäälliköiden indeksin ja teollisuuden luottamuksen viimeaikainen kehitys kuvastaa jossain määrin yrityksillä vuoden alussa olleiden suotuisien odotusten mukautumista rahoitusmarkkinoiden myöhempään kehitykseen ja maailmantalouden näkymiä koskevan epävarmuuden kasvuun.

Euroopan komission kyselytutkimusten mukaan luottamus voimistui kolmannella neljänneksellä hieman vähittäiskaupassa mutta heikkeni rakennus- ja palvelualoilla. Myös palvelualan PMI laski kolmannella neljänneksellä 49,1 pisteeseen eli hieman alle 50 pisteen kynnyksarvon.

Kaiken kaikkiaan erilaiset yrityksiä koskevat kyselytutkimusindikaattorit eivät viittaa siihen, että BKT:n kasvu olisi nopeutunut kolmannella neljänneksellä. Niiden mukaan neljännesvuositason kasvuvauhti on kolmannella neljänneksellä ollut kutakuinkin vuoden 2002 kahden ensimmäisen neljänneksen vauhtia vastaava.

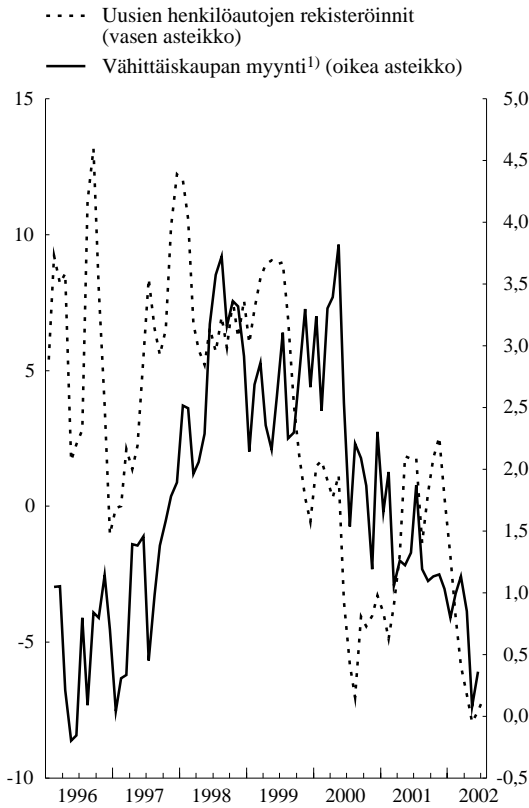
Tiedot kotitalouksien kulutuksesta epäyhtenäisiä

Yksityisen kulutuksen kasvusta kolmannella neljänneksellä saatavat tiedot ovat epäyhtenäisiä. Heinäkuussa vähittäiskaupan myynti kasvoi 0,6 % edellisestä kuusta, kun se oli kesäkuussa supistunut 0,4 %. Uusien henkilöautojen rekisteröintien määrä kasvoi edelleen elokuussa. Vähittäiskaupan myynnin ja uusien henkilöautojen rekisteröintien määrän vuotuiset kasvuvauhdit nopeutuivat hieman kesän mittaan (ks. kuvio 17). Euroopan komission kyselytiedot kuitenkin osoittavat, että vaikka kuluttajien luottamus koheni syyskuussa, se kaiken kaikkiaan heikkeni hieman vuoden 2002 kolmannella neljänneksellä. Kyselytietojen mukaan kotitalouksien huoli talouden tulevasta kehityksestä ei ole lisääntynyt merkittävästi, vaikka kotitalouksien arviot talouden nykytilasta ovatkin heikentyneet jonkin verran. Kaiken kaikkiaan näiden tietojen mukaan kulutuksen kasvu ei liene enää kiihtynyt kolmannella neljänneksellä.

Kuvio 17.

Uusien henkilöautojen rekisteröinnit ja vähittäiskaupan myynti euroalueella

(vuotuinen prosenttimuutos, kolmen kuukauden keskitettyjä liukuvia keskiarvoja)

Lähteet: Eurostat ja ACEA (European Automobile Manufacturers' Association, Bryssel).

Huom. 12 maata käsittävän euroalueen tietoja (myös vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta).

1) Laskennassa on käytetty kausivaihtelusta puhdistettuja tietoja.

Taluskasvu ei kiihdy tänä vuonna

Saatavissa olevat indikaattoritiedot, kansainvälisten talousnäkyvien hienoinen heikkeneminen ja

rahoitusmarkkinoiden epäsuotuisa kehitys viittaavat siihen, että BKT:n määrän kasvuvauhti ei nopeudu tämän vuoden jälkimmäisellä puoliskolla. Todennäköisin skenaario on, että talouden kasvu palaa tuotannon potentiaalisen kasvuvauhdin mukaiseksi vuoden 2003 kuluessa. Tässä skenaariossa otetaan huomioon, että euroalueen talouden perustekijät ovat kunnossa. Sen toteutuminen riippuu kotimaisen kysynnän elpymisestä ja maailmantalouden kasvun voimistumisesta. Kun kuitenkin otetaan huomioon kasvua mahdollisesti heikentävät tekijät, kuten öljyn hinta, maailmantalouden tasapainottomuudet ja rahoitusmarkkinoiden epävarmuus, sekä näiden tekijöiden mahdolliset heijastusvaikutukset kotimaanmarkkinoilla, on tässä vaiheessa erityisen vaikea arvioida, milloin euroalueen talouden elpyminen alkaa voimistua.

Työttömyysaste pysyi ennallaan elokuussa 2002

Euroalueen standardoitu työttömyysaste oli elokuussa 8,3 % työvoimasta eli sama kuin heinäkuussa (ks. kuvio 18). Tästä ei kuitenkaan käy ilmi työttömien määrän kasvu edelleen noin 17 000:lla. Vaikka työttömien määrän kasvu onkin hidastunut vuoden alkupuoliskosta, jolloin työttömien määrä lisääntyi keskimäärin yli 50 000:lla kuukaudessa, työttömyyden yleinen kasvusuuntaus ei ole muuttunut ja työttömyyden kasvun odotetaan jatkuvan kolmannella neljänneksellä.

Ikäryhmittäinen tarkastelu osoittaa, että alle 25-vuotiaiden työttömyysaste on pysynyt elokuussa samana kuin heinäkuussa eli 16,3 prosentissa,

Taulukko 6.

Euroalueen työttömyys

(% työvoimasta, kausivaihtelusta puhdistettuja tietoja)

	1999	2000	2001	2001 III	2001 IV	2002 I	2002 II	2002 Maalis	2002 Huhti	2002 Touko	2002 Kesä	2002 Heinä	2002 Elo
Yhteensä	9,4	8,5	8,0	8,0	8,1	8,1	8,2	8,2	8,2	8,2	8,3	8,3	8,3
Alle 25-vuotiaat ¹⁾	18,5	16,6	15,7	15,7	15,9	16,1	16,3	16,1	16,1	16,2	16,4	16,3	16,3
25-vuotiaat ja sitä vanhemmat	8,2	7,4	7,0	7,0	7,0	7,1	7,2	7,1	7,1	7,	7,2	7,2	7,3

Lähde: Eurostat.

Huom. 1) On suosittujen mukaan. 12 maata käsittävän euroalueen tietoja (myös vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta).

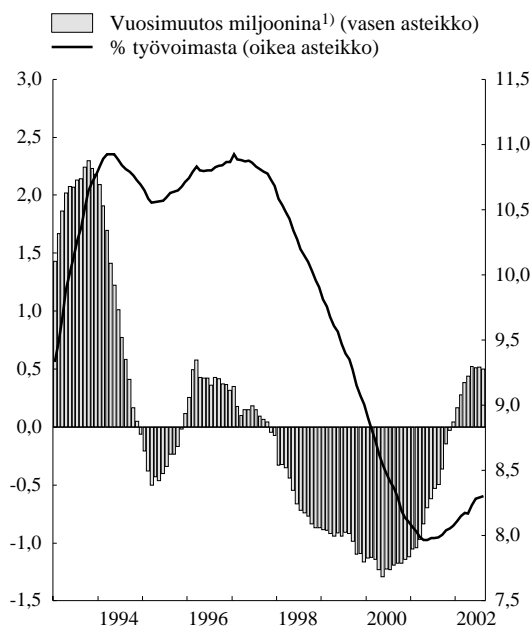
1) Vuonna 2001 tämän ryhmän osuus työttömien kokonaismäärästä oli 22,9 %.

kun taas 25-vuotiaiden ja sitä vanhempien työttömyysaste on noussut elokuussa 7,3 prosenttiin oltuaan heinäkuussa 7,2 % (ks. taulukko 6). Tämä kehitys osoittaa nuorten työttömien määrän hieman laskeneen jo toisena peräkkäisenä kuukautena. Syinä laskuun ovat lähinnä kausivaihtelun muutos yhdessä jäsenvaltiossa sekä 25-vuotiaiden ja sitä vanhempien työttömien määrän kasvu, joskin se on hieman hidastunut edellisiin kuukausiin verrattuna. Maakohtainen tarkastelu osoittaa työttömyysasteen pysyneen ennallaan useimmissa maissa, joiden tiedot ovat käytettävissä.

Kuvio 18.

Euroalueen työttömyys

(kuukausihavaintoja; kausivaihtelusta puhdistettuja tietoja)

Lähde: Eurostat.

Huom. 12 maata käsittävän euroalueen tietoja (myös vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta).

1) Vuosimuutostietoja ei ole puhdistettu kausivaihtelusta.

Työllisyyden kasvu pysyi vuoden 2002 toisella neljänneksellä ennallaan

Kansantalouden tilinpidon tietojen mukaan koko euroalueen työllisyyden arvioidaan kasvaneen vuoden 2002 toisella neljänneksellä 0,1 % ensimmäisestä neljänneksestä, jolloin kasvua oli saman verran (ks. taulukko 7). Työllisten absoluuttinen määrä lisääntyi toisella neljänneksellä kuitenkin vain 92 000:lla, kun se ensimmäisellä neljänneksellä oli lisääntynyt 174 000:lla.

Työllisyyden kasvun hidastuminen on nähtävissä useimmilla talouden sektoreilla, ja se vastaa työttömyyden kasvua. Neljännesvuositasolla työllisyys heikkeni teollisuudessa (rakentaminen mukaan lukien) vuoden 2002 toisella neljänneksellä voimakkaammin, eli 0,3 %, kuin ensimmäisellä neljänneksellä, jolloin se oli heikentynyt 0,2 %. Tämä johtui siitä, että rakennusalan työllisyys heikkeni nopeammin kuin muilla aloilla. Sen sijaan teollisuudessa (rakentamista lukuun ottamatta) työllisyyden kehitys ei vuoden 2002 toisella neljänneksellä ollut aivan yhtä heikkoa kuin kahdella edellisellä neljänneksellä. Maataloudessa työllisyys heikkeni tämän vuoden toisella neljänneksellä edelleen 0,2 %, joskin hitaammin kuin ensimmäisellä neljänneksellä. Palvelusektorin työllisyyden kasvuvauhti hidastui vuoden 2002 ensimmäisen neljänneksen 0,3 prosentista toisen neljänneksen 0,2 prosenttiin.

Yrityksiä koskevan Euroopan komission syyskuun 2002 suhdannekyselyn tulosten perusteella euroalueen työllisyysodotukset näyttävät vahvistavan merkit siitä, että rakennusalan ja tehdasteollisuuden työllisyyden heikkeneminen on taittunut vuoden 2002 toisella neljänneksellä. Palvelusektorilla ei sen sijaan ole viime aikoina havaittu työllisyysodotusten kohentuneen lainkaan, vaikka tämän sektorin työllisyyden kasvu jatkuu edelleen positiivisena. Ostopäälliköiden kyselyn tulokset eivät ole yhtä myönteisiä kuin komission kyselyn ja viittaavat työllisyyden heikkenemisen jatkumiseen tehdasteollisuudessa sekä työllisyyden kasvun hidastumiseen palvelusektorilla.

Taulukko 7.

Työllisyyden kasvu euroalueella

(vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita; kausivaihtelusta puhdistettuja tietoja)

	1999	2000	2001	2001	2001	2001	2002	2002	2001	2001	2001	2002	2002
				II	III	IV	I	II	II	III	IV	I	II
Neljännesvuosimuutokset ¹⁾													
Koko kansantalous	1,8	2,1	1,3	1,5	1,1	0,8	0,7	0,6	0,2	0,1	0,2	0,1	0,1
<i>josta:</i>													
Maa- ja kalatalous ²⁾	-2,6	-1,6	-0,8	-0,4	-1,2	-1,5	-2,3	-2,0	-0,5	-1,0	-0,3	-0,6	-0,2
Teollisuus	0,3	0,8	0,4	0,7	0,1	-0,4	-0,8	-1,0	-0,1	-0,2	-0,2	-0,2	-0,3
pl. rakentaminen	-0,2	0,6	0,4	0,7	0,1	-0,5	-0,9	-1,0	-0,2	-0,2	-0,3	-0,3	-0,2
Rakentaminen	2,0	1,6	0,4	0,7	0,3	-0,2	-0,6	-0,9	0,0	-0,2	-0,2	-0,2	-0,3
Palvelut	2,7	2,9	1,9	1,9	1,7	1,5	1,5	1,4	0,4	0,4	0,4	0,3	0,2
Kauppa ja kuljetus ³⁾	2,3	2,8	1,5	1,4	1,3	1,2	1,5	1,1	0,3	0,5	0,4	0,2	-0,1
Rahoitustoiminta ja liike-elämän palvelut ⁴⁾	5,6	6,0	3,7	3,9	3,1	2,8	1,9	2,1	0,6	0,5	0,6	0,1	0,8
Julkishallinto ⁵⁾	1,8	1,5	1,4	1,4	1,3	1,2	1,4	1,3	0,4	0,2	0,4	0,5	0,2

Lähteet: Eurostat ja EKP:n laskelmat.

Huom. 12 maata käsittävän euroalueen tietoja (myös vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta).

1) Neljännesvuosimuutokset: prosenttimuutos edellisestä neljänneksestä.

2) Sisältää myös riista- ja metsätalouden.

3) Sisältää myös korjaustoiminnan, tietoliikenteen, majoitus- ja ravitsemistoiminnan.

4) Sisältää myös kiinteistö- ja vuokrauspalvelut.

5) Sisältää myös koulutuksen, terveydenhuollon ja muut palvelut.

Kehikko 4.

Haasteet julkisen talouden vakauttamiselle

Tämänhetkinen tilanne

Euroalueen julkisen talouden rahoitusasemien kehitys näyttää tämänhetkisten, vuotta 2002 koskevien ennusteiden valossa huomattavasti heikommalta kuin aiemmissa ennusteissa on arvioitu. Osasyynä tähän on odotettua heikompi talouskehitys, jolla on ollut negatiivisia vaikutuksia kaikissa maissa, mutta kahdeksassa maassa julkisen talouden rahoitusasema ei kuitenkaan ole tästä syystä ajautunut uudelleen epätasapainoon. Sen sijaan neljässä maassa julkisen talouden alijäämä on erittäin suuri ja liiallisen alijäämän riski on kasvanut.

Ongelmien syyt ja tulevaisuuden haasteet

Joidenkin maiden vaikeudet julkisen talouden rahoitusaseman tasapainottamisessa johtuvat pääasiassa siitä, etteivät nämä maat kohentaneet tuntuvasti julkisen talouden rahoitusasemaa silloin, kun talouskasvu oli vielä nopeaa. Koska ne hukkasivat tämän tilaisuuden, niillä ei ole enää muuta vaihtoehtoa kuin sitoutua tiukasti välttämään liiallinen alijäämä sekä saavuttamaan julkisen talouden rahoitusasema, joka on lähellä tasapainoa tai ylijäämäinen.

Julkisen talouden vakauttamistavoitteille asetettuja määräaikoja on aiemmin lykätty, mikä on heikentänyt määräaikojen uskottavuutta. Alkuperäisten sitoumusten mukaan kaikkien maiden olisi pitänyt jo vuoteen 2002 mennessä saavuttaa julkisen talouden rahoitusasema, joka on lähellä tasapainoa tai ylijäämäinen. Joidenkin maiden osalta määräaika pidennettiin vuoteen 2003 tai 2004, jotta mailla olisi mahdollisuus saattaa

siirtymävaihe päätökseen kohtuullisessa ajassa. Nyt on kuitenkin käynyt ilmi, että maat eivät käyttäneet tätä lisäaikaa saattaakseen julkisen taloutensa kestävästi vakaalle pohjalle. Julkisen talouden nykyinen tilanne joissakin maissa johtuu myös osaksi siitä, että maiden oletukset tulevasta talouskasvusta olivat ylioptimistisia ja johtivat siihen, että vakauttamistoimet eivät olleet riittävän kunnianhimoisia. Aiemmissa vakausohjelmissa joidenkin maiden tavoitteet perustuivat liian suuriin kasvuennustelukuihin. Koska toteutunut kasvu olikin ennustettua hitaampaa, julkisen talouden jäämät näissä maissa ovat nyt heikompia kuin alkuperäisissä tervehdyttämissuunnitelmissa kaavailtiin ja lähempänä alijäämälle asetettua rajaa, joka on 3 % BKT:stä.

Erityisiä riskejä vakauttamiselle on aiheutunut myös siitä, että on luotettu liikaa kertaluonteisiin vakauttamistoihin. Tällaiset toimet eivät ensiksikään paranna rakenteellista rahoitusasemaa. Vaikka kertaluonteiset toimet saataisiin toteutetuksi suunnitelmien mukaisesti, julkinen talous saa niistä vain lyhytaikaista helpotusta ongelmiinsa ja jää kuitenkin alttiiksi epäsuotuisan talouskehityksen vaikutuksille. Toiseksi voitot suunnitelluista omaisuuden myynneistä vaihtelevat markkinaolosuhteiden muutosten mukaan, joten ne eivät ole mikään luotettava tulonlähde. Myyntivoittoja ei siis pidä käyttää kunnianhimoisten vakauttamissuunnitelmien perustana.

Lisäksi aivan viimeaikaisin kehitys on tuonut esille sen, miten tärkeää julkisen talouden kehityksen ajantasaista ja tarkkaa raportointia on. Arvioita julkisen talouden rahoitusasemien kehityksestä on monissa maissa jouduttu korjaamaan huomattavasti aiempia arvioita heikommiksi, minkä lisäksi arviot on toimitettu melkoisella viipeellä. Epätarkat ennusteet johtavat vakautustoimien viivästymiseen ja heikentävät monenvälisen seurannan arvoa.

Kaiken kaikkiaan julkisen talouden tasapainottaminen on nyt päättäväisesti saatava uskottavaksi siten, että tervehdyttämissuunnitelmat perustuvat sekä realistisiin odotuksiin taloudellisesta toimintaympäristöstä että tarkoin täsmennettyihin vakauttamistoihin. Näissä suunnitelmissa suhdannekorjatun julkisen talouden rahoitusaseman on kohennettava vuosittain merkittävästi. Suunnitelmia on noudatettava tiukasti, ja ne on saatettava päätökseen mahdollisimman lyhyessä ajassa. Tämän prosessin edistämiseksi on tarpeen luoda tehokkaita menettelyjä, joiden avulla suunnitelmien toteuttamista voidaan seurata tarkasti. Lisäksi liiallisia alijäämiä koskevaa menettelyä on sovellettava kaikilta osin ja kirjanpitosääntöjä noudatettava täsmällisesti.

Julkisen talouden vakauttaminen ja kasvunäkymät

Julkisen talouden vakauttamisprosessin päätökseen saattaminen ei mitenkään vaaranna talouden kasvunäkymiä. Myös niiden maiden, joissa julkisen talouden rahoitusasema on edelleen epätasapainossa, pitää välttää liiallisia alijäämiä ja saavuttaa julkisen talouden rahoitusaseman, joka on lähellä tasapainoa tai ylijäämäinen. Pyrkimys kohti vakaus- ja kasvusopimuksen mukaista rahoitusasemaa parantaa julkisen talouden kestävyyttä ja luo erittäin tarpeellista liikkumavaraa väestön ikääntymisestä aiheutuvia pitkän aikavälin kustannuksia silmällä pitäen. Tämä tukee kasvua keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä. Lyhyen aikavälin talouskehityksen kannalta tasapainoisen tai ylijäämäisen julkisen talouden rahoitusaseman saavuttaminen antaa joustavuutta, jonka turvin todellisen rahoitusjäämän voi antaa vaihdella suhdanteiden mukaan. Näin on jo tapahtunut jäsenmaissa, joissa julkisen talouden rahoitusasema on vakaus- ja kasvusopimuksen tavoitteiden mukainen. Niissä muutamassa maassa, jossa näin ei vielä ole, siirtymävaiheen loppuun saattamisen kunnianhimoisessa mutta kohtuullisessa tahdissa ei pitäisi vaikuta haitallisesti kasvuun, sillä suorat vaikutukset lyhyen aikavälin kysyntään kompensoituvat finanssipolitiikan uskottavuuden parantumisella, mikä vahvistaa luottamusta ja siten yksityistä kysyntää.

Tarkoituksenmukaiset julkisen talouden vakauttamistoimet parantavat luottamusta ja lisäävät talouden kasvupotentiaalia, mikä edesauttaa toimien pitkäaikaista menestymistä ja tukee julkisen talouden kestävyyttä. Erityisesti on huomattava, että kasvuystävälliset vakauttamisstrategiat, joissa painotetaan menotarkistuksia, ovat todennäköisesti menestyksekkäämpiä kuin sellaiset, jotka perustuvat verojen korotuksiin.

4 Valuuttakurssit ja maksutase

Euron kurssi pysyi syyskuussa ja lokakuun alussa jokseenkin vakaana

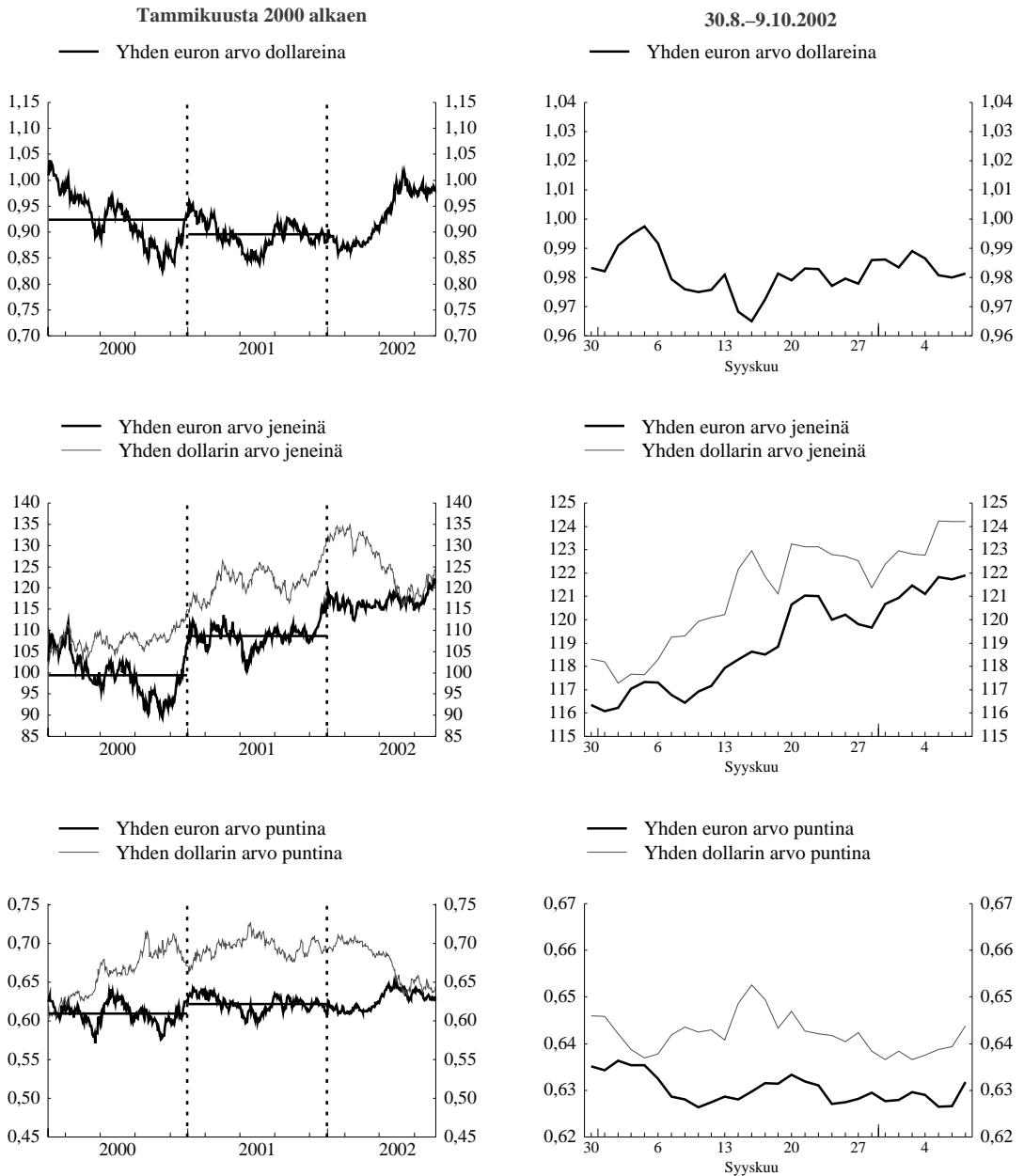
Japanin jenin heikkeneminen kaikkiin keskeisiin valuuttoihin nähden hallitsi tapahtumia valuuttamarkkinoilla syyskuussa ja lokakuun alussa 2002. Suurin syy tällaiseen kehitykseen oli markkina-

osapuolten epävarmuus tulevista talouspoliittisista toimenpiteistä Japanin deflaatiosuuntauksen pysäyttämiseksi ja maan rahoitusjärjestelmän vakauden turvaamiseksi. Euron jenikurssi oli tarkastelujakson loppuun mennessä vahvistunut, mutta sen dollarikurssi oli lähes samalla tasolla kuin elokuun lopussa. Englannin puntaan nähden

Kuvio 19.

Valuuttakurssikehitys

(päivähavainnot)

Lähde: EKP.

Huom. Oikeassa ja vasemmassa asteikossa on sama mittakaava kussakin kuviossa. Vaakasuorat viivat kuvaavat vuosikeskiarvoja.

euron kurssi oli puolestaan hieman heikentynyt. Lokakuun 9. päivänä euron nimellinen efektiivinen kurssi oli yli 5 % vahvempi kuin vuonna 2001 keskimäärin.

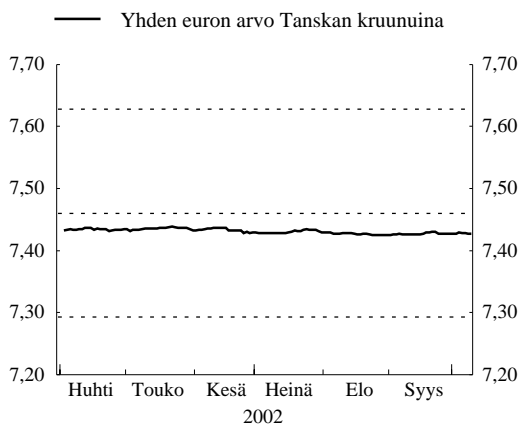
Euron kurssi Yhdysvaltain dollariin nähden vaihteli syyskuussa ja lokakuun alussa edelleen suhteellisen vähän. Syyskuun kahden ensimmäisen viikon aikana markkinoiden hermostuneisuus ennen syyskuun 11. päivän tapahtumien ensimmäistä vuosipäivää ja sodan mahdollisuus Irakisä näyttivät edistävän teknistä kaupankäyntiä, mikä tuki dollarin kurssin hienoista vahvistumista euroon nähden. Yhdysvalloissa julkaistu talouskatsaus (Beige Book) herätti joitakin epäilyksiä Yhdysvaltain talouden kasvunäkymistä, ja Yhdysvaltain keskuspankin pääjohtaja antoi senaatin budjettikomitealle 12.9.2002 lausunnon, jossa korostettiin Yhdysvaltain julkisen talouden kasvavasta alijäämästä aiheutuvia riskejä talouskasvulle. Nämä seikat eivät kuitenkaan vaikuttaneet suoraan dollarin kurssiin (ks. kuvio 19). Myöhemmin Yhdysvaltain dollari kuitenkin heikkeni hieman ja euron dollarikurssi nousi noin 0,98:aan, kun markkinaosapuolet reagoivat kielteisesti Yhdysvaltain teollisuustuotantoa ja työmarkkina-tilannetta koskeviin tietoihin. Lokakuun 9. päivänä euron dollarikurssi oli 0,98 eli lähes sama kuin elokuun lopussa ja 9,6 % vahvempi kuin vuonna 2001 keskimäärin.

Japanin jeni heikkeni tarkastelujaksion aikana kaikkiin keskeisiin valuuttoihin nähden ja sen euron kurssi heikkeni alimmilleen kolmeen vuoteen. Jenin heikkeneminen näyttää tilapäisesti nopeutuneen sen jälkeen, kun Japanin keskuspankki ilmoitti 18.9.2002, että se ”tutkii toimenpiteitä, jotka auttaisivat pankkeja supistamaan osakeomistuksiaan ja torjumaan laskevien osakekursseiden vaikutuksia voittoihin ja pääomaan”. Samaan suuntaan vaikutti myös se, että 20.9.2002 pidetyssä Japanin valtion joukkolainahuutokaupassa osa velkakirjoista jäi myymättä. Syyskuun lopulla ja lokakuun alussa Japanin jenin heikkeneminen hidastui hieman, kun tilanne Japanin joukkolainamarkkinoilla vakautui ja toiveet pankkialan uudistuksista elpyivät. Lokakuun 9. päivänä euron jenikurssi oli 121,9 eli 4,8 % vahvempi kuin elokuun lopussa ja noin 12 % vahvempi kuin vuonna 2001 keskimäärin.

Kuvio 20.

Valuuttakurssikehitys ERM II:ssä

(päivähavainnot)

Lähde: EKP.

Huom. Vaakasuorat viivat osoittavat Tanskan kruunun keskuskurssia (7,46) ja vaihteluväliä ($\pm 2,25\%$).

Englannin punta vahvistui hieman euroon ja Yhdysvaltain dollariin verrattuna, kun julkistetut talousluvut osoittivat talousnäkömien olevan Isossa-Britanniassa paremmat kuin Yhdysvalloissa ja euroalueella. Lokakuun 9. päivänä euron punta-kurssi oli 0,63 eli hivenen heikompi kuin elokuun lopussa ja 1,6 % vahvempi kuin vuonna 2001 keskimäärin.

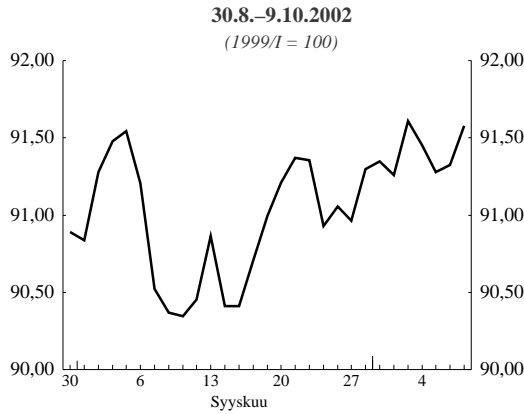
Muista eurooppalaisista valuutoista Tanskan kruunun kurssi pysyi vakaana ja vaihteli hieman ERM II-järjestelmän mukaisen eurokeskuskurssinsa alapuolella (ks. kuvio 20). Myös Ruotsin kruunuun ja Sveitsin frangiin nähden euron kurssi pysyi tarkastelujaksolla jokseenkin vakaana. Kehittyvien talouksien valuutoista Brasilian real heikkeni merkittävästi. Sen dollarikurssi oli heikompi kuin koskaan aikaisemmin, mutta vahvistui taas hieman lokakuun alussa.

Euron nimellinen efektiivinen kurssi, joka mitataan euroalueen 12 merkittävimmän kauppakumppanin valuuttaan nähden, pysyi syyskuussa ja lokakuun alussa suurin piirtein vakaana. Euron vahvistumista Japanin jeniin ja vähäisemmässä määrin Etelä-Korean woniin nähden tasoitti vain osittain sen maltillinen heikkeneminen Englannin puntaan nähden (ks. kuvio 21). Lokakuun 9. päivänä euron nimellinen efektiivinen valuuttakurssi oli hieman vahvempi kuin elokuun lopussa ja 5,2 % vahvempi kuin vuonna 2001 keskimäärin. Yhdysvaltain dollarin nimellinen efektiiv-

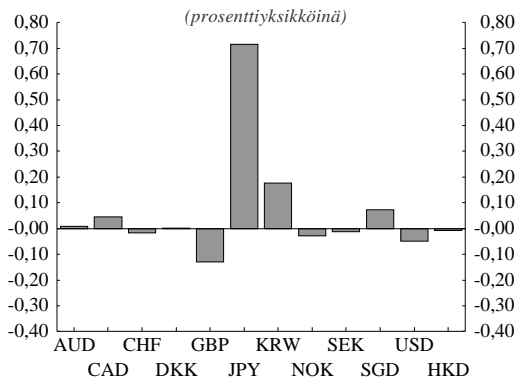
Kuvio 21.

Euron efektiivinen valuuttakurssi ja sen jakauma¹⁾

(päivähavaintoja)

Valuuttakurssimuutosten vaikutus efektiivisen valuuttakurssi-indeksin muutoksiin²⁾

Lähde: EKP.

- 1) Indeksien nousu merkitsee efektiivisen valuuttakurssin vahvistumista 12 kauppakumppanimaan valuuttaan nähden.
- 2) Muutosten laskemisessa on käytetty 12 suurimman kauppakumppanin valuuttoja kauppapainoilla painotettuina.

vinen valuuttakurssi vahvistui tarkastelujaksolla noin 2 %, mutta oli 9. lokakuuta 2,6 % heikompi kuin vuonna 2001 keskimäärin. Sen sijaan Japanin jenin nimellinen efektiivinen valuuttakurssi heikkeni syyskuussa ja lokakuun alussa, mutta vakaantui tarkastelujakson lopulla. Lokakuun 9. päivänä se oli noin 5,9 % heikompi kuin vuonna 2001 keskimäärin (ks. kuvio 22).

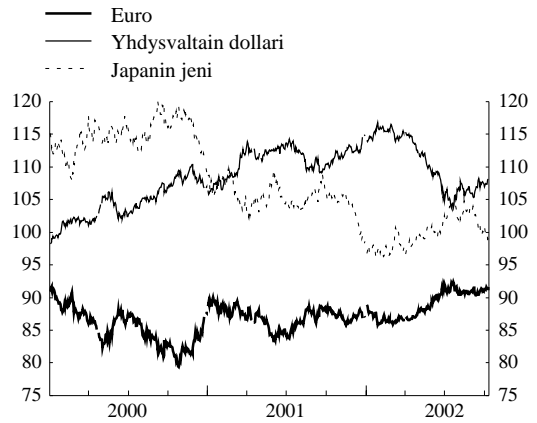
Vaihtotase osoitti ylijäämää heinäkuussa 2002

Euroalueen vaihtotase osoitti vuoden 2002 heinäkuussa 2,6 miljardin euron ylijäämää, kun se oli heinäkuussa 2001 ollut 0,2 miljardia euroa alijäämäinen (ks. taulukko 8). Tämä vaihtotaseen kehitys johtui lähinnä tavarakaupan taseen yli-

Kuvio 22.

Euron, Yhdysvaltain dollarin ja Japanin jenin efektiiviset valuuttakurssit¹⁾

(päivähavaintoja; 1991/1=100)

Lähde: EKP.

- 1) Indeksien nousu merkitsee efektiivisen valuuttakurssin vahvistumista 12 kauppakumppanimaan valuuttaan nähden.

jäämän kasvusta (10,9 miljardista eurosta 14,2 miljardiin euroon) ja tulonsiirtojen taseen alijäämän pienenemisestä 2,2 miljardilla eurolla, joiden yhteisvaikutus oli suurempi kuin palvelutaseen ylijäämän supistuminen 0,6 miljardilla eurolla ja tuotannontekijäkorvausten taseen alijäämän kasvu 2,2 miljardilla eurolla.

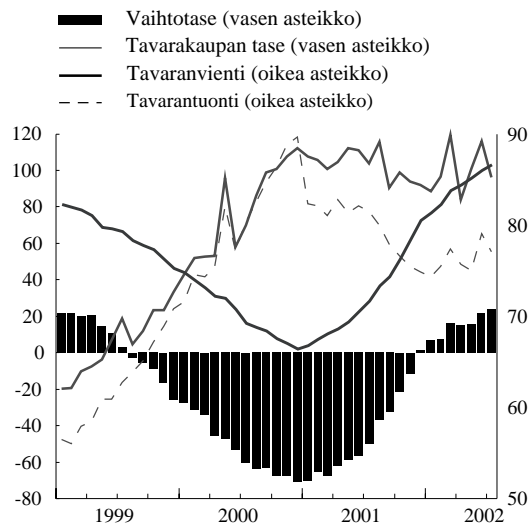
Vuoden 2002 seitsemän ensimmäisen kuukauden aikana kumulatiivinen vaihtotase muuttui viime vuoden vastaavan ajankohdan 20,6 miljardin euron alijäämästä 11,9 miljardin euron ylijäämäksi. Tähän kehitykseen vaikutti ensisijaisesti tavarakaupan taseen ylijäämän merkittävä suureneminen (32,3 miljardista eurosta 71,0 miljardiin euroon). Tuonnin kumulatiivinen määrä supistui melko tuntuvasti eli 576,6 miljardista eurosta 536,0 miljardiin euroon samalla, kun viennin kumulatiivinen määrä pysyi jokseenkin samana kuin edellisen vuoden vastaavana ajankohtana. Tavarakaupan taseen ylijäämän kasvua tasoitti vain hieman tuotannontekijäkorvausten taseen alijäämän hienoinen suureneminen ja palvelutaseen ylijäämän pieni supistuminen. Tulonsiirtojen taseen alijäämä pysyi tänä ajanjaksona käytännöllisesti katsoen ennallaan.

Kuukausittaisen kehityksen tarkastelu kausivaihtelusta puhdistettujen lukujen perusteella osoittaa, että vaikka viimeaikaiset luvut ovat vaihdelleet melkoisesti, tavaraviennin arvonn kasvu on

Kuvio 23.

Euroalueen vaihtotase, tavarakaupan tase sekä tavaravienti ja -tuonti

(mrd. euroa, kausivaihtelusta puhdistettuja tietoja)

Lähde: EKP.

Huom. 12 maata käsittävän euroalueen tietoja. Taseet ovat 12 kuukauden summia. Vienti- ja tuontitiedot ovat kuukausittaisia arvoja.

kuluneina kuukausina ollut heikkoa (ks. kuvio 23). Viimeaikaisen kehityksen tapaan myös sekä tavarantuonnin että palvelujen tuonnin arvo pysyi heinäkuussa jokseenkin samana kuin kesäkuussa, mikä muun muassa kuvastaa euroalueen kysynnän vaimeutta. Yleisesti ottaen vuoden alusta lähtien palvelujen vienti ja tuonti ovat kehittyneet heikommin kuin tavarakauppa. Tuotannon-

Kuvio 24.

Tuotannontekijäkorvausten tulot ja menot euroalueella

(mrd. euroa, kausivaihtelusta puhdistettuja tietoja)

Lähde: EKP.

tekijäkorvausten taseen alijäämän suureneminen viime kuukausina viittaa puolestaan siihen, että vaikka tuotannontekijäkorvausten tulot ja menot ovat kummatkin kasvussa, tulot ovat kasvaneet hieman vähemmän (ks. kuvio 24).

Heinäkuussa 2002 pääomaa tuotiin nettomääräisesti sekä suorina sijoituksina että arvopaperisijoituksina

Euroalueen yhteenlasketuissa suorissa sijoituksissa ja arvopaperisijoituksissa kirjattiin heinäkuussa 2002 pääoman nettotuontia 10,6 miljardin euron arvosta, sillä pääoman nettovienti suorina sijoituksina (3,6 miljardia euroa) jäi selvästi pienemmäksi kuin pääoman nettotuonti arvopaperisijoituksina (14,2 miljardia euroa). Pääoman nettovienti suorina sijoituksina johtui euroalueelta tehdyistä sijoituksista ulkomaille (9,3 miljardia euroa) lähinnä oman pääoman ehtoisina sijoituksina ja uudelleen sijoitettuina voitoina (12,2 miljardia euroa), jotka kumoutuivat vain osittain näihin eriin liittyvällä pääoman nettotuonnilla (5,7 miljardia euroa). Pääoman nettotuonti arvopaperisijoituksina johtui puolestaan joukkolainoihin liittyvästä huomattavasta pääoman nettotuonnista (14,8 miljardia euroa).

Heinäkuussa 2002 euroalueen ulkopuolelta tehtiin edelleenkin huomattavia sijoituksia euroalueen joukkolainoihin (17,8 miljardia euroa – ks. kuvio 25). Vuoden 2002 seitsemän ensimmäisen kuukauden aikana sekä euroalueen osakkeisiin ulkomailta tehtyjen sijoitusten supistuminen että euroalueen joukkolainoihin ulkomailta tehtyjen sijoitusten kasvu näyttävät suurimmaksi osaksi liittyvän epävarmuuteen maailmantalouden kasvunäkymien suhteen ja siitä johtuvaan osakkeiden hintojen laskuun. Lisäksi pääomaa tuotiin nettomääräisesti 3,6 miljardia euroa rahamarkkinapapereihin liittyvinä sijoituksina, jotka johtuivat ulkomaisten sijoittajien huomattavista kaupoista (9,3 miljardia euroa) euroalueella olevien liikkeeseen laskemilla instrumenteilla. Osakesijoitukset olivat suhteellisen vähäisiä sekä saamis- että velkapuolella.

Kumulatiivisesti tarkasteltuna vuoden 2002 seitsemän ensimmäisen kuukauden yhteenlasketut suorat sijoitukset ja arvopaperisijoitukset olivat

käytännöllisesti katsoen tasapainossa (pääoman nettovienti oli 6,0 miljardia euroa), kun pääomaa oli vastaavana ajankohtana vuonna 2001 viety nettomääräisesti 103,4 miljardia euroa (ks. kuvio 26). Pääoman nettovienti yhteenlaskettuina suorina sijoituksina ja arvopaperisijoituksina oli jo vuonna 2001 keskimäärin vähäisempää kuin vuonna 2000, koska lähinnä osakesijoituksiin liittyvät pääomavirrat kääntyivät pääoman netto-

viennistä pääoman nettotuonniksi, kun taas velkapapereissa kirjattiin edelleen merkittävää pääoman nettovientiä. Myös velkapaperisijoituksiin liittyvissä pääomanliikkeissä tapahtui muutos vuoden 2002 seitsemän ensimmäisen kuukauden aikana: pääomaa tuotiin nettomääräisesti 10,5 miljardin euron arvosta, kun pääomaa oli viety nettomääräisesti 70,5 miljardin euron arvosta edellisen vuoden vastaavana ajankohtana.

Taulukko 8.

Euroalueen maksutase

(mrd. euroa, kausivaihtelusta puhdistamattomia tietoja)

	2001 Tammi-heinäkuu	2001 Heinäkuu	2002 Tammi-heinäkuu	2002 Toukokuu	2002 Kesäkuu	2002 Heinäkuu
Vaihtotase	-20,6	-0,2	11,9	0,1	3,9	2,6
Tulot	1011,6	153,2	980,3	140,8	141,1	148,6
Menot	1032,2	153,4	968,4	140,7	137,2	146,0
Tavarat	32,3	10,9	71,0	9,2	12,1	14,2
Vienti	608,8	91,7	607,0	86,7	88,2	93,0
Tuonti	576,6	80,8	536,0	77,6	76,1	78,8
Palvelut	2,9	1,5	0,8	2,8	2,0	0,9
Vienti	182,4	30,8	182,1	28,0	27,0	29,7
Tuonti	179,5	29,3	181,3	25,2	25,0	28,8
Tuotannon tekijäkorvaukset	-31,3	-7,1	-35,9	-6,4	-3,4	-9,3
Tulonsiirrot	-24,5	-5,4	-24,0	-5,5	-6,7	-3,2
Pääomansiirrot	6,8	0,4	7,1	1,1	1,1	0,5
Rahoitustase	-1,7	-20,3	-72,6	4,9	-36,9	-11,2
Suorat sijoitukset	-93,9	-1,5	-23,1	5,1	-15,5	-3,6
Ulkomaille	-161,7	-15,8	-88,3	-14,6	-15,6	-9,3
Oma pääoma ja uudelleen sijoitetut voitot	-102,0	-16,3	-63,4	-9,2	-11,0	-12,2
Muu pääoma, lähinnä konsernien sisäiset lainat	-59,8	0,5	-24,9	-5,4	-4,6	2,9
Euroalueelle	67,9	14,2	65,2	19,7	0,1	5,7
Oma pääoma ja uudelleen sijoitetut voitot	55,9	10,7	33,0	9,0	3,2	2,2
Muu pääoma, lähinnä konsernien sisäiset lainat	12,0	3,6	32,2	10,7	-3,2	3,5
Arvopaperisijoitukset	-9,5	3,2	17,1	32,0	14,3	14,2
Osakkeet	61,0	5,1	6,6	21,9	-9,2	-4,2
Saamiset	-81,8	-10,2	-54,2	-5,8	-5,7	-7,2
Velat	142,8	15,4	60,9	27,6	-3,5	3,0
Velkapaperit	-70,5	-1,9	10,5	10,1	23,5	18,4
Saamiset	-91,5	-4,7	-75,6	-20,4	-1,5	-8,7
Velat	21,0	2,8	86,2	30,5	25,0	27,1
Lisätieto: Suorat sijoitukset ja arvopaperisijoitukset yhteensä	-103,4	1,7	-6,0	37,1	-1,3	10,6
Johdannaiset	-8,8	-7,4	-7,6	-1,9	-1,1	-7,0
Muut sijoitukset	98,4	-14,5	-60,4	-32,4	-31,0	-12,3
Valuuttavaranto	12,1	0,0	1,3	2,1	-3,5	-2,5
Virheelliset ja tunnistamattomat erät	15,4	20,0	53,7	-6,1	31,9	8,1

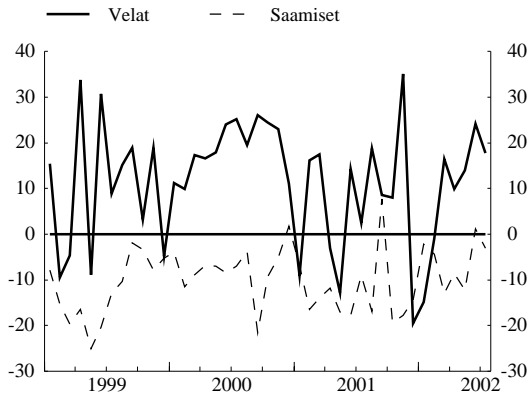
Lähde: EKP.

Huom. Pyöritysten vuoksi yhteenlaskut eivät välttämättä täsmää. Rahoitustaseessa positiivinen luku osoittaa pääoman tuontia ja negatiivinen luku sen vientiä. Valuuttavarannossa negatiivinen luku osoittaa valuuttavarannon lisäystä ja positiivinen luku sen vähennyksiä. Yksityiskohtaisia taulukoita 12 maata käsittävän euroalueen maksutaseesta on EKP:n WWW-sivustossa.

Kuvio 25.

Sijoitukset joukkolainoihin euroalueen maksutaseessa

(mrd. euroa, kuukausihavaintoja)

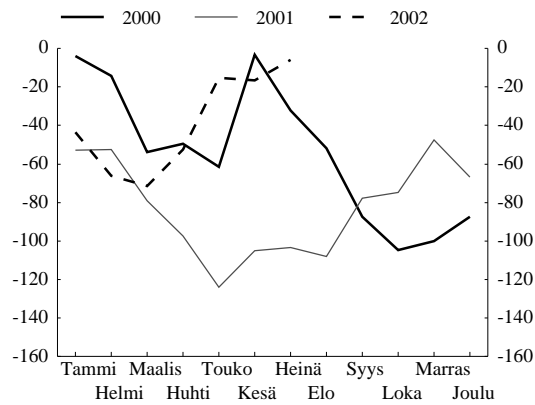
Lähde: EKP.

Huom. Positiivinen luku osoittaa pääoman tuontia ja negatiivinen luku sen vientiä.

Kuvio 26.

Euroalueen suoriin ja arvopaperisijoituksiin liittyvät yhteenlasketut nettopääomavirrat

(mrd. euroa, kumulatiiviset tiedot)

Lähde: EKP.

Huom. Positiivinen luku osoittaa pääoman nettotuontia ja negatiivinen luku sen nettovientiä.

Tätä arvopaperisijoituksiin liittyvää pääoman nettotuontia kompensoi huomattavasti merkittävämpi eli 23,1 miljardin euron suuruinen pääoman nettovienti suorina sijoituksina (kumulatiivisesti vuoden 2002 seitsemältä ensimmäiseltä kuukaudelta laskettuna). Kun euroalueelta tehdyt sijoitukset ulkomaille supistuivat vuoden 2001 seitsemän ensimmäisen kuukauden aikana kirjattusta 161,7 miljardista eurosta 88,3 miljardiin euroon vuoden 2002 vastaavana ajankohta-

na, ulkomaiset suorat sijoitukset euroalueelle pysyivät suurin piirtein ennallaan 65,2 miljardissa eurossa. Koska euroalueen yritysten sijoitukset Yhdysvaltoihin ovat viime vuosina olleet huomattavia (ks. kehikko 5), euroalueelta ulkomaille tehtyjen suorien sijoitusten vähenemistä saattaisivat uskottavasti selittää Yhdysvaltojen talouden hidas elpyminen ja Yhdysvaltain tuottavuuden kehitykseen liittyvä epävarmuus.

Kehikko 5.

Pääomavirtojen kehitys euroalueella ja Yhdysvalloissa

Pääomavirrat maasta toiseen ovat kasvaneet merkittävästi viitenä viime vuotena. Lisäksi pääomavirtojen koostumus ja suunta tärkeimpien talouksien välillä on muuttunut selkeästi. Tässä kehikossa luodaan katsaus, millaisia muutoksia on tapahtunut Yhdysvalloissa ja euroalueella ja erityisesti kuinka pääomavirrat euroalueen ja Yhdysvaltojen välillä ovat muuttuneet.

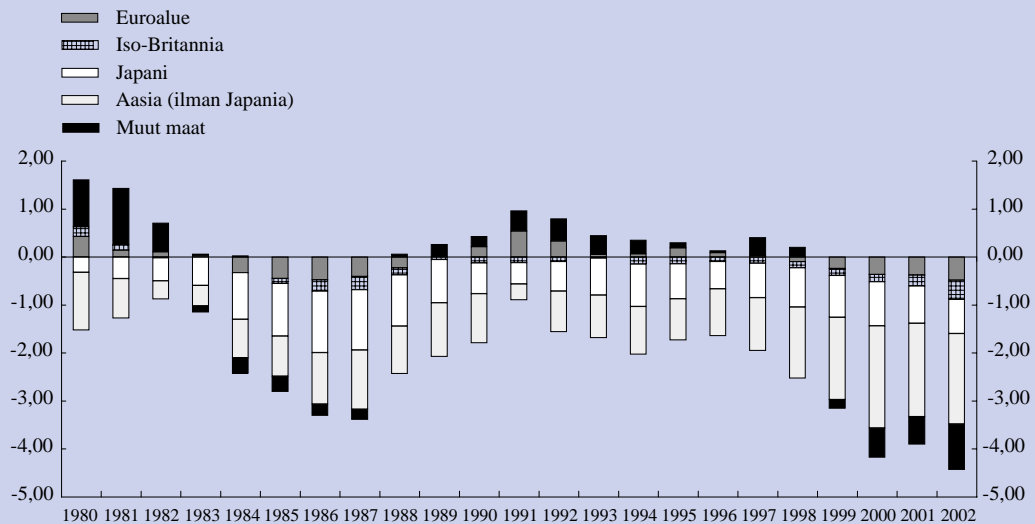
Pääomavirtojen maantieteellinen jakauma Yhdysvalloissa

US Bureau of Economic Analysis -virasto (BEA) on laatinut Yhdysvaltoihin suuntautuvista pääomavirroista maantieteellisen jakauman. Vastaavaa erittelyä ei vielä ole saatavissa euroalueelta.¹ Näistä pääomavirroista

¹ US Bureau of Economic Analysis -viraston tilastoissa Euroopan unioni luokitellaan yhdeksi kokonaisuudeksi ja Iso-Britannia erikseen. Tämän vuoksi kehikon euroaluetta koskeviin tietoihin sisältyvät myös Tanskan ja Ruotsin tiedot pois lukien kuvion C arvopaperisijoituksia koskevat tiedot, joiden laatimisessa on käytetty Yhdysvaltain valtiovarainministeriön kansainvälistä pääomaa koskevia tilastoja (US Treasury International Capital system). On tärkeää ottaa huomioon, että arvopaperisijoituksia Yhdysvalloissa koskevat tilastot eivät ole suoraan vertailukelpoisia euroalueen maksutasetilastojen kanssa, koska tilastointimenetelmät ja määritelmät ovat erilaisia. Yhdysvaltain valtiovarainministeriön kansainvälistä pääomaa koskevilla tilastoilla identifioidaan transaktion ensimmäinen vastapuoli eikä arvopaperien lopullisia haltijoita, joten menetelmällä saadaan selville ainoastaan kauppapaikka.

Kuvio A. Yhdysvaltain vaihtotase: maantieteellinen jakauma

(% BKT:stä)

Lähteet: U.S. Bureau of Economic Analysis ja EKP:n laskelmat.

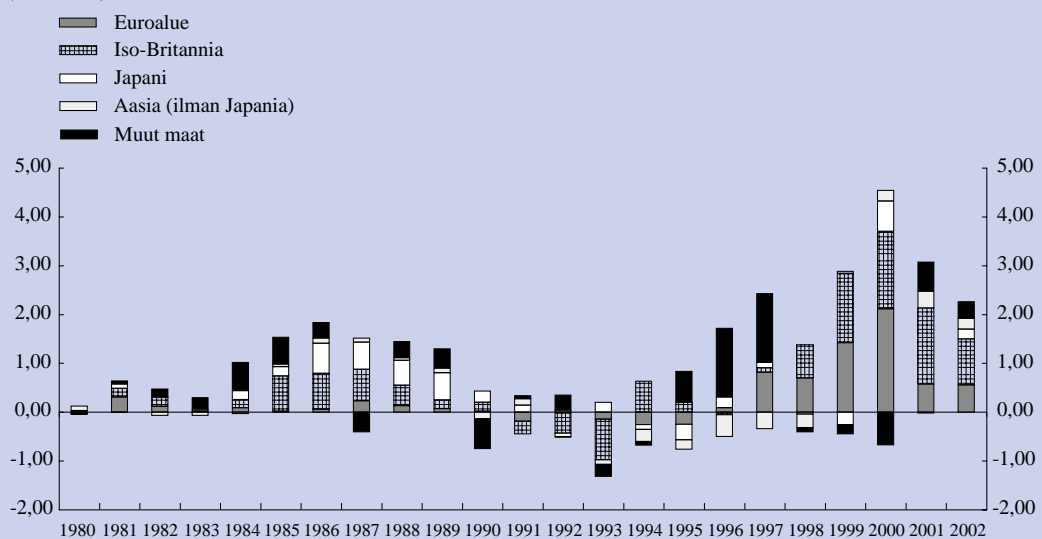
Huom. Vuotta 2002 koskevat luvut perustuvat vuoden kuuden ensimmäisen kuukauden tietoihin ja ovat vuositasolle korotettuja.

voidaan havaita, että Yhdysvaltojen vaihtotaseen alijäämä on kasvanut 1990-luvun alusta lähtien, ja kolmena viime vuotena se on ollut keskimäärin 4,3 % BKT:stä. Maantieteellinen jakauma osoittaa, että Yhdysvaltojen vaihtotaseen alijäämä euroalueeseen nähden on ollut verrattain pieni viime vuosina. Suurin alijäämä Yhdysvaltojen vaihtotaseessa on Aasian maihin ja Japaniin nähden (ks. kuvio A).

Vaihtotaseen alijäämän maantieteellinen jakauma poikkeaa suuresti rahoitustaseen pääomavirroista. Yhdysvaltoihin on viime vuosina tuotu huomattavasti pääomaa muualta maailmasta. Pääoman tuonti Yhdysvaltoihin suorina ja arvopaperisijoituksina lisääntyi tuoreimpien tietojen mukaan vuoden 2002 ensimmäisenä puo-

Kuvio B. Yhdysvaltain nettomääräiset suorat ja yksityiset arvopaperisijoitukset: maantieteellinen jakauma

(% BKT:stä)

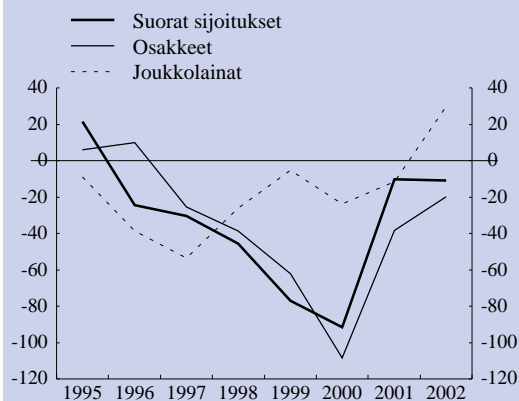
Lähteet: U.S. Bureau of Economic Analysis ja EKP:n laskelmat.

Huom. Vuotta 2002 koskevat luvut perustuvat vuoden kuuden ensimmäisen kuukauden tietoihin ja ovat vuositasolle korotettuja.

liskona noin 2,5 prosenttiin BKT:stä, kun se vuoden 1990 alkupuolella oli ollut lähellä nollaa prosenttia. Eniten pääomaa tuotiin suorina ja arvopaperisijoituksina vuonna 2000 (4,3 % BKT:stä). US Bureau of Economic Analysis -viraston tilastojen mukaan suurin osa näistä pääomavirroista oli viiden viime vuoden aikana tullut euroalueelta ja Ison-Britanniasta. Aasian maiden ja Japanin osuus kokonaisvirrasta oli merkittävästi euroalueen ja Ison-Britannian osuutta pienempi (ks. kuvio B). On kuitenkin tärkeää ottaa huomioon, että Ison-Britannian suuri osuus Yhdysvaltoihin suuntautuvasta pääomavirrasta voi pikemminkin johtua Lontoon merkittävästä asemasta kansainvälisenä rahoituskeskuksena kuin pelkästään Isossa-Britanniassa sijaitsevien yritysten ja sijoittajien toiminnasta. Siten maasta toiseen suuntautuvien pääomavirtojen maantieteellistä jakaumaa on tulkittava varovaisesti, koska transaktioissa käytettävien välikäsien vuoksi alkuperäisen vastaapuolen sijaintia on vaikea todentaa tarkasti.

Kuvio C. Nettomääräiset pääomavirrat euroalueen ja Yhdysvaltojen välillä

(mrd. euroa)

Lähteet: U.S. Bureau of Economic Analysis, Yhdysvaltain valtiovarainministeriö ja EKP:n laskelmat.

Huom. Vuotta 2002 koskevat luvut perustuvat vuoden kuuden ensimmäisen kuukauden tietoihin ja ovat vuositasolle korotettuja. Negatiivinen luku osoittaa pääoman nettovienttiä euroalueelta ja sen nettotuontia Yhdysvaltoihin.

Yhdysvaltoihin suorina ja osakesijoituksina supistui selvästi vuonna 2001 ja tasaantui vuoden 2002 alkupuoliskolla. Toiseksi pääoman vienti joukkolainoina on vaihtanut suuntaa vuoden 2002 alkupuoliskolla: aiemmin pääomaa vietiin joukkolainoina euroalueelta Yhdysvaltoihin ja nyttemmin Yhdysvalloista euroalueelle (ks. kuvio C). Kaikkiaan euroalueen ja Yhdysvaltain välillä liikkui vuosina 2001 ja vuoden 2002 alkupuoliskolla saman verran pääomaa kuin vuoden 1990-luvun puolivälissä.

Pääomavirrat euroalueen ja Yhdysvaltain välillä

Euroalueen ja Yhdysvaltain välisten pääomavirtojen yksityiskohtaisessa tarkastelussa käy ilmi huomattavia eroja erien välillä. Pääoman viennistä euroalueelta Yhdysvaltoihin suorina ja arvopaperisijoituksina on viime vuosikymmenenä ollut kaksi kolmannesta arvopaperisijoituksia.

Tästä poikkesivat vuodet 1998–2000, jolloin suorat sijoitukset euroalueelta Yhdysvaltoihin kasvoivat merkittävästi. Kuviossa C esitetään, että suorat sijoitukset euroalueelta Yhdysvaltoihin kasvoivat 91 miljardiin euroon vuonna 2000 eli 0,9 prosenttiin BKT:stä. Ennen vuotta 2000 pääomaa vietiin eniten euroalueelta Yhdysvaltoihin osakesijoituksina, jotka vuonna 2000 olivat 108 miljardia euroa. Joukkolainojen osuus pääoman viennistä oli tätä pienempi. Euroalueen ja Yhdysvaltain välisten pääomavirtojen koostumus on muuttunut huomattavasti vuoden 2000 jälkeen. Ensinnäkin pääoman vienti euroalueelta Yhdysvaltoihin suorina ja osakesijoituksina supistui selvästi vuonna 2001 ja tasaantui vuoden 2002 alkupuoliskolla.

Rahapolitiikan välittyminen euroalueella

Tämä artikkeli perustuu eurojärjestelmän tekemään tutkimukseen, ja sen tarkoituksena on tehdä yhteenveto tuoreista havainnoista rahapolitiikan välittymisestä euroalueella. Artikkelin rakentuu kolmen kysymyksen ympärille: Mitkä ovat rahapolitiikan muutosten arvioitavat vaikutukset hintoihin ja euroalueen tuotantoon? Kuinka nämä vaikutukset välittyvät? Kuinka rahapolitiikan vaikutukset vaihtelevat ajan funktiona tai eri toimialoilla taikka euroalueen eri maissa?

Tutkimuksen kutakin kysymystä koskevat tärkeimmät havainnot voidaan tiivistää seuraavasti. Rahapolitiikan muutokset vaikuttavat tilapäisesti euroalueen kokonaistuotantoon, ja ajan myötä tuotanto palaa lähelle aiempaa tasoa. Rahapolitiikan muutokset vaikuttavat kuluttajahintoihin pitkään, vaikka vaikutus onkin aluksi vähäinen. Tässä artikkelissa esitetyt tutkimustulokset tukevat näitä yleisiä havaintoja. Tästä huolimatta rahapolitiikan välittymisen viipeiden yksityiskohdista ollaan epävarmoja. Tämä johtuu osittain siitä, että asiaa koskeva analyysi perustuu väistämättä euron käyttöönottoa edeltäviin tietoihin. Rahapolitiikan välittyminen tapahtuu viipeellä, jonka pituus vaihtelee, mikä vahvistaa käsitystä, että rahapolitiikan strategian on toimittava keskipitkällä aikavälillä ja että siinä ei pidä pyrkiä tuotannon tai hintojen lyhyen aikavälin hienosäätöön.

Investoinnit vaikuttavat olevan merkittävä tekijä tuotantomäärien muuttumisessa rahapolitiikan sokin jälkeen. Tutkimuksen havainnot vahvistavat, että yritysten investoinnit ovat herkkiä pääoman käyttökustannuksille sekä vähäisemmässä määrin likviditeetin tai kassavirran vaihteluille. Rahoituksen ja luoton saamisen vaikeus näyttää vaikuttavan siihen, kuinka joissakin euroalueen maissa ja tiettytyyppisissä yrityksissä ja pankeissa on reagoitu rahapolitiikan muutoksiin, mutta tämä ei kuitenkaan vaikuta olevan keskeisen tärkeää koko euroalueella.

Empiirinen aineisto ei näytä viittaavan siihen, että rahapolitiikan välittyminen vaihtelisi systemaattisesti eri maissa, ei ainakaan siinä määrin, että eri tutkimuksista tai eri menetelmillä saadut tulokset vahvistaisivat tämän. On kuitenkin merkkejä siitä, että rahapolitiikan muutosten vaikutukset välittyvät eri tavoin eri toimialoilla ja että rahapolitiikka saattaa vaikuttaa tuotantoon tavanomaista enemmän aikoina, jolloin kotitalouksien ja yritysten taseet ovat heikkoja, kuten laskusuhdanteessa.

I Johdanto

Tämä artikkeli perustuu viimeaikaisiin analyyseihin, jotka EKP on tehnyt yhteistyössä eurojärjestelmän kanssa. Siinä esitetään yhteenveto tuoreista havainnoista rahapolitiikan välittymisestä euroalueella. Eurojärjestelmässä asiaa tutki kaksi työryhmää. Rahapolitiikan välittymisverkosto ja tutki ”Monetary Transmission Network” -työryhmä, joka keskittyi aggregoituihin aikasarjamalleihin ja mikrotaloustilastoihin. Eurojärjestelmän rahapolitiikan komitean asettama ”Working Group on Econometric Modelling” -työryhmä puolestaan keskittyi koko euroalueen kattaviin ja kansallisiin rakenteellisiin ekonometrisiin malliin.¹ Tämän artikkelin aiheita on käsitelty jo aiemmin heinäkuun 2000 Kuukausikatsauksessa, ja tämä artikkeli onkin seurantaraportti, jossa aiempia havaintoja syvennetään ja päivitetään.

Artikkeli rakentuu kolmen kysymyksen ympärille: Mitkä ovat rahapolitiikan muutosten arvioitavat vaikutukset hintoihin ja euroalueen tuotantoon? Kuinka nämä vaikutukset välittyvät? Onko rahapolitiikan välittymisessä eroja euroalueella? Kutakin näitä kolmea kysymystä koskevan tutkimuksen tärkeimmät tulokset esitetään artikkelin kolmessa seuraavassa luvussa. Viimeisessä luvussa esitetään tutkimuksen päätelmät ja tarkastellaan tulosten yhtymäkohtia ja vaikutuksia EKP:n rahapolitiikan strategiaan.

¹ Tutkimustulokset on esitetty kokonaisuudessaan EKP:n Working Papers -sarjan numeroissa 91–114.

2 Rahapolitiikan kokonaisvaikutukset hintoihin ja tuotantoon

Yleisesti ollaan yhtä mieltä siitä, mihin *suuntaan* ohjauskorkojen muuttaminen vaikuttaa tuotantoon ja hintoihin. Korkojen nostamisen ajatellaan – muiden tekijöiden pysyessä muuttumattomina – laskevan hintoja ja pienentävän tuotantoa; vastaavasti korkojen laskemisen ajatellaan korottavan hintoja ja kasvattavan tuotantoa. Näiden vaikutusten *voimakkuudesta* ja *ajankohdasta* on kuitenkin useita näkemyksiä. Rahapolitiikan päätösten tekemisen kannalta on ensiarvoisen tärkeää saada tuoreita arvioita rahapolitiikan vaikutuksista kokonaishintatasoon ja koko euroalueen tuotantoon. Jotta EKP:n neuvosto voi toteuttaa lakisääteisen tavoitteensa (hintavakauden ylläpitäminen keskipitkällä aikavälillä), sen on tiedettävä, kuinka paljon ja koska ohjauskorkoja on kulloinkin muutettava. Tämä edellyttää arvioita korkojen muutoksen vaikutuksista hintoihin eri viipeillä. Koska EKP pyrkii lisäksi ylläpitämään hintavakautta keskipitkällä aikavälillä ja siten välttämään aiheuttamasta tarpeettomia heilahteluja muissa makrotalouden muuttujissa kuten tuotannossa, tiedot rahapolitiikan vaikutuksista tuotantoon ovat myös tärkeitä.

Kerätäkseen mahdollisimman laajan aineiston eurojärjestelmän tutkijat ovat laatineet useita arvioita rahapolitiikan muutoksen vaikutuksista hintoihin ja tuotantoihin erilaisten mallien ja tilastojen avulla. Tässä artikkelissa esitetyt, eri menetelmillä tuotetut tulokset osoittautuivat varsin luotettaviksi, ja ne ovat myös yhteneväisiä talousteorian kanssa. On kuitenkin tärkeää ottaa huomioon, että tulosten luotettavuudesta huolimatta kaikkiin näihin arvioihin liittyy merkittävästi epävarmuustekijöitä. Tämä johtuu osittain siitä, että analyysi perustuu väistämättä pääosaltaan euron käyttöönottoa edeltäviin tilastoihin. Euron käyttöönotto ja siihen liittyvät muutokset rahapolitiikan päätöksenteossa saattavat siten vaikuttaa tuloksiin.

Koko euroaluetta koskevia tuloksia havainnollistetaan taulukossa I. Siinä esitetään tulokset simulaatiosta, jossa ohjauskorkoja nostettiin 100 peruspistettä kahden vuoden ajaksi. Simuloinnin tulosten laskemisessa käytettiin kolmea makroekonometrista mallia: EKP:n käyttämää, koko euroaluetta koskevaa mallia (AWM), kansallisten

keskuspankkien maakohtaisten mallien aggregointia ja NiGEM-mallia, jossa useaa maata koskevan simuloinnin tulokset aggregoidaan. NiGEM-malli on kehitetty Isossa-Britanniassa sijaitsevassa National Institute of Economic and Social Research (NIESR) -tutkimuslaitoksessa. Kuten taloustieteen kirjallisuudessa esitetään, rahapolitiikan muutosten oletetaan olevan *odottamattomia*, vaikka yleensä markkinat jossain määrin ennakoivatkin niitä. Siten simuloinneissa lasketaan yhteen politiikan muutoksen *kokonaisvaikutukset*, mukaan lukien muutosta edeltävät mahdolliset viestit tulevasta muutoksesta tai muu etukäteistieto. Näissä simuloinneissa oletetaan, että pitkät korot reagoivat korkojen aikarakennetta koskevan teorian mukaisesti ja valuuttakurssi reagoi kattamattoman korkopariteettiteorian mukaisesti. Pitkien korkojen oletetaan nousevan 20 peruspistettä välittömästi rahapolitiikan muutoksen jälkeen ja valuuttakurssin odotetaan vahvistuvan 2 %. Kaikissa tapauksissa vaikutukset tuotannon määrään olivat suurimmillaan toisena vuotena koronnoston jälkeen. Yhden vuoden jälkeen koronnoston vaikutus tuotantoon vaihteli kapealla välillä: tuotanto supistui 0,2–0,4 %. Kaikki tulokset viittaavat siihen, että tuotanto palautuu ennen pitkää ennalleen rahapolitiikan tilapäisen muutoksen jälkeen. Muutoksen vaikutus hintoihin kestää tätä pitempään: kuluttajahinnat laskevat vähitellen. Taulukosta I käy ilmi, että hintatason lasku kolme vuotta tilapäisen koronnoston jälkeen on 0,2–0,4 %.

Tilapäisen koronnoston vaikutus tuotantoon ja hintoihin vaihtelee kestoaltaan eri malleissa. Mallit eroavat erityisesti siinä, kuinka kauan kestää ennen kuin tuotanto palaa koronnostoa edeltäneelle tasolle. Esimerkiksi kansallisten mallien tulosten aggregointiin perustuvissa simulaatioissa euroalueen yhteenlaskettu tuotanto palautui koronnostoa edeltäneelle tasolle noin viidessä vuodessa. NiGEM-mallissa tämä kesti seitsemän vuotta. Kaikkiaan on vaikeampi arvioida tarkasti rahapolitiikan muutoksen vaikutusten ajoittumista kuin niiden voimakkuutta.

Rahapolitiikan muutoksen vaikutukset tuotantoon ja hintoihin olivat yleisesti ottaen luotettavia kaikissa ekonometrisissa malleissa ja kaikilla

Taulukko 1.

Ohjauskorkojen yhden prosenttiyksikön noston vaikutus

	BKT:n määrä			Kuluttajahinnat		
	1. vuosi	2. vuosi	3. vuosi	1. vuosi	2. vuosi	3. vuosi
EKP:n malli	-0,34	-0,71	-0,71	-0,15	-0,30	-0,38
Kansallisten keskuspankkien mallit	-0,22	-0,38	-0,31	-0,09	-0,21	-0,31
NiGEM-malli	-0,34	-0,47	-0,37	-0,06	-0,10	-0,19

Lähteet: McAdam, P. and J. Morgan, EKP:n Working Paper No. 93; Van Els et al., EKP:n Working Paper No. 94.

Huom. Taulukossa esitetään vaikutus BKT:n määrään, kun ohjauskorkoja nostetaan 100 peruspistettä kahden vuoden ajaksi. Luvut kuvaavat prosenttimuutosta lähtökohdasta. Simuloinneissa on käytetty EKP:n koko euroaluetta koskevaa mallia (AWM), kansallisten keskuspankkien makroekonometrisia malleja ja NIESR-tutkimuslaitoksen monta maata kattavaa NiGEM-mallia.

menetelmillä. Esimerkiksi vektoriautoregressiivisia eli VAR-malleja käytettäessä rahapolitiikan muutokset vaikuttivat tuotantoon ajan myötä siten, että koronnoston jälkeen tuotanto alkaa supistua merkittävästi noin kahden neljänneksen päästä ja palautuu ennalleen noin kahden vuoden päästä (ks. heinäkuun 2000 Kuukausikatsauksen artikkeli ”Rahapolitiikan välittymismekanismi euroalueella”).

Tulokset osoittavat, että rahapolitiikan muutos vaikuttaa hintoihin hyvin hitaasti ja pitkän ajan ja vaikutus tuotantoon on lyhyellä aikavälillä merkittävä mutta tilapäinen. Nämä tulokset ovat sekä kvalitatiivisesti että kvantitatiivisesti verrattavissa niihin laajan empiirisen aineiston tuloksiin, joita on kerätty rahapolitiikan muutoksen vaikutuksista muissa maissa, erityisesti Yhdysvalloissa. Tuloksissa korostuu kaksi rahapolitiikan välittymisen empiirisesti havaittavissa olevaa piirrettä.

Ensiksikin rahapolitiikan vaikutus pitkällä aikavälillä on neutraali, eli rahan määrän pysyvällä muutoksella (jota tässä verrataan ohjauskorkojen tilapäiseen muutokseen) ei ole merkittävää pitkäaikaista vaikutusta BKT:n määrään; sen sijaan se muuttaa hintatasoa pysyvästi. Tämä havainto on yhdenmukainen rahan neutraaliutta käsittelevässä teoreettisessa ja empiirisessä kirjallisuudessa esitettyjen havaintojen kanssa. Toiseksi rahapolitiikan muutokset vaikuttavat tilapäisesti tuotantoon. Tämä lyhyen aikavälin epäneutraalius johtuu hyödyke- ja työmarkkinoiden nimellisistä ja reaalisista jäykkyyksistä, jotka ehkäisevät hintoja reagoimasta nopeasti rahapolitiikan muutoksiin. Tämä korostaa sitä, kuinka suuri merkitysalkan- ja hinnanasetannan rakenteellisilla ominaisuuksilla on tehostettaessa rahapolitiikan muutosten hintavaikutuksia ja pienennettäessä rahapolitiikan muutosten tuotannon vaihteluista aiheutuvia kustannuksia.

3 Rahapolitiikan välittymiskanavat

Rahapolitiikan päätökset välittyvät talouteen monin tavoin, ja niillä kaikilla on vaikutus hintojen ja tuotannon kehitykseen. Rahapolitiikan välittymismekanismeilla tarkoitetaan niiden eri kanavien yhdistelmää, joiden kautta rahapolitiikka vaikuttaa talouteen.² Eri välittymiskanavien merkitystä hintakehitykseen ja tuotantoon voidaan tutkia kahdella tavalla. Ensiksikin rakenteellisia ekonometrisia malleja voidaan käyttää yksilöimään joitakin kanavia ja määrittämään niiden suh-

teellinen kvantitatiivinen merkitys makrotalouden tasolla. Tämän menetelmän heikkoutena on se, että analyysi riippuu käytetystä mallista, joten mallinnus saattaa vaikuttaa tuloksiin. Toisaalta yritysten ja pankkien tase-erien avulla voidaan analysoida välittymismekanismien tärkeitä kytken-

2 Rahapolitiikan välittymismekanismeja on tarkasteltu yksityiskohdallisesti heinäkuun 2000 Kuukausikatsauksessa sekä EKP:n elokuussa 2001 julkaisemassa teoksessa ”EKP:n rahapolitiikka”.

töjä, kuten rahoitustekijöitä ja pankkiluoton saatavuutta. Tämä menetelmä vaikuttaa erityisen lupaavalta, kun otetaan huomioon, että pankkilainat ovat tärkeä rahoituslähde euroalueella. Tämän tyyppisessä tutkimuksessa ei kuitenkaan aina ole helppoa päätellä havaintojen makroekonomista merkitystä verrattuna rahoitustekijöihin. Siten molemmilla tavoilla saadut tulokset täydentävät toisiaan, ja niitä tulisikin tarkastella yhdessä.

Seuraavassa näitä kahta menetelmää käsitellään vuorollaan. On kuitenkin pidettävä mielessä, että esitetty analyysi ei ole tyhjentävä. Joitakin tärkeitä välittymiskanavia, kuten rahapolitiikan muutoksen välitöntä vaikutusta inflaatio-odotuksiin, ei käsitellä suoraan. Eurojärjestelmän rahapolitiikan strategiassa korostetaan hintavakautta keskipitkällä aikavälillä, ja sillä on tärkeä tehtävä pitää inflaatio-odotukset alhaisina. Epäsuorat havainnot (esimerkiksi joukkolainojen tuottojen analyysi) tukevat näkemystä, jonka mukaan talous- ja rahaliiton kolmannen vaiheen alun jälkeen eurojärjestelmän sitoutuminen hintavakauteen on pitänyt keskipitkän aikavälin inflaatio-odotukset alhaisina. Koska EKP:n strategian uskottavuuden vaikutukset rajoittuvat vuonna 1999 alkaneeseen ajanjaksoon, niitä ei ole helppo havaita rahapolitiikan välittymisen tutkimisessa käytetyillä ekonometrisilla malleilla.

Makroekonometriset havainnot: korkokanava ja sen osatekijät

Ohjauksorkojen muutos vaikuttaa tavallisesti nopeasti markkinakorkoihin ja rahoitusinstrumenttien (esimerkiksi joukkolainojen, osakkeiden ja valuuttojen) hintoihin. Kun nimelliset hinnat ja palkat reagoivat hitaasti, lyhyiden nimelliskorkojen muutos vaikuttaa reaalkorkoihin ja varallisuushintoihin. Tämä puolestaan vaikuttaa kuluspäätöksiin sekä näin syntyvän tavaroiden ja palvelujen kysynnän ja tarjonnan epätasapainon kautta viipeellä palkkoihin ja hintoihin. Muutokset markkinoiden odotuksissa voivat nopeuttaa tätä välittymistä.

Verrattain suljetussa taloudessa, kuten euroalueella, kotimaisilla välittymiskanavilla – pääasiassa yksityinen kulutus ja investoinnit, mukaan lukien rakentaminen ja varastot – on todennäköisesti

merkittävin asema välittymisessä. Reaalikorkojen tilapäinen nousu kannustaa kotitalouksia siirtämään hankintojaan ja lisäämään säästämistä. Kun kotitaloudet ovat valmiita lykkäämään kulutusta, kulutustavaroiden ja palvelujen kotimainen kysyntä vähenee (ns. korvauskanava [substitution channel]). Rahoitusinstrumenttien, kuten joukkolainojen, osakkeiden ja kiinteistöjen, hintojen tarkistukset kotimaisilla markkinoilla vaikuttavat kotitalouksien varallisuuteen ja siten kulutukseen (ns. varallisuuskanava [wealth channel]). Koronmuutoksilla voi myös olla merkitystä suoraan käytettävissä olevien tulojen kannalta, koska ne vaikuttavat lyhytaikaisten ja vaihtuvakorkoisten arvopaperien hallussapidosta koituihin tuloihin (ns. pääomatulokanava [income channel]). Koronmuutokset vaikuttavat myös uuden pääoman kustannuksiin ja siten pääomahyödykkeiden (kiinteiden investointien ja varastoinvestointien) kysyntään (ns. pääomakustannuskanava [cost-of-capital channel]).

Kotimaisten korkojen nousu voi myös vaikuttaa valuuttakursseihin siten, että se vaikuttaa kotimaan ja ulkomaan valuutan määräisten sijoitusten suhteelliseen tuottoon; se voi myös vaikuttaa euroalueen sisäistä talouskehitystä koskeviin odotuksiin. Esimerkiksi valuuttakurssin vahvistuminen aiheuttaa yleensä laskupaineita kotimaiselle hintatasolle, koska kotimaiseen kulutukseen ja tuotantoon sisältyvien tuontitavaroiden hinta halpenee. Koska kotimaisten tuotteiden hinta suhteessa tuontitavarihin kallistuu valuuttakurssin vahvistuessa, näiden tuotteiden kotimainen ja ulkomainen kysyntä myös todennäköisesti pienenee, mikä hidastaa BKT:n kasvua (ns. valuuttakurssikanava [exchange rate channel]). Tässä yhteydessä on kuitenkin korostettava, että valtaosassa taloustieteellistä kirjallisuutta esitetään, että koronmuutosten vaikutusta valuuttakurssiin on käytännössä erityisen vaikea ennakoida.

Tavaroiden hintojen voidaan odottaa reagoivan verrattain nopeasti nimellisen efektiivisen valuuttakurssin muutoksiin. Sitä vastoin rahapolitiikan välittyminen kotimaisten korvaus-, pääomatulo-, varallisuus- ja pääomakustannuskanavien kautta on lyhyellä aikavälillä todennäköisesti hidasta. Keskipitkällä aikavälillä rahapolitiikan vaikutukset näkyvät tätä selvemmin ja luotettavammin eri-

tyisesti verrattain suljetulla talousalueella kuten euroalueella. Taulukossa 2 kuvataan kotimaisen kysynnän merkitystä välittymismekanismeissa. Siinä esitetään, kuinka paljon muutokset kulutuksessa, kiinteissä investoinneissa ja kokonaiskysynnän muissa erissä vaikuttavat prosentteina BKT:n määrään rahapolitiikan kiristämisen jälkeen. Vaikutusosuudet lasketaan painottamalla kunkin erän osuutta BKT:stä. Kulutuksen ja investointien yhteenlaskettu osuus kattaa miltei kokonaan kotimaisen kysynnän ja tuotannon vaikutuksen BKT:n määrään. Loput osuudet ovat julkinen kulutus, varastojen muutokset ja nettovienti. Tuloksista käy ilmi erityisesti se, että investoinnit vaikuttavat eniten BKT:n määrään ja niiden vaikutusosuus on yli 80 % kolme vuotta koronnoton jälkeen. Investointien vaikutus lisäksi kasvaa ajan mittaan, mikä viittaa siihen, että niihin liittyy ajan myötä vaikutusta lisääviä tekijöitä. Maakohmainen analyysi ja seuraavissa kappaleissa käsiteltävä pääomakustannuskanavaa koskeva mikroekonometrinen aineisto vahvistavat investointien merkitystä rahapolitiikan välittymisessä. Kulutuksen vaikutusosuus on varsin vakaa ajan suhteen, ja sen on arvioitu olevan 1/3–1/2 kokonaisvaikutuksesta BKT:n määrään.

Mikroekonometrinen aineisto ja luottokanava

Kotitalouksien ja yritysten kulutustottumuksia voivat rajoittaa käytettävissä olevat varat tai saatavissa olevan luoton ylittävä kulutus. Tämä mekanismi toimii epätäydellisillä rahoitusmarkkinoilla, ja sitä kutsutaan usein luottokanavaksi. Sen toimintatapa vaihtelee olosuhteiden mukaan. Yksi

tapa on pankkilainojen saatavuus, kun yritysten ja kotitalouksien pääasiallinen ulkopuolisen rahoituksen lähde ovat pankit (ns. pankkilainakanava [bank-lending channel]). Toinen tapa on lainan saantiin tarvittavien vakuuksien saatavuus ja arvo (ns. tasekanava [balance sheet channel]) tai likvidien varojen saatavuus (ns. kassavirtakanava [cash flow channel]). Luottokanavan toimintaan vaikuttavat korkotasot ja muiden varallisuushintojen taso. Tavallisesti luottokanava täydentää perinteistä korkokanavaa, ja yleensä se vahvistaa korvaus-, pääomakustannus- ja varallisuuskanavien vaikutusta. Kaikkiaan luottokanavan merkitys riippuu kunkin talouden rahoitusrakenteesta ja rahoitusjärjestelmän vakaudesta. Suuri riippuvuus pankeista ja euroalueen osake- ja rahoitusmarkkinoiden rajallisuus saattavat vahvistaa luottokanavan vaikutusta. Niinpä onkin kiinnitettävä huomiota erilaisten luottokanavien ja erityisesti pankkien merkitykseen rahapolitiikan välittymismekanismeissa.

Yksittäisten yritysten toimintaa koskeva, eurojärjestelmän keräämä empiirinen aineisto osoittaa, että pääomakustannusten muutokset vaikuttavat merkittävästi yritysten investointipäätöksiin (ks. kehikko). Pääomakustannusten muutokset näyttävät siten vaikuttavan merkittävästi rahapolitiikan välittymiseen. Useimmissa euroalueen maissa kassavirtojen vaihtelu vaikuttaa myös investointipäätöksiin, mikä viittaa siihen mahdollisuuteen, että yrityksillä saattaa olla likviditeettirajoitteita. Näissä olosuhteissa yritykset eivät ehkä kykene kokonaan rahoittamaan kaikkia kannattavia projekteja sisäisen tai ulkopuolisen rahoituksen puuttumisen vuoksi.

Taulukko 2.

Kokonaiskysynnän erien vaikutus BKT:n määrään, kun euroalueen ohjauskorkoja nostetaan

	Kansallisten keskuspankkien mallit			EKP:n malli		
	1. vuosi	2. vuosi	3. vuosi	1. vuosi	2. vuosi	3. vuosi
Kulutus	33	37	37	48	50	46
Investoinnit	32	57	83	50	70	88
Muut erät	34	6	-20	2	-20	-34
Yhteensä	100	100	100	100	100	100

Lähde: EKP:n laskelmat, joiden perustana on EKP:n Working Paper No. 94, Van Els et al.

Huom. Taulukossa esitetään kokonaiskysynnän vaikutus BKT:n määrään, kun ohjauskorkoja nostetaan 100 peruspistettä kahden vuoden ajaksi. Luvut esitetään prosenttiosuutena vaikutuksesta BKT:n määrään. Simuloinneissa on käytetty kansallisten keskuspankkien ekonometrisia malleja ja EKP:n koko euroaluetta koskevaa mallia (AWM).

Yksittäisten pankkien toimintaa koskeva empiirinen aineisto osoittaa, että antolainaus supistuu merkittävästi rahapolitiikan kiristämisen jälkeen (ks. kehikko). Makroekonometriset aikasarjat vahvistavat tämän ilmiön. Empiirisestä aineistosta käy ilmi, että ne pankit, joilla on verrattain vähän likvidejä varoja, yleensä sopeuttavat lainanantoon lyhyiden korkojen muutoksiin enemmän kuin ne pankit, joilla on paljon likvidejä varoja. Siten rahapolitiikan muutoksen vaikutus lainanantoon riippuu kunkin pankin ominaisuuksista. Pankithan ovat lainojen *tarjoajia*, kun taas kotitaloudet ja yritykset vastaavat niiden *kysynnästä*. Näistä epäsuorista vaikutuksista voidaan päätellä, että joissakin pankeissa lainantarjonnalla on merkitystä rahapolitiikan välittymisessä. Likviditeettierojen suorat kvantitatiiviset vaikutukset eivät kuitenkaan näytä olevan suuria. Lisäksi pienet pankit tai ne pankit, joilla ei ole kovin runsaasti likvidejä varoja, eivät näytä reagoivan eri tavoin kuin muut pankit useimmissa maissa (päinvastoin kuin Yhdysvalloissa on havaittu). Tähän saattavat vaikuttaa suoriin suhteisiin perustuva pankkitoiminta (relationship banking), ulkomainen omistus, pankkiverkostoon kuuluminen, eksplisiittinen tai implisiittinen talletussuoja tai muut takeet talletuksille.

Vaikka empiirisestä aineistosta käy ilmi, että muutamissa euroalueen maissa todennäköisesti on olemassa jonkinlainen pankkilainakanava, sen merkitys ei näytä olevan kovinkaan suuri euroalueella kokonaisuutena. Tämä saattaa johtua siitä, että aiemmin euroalueen rahoitusmarkkinat olivat verrattain vakaat, mikä käy ilmi siitä, että pankkisektorilla on ollut vain vähän konkurssseja. Joka tapauksessa niiden pankkien osuus yhteenlasketusta antolainauksesta on verrattain pieni, joille luottokanavalla on suuri merkitys. Rahapolitiikan välittyminen saattaa kuitenkin vaihdella huomattavasti eri pankkien ja lainanottajien välillä. Nämä vaikutukset voivat olla huomattavia niissä euroalueen maissa, joissa pankkiluottokanavalla on havaittu olevan verrattain suuri merkitys.³

3 *Rahapolitiikan vaikutuksia yksittäisiin maihin käsitellään EKP:n Working Papers -sarjan numeroissa 91–114.*

4 Rahapolitiikan vaikutusten eroja

Tässä luvussa tarkastellaan, vaikuttaako rahapolitiikka hintoihin ja tuotantoon euroalueella homogeenisesti ja ovatko vaikutukset yhdenmukaisia myös ajan kuluessa. Vaikutukset voivat olla maiden ja alueiden kesken useista syistä epäsymmetrisiä ja näkyä monin eri tavoin. Esimerkiksi eri suhdannetilanteet voivat aiheuttaa erilaisia rahapolitiikan vaikutuksia. Myös tuotannon ja tuotantotapojen erot voivat johtaa siihen, että rahapolitiikka vaikuttaa eri toimialoihin eri tavoin. Samoin maiden väliset erot rahapolitiikan vaikutuksissa voivat johtua useista syistä, kuten lainsäädännöstä tai institutionaalisesta rakenteesta, tuotannon toimialakohtaisesta jakautumisesta jne. Koska EKP:n hintavakaustavoite koskee koko euroaluetta, maiden välisiä eroja ei voida ottaa suoraan huomioon rahapoliittisessa päätöksenteossa. On kuitenkin tärkeää ymmärtää, mitkä tekijät aiheuttavat eroja rahapolitiikan välittymisessä, koska silloin voi olla helpompaa arvioida rahapolitiikan kokonaisvaikutuksia, valita parhaat indikaattorit ja ennen kaikkea tunnistaa alueet, joilla hyödyke-, työ- ja rahoitusmarkkinat saattavat tarvita rakenteellisia uudistuksia.

Suhdannevaihteluista johtuvat erot

Talouden suhdannetilanteella voi olla merkitystä rahapolitiikalle, ja yhtenä pääsyynä tähän on se, että kotitalouksien ja yritysten tasetilanne on yleensä heikompi lasku- kuin noususuhdanteessa. Yritysten ja kotitalouksien taseiden heikkous voi voimistaa usean rahapolitiikan välittymiskanavan – myös pääomakustannuskanavan ja luotonkanavan – vaikutusta. VAR-analyysien tulokset viittaavat nimittäin siihen, että rahapolitiikka vaikuttaa tuotantoon enemmän laskusuhdanteen (tällöin tasetilanne on heikko) kuin noususuhdanteen aikana. Tämän on havaittu pitävän paikkansa useimpien euroalueen maiden sekä Yhdysvaltojen osalta.

Asiaa selvennetään oheisessa kuviossa, jossa verrataan euroalueen korkojen yleisen nousun arvioituja vaikutuksia teollisuuden tuotantoon seitsemässä suurimmassa euroalueen maassa noususuhdanteen (sininen viiva) ja laskusuhdanteen (musta viiva) aikana. Ohjauskorkojen oletetaan

nousevan tilapäisesti saman verran kaikissa tapauksissa suhdannetilanteesta riippumatta. Simuloinnit osoittavat, että ohjauskoron noston vaikutusten *muoto* ja *ajoitus* ovat samankaltaiset sekä nousu- että laskusuhdanteessa, mutta vaikutusten *voimakkuus* on keskimäärin suurempi laskusuhdanteessa. Oletuksena on, että kun suhdannetilanne otetaan huomioon, rahapolitiikan kiristämisellä on samansuuruiset vaikutukset kuin yhtä suurella rahapolitiikan keventämisellä. Simulaatio viittaa siihen, että rahapolitiikan kiristämisellä noususuhdanteessa on pienempi vaikutus tuotantoon kuin sen höllentämisellä laskusuhdanteessa. Sektorikohtaiset analyysit ovat osoittaneet näiden erojen olevan tyypillisesti suurempia niillä toimialoilla, joilla taseet ovat muita heikompia.

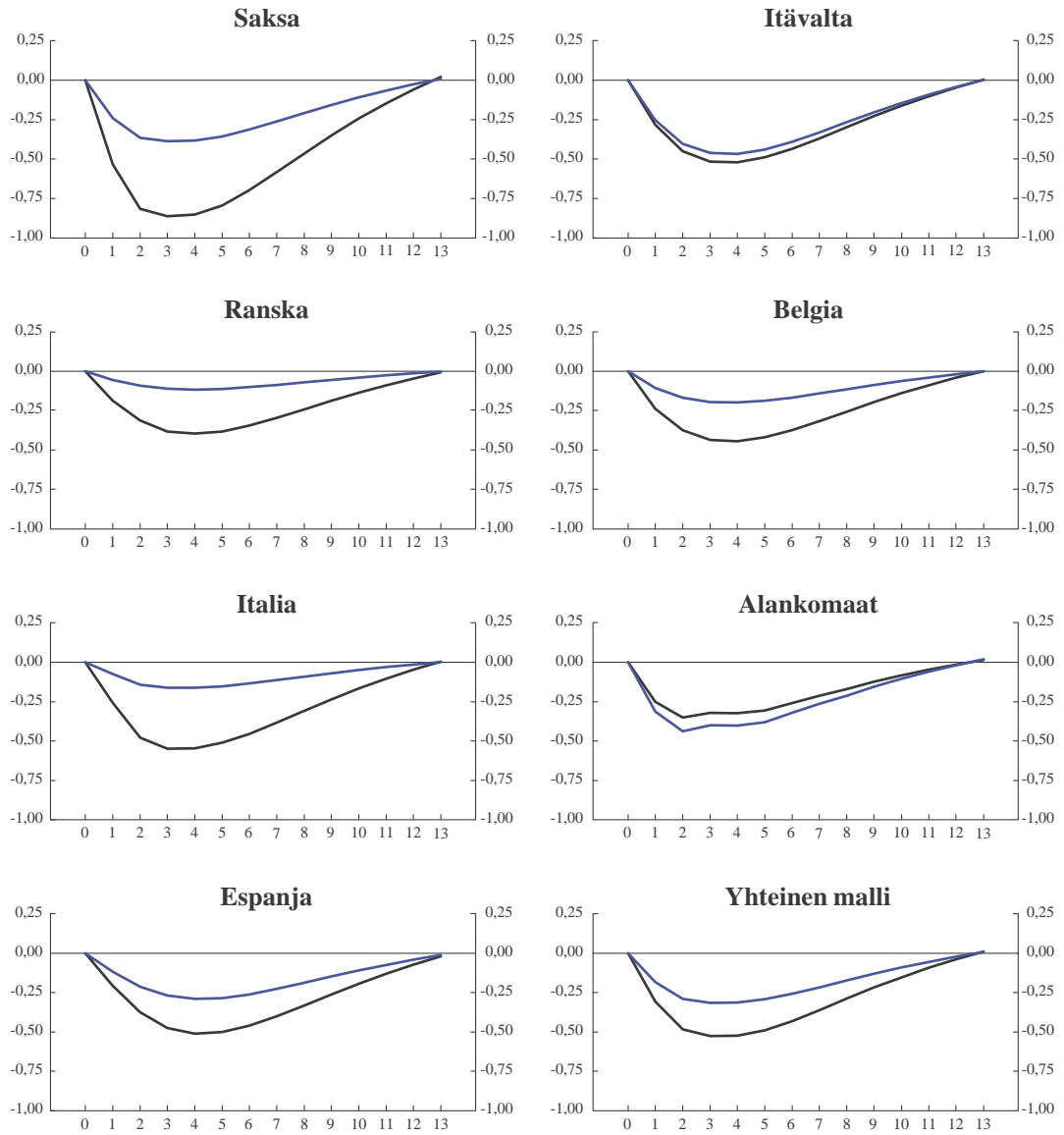
Toimialojen väliset erot

Rahapolitiikan muutokset voivat vaikuttaa toimialoihin eri tavoin useista syistä. Ensiksikin eri tuotteiden kysynnän herkkyys koron muutoksille vaihtelee. Esimerkiksi ns. kestävien tavaroiden, kuten investointitavaroiden, rakennusmateriaalien ja kestävien kulutustavaroiden, kysyntä reagoi rahapolitiikkaan todennäköisesti muita voimakkaammin, koska niiden hankintaa voidaan helpommin siirtää myöhempään ajankohtaan. Jos taas korkomuutokset vaikuttavat valuuttakurssiin, seuraukset ovat tuntuvammat avoimen sektorin aloilla kuin palvelualoilla. Myös tuotantoon tavanomaisesti paljon pääomaa tarvitsevat toimialat voivat reagoida korkoihin muita aloja herkemmin, koska pääomakustannusten muutokset vaikuttavat niihin enemmän kuin muihin aloihin. Rahapolitiikka voi niin ikään vaikuttaa yritysten rahoituksen hankintaan, koska se vaikuttaa vakuuksien arvoihin ja koska vakuuksien käytön mahdollisuus on jossakin määrin toimialakohtaista. Lisäksi korkomuutokset voivat vaikuttaa toimialoihin eri aikoina tuotantoketjun vaiheen mukaan: vaikutukset näkyvät todennäköisemmin aiemmin lopputuotteiden kuin välituotteiden tuotannossa tai alkutuotannossa.

Rahapolitiikan välittymisen eroja euroalueen eri toimialojen kesken on tutkittu vasta vähän, mut-

Kuvio.

Rahapolitiikan vaikutukset euroalueen tuotantoon noususuhdanteen (sininen viiva) ja laskusuhdanteen (musta viiva) aikana

Lähde: Peersman G. ja Smets F., "Are the effects of monetary policy in the euro area greater in recessions than in booms?", ECB Working Papers -sarjan nro 52.

Huom. Taulukossa esitetään ohjauskorkojen tilapäisen nousun vaikutukset euroalueen teollisuuden tuotantoon noususuhdanteen (sininen viiva) ja laskusuhdanteen (musta viiva) aikana. Simuloinnissa euroalueen lyhyet korot nousevat tilapäisesti noin 35 peruspistettä. Vaakasuora viiva kuvaa koronnoston jälkeisiä neljännesvuosia.

ta tulokset ovat suuntaa-antavia.⁴ Ensinnäkin eri toimialojen tuotanto näyttää reagoivan rahapolitiikkaan varsin heterogeenisesti. Rahapolitiikka vaikuttaa tavanomaista voimakkaammin kestävien tavaroiden tuotantoon, mikä näkyy esimerkiksi rakennusteollisuudessa. Toiseksi tuotantotekniikkaan paljon pääomaa tarvitsevat alat (esim. öljynjalostamot sekä rauta-, teräs- ja ei-rauta-metalliteollisuus) reagoivat rahapolitiikan muutoksiin muita aloja herkemmin. Lisäksi on olemassa näyttöä siitä, että rahoitukselliset tekijät vaikuttavat toimialojen välisiin eroihin. Koska tuotanto jakautuu toimialojen kesken euroalueen maissa kuitenkin suhteellisen yhdenmukaisesti (esimerkiksi Yhdysvalloissa on enemmän alueellisia eroja), on epätodennäköistä, että toimialojen väliset aste-erot tuotannon reagoinnissa rahapolitiikkaan selittäisivät suuria maakohtaisia eroja yleisessä rahapolitiikan välittymisprosessissa.

Maiden väliset erot

On syytä korostaa, että rahapolitiikan muutosten vaikutuksia eri maissa on hyvin vaikeaa vertailla pääosin vuotta 1999 edeltävien tietojen perusteella ja tehdä päätelmiä yhteisen rahapolitiikan todennäköisistä vaikutuksista yksittäisiin talouksiin. Tällaisten selvitysten tuloksia olisikin tulkittava varoen. Rahapolitiikan muutosten vaikutukset riippuvat suurelta osin rahapoliittises-

ta järjestelmästä itsestään ja siitä, millaisena sitä pitävät markkinoiden toimijat, jotka muodostavat odotuksia ja reagoivat rahapolitiikan muutoksiin näiden odotusten perusteella. Siksi rahapoliittisen järjestelmän muuttuminen euron käyttöönoton vuoksi onkin tässä suhteessa erityisen huomionarvoinen ja todennäköisesti kumooa osan niistä päätelmistä, joita rahapolitiikan tehokkuudesta voidaan tehdä.

Näistä epävarmuustekijöistä huolimatta rahapolitiikan välittymismekanismista yksittäisissä talouksissa olevan melko runsaan kirjallisuuden ja eurojärjestelmän viimeaikaisen tutkimuksen perusteella on mahdollista tehdä tiettyjä yleisiä päätelmiä⁵. Useissa tutkimuksissa rahapolitiikan vaikutuksia on vertailtu yksittäisiä maita koskevilla ekonometrisilla malleilla. Rahapolitiikan vaikutusten voimakkuudesta tehdyt vertailut eivät tavallisesti ole näissä tutkimuksissa luotettavia. Myös luottamusvälit vaikutusten molemmiin puoliin ovat yleensä suuret, mikä hankaloittaa vaikutusten suhteellisen voimakkuuden mittaamista. Kaiken kaikkiaan eri tutkimustuloksia vertaamalla voidaan päätellä, että erot rahapolitiikan arvioituissa vaikutuksissa eri maiden tuotantoon ja hintoihin eivät ole luotettavasti vahvistettavissa eri tutkimusmenetelmillä, aineistoilla ja malleilla. Vaikka eroja havaitaan yksittäisissä tutkimuksissa, ne eivät usein ole tilastollisesti merkittäviä ja yhteneviä kaikissa tutkimuksissa.

5 Päätelmät

Tässä artikkelissa on luotu katsaus viimeaikaisiin tutkimuksiin rahapolitiikan välittymisestä euroalueella ja keskitytty yhteisen rahapolitiikan harjoittamisen kannalta olennaisiin näkökohtiin. Suurin osa analyttisistä tuloksista on koottu eurojärjestelmän keskuspankkien yhteisistä viimeaikaisista tutkimusprojekteista.

Tutkimustulokset hintojen reagoinnista rahapolitiikkaan vahvistavat, että EKP pystyy käyttämään rahapolitiikkaa tehokkaasti keskipitkän aikavälin hintavakauden ylläpitämiseen euroalueella. EKP siis täyttää lakisääteisen tavoitteensa. Rahapolitiikka vaikuttaa kuluttajahintoihin asteittain mutta pysyvästi. Sen sijaan tuotantoon rahapolitiikka

vaikuttaa vain tilapäisesti, ei keskipitkällä tai pitkällä aikavälillä.

4 Ks. Dedola L. ja Lippi F., "The monetary transmission mechanism: evidence from the industries of five OECD countries", Banca d'Italia Temi di Discussione nro 389 sekä Peersman G. ja Smets F. (2002), "The industry effects of monetary policy in the euro area", ECB Working Papers -sarjan nro 165.

5 Lisätietoja ks. Mojon B. ja Peersman G., "A VAR description of the effects of monetary policy in the individual countries of the euro area", ECB Working Papers -sarjan nro 92; van Els P., Locarno A., Morgan J. ja Villetelle J.-P., "Monetary policy transmission in the euro area: what do aggregate and national structural models tell us?", ECB Working Papers -sarjan nro 94; Angeloni I., Kashyap A., Mojon B. ja Terlizzese D., "Monetary transmission in the euro area: where do we stand?", ECB Working Papers -sarjan nro 114.

Empiirisen aineiston perusteella näyttää siltä, että investoinneilla on suuri merkitys rahapolitiikan välittymisessä. Investoinnit reagoivat pääoman käyttökustannusten muutoksiin ja vähäisemmässä määrin myös kassavirran vaihteluihin ja likviditeettitilanteeseen. Vaikka lainansaantimahdollisuudet vaikuttavat rahapolitiikan välittymiseen joissakin maissa, se ei näytä vaikuttavan keskeisesti rahapolitiikan välittymiseen koko euroalueella.

Rahapolitiikka näyttää vaikuttavan talouden eri toimialoihin eri tavoin sen mukaan, millaisia tuotetut hyödykkeet tai palvelut ovat, miten pääomavaltainen ala on ja millainen on alalla toimivien yritysten rahoitusrakenne. Rahapolitiikan vaikutukset vaihtelevat myös suhdannevaiheiden mu-

kaan. Sen sijaan on vaikeaa havaita systemaattisia eroja maiden välillä.

Nämä yleiset tulokset perustuvat riittävän luotettavaan analyysiin, mutta rahapolitiikan välittymisen viipeiden yksityiskohtiin liittyy merkittävää epävarmuutta. Koska rahapolitiikka välittyy sekä hintoihin että tuotantoon pitkien ja epävarmojen viipeiden myötä, rahapoliittiset päätökset pitäisi – kuten EKP:n rahapolitiikan strategiassa on määritelty – tehdä keskipitkän aikavälin näkökulmasta eikä niillä pitäisi yrittää vakauttaa lyhyen aikavälin talouskehitystä. Näin voitaisiin välttää tuotannon ja muiden taloudellisten muutusten tarpeettomalta vaihtelulta.

Kehikko.

Mikrotaloudellisia analyysejä yritysten investoinneista ja pankkien luotonannosta euroalueella

Eurojärjestelmän tutkijat ovat analysoineet yritysten investointeja ja pankkien luotonantoa euroalueella yritysten ja pankkikohtaisten tietojen perusteella. Analyyseissä sovellettiin sekä maakohtaista (helpottaa kansallisten ominaispiirteiden huomioimista) että yhdenmukaistettua (helpottaa maiden välistä vertailua) tarkastelutapaa. Tuloksia esitellään tarkemmin eräissä EKP:n julkaiseman työpaperisarjan numeroissa.¹

Yrityksistä tehdyn analyysin perustana käytettiin perinteistä usklassista investointiteoriaa, jonka mukaan investoinnit (suhteessa pääomakantaan) riippuvat yrityksen myynnistä ja pääomakustannuksista. Näiden muuttujien lisäksi tarkasteluun otettiin mukaan myös yrityksen varojen saatavuuden vaikutus (ilmaistuna kassavirran suhteena pääomakantaan). Näin voitiin tarkastella likviditeetti- ja pääomarajoitusten olemassaoloa. Kassavirran suhde pääomakantaan on varteenotettava muuttuja silloin, kun pääomamarkkinat eivät toimi täysin tehokkaasti. Estimoidun mallin avulla voitiin tarkastella myös yrityskohtaisia vaikutuksia, sokkeja ja viivästyneitä investointeja. Viipeellä vaikuttavien muuttujien avulla analyysissä pyrittiin selvittämään vaikutuksia, joita syntyi, kun odotusten muodostuminen, sijoituspäätökset ja pääomahyödykkeiden käyttöönotto viivästyivät.

Tulokset² osoittavat, että pääoman käyttökustannukset (joihin ohjaukorot vaikuttavat välillisesti) ovat tärkein kiinteisiin investointimenoihin vaikuttava tekijä useimmissa euroalueen maissa. Odotettu kysynnän kehitys (arvioituna myynnin kasvun perusteella) ja kassavirta ovat myös merkittäviä tekijöitä. Vaikutukset jakautuvat hyvin tasaisesti analyyseissä mukana olleiden yritysten kesken, eikä yritysten koon perusteella ollut havaittavissa systemaattisia eroja. Nämä tulokset on vahvistettu sekä yhdenmukaistetuilla että maakohtaisilla analyyseillä, ja ne viittaavat siihen, että rahapolitiikka vaikuttaa yritysten menojen kautta merkittävästi euroalueen talouteen.

Pankkien luotonannon analyyseillä pyrittiin tunnistamaan ja mittaamaan lainantarjonnan reagointia rahapolitiikkaan. Pankkikohtaisia tietoja käytettiin lainantarjonnassa näkyvien vaikutusten tunnistamiseen ja sen selvittämiseen, reagoivatko tietynlaiset pankit tietyllä tavalla rahapolitiikkaan. Yhdysvaltain talouden analyytit ovat osoittaneet, että sellaiset pienet pankit, joilla on vähän likviditeettiä tai omaa pääomaa, reagoivat lainanannossaan rahapolitiikan kiristymiseen yleensä muita pankkeja voimakkaammin (ja sen höllentymiseen muita heikommin). Tämän on tulkittu todistavan, että pankit reagoivat lainanannossaan rahapolitiikan muutoksiin kunkin pankin ominaispiirteiden mukaan. Kun otetaan huomioon yritysten herkkyyden kassavirran tai likviditeetin saatavuuden vaihteluille, on mahdollista, että rahapolitiikan luottokanavalla on vaikutusta.

Eurojärjestelmän tutkijat tekivät myös luotonannon osalta sekä maakohtaisia että yhdenmukaistettuja analyysejä. Analysointimenetelmänä käytettiin yksinkertaista mallia, jossa kunkin pankin lainanannon vaihtelua selitetään lyhyiden korkojen muutoksilla, jotka toimivat rahapolitiikan muutosten indikaattoreina, sekä kokonaistuotannon ja hintojen kehityksellä, jotka ovat tärkeimmät keskipitkän ja pitkän aikavälin kokonaiskysyntään vaikuttavat muuttujat. Lisäksi malliin sisältyi kutakin pankkia yksilöiviä erityispiirteitä.

Tulokset³ vahvistavat, että rahapolitiikan muutokset, BKT:n määrän kasvu ja hintakehitys vaikuttavat merkittävästi ja nopeasti pankkien lainanannon kehitykseen. Edellä mainituista kolmesta kriteeristä ainoastaan varojen likvidiys (käteisen, pankkienvälisen luotonannon ja arvopaperien osuus kaikista saamisista) näyttää kykenevän selittämään pankkien toisistaan poikkeavan reagoinnin rahapolitiikan muutoksiin. Sitä vastoin pankkien koko ja oman pääoman suuruus eivät näytä vaikuttavan yksittäisten pankkien lainanantoon, kun rahapolitiikka muuttuu. Tämä saattaa johtua sekä pankkien pyrkimyksestä toimia yhteistyössä verkostoina (tämä on havaittu useassa euroalueen maassa) että julkisten viranomaisten tarjoamien (usein epäsuorien) turvajärjestelmien laajuudesta ja kattavuudesta. Kumpikin näistä tekijöistä pienentää yksittäisten tasetilanteiden vaikutuksia lainantarjontaan ja vähentää yleisemmin mahdollisuutta, että rahapolitiikassa on toiminnassa pankkilainakanava.

1 EKP:n Working Papers -sarjan numerot 96–114.

2 Ks. erityisesti Chatelain et al., "Firm Investment and Monetary Transmission in the Euro Area", ECB Working Papers -sarjan nro 112.

3 Yhteenveto asiasta, ks. Ehrmann et al., "Financial systems and the role of banks in monetary policy transmission in the Euro area", ECB Working Papers -sarjan nro 105.

Euroalueen repomarkkinoiden pääpiirteitä

Arvopaperien myynti- ja takaisinostosopimusten eli repojen (sale and repurchase agreements) käytöstä on euroalueella tullut yleisesti hyväksytty tapa hankkia rahoitusta ja pienentää riskejä. Reposopimuksille on kehittynyt syvät ja joustavat markkinat, joita eri syistä käyttää laaja joukko yhteisöjä (keskuspankkeja, liike- ja investointipankkeja, yritysten varainhankinnasta vastaavia yksiköitä, sijoitusrahastoja jne.). Repojen merkitys rahamarkkinoilla on entisestään lisääntynyt, ja ne ovat nykyään turvallinen vaihtoehto vakuudettomalle luotonannolle tai lyhytaikaisten velkapaperien liikkeeseenlaskulle. EKP:tä ja koko eurojärjestelmää repoja koskevat menettelytavat kiinnostavat erityisesti sen vuoksi, että repot ovat tärkein rahapolitiikkaan ja päivän-sisäisiin luottoihin liittyvissä operaatioissa käytetty instrumentti. Koska repot ovat ns. hybridi-instrumentteja (niihin sisältyvät sekä käteinen että arvopaperit), ne toimivat linkkinä useiden markkinoiden (arvopaperimarkkinoiden, vakuudettomien sopimusten markkinoiden, johdannaismarkkinoiden ja swapmarkkinoiden) välillä ja lisäävät osaltaan näiden markkinoiden likvidiyyttä. Euroalueen kansallisten repomarkkinoiden integroituminen on merkittävästä etenemisestään huolimatta ollut kuitenkin hidasta ja monimutkaista ja jäänyt jälkeen muiden markkinoiden integraatiosta. Näin ollen on edelleenkin ponnisteltava, että repomarkkinat integroituisivat niin pitkälle ja tehokkaiksi kuin on välttämätöntä, että saataisiin täysi hyöty yhteisen rahan käyttöönoton myötä voimakkaasti edenneestä rahoitustoiminnan kehityksestä.

I Perustietoa repomarkkinoista

Mikä on repo?

Repo (myynti- ja takaisinostosopimus) käsittää arvopaperien myynnin ja samanaikaisen sopimuksen näiden arvopaperien takaisinostosta tiettyyn hintaan ennalta määrättyinä päivinä. Repoja voidaan tarkastella kahdesta eri näkökulmasta. Taloudellisen tehtävänsä puolesta repo on varsin yksinkertainen transaktio, jolla on samanlaiset vaikutukset kuin vakuudellisella käteislainalla. Tarkasti ottaen repo kuitenkin poikkeaa vakuudellisesta käteislainasta teknisten erityispiirteidensä ja juridisten ominaisuuksiensa vuoksi.

Taloudellisessa mielessä repotransaktio voidaan katsoa pelkäksi käteislainaksi arvopaperivakuutusta vastaan. Jos – kuten missä tahansa käteisrahan lainassa – lainaksi annetaan 100 euroa, lainantaja maksaa lainan erääntyessä lainantajalle takaisin alkuperäisen rahamäärän (100 euroa) ja sille maksettavan koron. Repotransaktiossa tätä korkoa kutsutaan repokoroksi, ja siitä käytetään lyhennettä ”r”. Erona vakuudettomaan käteislainaan on se, että repotransaktiossa käteisrahan lainantaja antaa lainantajalle vakuuden, joka tavallisesti koostuu arvopapereista. Transaktion päättyessä vakuus palautetaan lainantajalle. Vakuuden päätehtävänä on suojata lainantajaa lainantajan laiminlyöntien varalta. Koska vakuutena on arvopapereita, ne voidaan laiminlyöntitapauksessa myydä markkinoilla lainaksi annetun käteisen perimiseksi takaisin. Jotta tällainen suoja

olisi tehokas, vakuuden markkina-arvon tulisi kuitenkin olla vähintään yhtä suuri kuin lainaksi annetun käteisrahan määrä ja transaktion aikana kertyneen koron määrä. Erityisesti on otettava huomioon vakuuden markkina-arvon epäedullisten muutosten mahdollisuus. Tämän vuoksi lainaa otettaessa annetun vakuuden arvo ei ole yhtä suuri vaan suurempi kuin lainaksi annetun käteisen määrä. Kun vakuuden arvosta on vähennetty tietty prosenttimäärä (ns. markkina-arvon aliarvostus), vakuuden arvon on oltava vähintään yhtä suuri kuin lainatun käteisrahan määrä. Halutessaan toisin sanoen ottaa lainaksi 100 euroa käteisenä vastapuolen on lainan nostaessaan toimitettava vakuus, jonka määrä on C niin, että $C \times (1-h) = 100$, jossa h tarkoittaa markkina-arvon aliarvostusta. Näin ollen vakuus arvostetaan repon voimassa ollessa päivittäin markkina-hintaan, ja sen arvon (C_t) on markkina-arvon aliarvostuksen (h) jälkeen vastattava lainaksi annetun käteisen ja kertyneen koron (i_t) yhteenlaskettua arvoa $C_t \times (1-h) = 100 + i_t$. Jos vakuuden arvo jää tätä pienemmäksi, transaktion vakuus ei ole riittävä ja lainantajan on maksettava lainantajalle vakuuksien muutospyyntömenettelyyn perustuva määrä (tavallisesti lisävakuuksina). Jos vakuuden arvo on tätä suurempi, transaktion vakuus on liian suuri ja lainantajan on maksettava lainantajalle vakuuksien muutospyyntömenettelyyn perustuva määrä (tavallisesti palauttamalla osa vakuudesta).

Oikeudellisesta näkökulmasta tarkasteltuna repo kuitenkin poikkeaa vakuudellisesta käteislainasta juridisen tekotapansa (myynti- ja takaisinostosopimus) puolesta. Käteisen lainanottajalla¹ (arvopaperien toimittajalla) tarkoitetaan myyjää, kun taas käteisen lainanantajalla (arvopaperien vastaanottajalla) tarkoitetaan ostajaa. Myyjän kannalta transaktio on repo eli arvopaperien myynti ja takaisinosto. Sitä vastoin ostajan kannalta transaktio on käänteisoperaatio eli arvopaperien osto ja takaisinmyynti.

Vaikka repolla on joitakin sekä suorien kauppajen että lainojen ominaisuuksia, se on oma erityisinstrumenttinsa. Ensinnäkin repon kaikki ehdot sovitaan etukäteen. Näitä ovat repon alkaessa sovittu arvopaperien myyntihinta (eli alkamispäivän markkinahinta), repokorko, markkina-arvon aliarvostus, ja arvopaperien takaisinoston päivämäärä ja hinta (hinta on repon alkaessa sovittu myyntihinta). Lisäksi repo poikkeaa lainasta, koska arvopaperien omistusoikeus siirtyy kokonaan myyjältä ostajalle, joka voi käyttää arvopapereita uudelleen muissa transaktioissa ilman juridista rajoitetta. Koska repot ovat tilapäistransaktioita, myyjä kuitenkin altistuu vakuudeksi toimitettujen arvopaperien hintojen vaihteluille transaktion aikana. Vastaavasti useimmissa repotransaktioissa myyjälle siirretään takaisin myös arvopaperei-

hin liittyvät maksuvirrat tai taloudelliset oikeudet, jotka tulevat voimaan repon voimassaolon aikana. Kehikossa I selostetaan tarkemmin, mitä eroja on repolla eli toisinaan ”klassiseksi” kutsutulla repolla ja muilla arvopaperipohjaisilla, taloudellisilta vaikutuksiltaan repoja vastaavilla rahoitustransaktioilla, joita pidetään repojen vaihtoehtoina.

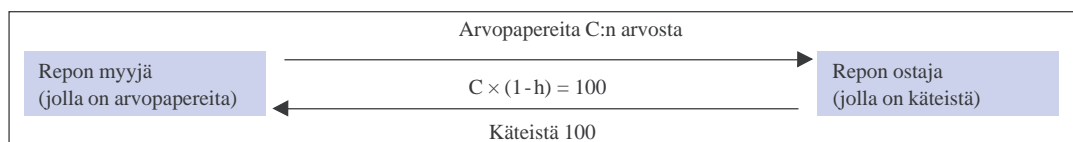
Repojen erikoisominaisuuksiin kuuluu myös riskien erityinen kohtelu, koska repojen käyttöä voidaan pitää keinona siirtää ja vähentää riskiä. Vakuudettomassa käteislainatransaktiossa lainanantaja altistuu lainanottajan luottoriskille. Sitä vastoin reposopimuksessa ostaja (käteistä lainaksi antava eli lainanantaja) vähentää vastapuoliriskiään saamallaan vakuudella. Riskin vähentäminen toteutuu vakuutta käyttämällä ainoastaan silloin, kun käteistä lainaksi ottava eli lainanottaja laiminlyö sitoumuksensa (vakuus on toissijainen suojamekanismi). Vakuuden realisointi tuottaa toivotun tuloksen kuitenkin vain, jos repon ja vakuuteen liittyviä riskejä hoidetaan asianmukaisesti.

¹ Selvyyden vuoksi artikkelissa käytetään repotransaktioiden yhteydessä välillä termejä ”lainanantaja” ja ”lainanottaja”, vaikka juridisesti tulisikin käyttää termejä ”myyjä” ja ”ostaja”.

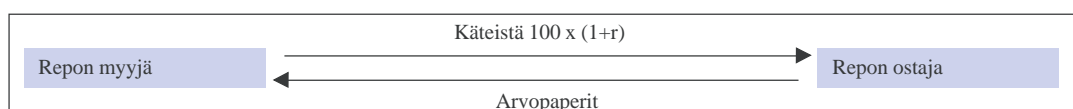
Kuvio I.

Repotransaktion toteutus

Repon avaaminen: arvopaperien myynti

Repon sulkeminen: arvopaperien takaisinosto ja repokoron maksu

Huom. C on arvopaperien markkina-arvo avauspäivänä, h markkina-arvon aliarvostus ja r repokorko.

Kehikko I.

Ns. klassisen repon ja muiden arvopaperipohjaisten rahoitustransaktioiden vertailua

Myynti- ja takaisinostotransaktiot

Myynti- ja takaisinostotransaktioissa arvopaperit myydään avistaehdoin ja ostetaan takaisin termiiniehdoin (eli arvopaperien takaisinosto tietynä päivänä ennalta sovittuun hintaan). Pääasialliset erot repoihin nähden ovat seuraavat:

- Oikeudelliset asiakirjat: perinteisesti myynti- ja takaisinostotransaktioita on tehty ilman erityisiä oikeudellisia asiakirjoja, mutta tämä on muuttumassa, koska monissa yleissopimuksissa on nykyään myynti- ja takaisinostotransaktioita koskeva liite.
- Marginaalien laskeminen: silloin kun myynti- ja takaisinostotransaktioista ei ole tehty asiakirjoja, ei ole myöskään alkumarginaalia eikä vaihtelumarginaalin päivittäistä tarkistamista, ja tämä lisää näiden transaktioiden riskiä.
- Hinnoittelu ja koronmaksukäytäntö: näiden transaktioiden repokorko on arvopaperin termiini- ja spot-hinnan välinen ero. Myös kuponkikoron käsittelyssä saattaa olla eroja.

Myynti- ja takaisinostotransaktiot kehittyivät alun perin markkinoilla, joilla repoille ei ollut olemassa luotettavaa juridista mallia tai joilla vastapuolten selvitys- ja tietotekniset järjestelmät eivät olleet valmiit käsittelemään repoja. Vaikka repojen käyttö on vähitellen lisääntynyt, myynti- ja takaisinostotransaktiot ovat historiallisista syistä joillakin kansallisilla markkinoilla (esimerkiksi Espanjassa ja Italiassa) yhä tärkeitä.

Arvopaperinlainaustansaktiot

Arvopaperinlainaustansaktiot ovat kauppvoja, joissa arvopaperi juridisesti katsoen annetaan lainaksi (eikä myydä) käteistä tai muuta arvopaperivakuutta vastaan. Yleensä nämä transaktiot tehdään arvopaperin hankkimiseksi. Pääasiallisin ero repon on se, että arvopaperin omistusoikeutta ei juridisesti siirretä. Myös monia muita teknisiä eroja on:

- Koronmaksukäytäntö: koronmaksu perustuu palkkioon (ei korkokantaan), joka on tietty prosenttimäärä lainaksi annettujen arvopaperien markkina-arvosta. Vastapuolet, jotka eivät seuraa tarkkaan lyhyiden korkojen kehitystä, saattavat pitää tätä yksinkertaisempaan menettelyynä kuin repojen käyttöä.
- Vakuus: arvopaperinlainaustansaktioissa voidaan käyttää vakuutena paitsi rahaa myös arvopapereita. Jos tietyt arvopaperit ovat hyvin kysytyjä, niitä lainaksi antavat vastapuolet voivat saada varmaa voittoa ilman, että käteisrahaa tarvitsee sijoittaa uudelleen kuten repoissa.

Perinteisesti arvopaperinlainauksessa käytetään lähinnä osakkeita, repoissa sen sijaan pääasiassa joukkolainoja.

Repotransaktioihin liittyvät riskit ovat juridisia ja operatiivisia. Juridisten riskien hallinta varmistetaan siten, että repo tehdään asianmukaisten oikeudellisten asiakirjojen mukaisesti. Yleensä tällainen asiakirja on yleissopimus, joka tulee voimaan saattaa voimaan transaktiota koskevan lain

nojalla. Yleissopimukset, joita tarkastellaan lähemmin kohdassa 3.2, ovat kaikkiin repokauppoihin (mukaan lukien markkina-arvon aliarvostukset, vaihtelumarginaalit jne.) sovellettavia kahden vastapuolen välisiä vakiosopimuksia. Niillä varmistetaan, että vakuudeksi annetut rahoitusinstru-

mentit voidaan muuttaa helposti ja nopeasti rahaksi laiminlyönnin sattuessa. Operatiiviset riskit liittyvät lähinnä tappioriskiin, joka johtuu riittämättömistä tai epäonnistuneista sisäisistä käytännöistä taikka ihmisistä ja järjestelmistä. Operatiivinen riski on varsin olennainen repoissa, koska niissä on monia ns. back-office-toimintoja (kuten vaihtelumarginaalin tarkistaminen päivittäin, marginaalien laskeminen jne.). Operatiivisten riskien hallinta varmistetaan siten, että asianmukaiset menettelyt kirjataan ja toteutetaan.

Vakuuteen liittyvät riskit ovat markkina-, luotto- ja likvidiysriskejä. Markkinariski liittyy arvopapereiden hintojen vaihteluun. Sillä on varsin olennainen merkitys vastapuolen laiminlyönnistä alkaen siihen saakka, kunnes vakuus voidaan myydä. Luottoriski taas on arvopaperin liikkeeseenlaskijaan liittyvä riski. Likvidiysriski kuvastaa sitä, miten helposti vakuus laiminlyönnin sattuessa voidaan realisoida ja miten vakuuden myynti vaikuttaa markkinahintaan. Markkina-, luotto- ja likvidiysriskien hallinta perustuu vakuuden markkina-arvon aliarvostukseen (joka riippuu vakuuden tyypistä), päivittäiseen arvostukseen ja marginaalien laskemiseen. Markkina-arvon aliarvostus voi riippua myös vastapuolen luottoriskistä ja repo-operaation maturiteetista.

Mihin repoja tarvitaan?

Vakuudettomien pankkienvälisen lainojen, lyhytaikaisten arvopapereiden ja lyhytaikaisten johdannain tapaan repo on rahamarkkinainstrumentti eli transaktio, jossa sovellettava maturiteetti vaihtelee yön yli -pituudesta yhteen vuoteen. Repotransaktioissa vakuutena käytettävät arvopaperit ovat suurimmaksi osaksi velkapapereita mutta myös osakkeita, joskin osakkeiden erityispiirteet (esimerkiksi yrityskohtaiset ratkaisut kuten äänioikeudet tai fuusiot) hankaloittavat repojen operationaalista hallintaa.

Repojen tärkein tunnusmerkki on, että niitä voidaan käyttää joko käteisen tai arvopapereiden hankkimiseen. Siksi repomarkkinoiden voidaan katsoa käsittävän kaksi toisiaan täydentävää markkinasegmenttiä eli käteis- ja arvopaperisegmentin. Näillä markkinoilla toimii monenlaisia markkinaosapuolia.

Käteismarkkinasegmentillä transaktiot perustuvat vastapuolen haluun ottaa tai antaa lainaksi käteistä arvopaperivakuutta vastaan. Tällöin repokorko on lähellä pankkienvälistä korkoa tai yleensä hieman alempi, mikä kuvastaa repotransaktion asemaa ”vakuudellisena luotonantona”. Koska haluttu varallisuus on käteistä, vakuudeksi annettujen arvopapereiden ominaisuuksilla on toisarvoinen merkitys, ja transaktiot tehdään yleensä ns. yleisvakuutta vastaan. Yleisvakuudellisissa repotransaktioissa voidaan antaa vakuudeksi kaikkia sellaisia arvopapereita, jotka kuuluvat tyyppin ja luottokelpoisuuden perusteella määriteltujen vakuuskelpoisten arvopapereiden joukkoon. Esimerkkejä tällaisista arvopapereista ovat kaikki euroalueen valtioiden liikkeeseen laskemat joukkolainat ja kaikki tiettyyn joukkolainaindeksiin sisältyvät yritysten joukkolainat.

Käteisen toimittajan (arvopapereiden vastaanottajan) motiivina käteisrepomarkkinoilla on vähentää lainanottajan vastapuoliriskiä. Tämä riski korvataan vakuuteen liittyvillä riskeillä, jotka ovat yleensä pienemmät ja riippuvat vakuuden tyypistä ja hallinnasta. Tällainen riskin siirto näkyy repotransaktioiden pääomavaatimuksen käsittelyssä: pääomavaatimuksen laskennassa vastapuoliriskin paino korvataan vakuuteen liittyvän riskin painolla.² Mikäli vakuus täyttää tietyt kriteerit, tämä korvaaminen mahdollistaa sen, että repojen pääomavaatimusta voidaan kohdella edullisemmin kuin vakuudettomassa luotonannossa. Sitä vastoin lainaksi annetusta käteisestä kertyvä repokorko on tavallisesti alempi kuin vakuudettoman antolainastransaktion korko, koska luottoriskin on pienempi. Toisaalta kaupan vastapuoli eli käteisen vastaanottaja (arvopapereiden toimittaja) saa yleensä käteistä lainaksi edullisemmalla korolla kuin vakuudettomassa ottolainastransaktiossa tai voi näin rahoittaa pitkää arvopaperipositiota säilyttäen samalla näiden arvopapereiden markkinariskin. Repot mahdollistavat sen, että käteistä voivat vakuutta vastaan hankkia myös

2 Tämä koskee taseeseen kirjattuja (eli muita kuin kaupintasalkkuun kuuluvia) transaktioita. Kaupintasalkkuun kirjatuista transaktioista (joita ovat kaupintatarkoituksiin sisältyvät positiot siten kuin ne on määritelty sijoituspalveluyritysten ja luottolaitosten omien varojen riittävydestä annetussa direktiivissä 93/6/ETY) pankit voivat valintansa mukaan käyttää joko valvontaviranomaisten hyväksymiä sisäisiä malleja tai ns. building block -menetelmää, joka kattaa erityiset ja tavanomaiset markkinariskit sekä vastapuoliriskin.

sellaiset markkinaosapuolet, jotka eivät voi hankkia vakuudetonta pankkienvälistä rahoitusta, koska niillä ei ole oikeutta toimia pankkienvälisillä markkinoilla tai niiden luottoluokitus ei ole riittävä tai koska niiden vastapuolet toimivat vakuudettoman luottoriskinsä rajoilla.

Arvopaperireposegmentillä transaktiot perustuvat vastapuolen haluun ottaa tai antaa lainaksi tietty arvopaperi käteisvakuutta vastaan. Tällä segmentillä kauppaa käydään suurimmaksi osaksi – joskaan ei yksinomaan – sellaisilla tietyillä arvopapereilla, joiden kysyntä on kova. Koska nämä arvopaperit ovat erityisen haluttuja, niiden repokorko on tuntuvasti alempi kuin yleisvakuudellisen transaktion repokorko ja pankkienvälinen korko. Näitä arvopapereita kutsutaan erityispapereiksi. Erityispaperin asema ei ole kuitenkaan pysyvä vaan ainoastaan tilapäinen.

Arvopapereita lainaksi ottavan (käteistä toimitavan) motiivit arvopaperirepossa liittyvät haluun

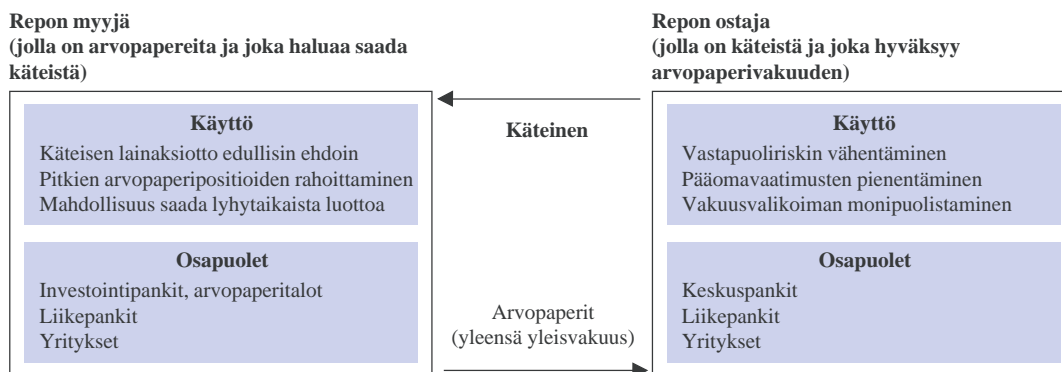
hankkia tietty arvopaperi esimerkiksi juuri tämän arvopaperin lyhyen position kattamiseksi, kaupan selvitykseen liittyvien häiriöiden tasaamiseksi tai futuurisopimuksen toimitusehtojen täyttämiseksi. Kaupan vastapuoli eli arvopaperien toimittaja (käteisen vastaanottaja) voi joko rahoittaa pitkää arvopaperipositiotaan tai ”antaa lainaksi” arvopapereitaan repotransaktioissa ja sijoittaa hankkimansa käteisen uudelleen korkeammalla korolla (esimerkiksi vakuudettomien sopimusten pankkienvälisillä markkinoilla tai yleisvakuudellisten repojen korolla) hankkiakseen lisätuloa. Erityispaperin lainaksi antaminen on siten keino optimoida arvopaperisalkun tuotto.

On selvää, että varsin monet markkinaosapuolet, erityisesti välittäjät, markkinatakaajat ja muut sekä repoja että käänteisoperaatioita tekevät vastapuolet, toimivat molemmilla segmenteillä. Lisäksi muutamat toimivat arvopaperien vastaanottajina yleisvakuudellisten reposopimusten perusteella ja pyrkivät vuorostaan käyttämään joi-

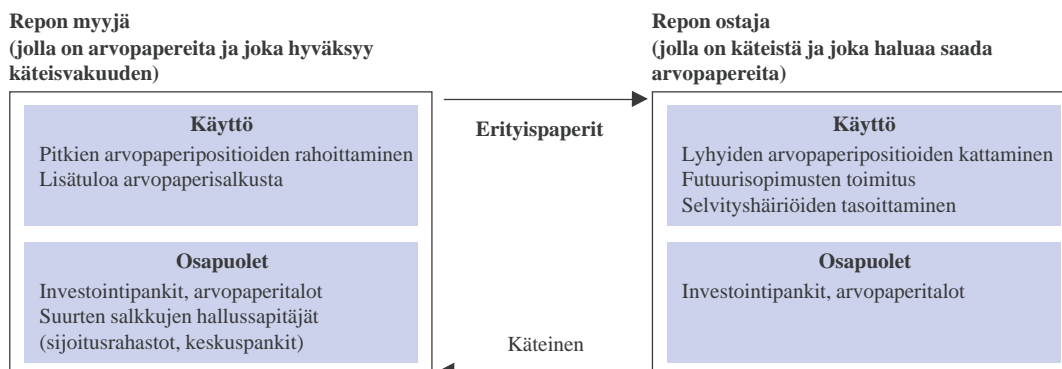
Kuvio 2.

Repomarkkinoiden käyttö ja osapuolet pääpiirteittäin

Käteissegmentti:

Arvopaperisegmentti:

takin yleisvakuudellisia arvopapereita erityisapapereina repoissa. Markkinatakaajien tavoitteena on myös hyödyntää arbitraasimahdollisuuksia, joita syntyy repo- ja muiden markkinoiden välisestä hinnaneroista. Näitä ovat esimerkiksi epätavallisen suuret hinnanerot repojen ja talletusten välillä tai repojen ja johdannaisten välillä. Repoja voidaan käyttää arbitraasiin myös ns. peruskaupoissa (basis trades). Tällöin ero on arvopaperin spothinnan ja sen termiinihinnan (esimerkiksi futuurimarkkinoilla) välinen ero.

Yleisesti ottaen repot ovat likviditeetin hallinnan ja arvopaperirahoituksen väline, eräänlainen silta raha- ja arvopaperimarkkinoiden välillä, eikä niiden merkitystä tulisi aliarvioida. Yksi repojen keskeisimmistä tehtävistä on vaikuttaa muiden

markkinoiden likviditeettiin joko lisäävästi tai vähentävästi. Tämä puolestaan mahdollistaa pitkien ja lyhyiden arvopaperipositioiden rahoittamisen ja kattamisen repojen avulla ja rohkaisee markkinaosapuolia toimimaan aktiivisesti arvopaperi- ja johdannaismarkkinoilla. Futuurisopimukset ovat puolestaan yleensä lisänneet vaihtoa repomarkkinoilla. Lisäksi repojen käyttö edistää osaltaan eri markkinoiden hinnoittelumekanismien tehokkuutta, koska arbitraasi on mahdollista. Repot voivat edistää myös selvitysjärjestelmien toimintavarmuutta, koska niiden avulla tiettyjä arvopapereita voidaan ottaa lainaksi selvityshäiriöiden välttämiseksi (eli tiettyjen arvopaperien tiettyyn aikaan toimittamista koskevien sitoumusten täyttämättä jättäminen).

2 Repomarkkinoiden kehittyminen euroalueella

Tässä osassa repomarkkinoita ja niiden viimeaikaista kehitystä kuvataan lukujen valossa. Suurin osa näistä luvuista ja osa tutkimustuloksista on peräisin EKPJ:n vuotuisesta rahamarkkinakyselystä ja European Repo Councilin (ERC)³ puolivuositaisesta repomarkkinakyselystä. EKPJ:n kysely on virta-analyysi (vaihto), kun taas ERC:n katsaus on kanta-analyysi (avoinna oleva määrä). EKPJ:n vuoden 2002 kyselyn tulokset julkistetaan piakkoin ”The euro money market” -raportissa (saatavissa EKP:n www-sivustosta, kohdasta ”Publications” www.ecb.int).

Markkinoiden kasvu euron käyttöönoton jälkeen

Euroalueen repomarkkinat ovat kasvaneet merkittävästi viime vuosina. EKPJ:n vuotuisen, kunkin vuoden toisen neljänneksen tietoja tarkastelevan rahamarkkinakyselyn mukaan kasvua oli 20 % vuodesta 1998 vuoteen 1999, 24 % vuodesta 1999 vuoteen 2000 ja lähes 45 % vuodesta 2000 vuoteen 2001. Tämä trendi jatkuu edelleenkin, ja kesä-joulukuussa 2001 markkinoiden kasvu oli 13 %, kuten ilmenee ERC:n Euroopan repomarkkinoita koskevasta kyselystä. Samalla rahamarkkinoiden muut segmentit (vakuudettomat talletukset ja valuuttaswapit) ovat kasvaneet

vain vähän tai joissakin tapauksissa jopa hieman supistuneet (ks. kuvio 3). Tällä hetkellä repomarkkinoiden osuus suhteessa koko käteisrahemarkkinoihin on arviolta 35–40 %, joka vastaa talletusmarkkinoiden osuutta.⁴

Vahvasta kasvustaan huolimatta euroalueen repomarkkinat ovat pienemmät kuin Yhdysvaltain. ERC:n kyselyyn vastanneiden ilmoittamien repo- ja käänteisreposopimusten avoinna oleva määrä oli 2 300 miljardia euroa 12.12.2001. Vertailun vuoksi mainittakoon, että Yhdysvaltain valtion-arvopapereiden välittäjien maan keskuspankille (Federal Reserve Bank of New York) ilmoittamien repo- ja käänteisreposopimusten avoinna oleva määrä oli samana päivänä 3 500 miljardia Yhdysvaltain dollaria. Euroalueen repomarkkinoihin verrattuna suhteellisen suuret Yhdysvaltain repomarkkinat perustuvat lähinnä siihen, että repoja käytetään Yhdysvalloissa enemmän kuin vakuu-

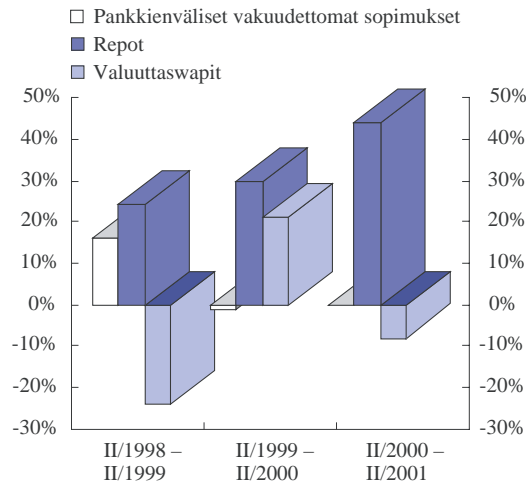
3 ERC on elin, jota International Securities Market Association (ISMA) tukee taloudellisesti yhteistyössä ACI – The Financial Markets Association -yhdistyksen kanssa. Kyselytökseen valittua 66:ta eurooppalaista pankkia pyydettiin ilmoittamaan 12.12.2001 avoinna olleiden reposopimustensa arvo. Vaikka euro oli hallitseva valuutta (ja edustaa 77:ää prosenttia ilmoitetuista määristä), kyselyyn sisältyi myös muita valuttoja.

4 Tähän lukuun, kuten kuvion 3 lukuihinkin, tulee suhtautua pienin varauksin, koska EKPJ:n kyselyyn osallistuvat pankit eivät ole aina ilmoittaneet toimintaansa kullakin käteismarkkinoiden segmentillä.

Kuvio 3.

Repojen vaihto suhteessa muiden rahamarkkinainstrumenttien vaihtoon euroalueella

(vaihdon vuotuinen prosenttimuutos)

Lähde: EKP:n vuotuiset rahamarkkinakyselyt.

detonta käteisrahaa. Koska repokorot ovat Yhdysvalloissa paljon alhaisemmat kuin talletuskorot, rahoituksen hankinta repoja käyttämällä on houkuttelevampaa. Tilanne ei ole näin selvä euroalueella (ks. kuvio 4). Pankkienvälisen kolmen kuukauden koron ja yleisvakuudellisen repokoron keskimääräinen ero oli Yhdysvalloissa 21 peruspistettä kesäkuusta 2001 kesäkuuhun 2002, kun vastaava ero oli euroalueella samana ajankohtana 9 peruspistettä. Lisäksi repojen kaupan jälkeinen käsittely, jolla on ratkaiseva merkitys repojen kierrossa, on Yhdysvalloissa tehokkaampaa kuin euroalueella. Yhdysvalloissa repojen jälkikäsittelystä vastaa muutama yhteisö, kun taas euroalueella tämä toiminto on yhä hajallaan (ks. osa 3).

Suurin osa euroalueen repotransaktioista on maturiteetiltaan lyhyitä: yön yli- ja enintään kolmen kuukauden transaktioiden osuus on hieman yli 95 % kaikista repotransaktioista. Yön yli-transaktioiden osuus on noin 20 % kaikista repokau-poista eli huomattavasti vähemmän kuin vakuudettomien kauppajen vastaava osuus (suunnitteen 65 %). Tämä johtuu edellä todetuista merkittävistä operationaalisista ja selvitykseen liittyvistä hankaluuksista samoin kuin luottoriskiä koskevista näkökohdista.

Markkinaosapuolten suuri enemmistö pitää repomarkkinoiden likvidiyyttä ja tehokkuutta tyydyttävänä, ja transaktioiden standardikoko vaihtelee 50:stä 100:aan miljoonaan euroon. Suurempia, aina 1 miljardin euron transaktioita ei kuitenkaan pidetä ongelmallisina. Silti näin suuret kaupat jaetaan tavallisesti, joskaan ei aina, kaupan jälkeen useiksi pienemmiksi transaktioiksi mahdollisen selvityshäiriön vaikutuksen vähentämiseksi.

Syynä euroalueen repomarkkinoiden koon ja syvyyden merkittävään kasvuun on lähinnä tarve keventää pääomavaatimuksia, mikä puolestaan on seurausta eurooppalaisesta pääomavaatimussääntöstä. Lisäksi repomarkkinat ovat hyötäneet rahoitusallalla yleistyneestä pyrkimyksestä rajoittaa luottoriskiä, ja repoja pidetään nyt yhä houkuttelevampana mahdollisuutena antaa lainaksi rahaa pidemmäksi aikaa.

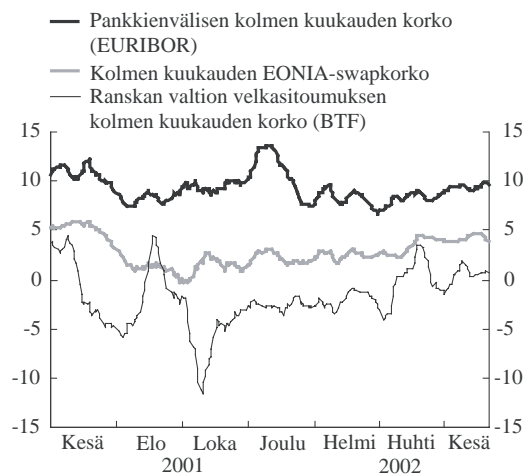
Markkinoiden rakenteellisia muutoksia

Euron käyttöönotosta lähtien repomarkkinat ovat jatkuvasti vakiinnuttaneet asemiaan, eivät ainoastaan kokonsa vaan myös rakenteensa puolesta.

Kuvio 4.

Repokorot suhteessa muihin rahamarkkinakorkoihin

(ero kolmen kuukauden repokorkoon peruspisteinä, kahden viikon liukuva keskiarvo)

Lähteet: EKP, Reuters ja Bloomberg.

Repojen käyttö rahoituksen hankinnassa on laajentunut, ja säännöllisesti rahamarkkinoille osallistuvien ja pankkien varainhallinnasta vastaavien lisäksi käyttäjiä ovat myös muut rahoitusmarkkinaosapuolet. Varainhoitajat, yritykset ja jopa vakuutusyhtiöt ovat optimoineet arvopaperisalkkujensa hoidon tehostaakseen kassanhallintansa. Myös pienet ja keskisuuret pankit näyttävät käyttävän repomarkkinoita entistä aktiivisemmin. Repojen käyttäjäkunnan laajuus korostaa niiden kasvavaa merkitystä markkinapaikkana, joka on avoinna muillekin kuin rahoitusmarkkinaosapuolille, kun taas vakuudettomille pankkienvälisille markkinoille pääsevät ainoastaan luottolaitokset.

Vaikka 90 % kaikista repotransaktioista tehdään yhä valtion joukkolainoilla, repovakuuksien valikoima on monipuolistumassa, ja tämä puolestaan lisää entistä useampien markkinaosapuolten kiinnostusta. Repot, joita tehdään kiinteistövakuudellisia (esimerkiksi Pfandbrief-tyyppisiä) joukkolainoja, yritysten joukkolainoja tai jopa osakkeita vastaan, eivät enää ole epätavallisia, vaikka ERC:n kyselyn mukaan niiden osuus tuskin ylittää 5:tä prosenttia koko markkinoista. Repoihin hyväksyttävien vakuuksien valikoiman laajeneminen edelleen olisi hyödyllistä repomarkkinoiden tulevan kehityksen kannalta, koska keskeisin repomarkkinoiden kokoon vaikuttava tekijä on repoissa käytettävien vakuuksien määrä. Tällä hetkellä muut kuin valtion papereihin perustuvat repot näyttävät kehittyvän hitaasti euroalueella, mikä johtuu näiden repojen korkoerojen pienuudesta yleisvakuudellisiin repoihin verrattuna. Tästä syystä markkinaosapuolilla ei ole riittävästi kannustimia hyväksyä tällaisia repoja.

Vakuuksien monipuolistumisen lisäksi yleisenä suuntauksena on myös valtion joukkolainojen entistä laajemman valikoiman hyväksyminen yleisvakuudellisissa repoissa, koska suurin osa markkinaosapuolista hyväksyy useimpien euroalueen valtioiden joukkolainat. Tätä kehitystä on viime aikoina vahvistanut EUREPO-indeksin käyttöönotto, josta ERC ja eurooppalaiset pankkiyhdistykset European Banking Federation (EBF), European Savings Banks Group (ESBG) ja European Association of Co-operative Banks (EACB) ilmoittivat yhteisesti maaliskuussa 2002. EUREPO on korko, jolla parhaiksi luokitellut pankit tarjoavat toisilleen euromääräistä luottoa siten,

että tarjoaja saa toiselta EUREPO-listaan kuuluvan yleisvakuuden. Standardimaturiteetille laskettu EUREPO-indeksi on EUREPO-paneeliin kuuluvien pankkien ilmoittamien korkojen keskiarvo. EUREPO-yleisvakuuksien lista käsittää kaikki euromääräiset valtion joukkolainat ja valtion velkasitoumukset, jotka jokin euroalueen valtio on laskenut liikkeeseen tai taannut. EUREPO-indeksin käyttö johtanee siten vähitellen valtion velkapapereiden repokorkojen yhdenmukaistumiseen koko euroalueella.

Reposopimusten määrän kasvu Euroopassa viime vuosina on tuonut selvästi esiin repojen operationaalisen puolen ja riskien hallintaan liittyvän tehtävän ja vauhdittanut sellaisten järjestelmien ja palveluiden kehittämistä, joilla helpotetaan hallinnollisiin tehtäviin ja back-office-toimintoihin liittyvää raskautta. On kehitetty muun muassa ulkoistamisjärjestelmiä (esimerkiksi kolmen osapuolen repot) ja tehostettu vakuushallintajärjestelmien ja elektronisten kaupankäyntijärjestelmien käyttöä (ks. kehikko 2).

Kolmen osapuolen repoissa markkinaosapuolet voivat ulkoistaa suurimman osan repojen kaupanjälkeisestä käsittelystä. Tällaisessa repotransaktiossa kaksi osapuolta sopivat käteisen vaihdosta vakuutta vastaan itsenäisen edustajan välityksellä. Vakuus voi olla mikä tahansa arvopaperi (jopa mikä tahansa rahoitusinstrumentti), jonka molemmat vastapuolet ovat määritelleet vakuuskelpoiseksi ja joka sisältyy sovellettavassa oikeudellisessa asiakirjassa mainittuun arvopaperilistaan. Usein edustajana toimii tunnettu arvopaperikeskus tai pankki, jonka tehtäviin kuuluu transaktion käsittely clearingistä ja selvityksestä vakuudenhallintaan koko operaation keston ajan. Kolmen osapuolen repoilla on monia etuja. Ne antavat markkinaosapuolille mahdollisuuden hankkia käteistä muita vakuuksia kuin valtion joukkolainoja vastaan ja tavallisesti edullisemmalla korolla kuin vakuudettomilla käteismarkkinoilla. Lisäksi nämä kaksi vastapuolta pystyvät ulkoistamalla operaation käsittelyn (selvityksen ja säilytyksen) yksinkertaistamaan tehtäviään ja välttämään niitä hankaluuksia, joita euroalueen kaupanjälkeisten toimintojen hajanaisuudesta aiheutuu (ks. osa 3). Tämän tyyppisen repon pääasiallisimpana haittana ovat sen kustannukset, joita markkinaosapuolet yhä pitävät liian suurina. Kus-

Kehikko 2.

Elektroninen kaupankäynti reposopimuksilla

Perinteisesti repoilla käydään kauppaa suoraan kahden vastapuolen kesken tai välittäjien kautta. Elektronisten kaupankäyntijärjestelmien kautta tehtävät repotransaktiot ovat kuitenkin lisääntymässä. ERC:n kyselyn mukaan 15 % repokaupoista toteutettiin 12.12.2001 elektronisesti, kun vastaava osuus kesäkuussa 2001 oli 8 %. Sen sijaan muiden vastapuolten kanssa suoraan tehtyjen transaktioiden osuus pysyi jokseenkin ennallaan noin 45 prosentissa. Samaan aikaan perinteisten välittäjien tekemien kauppajen osuus on vähentynyt 46:sta 40 prosenttiin. Elektronisilla kaupankäyntijärjestelmillä on useita etuja, kuten markkinoiden avoimuus hinnoittelussa ja back-office-kustannusten väheneminen, koska clearingtoimintoa on mahdollista virtaviivaistaa. Muutamit järjestelmät tarjoavat jäsenilleen mahdollisuuden liittyä keskusvastapuolclearingyhteisöön, joka varmistaa anonymiteetin ja tilaisuuden hyödyntää nettoutukseen liittyviä etuja. Nettoutuksessa repokauppajen osapuolet voivat nettouttaa reponsa ja käänteisreponsa ja siirtää pelkästään maksu- ja selvitysjärjestelmissä käsiteltävien käteisen ja arvopaperien nettomäärän, mikä vähentää selvitysten lukumäärää.¹ Nettoutus keskusvastapuolclearingyhteisöjen kautta on vieläkin tehokkaampaa, koska siinä keskusvastapuolclearingyhteisö asettuu vastapuolten tilalle ja tulee kaikkien transaktioiden osapuoleksi sen sijaan, että asetuisi vain alkuperäisten kaupankäyntivastapuolten väliin (tätä kutsutaan novaatioksi). Tämä auttaa osapuolia yksinkertaistamaan riskinhallintaansa, koska useat vastapuolet korvautuvat yhdellä vastapuolella. Keskusvastapuolclearingyhteisöä käyttävän elektronisen kaupankäyntijärjestelmän tärkein etu on lisäksi mahdollisuus yhdistää kaupankäynti, clearing ja selvitys yhdeksi kokonaisuudeksi ja hyödyntää riskienhallintamenetelmiä (marginaalit, vakuussammion käyttö jne.). Lisäksi joissakin järjestelmissä on mahdollisuus täysin automaattiseen käsittelyyn (straight-through processing, STP), ja järjestelmien avoimen rakenteen ansiosta pankkien sisäisiin järjestelmiin on helppo rakentaa liittymiä. Yleensä käytettävissä on yhtä hyvin ennalta määriteltyjä standardirepoja (esimerkiksi yleisvakuudelliset repot) kuin räätälöityjä transaktioita. Järjestelmät saattavat tarjota myös joitakin vakuudenhallintaan liittyviä palveluita, kuten mahdollisuutta korvata vakuuksia toisilla koko operaation keston ajan. Tällä hetkellä euromääräisten repomarkkinoiden tärkeimmät elektroniset kaupankäyntijärjestelmät ovat BrokerTec, MTS-groupin Repo Trading Facility ja Eurex Repo.

¹ Nettoutus ja keskusvastapuolclearing eivät luonnollisesti koske pelkästään elektronisessa kaupankäynnissä tehtäviä repoja.

tannukset saattavatkin selittää tämän repon suhteellisen vaatimatonta markkinaosuutta Euroopassa: ERC:n kyselyn mukaan osuus on noin 6 %.

Vakuudenhallintajärjestelmät puolestaan tarjoavat ulkoistamista kaihtaville vastapuolille tarkoituksenmukaisen tavan hoitaa repojen operationaalinen puoli. Niiden kehittämisen pontimena on ollut lisääntynyt tietoisuus euroalueen markkinaosapuolten tarpeesta luoda luotettavat ja yhdenmukaiset riskienhallintakäytännöt. Repot itse asiassa edellyttävät tehokasta vakuushallintaa markkina-arvon aliarvostusten, päivittäisten vaihtelumarginaalin tarkistusten, vakuuksien muutospyyntöjen, vakuuksien korvaamisen sekä mahdollisten positiolimiittien ja nettoutusmene-

telmien huomioon ottamiseksi. Vakuudenhallintajärjestelmät ovat keino hoitaa näitä tehtäviä ja mahdollistavat myös tästä johtuvan operationaalisen riskin vähentämisen automaation kautta. Näiden järjestelmien edelleen kehittämisen pääasiallisena esteenä ovat kuitenkin erityisesti pienille tai satunnaisesti operoiville repomarkkinaosapuolille koituvat suuret investointi- ja toteutuskustannukset.

Kuten muillakin rahoitusmarkkinoilla, myös repomarkkinoilla elektroniset kaupankäyntijärjestelmät ovat saavuttamassa jalansijaa tarjoamiensa erilaisten palvelujen ansiosta. Näistä kerrotaan yksityiskohtaisemmin kehikossa 2.

3 Repomarkkinoiden yhdentymisen jatkuminen euroalueella

Integroituneet ja tehokkaat repomarkkinat ovat EKP:n kannalta tärkeitä

Repojen tekniset ominaisuudet ja repomarkkinat ovat perinteisesti olleet tärkeitä keskuspankkien kannalta, koska keskuspankit käyttävät usein repoja rahapoliittisissa operaatioissaan. Useat G10-maiden keskuspankkien komiteoiden julkaisemat raportit (saatavissa osoitteesta www.bis.org) tukevat tätä näkemystä. EKP:n ja koko eurojärjestelmän kannalta repot ovat erityisen mielenkiintoisia, koska ne ovat yksi säännöllisissä perusrahoitusoperaatioissa talous- ja rahaliiton (EMU) kolmannen vaiheen alusta lähtien käytetyistä pääinstrumenteista.

Rahapoliittisten operaatioidensa ja päivänsäisten luotto-operaatioidensa kautta eurojärjestelmä on todennäköisesti euroalueen vakuuksien suurin yksittäinen käyttäjä. Eurojärjestelmän rahapoliittisia operaatioita (erityisesti kahden viikon perusrahoitusoperaatioita) ei tehdä yksinomaan repoina vaan myös vakuudellisina luottoina (esimerkiksi panttausoperaatioina) riippuen kulloisenkin kansallisen keskuspankin toimintatavasta. Täysi vakuus vaaditaan paitsi likviditeettiä lisääville rahapoliittisille operaatioille myös päivänsäiselle luotolle, joka on välttämätön likviditeetin lisäämiseksi, jotta maksut voidaan selvittää TARGETissa häiriöttä. Kaiken kaikkiaan eurojärjestelmän operaatioissa vuonna 2001 käytettyjen vakuuksien kokonaismäärä oli keskimäärin 560 miljardia euroa. Tästä 230 miljardia euroa liittyi rahapoliittisiin operaatioihin ja 330 miljardia euroa käytettiin päivänsäisiin luottoihin TARGETissa. Eurojärjestelmän vakuudellisten operaatioiden vakuutena on suuri määrä vakuuskelpoisia arvopapereita aina euromaiden valtiorahastojen kiinteistö- ja yritysten joukkolainoihin. Vakuuksien tyyppi ei vaikuta luoton korkoon, mutta vakuuksiin sovelletaan erilaista markkina-arvon aliarvostusta vakuuden riskiprofiilin mukaan. Eurojärjestelmän operaatiot ovat yksi esimerkki käteistransaktioista, joissa vakuus on enemmän tai vähemmän neutraali, jos se täyttää kelpoisuusvaatimukset. Koska eurojärjestelmä käyttää suuria määriä yksityisten repomarkkinoiden vakuuksista, EKP on luonnollisesti kiinnostunut näiden markkinoiden likviditeetistä,

tehokkuudesta ja yhdentymisestä, jotta eurojärjestelmän vastapuolet voisivat hankkia helposti vakuuskelpoisia arvopapereita osallistuakseen operaatioihin.

EKP:n mielenkiinto repomarkkinoita kohtaan johtuu myös koko euromääräisten rahamarkkinoiden rakenteesta ja toiminnasta, sillä repomarkkinat ovat osa näitä markkinoita. EKP toteuttaa rahapolitiikkaansa rahamarkkinoilla ja on siten rahapolitiikan välittymismekanismien ensimmäinen linkki. Lisäksi EKP huolehtii rahamarkkinoiden tarvitsemasta kokonaislikviditeetistä ja on siksi kiinnostunut likviditeetin tasaisesta jakaantumisesta rahamarkkinoilla. On olennaisen tärkeää, että raha voi virrata häiriöttä yhdeltä rahamarkkinasegmentiltä toiselle lyhyiden korkojen vaihtelun vähentämiseksi. Näin ollen entistä integroituneemmat, arvopaperien ja vastapuolten sijainnista riippumattomat repomarkkinat mahdollistaisivat sen, että repot kehittyisivät aidoksi likviditeetin hallinnan välineeksi tasapuolisesti vakuudettomien pankkienvälisen markkinoiden kanssa.

Käyttäjänäkökulman lisäksi EKP:tä kiinnostavat repomarkkinat myös siinä mielessä, että sen tavoitteena on turvata rahoitusmarkkinoiden vakaus. Markkinaosapuolten mahdollisuus ottaa lainaksi arvopapereita repomarkkinoilta on tehokkaampi tapa vähentää arvopaperiselvityksen häiriöihin liittyvää riskiä kuin arvopaperien ostaminen suoraan markkinoilta. Vakuudellisina markkinoina repomarkkinoilla on lisäksi etunsa systeimiriskien vähentämisen kannalta, sillä niiden avulla tilapäisissä vaikeuksissa oleville voidaan myöntää keskeytyksetöntä luottoa. Tällöin rahoitusjärjestelmä pystyy entistä joustavammin reagoimaan häiriöihin. Vakuuksien käyttö saattaa kuitenkin myös muuttaa markkinoiden kehitystä tietyissä olosuhteissa erityisesti silloin, kun vakuuksien standardiehtoihin (esimerkiksi markkina-arvon aliarvostukseen) tehdään vaikeassa tilanteessa äkkinäisiä muutoksia.

EKP:n kiinnostuksen kohteena on myös repomarkkinoiden integraatio, koska EKP on sitoutunut edistämään euroalueen rahoitusjärjestelmän kehittämistä ja yhdentymistä ja turvaamaan

vastapuolille yhtäläiset toimintamahdollisuudet ja yhdenvertaisen kohtelun koko euroalueella. Tällä on erityistä merkitystä repomarkkinoille, jotka ovat linkki useiden joko käteisrahaan tai arvopapereihin perustuvien markkinoiden välillä. Repomarkkinoiden hajanaisuus saattaa haitata muiden tärkeiden markkinoiden, kuten joukkolaina- tai futuurimarkkinoiden, toimintaa. Siksi on välttämätöntä varmistaa, että euroalueen rahamarkkinoilla toimivat reposopimusten osapuolet voivat käydä kauppaa sekä kaikkien euroalueen vastapuolten kanssa että kaikilla euroalueen arvopapereilla ilman suhteettoman suuria eroja kustannuksissa, tehokkuudessa tai järjestelmien monimutkaisuudessa.

Repomarkkinoiden yhdentymisen puolesta puhuvat myös yleiset näkökohdat. Integroituneet repomarkkinat ovat ratkaisevan tärkeitä euroalueen resurssien tehokkaan jakautumisen edistäjinä. Tähän kuuluu pääoman käytön tehostaminen pankeissa. Repomarkkinoiden yhdentyminen parantaisi myös markkinoiden kattavuutta laajentaessaan rahoitus- ja sijoitusmahdollisuuksia. Integraation syveneminen merkitsisi niin ikään entistä likvidimpiä repomarkkinoita, joista koituvat hyödyt ovat selvät: mahdollisuus hankkia rahoitusta aiempaa pienemmin kustannuksin ja hinnoittelun tehostuminen eri markkinasegmenteillä.

Integraatioaloitteita vuodesta 1999 lähtien

Euron käyttöönotto nopeutti kaikkien euroalueen rahoitusmarkkinoiden integraatiota. Näin kävi myös euroalueen repomarkkinoilla, joilla useat yhteisöt ovat tehneet merkittävää työtä integraation edistämiseksi.

Markkinoilla mukana olevat yhdistykset ja osapuolet ovat tehneet useita aloitteita, joiden tarkoituksena on parantaa repomarkkinoiden yhdentymistä. Ensimmäiset aloitteet euron käyttöönoton jälkeen koskivat markkina- ja riskienhallintamenetelmien (käytäntöjen, vaihtelumarginaalin jne.) yhdenmukaistamista. Niillä pyrittiin varhaisessa vaiheessa korjaamaan myös sitä puutetta, ettei repomarkkinoilla ollut vakiomuotoisia ja yhdenmukaistettuja oikeudellisia asiakirjoja. Kotimaan transaktiot hoidettiin perinteisesti

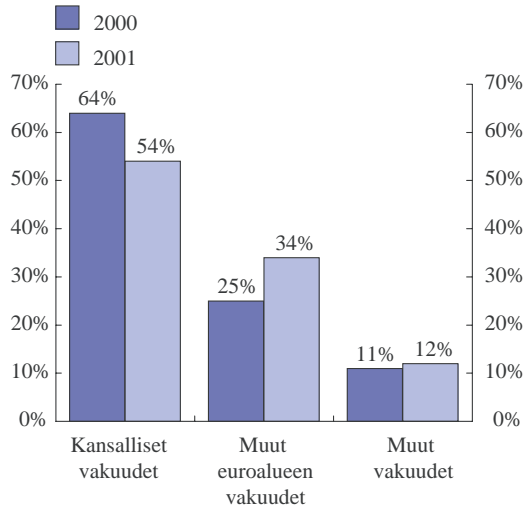
(mahdollisesti käytössä olleiden) erilaisten paikallisten yleissopimusten mukaan, kun taas ns. PSA-/ISMA-sopimusta (johon sovelletaan Ison-Britannian lakia) käytettiin lähes yksinomaan vakiomuotoisissa transaktioissa maasta toiseen. Tätä sopimusta päivitettiin vuonna 2000 entistä laajemman markkinapohjan (esimerkiksi Italian ja Espanjan markkinoiden) huomioon ottamiseksi. Euroopan yleissopimus (European Master Agreement, EMA) laadittiin vuonna 2000. Sillä pyrittiin vähentämään erilaisten kansallisten sopimusten käyttöä, koska sopimus soveltuu rakenteensa puolesta käytettäväksi monen eri maan lainsäädännössä, kielessä ja tuotteessa. Koska EMA-sopimus antaa osapuolille täydet valtuudet sopia sekä sovellettavasta laista että toimivaltaisesta tuomioistuimesta, yhtä hyvin saman- kuin erilaisenkin lainsäädännön piiriin kuuluvien osapuolten on helppo käyttää sitä. EMA-sopimus voisi vähitellen kehittyä standardiksi euroalueen kotimaan repomarkkinoilla, vaikka sen käyttö on toistaiseksi ollut vaatimatonta. EKP on virallisesti suhtautunut myönteisesti tämän yleissopimuksen käyttöönottoon ja päättänyt soveltaa sitä oman valuuttavarantonsa ja omien varojensa hallinnan yhteydessä.

Muiden aloitteiden lisäksi European Repo Council (ERC) on yhdessä European Banking Federationin (EBF) kanssa osaltaan vaikuttanut siihen, että on kehitetty EUREPO-indeksiin perustuva viiterekokorkokäyrä (benchmark repo rate curve), joka puolestaan osaltaan lisää markkinoiden avoimuutta ja helpottaa kansallisten repomarkkinoiden lähentymistä laajan yleisvakuusvalikoiman ansiosta. ERC:n muita aloitteita ovat olleet Euroopan repomarkkinoita koskevan puolivuositaisen kyselyn alullepano ja ERC:n vakiinnuttaminen pysyväksi keskusteluforumiksi Euroopan repomarkkinoihin liittyvissä asioissa.

Viime vuosina lainsäädännössä on myös pyritty lisäämään ja parantamaan vakuuksiin liittyvien teknisten ratkaisujen ja käytäntöjen juridista luotettavuutta, kuten myös omaisuudensiirtojärjestelyjen pätevyyttä ja tehokkuutta erityisesti maksukyvyttömyyden varalta. Monia näistä kysymyksistä on käsitelty rahoitusvakuusjärjestelyjä koskevassa Euroopan neuvoston (EY) direktiivissä, joka tuli voimaan kesäkuussa 2002 ja joka on määrä sisällyttää jäsenmaiden kansalliseen lain-

Kuvio 5.

Vakuuksien rakenne euroalueen repomarkkinoilla

Lähde: EKP:n vuotuiset rahamarkkinakyselyt.
Huom. Lukuihin sisältyvät välittäjien (säilyttäjien, kolmansien osapuolten) kautta selvitetty kaupat.

säädäntöön vuoden 2003 loppuun mennessä. EKP suhtautui erittäin myönteisesti tätä direktiiviä koskevaan ehdotukseen 13.6.2001 päivätysssä virallisessa lausunnossaan⁵. Se piti direktiiviä merkittävänä ja tärkeänä toimenpiteenä, joka edistää rahoitusvakuuksien tehokasta ja turvallista käyttöä sekä kotimaassa että maiden välillä sen lisäksi, mitä oli jo saavutettu vuonna 1998 annetulla selvityksen lopullisuutta koskevalla direktiivillä.

Myös EKP itse ponnistelee lisätäkseen suuren yleisön ja asiantuntijoiden tietämystä euroalueen rahoitusmarkkinoiden integraation syvenemisen välttämättömyydestä järjestämällä kokouksia markkinaosapuolten ja operaattorien kanssa sekä vaikuttamalla julkaisujensa kautta⁶.

Näiden markkinoiden yhdentymistä tukevien aloitteiden ansiosta maasta toiseen ulottuva toiminta on viimeaikaisten tutkimusten mukaan lisääntynyt euron käyttöönoton jälkeen. Vastapuolet ovat esimerkiksi suhteellisesti lisänneet toisten euroalueen maiden vakuuksien käyttöä ja vähentäneet riippuvuuttaan kansallisista vakuuksista (ks. kuvio 5). Repomarkkinoiden kansainvälistyminen ja integraatio ovat kuitenkin jääneet

jälkeen muiden kuin arvopaperipohjaisten markkinoiden vastaavasta kehityksestä. Tämä käy ilmi tarkasteltaessa saman euroalueen maan vastapuolten välisiä kauppoja, joiden osuus on yhä 40 % vakuudellisesta luotonannosta, mutta vain 30 % vakuudettomasta luotonannosta. Repomarkkinoiden integraation vahvistumiselle on siten yhä esteitä, jotka rajoittavat markkinaosapuolten mahdollisuuksia käydä vapaasti kauppaa kaikkien euroalueen vastapuolten kanssa.

Integraation syvenemisen esteitä

Integraation syvenemisen esteet liittyvät edelleenkin euroalueen arvopaperien kirjavuuteen, järjestelmien hajanaisuuteen, juridisiin ja verotuksellisiin kysymyksiin sekä markkinakäytäntöjen erilaisuuteen. Näiden esteiden purkaminen on hyvin monien yhteisöjen vastuulla ja riippuu kulloisenkin esteen luonteesta. Näitä yhteisöjä ovat lähinnä itse markkinaosapuolet joko suoraan tai niitä edustavien yhdistysten välityksellä sekä lainsäätäjät, valvojat, keskuspankit ja järjestelmätoimittajat (esimerkiksi clearing- ja selvitysjärjestelmien).

Yksi euroalueen repomarkkinoiden hajanaisuutta koskeva näkökohta on ensinnäkin se, miten markkinaosapuolet suhtautuvat repotransaktioissa vakuudeksi hyväksyttävien arvopaperien erillisiin kansallisiin ominaisuuksiin. Koska esimerkiksi euroalueen valtioiden luottoluokitukset ovat erilaiset, saattaa maasta riippuen olla eroja sellaisten repotransaktioiden ehdoissa (esimerkiksi repokorko, markkina-arvon aliarvostus), joiden vakuutena on valtion papereita. Myös valtion papereiden likvidiydessä on eroja. Euromääräisen yleisvakuuden käytön laajentaminen olisi markkinoiden integraation kannalta hyödyllistä, koska tällöin osapuolet voisivat pitää ominaisuuksiltaan samanlaisia, joskaan ei täysin yhteneväisiä, arvopapereita samanarvoisina. Esimerkkeinä tästä ovat eurojärjestelmän vakuudelliset operaatiot. Arvopaperien merkittävä kansallinen ominaisuus on myös niiden verokohtelu (tämä koskee erityisesti valtion joukkolainojen kuponkikorkoja),

⁵ Euroopan yhteisöjen virallinen lehti 12.7.2001, C 196, s. 10.
⁶ Ks. esimerkiksi EKP:n Occasional Paper -sarjan artikkeli 1 ”The impact of the euro on money and bond markets”.

johon verotuksen yhdenmukaistaminen euroalueella vaikuttaisi myönteisesti.

Toiseksi kauppojen jälkikäsitteilyn organisointi euroalueella on tuntuva este repomarkkinoiden integraation edistymiselle ja näiden markkinoiden käytölle likviditeetin hallinnan välineenä. Nykyiset, maasta toiseen välitettäviin kauppoihin liittyvät järjestelyt ovat hajanaisia ja monimutkaisia, ja tästä aiheutuu repomarkkinoiden osapuolille kustannuksia, riskejä ja tehottomuutta. Yksinkertaisesta esimerkistä käy vastapuoli, joka haluaa tehdä repokaupan hankkiakseen 100 miljoonaa euroa käteistä yleisvakuudellisia arvopapereita vastaan. Jos vakuudet selvitetään viidessä eri selvitysjärjestelmässä, vastapuoli joutuu mahdollisesti pitämään viittä eri selvitystiliä (tai käyttämään yhtä tai useampaa välittäjää tai linkkiä) järjestelmissä, joiden aukioloajat, selvitysten määrääjät jne. poikkeavat toisistaan. Euroalueen repomarkkinaosapuolet ovat toistuvasti korostaneet arvopaperikaupan selvitysjärjestelmien keskittymisen välttämättömyyttä Euroopassa. Euron myötä alkanut kilpailun kiristyminen ei ole toistaiseksi ollut riittävää johtaakseen laajaan keskittymiseen. Euroalueella toimi vuoden 2002 puolivälissä 19 arvopaperikeskusta ja kaksi kansainvälistä arvopaperikeskusta. Mikäli laaja keskittyminen koetaan liian hitaaksi, tulisi vähintäänkin pyrkiä siihen, että clearing- ja selvitysjärjestelmät pystyisivät toimimaan keskenään samalla, kun järjestelmien välisten nettoutus-, toiminta- ja tiedonvälityskäytäntöjen yhdenmukaistamista ja standardointia parannetaan. Kaikki mahdollisesti jäljellä olevat markkinoillepääsyn esteet tulisi niin ikään poistaa.

Myös selvityskierrosten ajoitusten standardisointia olisi varsin aiheellista edistää. Toiminnallisesti tehokkaan, saman päivän aikaisen selvityksen laajentaminen koskemaan kaikkia euroalueen kauppvoja saattaisi keskipitkällä aikavälillä tehostaa merkittävästi repojen käyttöä erittäin lyhytaikaisen likviditeetin hallinnassa. Tähän liittyen Euroopan keskuspankkijärjestelmä (eli EKP ja EU:n jäsenvaltioiden 15 kansallista keskuspankkia) ja

Euroopan arvopaperimarkkinoiden valvojen komitea (Committee of European Securities Regulators, CESR) ovat parhaillaan määrittelemässä arvopaperien clearingiä ja selvitystä koskevia standardeja. Tavoitteena on lisätä turvallisuutta, tehokkuutta ja yhdenmukaisia käytäntöjä palveluntarjoajien kesken. EKP on mukana myös muissa hankkeissa joko yhteistyössä Euroopan komission (clearingiä ja selvitystä pohtivan komission työryhmän kautta ja osallistumalla aktiivisesti kuulemisten järjestämiseen ja direktiiviluonnosten laadintaan) tai markkinaosapuolten ja palveluntarjoajien (yhteisen rahapolitiikan alkaessa keskustelufoorumeiksi perustettujen kontaktiryhmien kautta) kanssa.

Markkinakäytännöissä tulisi edelleenkin jatkaa luotettavien riskienhallintamenetelmien kehittämistä. Kuten joissakin euroalueen maissa on ilman asiakirjoja tehdyissä myynti- ja takaisinostotransaktioissa käynyt, virheelliset riskienhallintakäytännöt voivat olla syynä siihen, että kansalliset markkinat eivät toimi avoimesti. Repojen systemaattisen kirjaamisen, päivittäisen vaihtelumarginaalin tarkistamisen ja marginaalien laskeamisen pitäisi olla säännönmukaista ei ainoastaan siksi, että näin standardisointi paranee, vaan myös siksi, että tämä lisää repomarkkinoiden joustavuutta vaikeissa tilanteissa. Markkinaosapuolten valppaus on tärkeää, mutta pankkien repotransaktioiden sääntelyllä on myös keskeinen merkitys. Vakavaraisuusvaatimuksia koskevassa uudessa Baselin sopimuksessa (joka tunnetaan nimellä "Basel II") näiden transaktioiden kohtelua on tarkoitus muuttaa ottamalla vakavaraisuuslaskennassa käyttöön aiempaa riskiherkemmät menetelmät. Vaikka uutta sopimusta koskevat lopulliset ehdotukset ovat vielä keskustelun alaisina, uuden säännösten odotetaan tuovan repojen sääntelyyn monia vaihtoehtoja, joissa otetaan huomioon julkistamisveloitteet markkinoita kohtaan sekä laadulliset tekijät, kuten yksittäisten pankkien riskienhallintajärjestelmät. Valvontastandardien sovittaminen markkinakäytäntöihin tukee siten osaltaan repomarkkinoiden toiminnan luotettavuutta.

4 Päätelmät

Markkinaosapuolet ja valvojat ovat yleisesti tunnustaneet repojen edut riskien vähentämisessä ja likviditeetin hallinnassa. Tästä syystä repomarkkinat kehittyvät euroalueella nopeasti ja ovat ajan mittaan alkaneet kiinnostaa yhä useampia markkinaosapuolia, jotka käyvät kauppaa erityyppisillä vakuuksilla. Repomarkkinat ovat myös osoittautuneet tärkeäksi rahoitusmarkkinoiden sisäiseksi linkiksi, koska ne edistävät ja tukevat muiden markkinoiden likvidiyyttä ja toimivuutta. Tällä alueella on saavutettu merkittävää edistystä, mutta siltikään kansallisten repomarkkinoiden

integroituminen yhdeksi yhtenäiseksi markkinaksi ei ole vielä riittävän pitkällä. Markkinaosapuolet saavat täyden hyödyn repoista vasta sitten, kun syntyy aidot euroalueen repomarkkinat lukuisien kansallisten markkinoiden sijasta. Tässä kehityksessä EKP:llä on euron keskuspankkina tietty vastuu: sen on huolehdittava siitä, että tietoisuus repomarkkinoiden kehittämisen tärkeydestä säilyy, ja tarvittaessa koordinoitava tähän liittyvää työtä. Siksi se on myös valmis tukemaan markkinoiden integraatiota edistäviä aloitteita.

Euroalueen tilastot

Tilastot

	Yhteenveto euroalueen taloustilastoista	5*
1	Rahapolitiikkatilastot	
	1.1 Eurojärjestelmän konsolidoitu tase	6*
	1.2 EKP:n keskeiset korot	8*
	1.3 Eurojärjestelmän rahapoliittiset operaatiot, huutokaupoissa hyväksytyt määrät	8*
	1.4 Vähimmäisvarantotilastot	10*
	1.5 Pankkijärjestelmän likviditeettiasema	11*
2	Euroalueen rahatalous	
	2.1 Eurojärjestelmän yhteenlaskettu tase	12*
	2.2 Euroalueen rahalaitosten yhteenlaskettu tase (pl. eurojärjestelmä)	13*
	2.3 Euroalueen rahalaitosten konsolidoitu tase (ml. eurojärjestelmä)	14*
	2.4 Raha-aggregaatit ja niiden vastaerät	16*
	2.5 Rahalaitosten lainat vastapuolen, käyttötarkoituksen ja alkuperäisen maturiteetin mukaan	21*
	2.6 Talletukset rahalaitoksissa vastapuolen ja vaateen mukaan	24*
	2.7 Euroalueen ulkopuolisiin kohdistuvat rahalaitosten saamiset ja velat; pääerät	26*
	2.8 Euroalueen rahalaitosten joidenkin velkojen ja saamisten tarkastelu valuutoittain	28*
3	Euroalueen rahoitusmarkkinat ja korot	
	3.1 Rahamarkkinakorot	30*
	3.2 Valtion lainojen tuotot	31*
	3.3 Osakeindeksit	32*
	3.4 Pankkien luotto- ja talletuskorot	33*
	3.5 Muiden arvopapereiden kuin osakkeiden liikkeeseenlaskut alkuperäisen maturiteetin, liikkeeseenlaskijan sijainnin ja valuutan mukaan	34*
	3.6 Muut euromääräiset arvopaperit kuin osakkeet alkuperäisen maturiteetin, liikkeeseenlaskijan sijainnin ja sektorin mukaan	36*
4	YKHI ja euroalueen muut hinnat	
	4.1 Yhdenmukaistettu kuluttajahintaindeksi	42*
	4.2 Muut hinnat ja kustannukset	43*
5	Euroalueen reaalityö	
	5.1 Kansantalouden tilinpito	44*
	5.2 Muita keskeisiä reaalityön tilastoja	46*
	5.3 Euroopan komission suhdannekyselyt	47*
	5.4 Työmarkkinat	48*
6	Euroalueen säästäminen, investoinnit ja rahoitus	
	6.1 Ei-rahoitussektorin rahoituksen käyttö ja hankinta	49*
	6.2 Säästäminen, investoinnit ja rahoitus	53*
7	Julkisen talouden rahoitusasema euroalueella ja yksittäisissä euromaissa	
	7.1 Tulot, menot ja alijäämä/ylijäämä	54*
	7.2 Velka	55*
	7.3 Velan muutos	56*
8	Euroalueen maksutase ja ulkomainen varallisuus (ml. valuuttavaranto)	
	8.1 Maksutase	57*
	8.2 Maksutase: vaihtotase ja pääomansiirrot	58*
	8.3 Maksutase: tuotannontekijäkorvaukset	59*
	8.4 Maksutase: suorat sijoitukset	60*
	8.5 Maksutase: arvopaperisijoitukset	61*
	8.6 Maksutase: muut sijoitukset ja valuuttavaranto	62*
	8.7 Ulkomainen varallisuus ja valuuttavaranto	64*

¹ Katso EKP:n verkkosivuilta (www.ecb.int) pitkän aikavälin tilastoja sekä yksityiskohtaisia tilastoja.

9	Euroalueen ulkomaankauppa	66*
10	Valuuttakurssit	68*
11	Taloudellinen kehitys muissa EU-maissa	70*
12	Taloudellinen kehitys EU:n ulkopuolella	
	12.1 Taloudellinen kehitys	71*
	12.2 Säästäminen, investoinnit ja rahoitus	72*
	Teknisiä huomautuksia	73*
	Yleistä	75*

Kreikka liittyi euroalueeseen 1.1.2001

Kuukausikatsauksen tilasto-osassa euroalueen tilastot kattavat ne euroalueen maat, jotka tarkasteluajankohtana kuuluivat euroalueeseen. Siten euroalueen tilastot vuoden 2000 loppuun saakka kattavat 11 maata ja vuoden 2001 alusta 12 maata. Poikkeukset on erikseen merkitty.

Kreikan liittymisen ajankohta on taulukoissa merkitty viivalla ja kuvioissa katkoviivalla. Absoluuttiset muutokset ja prosenttimuutokset vuodesta 2000 vuoteen 2001 perustuvat mahdollisuuksien mukaan sellaisiin aikasarjoihin, joissa Kreikan liittyminen euroalueeseen on otettu huomioon.

Kreikan tiedoilla täydennettyjä euroalueen taloustilastoja vuoden 2000 loppuun saakka on saatavissa CSV-muodossa EKP:n verkkosivuilla (www.ecb.int).

Taulukkomerkitöjen selityksiä

”.”	Tiedot puuttuvat / Loogisesti mahdoton.
”-”	Tiedot eivät ole vielä saatavissa.
”..”	Nolla tai merkityksetön.
”miljardia”	10 ⁹
^(p)	Ennakkotieto.
kp.	Kausivaihtelusta puhdistettu.

Yhteenveto euroalueen talustilastoista

(vuotuinen prosentimuutos, ellei toisin mainita)

1. Rahatalouden kehitys ja korot

	M1 ¹⁾	M2 ¹⁾	M3 ^{1), 2)}		Rahalaitosten lainat euroalueelle (pl. rahalaitokset ja julkisyhteisöt ¹⁾)	Yritysten ja muiden rahoituslaitosten kuin rahalaitosten liikkeesen laskemat arvopaperit ¹⁾	3 kk:n korko (euribor, vuotuisina prosentteina, ajanjakson keskiarvot)	Valtion 10 vuoden lainojen tuotot, vuotuisina prosentteina, ajanjakson keskiarvot
	1	2	3	3 kk:n liukuva keskiarvo				
2000	8,0	4,4	4,9	-	9,6	21,2	4,40	5,44
<i>Euroalueen laajeneminen</i>								
2001	3,6	4,2	5,4	-	7,8	26,3	4,26	5,03
2001 IV	5,5	5,7	7,5	-	6,5	27,4	3,45	4,81
2002 I	6,2	6,5	7,6	-	5,7	28,7	3,36	5,13
II	6,6	6,5	7,3	-	5,6	24,2	3,45	5,26
III	.	.	.	-	.	.	3,36	4,77
2002 touko	6,8	6,8	7,6	7,3	5,8	23,6	3,46	5,30
kesä	6,9	6,5	7,1	7,3	5,5	21,3	3,46	5,16
heinä	7,6	6,5	7,1	7,1	5,2	19,6	3,41	5,03
elo	7,8	6,5	7,0	.	5,4	.	3,35	4,73
syys	3,31	4,52

2. Hintojen ja reaalitalouden kehitys

	YKHI	Teollisuuden tuottajahinnat	Työkustannukset tuntia kohden (koko taloudessa)	BKT:n määrä	Teollisuustuotanto (pl. rakentaminen)	Kapasiteetin käyttöaste teollisuudessa %	Työllisyys (koko taloudessa)	Työttömyys (% työvoimasta)
	9	10	11	12	13	14	15	16
2000	2,3	5,5	3,2	3,5	5,5	83,8	2,2	8,4
<i>Euroalueen laajeneminen</i>								
2001	2,5	2,1	3,4	1,5	0,2	83,6	1,3	8,0
2001 IV	2,1	-1,0	3,3	0,4	-3,8	82,2	0,8	8,1
2002 I	2,6	-0,9	4,0	0,3	-2,5	81,1	0,7	8,1
II	2,1	-0,8	3,7	0,6	-0,8	81,2	0,6	8,2
III	81,0	.	.
2002 touko	2,0	-0,9	-	-	-1,1	-	-	8,2
kesä	1,8	-1,0	-	-	-0,5	-	-	8,3
heinä	1,9	-0,4	-	-	-0,5	-	-	8,3
elo	2,1	-0,2	-	-	.	-	-	8,3
syys	2,2	.	-	-	.	-	-	.

3. Maksutase, valuuttavaranto ja valuuttakurssi

(miljardia euroa, ellei toisin mainita)

	Maksutase (nettovirrat)				Valuuttavaranto (ajanjakson lopun kanta)	Euron efektiivinen valuuttakurssi: laaja maaryhmä (1999/I = 100)		Yhden euron arvo dollareina
	Vaihtotase ja pääomansiirrot	Tavarat	Suorat sijoitukset	Arvopaperisijoitukset		Nimellinen	Reaalinen (KHI)	
2000	-50,2	35,6	17,6	-111,5	378,0	88,2	86,3	0,924
<i>Euroalueen laajeneminen</i>								
2001	6,3	79,2	-103,3	36,4	392,4	91,0	88,1	0,896
2001 IV	11,8	33,0	11,5	-0,4	392,4	92,0	88,7	0,896
2002 I	14,2	27,4	-16,8	-54,8	409,0	91,3	88,1	0,877
II	1,7	29,4	-2,7	57,7	367,0	93,9	90,5	0,919
III	97,9	93,9	0,984
2002 touko	1,2	9,2	5,1	32,0	386,6	93,7	90,4	0,917
kesä	5,0	12,1	-15,5	14,3	367,0	96,4	92,7	0,955
heinä	3,1	14,2	-3,6	14,2	372,0	98,2	94,3	0,992
elo	372,9	97,7	93,6	0,978
syys	98,0	93,7	0,981

Lähteet: EKP, Euroopan komissio (Eurostat ja talous- ja rahoitusasioista vastaava pääosasto) ja Reuters.

Lisätietoja tämän tilasto-osan vastaavissa taulukoissa.

1) Kuukausittaiset kasvuvauhdit ajanjakson lopussa, neljännesvuosittaiset ja vuosittaiset kasvuvauhdit ajanjakson keskiarvoja. M1:n, M2:n, M3:n ja lainojen suhteelliset muutokset lasketaan kausivaihtelusta puhdistetuista kuukausittaisista kannoista ja virroista.

2) M3 ja sen erät laskettu ilman euroalueen ulkopuolisten hallussa olevia rahamarkkinarahastojen rahasto-osuuksia, rahamarkkinapapereita ja enintään kahden vuoden velkapapereita.

I Rahapolitiikkatilastot

Taulukko 1.1

Eurojärjestelmän konsolidoitu tase

(miljoonaa euroa)

1. Vastaavaa

		Kulta ja kultasaamiset	Valuuttamääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta	Valuuttamääräiset saamiset euroalueelta	Euromääräiset saamiset euroalueen luottolaitoksilta	Euromääräiset luotot euroalueen rahoitussektorille	Perusrahoitusoperaatiot	Pitempikäiset rahoitusoperaatiot	Käänteiset hienosäätöoperaatiot	
		1	2	3	4	5	6	7	8	
2002	touko	10.	139 502	261 627	23 914	4 970	174 946	114 923	59 999	0
		17.	139 502	262 163	22 923	5 043	169 022	108 999	59 999	0
		24.	139 458	261 125	23 086	4 983	173 028	113 000	59 999	0
		31.	139 419	259 372	24 085	5 087	178 381	118 002	60 000	0
kesä		7.	139 414	260 127	23 583	5 079	173 309	113 000	60 000	0
		14.	139 414	261 837	22 944	5 135	167 022	106 999	60 000	0
		21.	139 378	263 172	22 001	4 985	175 937	111 999	60 000	0
		28.	128 323	237 959	19 742	4 491	200 958	140 000	59 999	0
heinä		5.	128 323	237 865	19 335	4 598	187 023	127 000	59 999	0
		12.	128 323	239 363	19 488	4 794	186 016	126 000	59 999	0
		19.	128 323	240 102	20 162	4 947	194 378	134 002	59 999	0
		26.	128 323	240 888	20 436	4 885	204 734	149 000	54 999	0
elo		2.	128 323	240 117	19 987	4 936	194 032	139 001	54 999	0
		9.	128 323	239 409	19 302	4 824	192 067	136 998	54 999	0
		16.	128 323	237 438	19 399	4 949	189 105	133 999	54 999	0
		23.	128 323	239 979	17 924	4 827	189 037	133 999	54 999	0
		30.	128 323	238 451	17 005	5 304	197 034	146 998	50 000	0
syys		6.	128 322	239 668	18 537	4 801	191 040	141 001	50 000	0
		13.	128 322	241 413	18 246	4 574	186 051	136 002	50 000	0
		20.	128 322	242 967	18 494	4 795	194 047	144 000	50 000	0
		27.	128 322	242 538	18 267	4 961	194 085	149 000	44 998	0
loka	4.	131 211	248 348	18 472	4 475	190 377	145 000	44 998	0	

2. Vastattavaa

		Liikkeessä olevat setelit	Euromääräiset velat euroalueen luottolaitoksille	RTGS-tilit (ml. vähimmäisvarantotalletukset)	Talletusmahdollisuus	Määräaikais-talletukset	Käänteiset hienosäätöoperaatiot	Vakuuksien muutospyyntöihin liittyvät talletukset	Muut euromääräiset velat euroalueen luottolaitoksille	Liikkeeseen lasketut sijoitus-todistukset	
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	
2002	touko	10.	297 335	134 275	134 083	191	0	0	1	2 304	2 939
		17.	297 223	133 262	133 231	29	0	0	2	2 195	2 939
		24.	295 202	128 581	128 540	41	0	0	0	2 189	2 939
		31.	299 030	130 158	130 091	55	0	0	12	2 351	2 939
kesä		7.	302 923	132 931	132 859	60	0	0	12	2 472	2 939
		14.	303 602	128 245	128 202	30	0	0	13	2 432	2 939
		21.	304 536	135 049	132 344	2 693	0	0	12	2 249	2 939
		28.	308 753	134 893	134 781	100	0	0	12	2 034	2 939
heinä		5.	315 136	129 139	128 688	46	0	0	405	196	2 939
		12.	316 696	129 439	129 400	22	0	0	17	126	2 939
		19.	317 176	128 610	127 973	620	0	0	17	27	2 939
		26.	317 563	132 354	132 334	16	0	0	4	83	2 939
elo		2.	323 953	129 253	129 237	12	0	0	4	31	2 939
		9.	326 029	127 605	127 592	10	0	0	3	281	2 939
		16.	325 804	129 440	129 406	31	0	0	3	209	2 939
		23.	321 224	131 308	128 703	2 602	0	0	3	115	2 939
		30.	321 780	126 066	125 935	130	0	0	1	131	2 939
syys		6.	325 814	129 856	129 836	15	0	0	5	260	2 939
		13.	325 663	126 812	126 799	10	0	0	3	135	2 939
		20.	324 542	129 987	129 927	58	0	0	2	142	2 939
		27.	325 399	126 910	126 900	10	0	0	0	198	2 939
loka	4.	331 672	127 336	127 250	85	0	0	1	235	2 939	

Lähde: EKP.

Käänteiset rakenteelliset operaatiot	Maksuvalmiusluotot	Vakuuksien muutospyyntöihin liittyvät luotot	Muut euromääräiset saamiset euroalueen luotolaitoksilta	Euromääräiset arvopaperit euroalueelta	Euromääräiset saamiset julkisyhteisöiltä	Muut saamiset	Yhteensä			
							12	13	14	15
9	10	11	12	13	14	15	16			
0	14	10	253	30 330	67 708	88 366	791 617	2002	touko	10.
0	20	4	287	29 933	67 710	88 926	785 510			17.
0	17	12	235	30 161	67 705	89 030	788 812			24.
0	366	13	209	29 930	67 701	89 148	793 333			31.
0	305	4	213	29 944	67 701	89 062	788 433		kesä	7.
0	5	18	231	30 087	67 701	89 192	783 564			14.
0	3 925	13	205	30 220	67 698	90 077	793 674			21.
0	930	29	512	30 481	67 687	90 691	780 845			28.
0	3	21	414	30 648	67 675	88 834	764 716		heinä	5.
0	9	8	403	30 505	67 676	89 066	765 635			12.
0	367	10	166	30 744	67 676	89 496	775 995			19.
0	729	6	405	30 656	67 664	85 548	783 540			26.
0	12	20	422	30 482	67 659	85 632	771 591		elo	2.
0	23	47	402	30 630	67 638	86 034	768 630			9.
0	69	38	151	30 673	67 198	86 272	763 509			16.
0	28	11	144	30 919	67 198	85 740	764 092			23.
0	22	14	367	31 361	67 198	85 794	770 838			30.
0	5	34	244	31 538	67 198	84 224	765 573		syys	6.
0	12	37	164	31 480	67 198	84 690	762 139			13.
0	3	44	213	31 524	67 198	85 077	772 638			20.
0	55	32	312	31 503	67 199	85 634	772 822			27.
0	355	24	616	32 125	67 209	85 503	778 337		loka	4.

Euromääräiset velat muille euroalueella oleville	Euromääräiset velat euroalueen ulkopuolelle	Valuuttamääräiset velat euroalueelle	Valuuttamääräiset velat euroalueen ulkopuolelle	Myönnettyjen erityisnosto-oikeuksien vastaerä	Muut velat	Arvonmuutos-tilit	Pääoma ja rahastot	Yhteensä			
								13	14	15	16
10	11	12	13	14	15	16	17	18			
53 628	8 515	1 405	18 929	6 990	64 635	136 887	63 775	791 617	2002	touko	10.
47 272	8 649	1 479	19 441	6 990	65 398	136 887	63 775	785 510			17.
60 721	8 433	1 405	18 757	6 990	62 611	136 887	64 097	788 812			24.
59 922	8 476	1 376	18 216	6 990	62 886	136 887	64 102	793 333			31.
47 953	8 561	1 377	18 619	6 990	62 519	136 887	64 262	788 433		kesä	7.
46 035	8 318	1 423	20 020	6 990	62 407	136 887	64 266	783 564			14.
48 337	8 932	1 423	19 135	6 990	62 934	136 887	64 263	793 674			21.
70 880	8 437	1 641	16 944	6 521	64 431	99 114	64 258	780 845			28.
57 501	8 517	1 237	16 867	6 521	63 297	99 114	64 252	764 716		heinä	5.
54 513	8 637	1 237	18 845	6 521	63 313	99 114	64 255	765 635			12.
62 743	8 574	1 537	20 002	6 521	64 490	99 114	64 262	775 995			19.
69 572	9 032	1 298	21 486	6 521	59 314	99 114	64 264	783 540			26.
55 257	9 382	1 392	20 375	6 521	59 106	99 114	64 268	771 591		elo	2.
52 290	8 643	1 312	19 716	6 521	59 910	99 114	64 270	768 630			9.
47 496	8 609	1 285	17 306	6 521	60 512	99 114	64 274	763 509			16.
49 783	9 128	1 287	18 418	6 521	59 980	99 114	64 275	764 092			23.
63 849	8 972	1 271	16 111	6 521	59 807	99 114	64 277	770 838			30.
51 729	8 671	1 282	15 092	6 521	60 016	99 114	64 279	765 573		syys	6.
50 133	8 588	1 309	16 613	6 521	60 031	99 114	64 281	762 139			13.
55 839	8 992	1 518	18 110	6 521	60 651	99 114	64 283	772 638			20.
58 763	8 903	1 443	17 851	6 521	60 495	99 114	64 286	772 822			27.
47 782	9 245	1 303	18 145	6 567	62 516	106 307	64 290	778 337		loka	4.

Taulukko 1.2

EKP:n keskeiset korot

(korko vuotuisina prosentteina, muutokset prosenttiyksikköinä)

Voimassa alkaen ¹⁾	Talletusmahdollisuus		Perusrahoitusoperaatiot			Maksuvalmiusluotto			
			Kiinteäkorkoiset huutokaupat	Vaihtuvakorkoiset huutokaupat	Muutos	Korko	Muutos		
	Kiinteä korko	Korkotarjousten alaraja	Korko	Korko					
	1	2	3	4	5	6	7		
1999 tammi	1.	2,00	-	3,00	-	-	4,50	-	
	4. ²⁾	2,75	0,75	3,00	-	...	3,25	-1,25	
	22.	2,00	-0,75	3,00	-	...	4,50	1,25	
huhti	9.	1,50	-0,50	2,50	-	-0,50	3,50	-1,00	
marras	5.	2,00	0,50	3,00	-	0,50	4,00	0,50	
2000 helmi	4.	2,25	0,25	3,25	-	0,25	4,25	0,25	
maalis	17.	2,50	0,25	3,50	-	0,25	4,50	0,25	
huhti	28.	2,75	0,25	3,75	-	0,25	4,75	0,25	
kesä	9.	3,25	0,50	4,25	-	0,50	5,25	0,50	
	28. ³⁾	3,25	...	-	4,25	...	5,25	...	
syys	1.	3,50	0,25	-	4,50	0,25	5,50	0,25	
loka	6.	3,75	0,25	-	4,75	0,25	5,75	0,25	
				<i>Euroalueen laajeneminen</i>					
2001 touko	11.	3,50	-0,25	-	4,50	-0,25	5,50	-0,25	
elo	31.	3,25	-0,25	-	4,25	-0,25	5,25	-0,25	
syys	18.	2,75	-0,50	-	3,75	-0,50	4,75	-0,50	
marras	9.	2,25	-0,50	-	3,25	-0,50	4,25	-0,50	

Lähde: EKP.

- 1) Päiväys viittaa talletuskoroon ja maksuvalmiusluoton korkoon. Perusrahoitusoperaatioiden koron muutokset ovat voimassa ensimmäisestä päivästä lähtien seuranneesta operaatiosta alkaen, ellei toisin mainita. Syyskuun 18. päivänä 2001 tehty koron muutos tuli voimaan samana päivänä.
- 2) EKP ilmoitti 22.12.1998, että maksuvalmiusluoton koron ja talletuskoron välillä sovelletaan poikkeuksellisesti 4.–21.1.1999 kapeaa 50 peruspisteen korkoputkea. Tämän järjestelyn tarkoituksena oli helpottaa markkinaosapuolten sopeutumista uuteen regimiin.
- 3) EKP ilmoitti 8.6.2000, että siitä operaatiosta alkaen, jonka maksut suoritetaan 28.6.2000, eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatiot toteutetaan vaihtuvakorkoisina huutokaupoina. Korkotarjousten alaraja tarkoittaa alinta korkoa, jolla vastapuolet voivat tehdä tarjouksia.

Taulukko 1.3

Eurojärjestelmän rahapoliittiset operaatiot, huutokaupoissa hyväksytyt määrät¹⁾

(määrät miljoonaa euroa, korot vuotuisista korkoa)

1. Perusrahoitusoperaatiot²⁾

Huutokaupan maksujen suorituspäivä	Tehdyt tarjoukset (määrä)	Hyväksytyt tarjoukset (määrä)	Kiinteäkorkoiset huutokaupat	Vaihtuvakorkoiset huutokaupat			Operaation kesto [...] päivää	
			Kiinteäkorko	Korkotarjousten alaraja	Marginaalikorko ³⁾	Painotettu keskikorko		
	1	2	3	4	5	6	7	
2002 huhti	4.	112 796	55 000	-	3,25	3,30	3,31	13
	10.	112 847	48 000	-	3,25	3,29	3,29	14
	17.	102 694	49 000	-	3,25	3,27	3,28	13
	24.	115 604	60 000	-	3,25	3,30	3,31	14
	30.	106 166	49 000	-	3,25	3,30	3,31	15
touko	8.	108 472	66 000	-	3,25	3,29	3,30	14
	15.	108 733	43 000	-	3,25	3,30	3,30	14
	22.	112 438	70 000	-	3,25	3,33	3,34	14
	29.	114 221	48 000	-	3,25	3,34	3,35	14
kesä	5.	114 258	65 000	-	3,25	3,33	3,34	14
	12.	97 462	42 000	-	3,25	3,31	3,32	14
	19.	112 227	70 000	-	3,25	3,32	3,33	14
	26.	111 439	70 000	-	3,25	3,35	3,36	14
heinä	3.	108 626	57 000	-	3,25	3,33	3,33	14
	10.	102 931	69 000	-	3,25	3,30	3,32	14
	17.	104 849	65 000	-	3,25	3,30	3,31	14
	24.	108 732	84 000	-	3,25	3,30	3,31	14
	31.	86 879	55 000	-	3,25	3,30	3,31	14
elo	7.	104 266	82 000	-	3,25	3,28	3,29	14
	14.	85 232	52 000	-	3,25	3,28	3,29	14
	21.	115 921	82 000	-	3,25	3,28	3,29	14
	28.	104 816	65 000	-	3,25	3,28	3,29	14
syys	4.	124 579	76 000	-	3,25	3,28	3,29	14
	11.	105 528	60 000	-	3,25	3,27	3,28	14
	18.	116 252	84 000	-	3,25	3,28	3,29	14
	25.	105 130	65 000	-	3,25	3,28	3,29	14
loka	2.	125 630	80 000	-	3,25	3,28	3,29	14
	9.	111 824	66 000	-	3,25	3,27	3,28	14

2. Pitempiaikaiset rahoitusoperaatiot

Huutokaupan maksujen suorituspäivä		Tehdyt tarjoukset (määrä)	Hyväksytyt tarjoukset (määrä)	Kiinteäkorkoiset huutokaupat		Vaihtuvakorkoiset huutokaupat		Operaation kesto [...] päivää
				Kiinteäkorko	Marginaalikorko ³⁾	Painotettu keskikorko		
		1	2	3	4	5	6	
2000	loka 26.	43 085	15 000	-	5,06	5,07	91	
	marras 30.	31 999	15 000	-	5,03	5,05	91	
	joulu 29.	15 869	15 000	-	4,75	4,81	90	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>								
2001	tammi 25.	31 905	20 000	-	4,66	4,69	90	
	maalis 1.	45 755	20 000	-	4,69	4,72	91	
	29.	38 169	19 101	-	4,47	4,50	91	
	huhti 25.	43 416	20 000	-	4,67	4,70	92	
	touko 31.	46 448	20 000	-	4,49	4,51	91	
	kesä 28.	44 243	20 000	-	4,36	4,39	91	
	heinä 26.	39 369	20 000	-	4,39	4,42	91	
	elo 30.	37 855	20 000	-	4,20	4,23	91	
	syys 27.	28 269	20 000	-	3,55	3,58	85	
	loka 25.	42 308	20 000	-	3,50	3,52	98	
	marras 29.	49 135	20 000	-	3,32	3,34	91	
	joulu 21.	38 178	20 000	-	3,29	3,31	97	
2002	tammi 31.	44 547	20 000	-	3,31	3,33	84	
	helmi 28.	47 001	20 000	-	3,32	3,33	91	
	maalis 28.	39 976	20 000	-	3,40	3,42	91	
	huhti 25.	40 580	20 000	-	3,35	3,36	91	
	touko 30.	37 602	20 000	-	3,45	3,47	91	
	kesä 27.	27 670	20 000	-	3,38	3,41	91	
	heinä 25.	28 791	15 000	-	3,35	3,37	98	
	elo 29.	33 527	15 000	-	3,33	3,34	91	
	syys 26.	25 728	15 000	-	3,23	3,26	88	

3. Muut huutokaupina toteutetut operaatiot

Huutokaupan maksujen suorituspäivä		Operaation tyyppi	Tehdyt tarjoukset (määrä)	Hyväksytyt tarjoukset (määrä)	Kiinteäkorkoiset huutokaupat		Vaihtuvakorkoiset huutokaupat			Operaation kesto [...] päivää
					Kiinteäkorko	Korkotarjousten alaraja	Marginaalikorko ³⁾	Painotettu keskikorko		
		1	2	3	4	5	6	7	8	
2000	tammi 5. ⁴⁾	Määräaikaistalletusten kerääminen	14 420	14 420	-	-	3,00	3,00	7	
	kesä 21.	Käänteisoperaatio	18 845	7 000	-	-	4,26	4,28	1	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>										
2001	huhti 30.	Käänteisoperaatio	105 377	73 000	-	4,75	4,77	4,79	7	
	syys 12.	Käänteisoperaatio	69 281	69 281	4,25	-	-	-	1	
	13.	Käänteisoperaatio	40 495	40 495	4,25	-	-	-	1	
	marras 28.	Käänteisoperaatio	73 096	53 000	-	3,25	3,28	3,29	7	
2002	tammi 4.	Käänteisoperaatio	57 644	25 000	-	3,25	3,30	3,32	3	
	10.	Käänteisoperaatio	59 377	40 000	-	3,25	3,28	3,30	1	

Lähde: EKP.

- 1) Esitetyt summat voivat hieman poiketa taulukossa 1.1 (vastaavaa) esitetystä (sarakkeet 6–8) likviditeetin jaon yhteydessä suorittamattomien maksujen vuoksi.
- 2) EKP ilmoitti 8.6.2000, että siitä operaatiosta alkaen, jonka maksut suoritetaan 28.6.2000, eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatiot toteutetaan vaihtuvakorkoisina huutokaupoina. Korkotarjousten alaraja tarkoittaa alinta korkoa, jolla vastapuolet voivat tehdä tarjouksia.
- 3) Likviditeettiä lisäävissä (vähentävissä) operaatioissa marginaalikorko tarkoittaa alinta (korkeinta) korkoa, jolla tarjoukset hyväksyttiin.
- 4) Operaatioissa tarjousten yläraja oli asetettu 3,00 prosentiksi.

Taulukko 1.4

Vähimmäisvarantotilastot

1. Vähimmäisvarantovelvoitteen alaisten luottolaitosten varantopohja^{1),2)}

(miljardia euroa; ajanjakson lopussa)

Varantopohja	Yhteensä	Velat, joihin sovelletaan 2 prosentin velvoitetta			Velat, joihin sovelletaan 0 prosentin velvoitetta		
		Talletukset (yön yli, enintään 2 vuoden määräaika ja irtisanomisaika)	Enintään 2 vuoden velkapaperit	Rahamarkkina- paperit	Talletukset (yli 2 vuoden määräaika ja irtisanomisaika)	Repot	Yli 2 vuoden velkapaperit
	1	2	3	4	5	6	7
2001 elo	10 551,6	5 872,7	187,8	190,2	1 309,3	654,1	2 337,6
syys	10 627,3	5 956,0	188,2	191,3	1 315,7	631,6	2 344,6
loka	10 687,8	5 962,3	190,8	196,5	1 313,7	672,4	2 352,2
marras	10 798,1	6 073,4	199,0	191,3	1 300,9	656,5	2 376,9
joulu	10 910,1	6 226,1	204,7	185,0	1 315,2	605,1	2 374,0
2002 tammi	10 952,8	6 195,2	194,7	202,2	1 350,7	610,8	2 399,0
helmi	10 964,1	6 164,7	196,8	196,0	1 337,1	653,2	2 416,3
maalis	11 031,8	6 178,0	202,2	198,4	1 349,9	663,1	2 440,1
huhti	11 076,4	6 176,1	205,1	199,8	1 355,1	699,1	2 441,2
touko	11 111,6	6 150,4	204,3	206,2	1 355,8	741,7	2 453,2
kesä	11 009,1	6 083,3	203,3	204,2	1 355,3	699,2	2 463,9
heinä	10 999,6	6 069,3	202,3	206,3	1 368,0	691,0	2 462,7
elo ^(p)	10 950,9	6 007,2	202,3	201,3	1 359,8	703,3	2 477,0

Lähde: EKP.

- 1) Luottolaitosten velkoja muille EKPJ:n vähimmäisvarantovelvoitteen alaisille luottolaitoksille, EKP:lle tai kansallisille keskuspankeille ei sisällytetä varantopohjaan. Jos luottolaitos ei pysty osoittamaan liikkeeseen laskemiensa edellä mainittujen euroalueen laitosten hallussa olevien enintään kahden vuoden velkapaperien ja rahamarkkinapaperien määrää, se voi tehdä varantopohjaansa näistä veloista prosenttivähennyksen. Varantopohjaan sovellettava vähennys oli 10 % marraskuuhun 1999 saakka, sen jälkeen 30 %.
- 2) Pitoajanjakso alkavat kunkin kuukauden 24. päivänä ja päättyvät seuraavan kuukauden 23. päivänä. Varantovelvoite lasketaan edeltävän kuukauden lopun varantopohjan perusteella.

2. Varantojen pito¹⁾

(miljardia euroa, korko vuotuisena prosenttina)

Varantojen pitoajanjakso päättyy	Vaaditut varantotalletukset ²⁾	Toteutuneet varantotalletukset ³⁾	Varantovelvoitteen ylittävät talletukset ⁴⁾	Varantovaje ⁵⁾	Vähimmäisvarantojen korko ⁶⁾ , %
	1	2	3	4	5
2001 loka	124,4	125,0	0,6	0,0	3,76
marras	126,1	126,6	0,5	0,0	3,62
joulu	126,4	127,3	0,9	0,0	3,30
2002 tammi	128,7	130,1	1,4	0,0	3,34
helmi	131,7	132,4	0,7	0,0	3,30
maalis	131,3	132,0	0,7	0,0	3,28
huhti	130,6	131,1	0,5	0,0	3,30
touko	131,0	131,5	0,5	0,0	3,30
kesä	131,0	131,7	0,7	0,0	3,33
heinä	130,7	131,3	0,6	0,0	3,32
elo	129,3	129,7	0,5	0,0	3,29
syys	129,0	129,5	0,5	0,0	3,28
loka ^(p)	127,7

Lähde: EKP.

- 1) Tässä taulukossa ilmoitetaan päättyneiden pitoajanjaksojen täydelliset tiedot ja nykyisen pitoajanjakson varantovelvoitteet.
- 2) Kunkin luottolaitoksen varantovelvoitteen määrä lasketaan varantopohjana olevista veloista niiden velvoiteprosenttien mukaan, joita sovelletaan kuhunkin velkaerään. Velat lasketaan kuukauden lopun tasetietojen mukaan. Jokainen luottolaitos saa tehdä 100 000 euron suuruisen kättäsummavähennyksen varantovelvoitteestaan. Euroalueen varantovelvoitteet lasketaan yhteen.
- 3) Vähimmäisvarantovelvoitteen alaisten luottolaitosten yhteenlasketut keskimääräiset päivittävät varantotalletukset varantotilillä pitoajanjakson aikana.
- 4) Keskimääräiset varantovelvoitteen ylittävät toteutuneet varantotalletukset pitoajanjakson aikana laskettuna niiden luottolaitosten perusteella, jotka ovat täyttäneet varantovelvoitteen.
- 5) Keskimääräiset varantovelvoitteen alittavat toteutuneet varantotalletukset pitoajanjakson aikana laskettuna niiden luottolaitosten perusteella, jotka eivät ole täyttäneet varantovelvoitetta.
- 6) EKP:n (kalenteripäivien määrällä painotettu) eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatioiden keskimääräinen korko pitoajanjakson aikana (ks. taulukko 1.3).

2 Euroalueen rahatalous

Taulukko 2.1

Eurojärjestelmän yhteenlaskettu tase

(miljardia euroa, kausivaihtelusta puhdistamaton, ajanjakson lopussa)

1. Saamiset

	Lainat				Hallussa olevat euro-alueella olevien liikkeen laskemat muut arvopaperit kuin osakkeet				Hallussa olevat euro-alueella olevien liikkeen laskemat osakkeet ja osuudet			Ulko-maiset saamiset ¹⁾	Kiinteä omaisuus	Muut saamiset	Yhteensä
	euro-alueelle	Raha-laitok-sille ¹⁾	Julkis-yhteisöille	Muulle	Raha-laitosten	Julkis-yhteisö-jen	Muiden	Raha-laitosten	Muiden	12	13				
1999	444,6	424,3	19,7	0,5	89,1	1,9	86,1	1,1	14,1	4,3	9,8	400,6	9,9	56,2	1 014,5
2000 III	493,1	474,4	18,2	0,5	98,5	2,9	94,6	1,0	14,6	4,4	10,2	459,1	10,2	54,3	1 129,8
IV	445,0	427,4	17,1	0,5	97,4	2,5	93,6	1,3	15,3	4,3	11,0	380,7	11,2	56,1	1 005,7
<i>Euroalueen laajeneminen</i>															
2001 I	401,7	373,9	27,2	0,6	105,0	2,7	101,2	1,1	14,7	4,6	10,1	396,7	11,3	54,4	983,8
II	426,0	398,2	27,2	0,6	105,8	3,1	101,5	1,2	14,2	4,6	9,6	414,7	11,9	54,5	1 027,2
2001 elo	391,1	363,3	27,2	0,6	107,6	3,5	102,9	1,2	14,0	4,6	9,4	396,8	12,0	54,5	975,9
syys	388,2	360,4	27,2	0,6	106,6	3,7	101,9	1,1	13,1	4,8	8,3	397,1	11,9	54,8	971,7
loka	356,7	328,9	27,2	0,6	107,8	3,9	102,8	1,2	13,4	4,8	8,7	400,0	12,0	55,5	945,6
marras	370,0	342,4	27,1	0,6	107,3	3,8	102,2	1,2	13,6	4,7	8,9	400,5	12,1	55,0	958,5
joulu	412,7	386,4	25,7	0,6	107,0	3,8	101,8	1,3	13,8	4,6	9,2	399,0	11,9	54,3	998,6
2002 tammi	400,1	373,7	25,7	0,6	104,1	3,8	99,0	1,3	13,8	4,7	9,1	409,0	12,0	102,5	1 041,4
helmi	373,4	347,1	25,7	0,6	105,9	4,1	100,6	1,2	13,7	4,7	9,0	413,4	12,0	103,3	1 021,7
maalis	381,3	354,9	25,8	0,6	106,5	4,2	101,0	1,4	13,8	4,7	9,1	414,3	11,9	106,1	1 033,9
huhti	344,2	317,8	25,8	0,6	107,5	5,0	101,4	1,1	13,5	4,7	8,8	401,3	12,0	108,0	986,5
touko	356,1	329,7	25,7	0,6	107,0	4,9	101,0	1,0	13,3	4,7	8,6	394,5	12,0	110,2	993,1
kesä	387,7	361,3	25,7	0,6	107,5	4,9	101,6	1,1	13,3	4,7	8,6	372,7	12,0	114,4	1 007,5
heinä	364,0	337,7	25,7	0,6	107,7	5,1	101,9	0,8	13,8	4,7	9,0	377,9	12,1	116,1	991,6
elo ^(p)	363,4	337,5	25,3	0,6	109,2	5,1	103,3	0,8	14,4	4,8	9,7	377,9	12,1	115,8	992,8

2. Velat

	Liikkeessä-oleva raha	Talletukset euro-alueelta	Raha-laitosten ¹⁾			Muiden julkis-yhteisöjen/muiden	Raha-markkina-paperit ja liikkeeseen lasketut velkapaperit	Oma pääoma ja varaukset	Ulkomaiset velat ¹⁾	Muut velat	Yhteensä
			Raha-laitosten ¹⁾	Valtion	Muiden julkis-yhteisöjen/muiden						
1999	393,3	341,5	279,3	53,4	8,8	7,9	174,3	49,8	47,6	1 014,5	
2000 III	373,5	404,2	346,1	45,6	12,5	4,6	221,2	75,0	51,4	1 129,8	
IV	390,2	327,3	270,4	47,1	9,8	3,8	197,5	29,9	57,0	1 005,7	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001 I	370,5	312,6	253,4	46,8	12,4	5,5	204,6	26,8	63,8	983,8	
II	368,8	342,2	274,1	51,8	16,3	5,6	223,7	32,6	54,2	1 027,2	
2001 elo	356,0	320,4	259,2	46,6	14,7	5,6	211,6	28,4	53,9	975,9	
syys	346,1	323,6	269,4	37,6	16,6	5,5	209,2	30,0	57,3	971,7	
loka	333,8	302,8	244,7	40,0	18,1	5,5	210,6	34,3	58,5	945,6	
marras	317,4	330,4	277,5	35,2	17,6	4,7	210,1	35,3	60,6	958,5	
joulu	285,9	391,9	342,4	35,1	14,4	4,6	209,8	35,6	70,8	998,6	
2002 tammi	339,7	345,2	285,1	44,9	15,2	4,6	214,5	37,4	100,0	1 041,4	
helmi	308,2	349,6	282,7	52,1	14,7	4,6	219,8	33,9	105,7	1 021,7	
maalis	309,1	355,1	282,4	56,3	16,4	4,6	217,8	36,8	110,5	1 033,9	
huhti	311,3	323,5	254,8	50,8	17,9	4,6	212,8	32,4	101,9	986,5	
touko	319,6	326,6	268,4	40,7	17,4	4,6	208,0	31,6	102,7	993,1	
kesä	329,3	354,3	285,2	51,5	17,5	4,6	182,3	31,0	106,0	1 007,5	
heinä	340,1	316,0	247,4	52,9	15,6	4,6	183,7	35,1	112,2	991,6	
elo ^(p)	342,3	318,7	255,8	47,3	15,6	4,6	186,4	31,0	109,8	992,8	

Lähde: EKP.

1) Marraskuun lopusta alkaen TARGET-järjestelmän saamiset ja velat nettoutetaan päivittäin järjestämällä ne uudelleen (netting by novation). Tämä tarkoittaa, että kansallisten keskuspankkien ja EKP:n kahdenväliset saamiset ja velat on korvattu yhdellä kunkin kansallisen keskuspankin ja EKP:n kahdenvälisellä nettomääräisellä positiolla. Vuosien 1999 ja 2000 kunkin kuukauden lopun bruttomääräinen tilanne on esitetty vastaavassa alaviitteessä Kuukausikatsauksen helmikuun ja joulukuun 2000 numeroissa.

Taulukko 2.2

Euroalueen rahalaitosten yhteenlaskettu tase (pl. eurojärjestelmä)

(miljardia euroa, kausivaihtelusta puhdistamaton, ajanjakson lopussa)

1. Saamiset

	Lainat euro-alueelle				Hallussa olevat euro-alueella olevien liikkeen laskemat muut arvopaperit kuin osakkeet	Rahalaitosten	Julkisyhteisöjen	Muiden	Rahamarkkinapaperit	Hallussa olevat euro-alueella olevien liikkeen laskemat osakkeet ja osuudet	Rahalaitosten	Muiden	Ulko-maiset saamiset	Kiinteä omaisuus	Muut saamiset	Yhteensä
	1	2	3	4												
1999	9 779,9	3 414,1	828,2	5 537,6	2 179,4	828,8	1 123,8	226,7	129,9	650,6	211,5	439,1	1 719,6	154,0	919,4	15 532,8
2000 III	10 235,9	3 456,4	799,8	5 979,7	2 232,8	941,2	1 033,9	257,7	139,8	707,6	204,1	503,5	2 004,8	155,9	1 034,6	16 511,4
2000 IV	10 419,8	3 510,4	817,8	6 091,5	2 193,4	933,3	995,9	264,2	141,4	750,9	240,2	510,8	2 026,2	158,7	1 015,4	16 705,7
<i>Euroalueen laajeneminen</i>																
2001 I	10 814,0	3 715,6	824,4	6 274,0	2 322,4	969,1	1 066,2	287,1	157,1	812,3	255,3	557,0	2 242,1	160,8	1 097,2	17 606,0
2001 II	10 894,4	3 698,3	808,5	6 387,6	2 397,4	991,6	1 104,9	300,9	164,6	799,3	251,3	548,0	2 290,1	163,5	1 128,3	17 837,7
2001 elo	10 828,7	3 658,1	801,6	6 369,0	2 416,5	1 003,9	1 090,0	322,6	163,4	783,3	247,5	535,8	2 227,8	164,9	1 064,9	17 649,5
2001 syys	10 953,2	3 729,3	802,6	6 421,3	2 415,5	995,8	1 093,3	326,4	163,8	771,6	245,1	526,4	2 300,6	165,7	1 115,8	17 886,2
2001 loka	10 975,9	3 725,3	800,0	6 450,6	2 417,2	1 004,5	1 084,0	328,7	167,0	779,1	244,0	535,1	2 342,8	166,3	1 147,0	17 995,4
2001 marras	11 118,2	3 800,8	816,2	6 501,2	2 430,4	1 009,7	1 088,8	331,9	158,7	782,5	246,8	535,7	2 427,1	167,1	1 136,6	18 220,6
2001 joul	11 134,8	3 794,0	822,1	6 518,7	2 421,5	1 008,3	1 077,4	335,9	153,1	811,0	251,9	559,1	2 408,4	168,1	1 129,4	18 226,3
2002 tammi	11 066,2	3 713,4	819,1	6 533,8	2 466,9	1 018,9	1 107,3	340,6	168,8	811,5	252,3	559,2	2 420,4	165,4	1 159,9	18 259,2
2002 helmi	11 049,6	3 679,7	821,8	6 548,2	2 486,7	1 030,8	1 107,1	348,7	167,0	812,1	254,3	557,9	2 419,6	164,6	1 096,1	18 195,7
2002 maal	11 210,8	3 778,4	827,2	6 605,3	2 519,6	1 046,2	1 128,1	345,3	174,0	811,6	257,7	553,9	2 430,7	164,5	1 031,1	18 342,4
2002 huhti	11 265,0	3 817,7	807,0	6 640,3	2 524,9	1 055,2	1 127,8	341,8	175,9	825,6	265,1	560,4	2 425,3	164,2	1 011,2	18 392,1
2002 touko	11 330,9	3 868,3	803,8	6 658,9	2 543,2	1 057,9	1 141,4	343,9	181,7	826,6	263,8	562,9	2 451,4	164,4	984,2	18 482,5
2002 kesä	11 347,7	3 854,0	803,6	6 690,1	2 538,3	1 058,2	1 138,4	341,7	195,1	820,8	261,7	559,1	2 355,7	164,3	1 000,0	18 421,9
2002 heinä	11 345,4	3 852,0	801,8	6 691,6	2 526,1	1 047,6	1 132,8	345,6	205,5	809,8	264,9	544,9	2 375,6	164,6	1 023,2	18 450,2
2002 elo ^(p)	11 327,0	3 843,8	791,7	6 691,5	2 513,9	1 044,2	1 130,2	339,5	203,6	818,6	264,5	554,1	2 363,6	165,7	1 010,6	18 403,1

2. Velat

	Liikkeessä oleva raha	Talletukset euro-alueelta	Rahalaitosten	Valtion	Muiden julkisyhteisöjen/muiden	Muiden julkisyhteisöjen/muiden				Rahamarkkinarahastojen rahasto-osuudet ¹⁾	Rahamarkkinapaperit ja liikkeeseen lasketut velkapaperit ¹⁾	Oma pääoma ja varaukset	Ulko-maiset velat	Muut velat	Yhteensä	
						Yön yli	Määrä- aikaiset	Irtisanomiset	Repot							
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
1999	0,7	8 735,7	3 590,9	88,6	5 056,2	1 537,6	2 043,2	1 331,5	143,9	293,4	2 531,1	849,1	1 870,4	1 252,4	15 532,8	
2000 III	0,0	8 859,4	3 595,4	113,7	5 150,4	1 577,2	2 129,3	1 272,4	171,4	334,8	2 720,5	913,6	2 295,1	1 388,0	16 511,4	
2000 IV	0,0	9 057,2	3 679,4	117,4	5 260,5	1 648,9	2 159,8	1 276,9	174,9	323,3	2 712,9	941,5	2 299,5	1 371,3	16 705,7	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>																
2001 I	0,0	9 325,3	3 814,5	103,6	5 407,2	1 624,0	2 237,8	1 322,8	222,6	371,7	2 817,4	982,4	2 636,2	1 473,1	17 606,0	
2001 II	0,0	9 424,1	3 805,6	113,7	5 504,8	1 715,9	2 236,6	1 330,8	221,5	393,3	2 861,3	998,1	2 710,6	1 450,1	17 837,7	
2001 elo	0,0	9 344,9	3 753,6	105,8	5 485,5	1 667,0	2 250,4	1 337,3	230,8	415,9	2 861,1	1 000,4	2 591,7	1 435,5	17 649,5	
2001 syys	0,0	9 484,8	3 839,0	110,2	5 535,5	1 733,7	2 233,5	1 342,6	225,7	420,8	2 875,5	1 011,1	2 609,9	1 484,1	17 886,2	
2001 loka	0,0	9 484,9	3 815,0	113,2	5 556,7	1 732,5	2 237,3	1 351,9	235,1	433,1	2 900,6	1 019,3	2 627,3	1 530,2	17 995,4	
2001 marras	0,0	9 601,5	3 875,9	115,1	5 610,5	1 780,8	2 238,8	1 365,0	225,9	443,8	2 888,6	1 023,9	2 690,9	1 571,9	18 220,6	
2001 joul	0,0	9 696,7	3 829,6	103,9	5 763,2	1 882,2	2 257,5	1 405,0	218,5	440,5	2 882,9	1 042,9	2 683,4	1 479,9	18 226,3	
2002 tammi	0,0	9 630,2	3 804,4	104,0	5 721,8	1 833,0	2 253,8	1 418,8	216,2	462,1	2 921,5	1 050,1	2 717,8	1 477,6	18 259,2	
2002 helmi	0,0	9 571,3	3 745,5	103,7	5 722,0	1 829,0	2 251,1	1 420,9	221,1	473,9	2 933,1	1 050,6	2 729,4	1 437,3	18 195,7	
2002 maal	0,0	9 696,7	3 853,2	101,2	5 742,3	1 823,3	2 266,3	1 423,0	229,6	482,5	2 966,1	1 057,6	2 749,8	1 389,7	18 342,4	
2002 huhti	0,0	9 744,1	3 873,3	106,7	5 764,1	1 852,3	2 269,0	1 414,7	228,1	489,7	2 969,4	1 064,1	2 736,8	1 387,9	18 392,1	
2002 touko	0,0	9 812,8	3 922,3	108,3	5 782,1	1 853,0	2 278,8	1 415,5	234,8	498,1	2 995,4	1 071,8	2 718,7	1 385,8	18 482,5	
2002 kesä	0,0	9 858,6	3 948,4	101,7	5 808,5	1 901,4	2 256,3	1 422,0	228,7	502,0	2 982,5	1 078,1	2 585,1	1 415,6	18 421,9	
2002 heinä	0,0	9 830,2	3 945,1	96,9	5 788,2	1 871,5	2 264,0	1 424,6	228,0	516,1	2 988,0	1 087,5	2 608,4	1 420,0	18 450,2	
2002 elo ^(p)	0,0	9 793,0	3 932,6	91,5	5 768,9	1 837,5	2 265,6	1 430,1	235,6	529,8	3 000,2	1 095,1	2 580,5	1 404,4	18 403,1	

Lähde: EKP.

1) Sisältää euroalueella olevien hallussa olevat instrumentit. Euroalueen ulkopuolisten hallussa olevat instrumentit sisältyvät erään ”ulko-maiset velat”.

Taulukko 2.3

Euroalueen rahalaitosten konsolidoitu tase (ml. eurojärjestelmä)

(miljardia euroa, kausivaihtelusta puhdistamaton, ajanjakson lopussa)

1. Saamiset: kannat

											Yhteensä	
	Lainat			Hallussa			Hallussa	Ulkomaiset	Kiinteä	Muut		
	euro- alueelle	Julkis- yhteisöille	Muille	olevat euro- alueella olevien liikkeeseen laskemat muut arvopaperit kuin osakkeet	Julkis- yhteisöjen	Muiden						olevat euro- alueella olevien liikkeeseen laskemat osakkeet ja osuudet
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11		
2001	helmi	7 056,7	848,9	6 207,8	1 439,6	1 159,4	280,2	549,9	2 486,2	172,3	1 072,8	12 777,4
	maalis	7 126,3	851,7	6 274,6	1 455,6	1 167,4	288,2	567,1	2 638,9	172,0	1 117,3	13 077,3
	huhti	7 157,4	843,5	6 313,9	1 467,6	1 173,4	294,2	586,9	2 616,2	173,3	1 128,1	13 129,5
	touko	7 172,8	838,4	6 334,4	1 494,1	1 193,0	301,1	587,3	2 677,5	174,6	1 148,3	13 254,6
	kesä	7 223,9	835,7	6 388,2	1 508,6	1 206,5	302,1	557,5	2 704,8	175,4	1 147,0	13 317,2
	heinä	7 227,2	832,9	6 394,4	1 516,5	1 201,5	315,0	552,3	2 619,1	176,5	1 092,2	13 183,9
	elo	7 198,4	828,8	6 369,6	1 516,6	1 192,9	323,7	545,1	2 624,7	176,9	1 082,6	13 144,3
	syys	7 251,7	829,8	6 421,9	1 522,6	1 195,2	327,4	534,7	2 697,8	177,6	1 134,1	13 318,6
	loka	7 278,5	827,2	6 451,2	1 516,6	1 186,8	329,9	543,7	2 742,9	178,3	1 164,2	13 424,2
	marras	7 345,2	843,3	6 501,9	1 524,1	1 191,0	333,1	544,6	2 827,6	179,1	1 153,9	13 574,5
	joulu	7 367,0	847,7	6 519,3	1 516,4	1 179,2	337,2	568,3	2 807,4	180,0	1 137,6	13 576,7
2002	tammi	7 379,2	844,8	6 534,4	1 548,3	1 206,3	341,9	568,2	2 829,5	177,5	1 169,2	13 671,8
	helmi	7 396,3	847,5	6 548,8	1 557,7	1 207,7	349,9	566,8	2 833,0	176,6	1 131,4	13 661,8
	maalis	7 458,9	853,0	6 605,9	1 575,7	1 229,1	346,6	563,0	2 845,1	176,4	1 082,3	13 701,3
	huhti	7 473,7	832,7	6 640,9	1 572,2	1 229,2	342,9	569,3	2 826,6	176,2	1 069,6	13 687,5
	touko	7 489,0	829,5	6 659,5	1 587,4	1 242,5	345,0	571,5	2 845,9	176,4	1 048,7	13 719,0
	kesä	7 520,0	829,3	6 690,7	1 582,7	1 239,9	342,8	567,7	2 728,3	176,2	1 070,7	13 645,7
	heinä	7 519,7	827,5	6 692,2	1 581,1	1 234,7	346,4	554,0	2 753,4	176,7	1 095,9	13 680,9
	elo ^(p)	7 509,1	817,0	6 692,1	1 573,7	1 233,4	340,3	563,8	2 741,5	177,8	1 085,0	13 651,0

2. Velat: kannat

											Yhteensä				
	Liik- keessä oleva raha	Valtion talletuk- set	Muiden julkisyh- teisöjen/ muiden talletuk- set euro- alueelta					Raha- markki- napaperit ja liik- keeseen lasketut velka- paperit ³⁾	Raha- markki- napaperit ja liik- keeseen lasketut velka- paperit ³⁾	Oma pääoma ja varauk- set		Ulko- maiset velat ²⁾	Muut velat	Raha- laitosten väliset velat, netto	
				Yön yli	Määrä- aikaiset	Irti- sanomis- ehtoiset	Repot								Raha- markki- napaperit ja liik- keeseen lasketut velka- paperit ³⁾
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14		
2001	helmi	335,0	155,6	5 380,3	1 625,6	2 218,0	1 323,5	213,2	336,0	1 711,5	911,3	2 475,3	1 491,6	-19,2	12 777,4
	maalis	336,3	150,3	5 419,7	1 636,1	2 238,2	1 322,8	222,6	346,1	1 719,5	927,0	2 663,0	1 536,9	-21,6	13 077,3
	huhti	336,2	152,5	5 449,5	1 666,9	2 237,4	1 323,9	221,4	354,1	1 720,3	928,1	2 676,4	1 524,7	-12,2	13 129,5
	touko	332,9	146,9	5 487,5	1 691,8	2 239,4	1 322,5	233,8	363,0	1 722,0	940,0	2 755,0	1 520,6	-13,2	13 254,6
	kesä	333,0	165,5	5 521,1	1 731,8	2 237,0	1 330,8	221,5	360,5	1 740,5	965,9	2 743,3	1 504,4	-16,8	13 317,2
	heinä	328,0	155,5	5 508,1	1 712,7	2 238,4	1 333,6	223,4	369,6	1 737,1	955,2	2 643,0	1 494,8	-7,4	13 183,9
	elo	319,2	152,4	5 500,1	1 681,2	2 250,8	1 337,3	230,8	380,7	1 731,1	959,9	2 620,1	1 489,4	-8,6	13 144,3
	syys	309,6	147,8	5 552,2	1 749,9	2 233,9	1 342,6	225,7	384,7	1 753,9	970,4	2 639,9	1 541,4	18,7	13 424,2
	loka	295,5	153,3	5 574,8	1 750,3	2 237,6	1 351,9	235,1	395,9	1 767,9	981,1	2 661,6	1 588,7	5,5	13 424,2
	marras	279,7	150,2	5 628,1	1 798,1	2 239,2	1 365,0	225,9	404,5	1 760,3	982,6	2 726,2	1 632,4	10,4	13 574,5
	joulu	239,7	139,0	5 777,6	1 896,2	2 257,9	1 405,0	218,5	402,0	1 760,7	996,2	2 719,1	1 550,7	-8,5	13 576,7
2002	tammi	246,5	148,9	5 737,0	1 847,8	2 254,2	1 418,8	216,2	420,8	1 775,8	1 007,6	2 755,2	1 577,6	2,4	13 671,8
	helmi	240,3	155,7	5 736,8	1 843,4	2 251,4	1 420,9	221,1	431,6	1 778,1	1 011,5	2 763,3	1 543,0	1,5	13 661,8
	maalis	254,3	157,5	5 758,6	1 839,3	2 266,7	1 423,0	229,6	435,9	1 793,0	1 013,0	2 786,6	1 500,1	2,4	13 701,3
	huhti	261,7	157,5	5 782,0	1 869,9	2 269,4	1 414,7	228,1	442,2	1 785,4	1 007,1	2 769,2	1 489,8	-7,4	13 687,5
	touko	273,9	149,0	5 799,6	1 870,1	2 279,1	1 415,5	234,8	447,3	1 806,4	1 011,3	2 750,3	1 488,5	-7,2	13 719,0
	kesä	285,7	153,2	5 826,0	1 918,6	2 256,7	1 422,0	228,7	443,6	1 787,3	994,0	2 616,1	1 521,6	18,3	13 645,7
	heinä	296,6	149,8	5 803,8	1 886,8	2 264,3	1 424,6	228,0	455,3	1 795,2	1 001,6	2 643,5	1 532,2	2,9	13 680,9
	elo ^(p)	301,0	138,8	5 784,5	1 852,8	2 266,0	1 430,1	235,6	468,5	1 813,1	1 012,2	2 611,5	1 514,2	7,0	13 651,0

Lähde: EKP.

- 1) Laskettu kantojen kuukausimuutoksista, jotka on puhdistettu uudelleenluokittelun, arvostusmuutosten, valuuttakurssimuutosten tai itse transaktioista johtumattomien muiden vastaavien muutosten aiheuttamista eroista.
- 2) Ks. myös taulukon 2.1 alaviite 1.
- 3) Sisältää euroalueella olevien hallussa olevat instrumentit. Euroalueen ulkopuolisten hallussa olevat instrumentit sisältyvät erään "ulkomaiset velat".

3. Saamiset: virrat¹⁾

												Yhteensä
		Lainat euro-alueelle			Hallussa olevat euro-alueella olevien liikkeeseen laskemat muut arvopaperit kuin osakkeet			Hallussa olevat euro-alueella olevien liikkeeseen laskemat osakkeet ja osuudet	Ulkomaiset saamiset ²⁾	Kiinteä omaisuus	Muut saamiset	
		1	2	3	4	5	6					
2001	maalis	60,8	2,4	58,5	10,8	3,1	7,7	17,2	97,2	0,1	46,0	232,0
	huhti	33,2	-8,2	41,4	12,1	6,6	5,5	18,4	-17,9	1,2	9,9	56,9
	touko	4,1	-5,6	9,7	25,9	20,8	5,1	1,0	-1,2	1,4	18,7	49,8
	kesä	57,4	-2,6	60,0	14,0	13,3	0,7	-32,4	27,5	0,9	-1,4	66,0
	heinä	12,7	-2,5	15,1	9,5	-3,2	12,7	-8,1	-41,3	1,1	-50,5	-76,5
	elo	-18,9	-3,7	-15,2	4,9	-4,3	9,2	-6,0	57,2	0,3	-10,6	27,0
	syys	48,6	1,0	47,5	-1,4	-4,3	2,9	-5,0	49,1	0,7	51,9	143,9
	loka	25,4	-2,7	28,1	-7,0	-9,6	2,6	5,7	44,0	0,7	30,1	99,0
	marras	66,0	16,0	50,1	9,9	7,9	2,1	-3,2	65,7	1,1	5,9	145,6
	joulu	27,8	3,7	24,1	-8,1	-10,2	2,1	22,3	-26,6	1,1	-17,2	-0,8
2002	tammi	9,6	-3,1	12,7	26,8	21,9	5,0	-0,3	0,2	-2,5	31,0	64,8
	helmi	19,3	2,7	16,5	9,2	1,3	7,9	0,6	0,4	-0,9	-39,1	-10,5
	maalis	64,5	5,5	58,9	14,1	16,9	-2,9	-5,2	19,9	0,0	-48,1	45,2
	huhti	21,8	-20,0	41,8	-2,5	1,3	-3,8	6,5	18,9	-0,2	-13,2	31,4
	touko	25,6	-2,8	28,4	12,7	9,7	2,9	1,3	74,1	0,2	-21,1	92,8
	kesä	39,6	0,3	39,3	-2,7	-0,8	-1,9	-3,6	-29,6	-0,2	22,2	25,8
	heinä	-4,7	-2,0	-2,7	-4,7	-5,5	0,8	-10,6	-2,8	0,5	24,0	1,7
	elo ^(p)	-10,4	-10,4	0,0	-6,4	-1,9	-4,5	8,9	-7,5	1,0	-10,9	-25,3

4. Velat: virrat¹⁾

													Yhteensä		
		Liikkeessä oleva raha	Valtion talletukset	Muiden julkisyhteisöjen/ muiden talletukset euro-alueelta	Yön yli	Määräaika-	Irtisanomiset	Repot	Rahamarkkina-rahasto- osuudet ³⁾	Rahamarkkina- paperit ja liik- keeseen lasketut velka- paperit ³⁾	Oma pääoma ja varauk- set	Ulko- maiset velat ²⁾	Muut velat	Raha- laitosten väliset velat, netto	
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
2001	maalis	1,3	-5,2	32,6	8,3	15,8	-0,8	9,3	11,6	2,7	16,5	133,7	47,0	-8,1	232,0
	huhti	-0,1	2,2	30,2	30,8	-0,5	1,1	-1,2	8,7	-2,4	1,3	18,4	-11,6	10,3	56,9
	touko	-3,3	-5,6	29,4	21,7	-3,0	-1,7	12,4	9,8	-11,7	8,4	11,8	12,4	-1,4	49,8
	kesä	0,1	18,6	34,9	40,4	-1,6	8,3	-12,3	-1,5	20,4	19,1	-5,3	-18,2	-2,3	66,0
	heinä	-5,0	-10,0	-8,2	-17,4	4,4	3,0	1,9	9,5	2,9	-6,5	-58,0	-11,1	9,8	-76,5
	elo	-8,8	-3,1	-1,9	-29,6	16,3	3,9	7,5	10,5	1,4	7,3	30,1	-7,4	-1,2	27,0
	syys	-9,6	-4,6	51,2	68,4	-17,4	5,3	-5,1	3,7	15,8	9,0	18,0	41,4	19,1	143,9
	loka	-14,2	5,4	22,7	0,9	3,0	9,2	9,5	11,6	13,0	7,9	18,4	45,9	-11,8	99,0
	marras	-15,7	-3,0	51,4	47,2	0,4	13,1	-9,2	9,8	23,9	2,9	38,5	33,1	4,6	145,6
	joulu	-40,0	-11,2	149,4	98,4	18,4	40,0	-7,4	-1,1	-0,7	14,7	-17,8	-74,7	-19,5	-0,8
2002	tammi	6,8	10,4	-42,4	-49,4	-3,1	12,4	-2,3	19,8	10,4	13,4	13,8	20,9	11,7	64,8
	helmi	-6,2	6,9	0,3	-4,3	-2,5	2,1	4,9	10,8	4,8	-0,5	10,7	-36,5	-0,7	-10,5
	maalis	14,0	1,7	22,8	-3,8	16,1	2,2	8,4	3,2	18,4	5,1	25,6	-55,7	10,0	45,2
	huhti	7,4	0,0	27,6	32,1	5,2	-8,2	-1,5	8,0	-1,5	-4,9	20,6	-16,6	-9,2	31,4
	touko	12,2	-8,5	24,6	2,4	14,3	1,1	6,7	4,0	31,1	4,0	35,0	-9,6	0,1	92,8
	kesä	11,8	4,2	33,0	50,5	-17,3	6,7	-6,9	-8,3	-0,3	-11,3	-66,4	39,9	23,1	25,8
	heinä	11,0	-3,4	-25,5	-33,0	5,7	2,5	-0,7	12,9	0,0	9,8	-0,9	13,2	-15,3	1,7
	elo ^(p)	4,4	-11,0	-4,0	-33,7	16,6	5,5	7,6	12,6	2,5	8,7	-23,7	-21,5	6,6	-25,3

Taulukko 2.4

Raha-aggregaatit¹⁾ ja niiden vastaerät

(miljardia euroa; kausivaihtelusta puhdistamaton; suhteelliset muutokset, ellei toisin mainita)

1. Raha-aggregaatit: kannat ajanjakson lopussa

				M1		Enintään 2 vuoden määrä- aikais- talletukset	Irtisanomis- ajaltaan enintään 3 kk:n talletukset	M2	
		Liikkeessä oleva raha	Yön yli -talletukset	Yhteensä	Joulukuu 1998 = 100 ³⁾			Yhteensä	Joulukuu 1998 = 100 ³⁾
2001	helmi	335,0	1 692,9	2 028,0	112,22	1 049,0	1 269,7	4 346,7	107,99
	maalis	336,3	1 703,2	2 039,5	112,73	1 065,9	1 269,8	4 375,1	108,57
	huhti	336,2	1 735,9	2 072,1	114,53	1 067,8	1 273,4	4 413,3	109,52
	touko	332,9	1 759,2	2 092,1	115,46	1 069,0	1 273,2	4 434,3	109,85
	kesä	333,0	1 798,4	2 131,4	117,66	1 066,2	1 283,0	4 480,6	111,03
	heinä	328,0	1 780,3	2 108,3	116,48	1 073,2	1 287,2	4 468,7	110,83
	elo	319,2	1 747,5	2 066,7	114,28	1 088,8	1 292,9	4 448,4	110,44
	syys	309,6	1 815,1	2 124,7	117,47	1 070,9	1 299,7	4 495,3	111,59
	löka	295,5	1 816,1	2 111,6	116,78	1 074,7	1 311,6	4 497,9	111,66
	marras	279,7	1 864,6	2 144,3	118,55	1 077,6	1 326,4	4 548,2	112,87
	joulu	239,7	1 968,2	2 207,9	122,08	1 088,8	1 367,9	4 664,6	115,76
2002	tammi	246,5	1 921,9	2 168,4	119,84	1 081,0	1 390,4	4 639,8	115,11
	helmi	240,3	1 917,2	2 157,5	119,24	1 076,7	1 394,5	4 628,8	114,85
	maalis	254,3	1 914,3	2 168,6	119,88	1 088,5	1 397,9	4 655,0	115,52
	huhti	261,7	1 945,7	2 207,4	122,10	1 092,4	1 391,9	4 691,7	116,52
	touko	273,9	1 946,2	2 220,0	122,93	1 100,4	1 394,0	4 714,4	117,23
	kesä	285,7	1 994,3	2 279,9	126,35	1 075,7	1 400,3	4 755,9	118,42
	heinä	296,6	1 960,9	2 257,5	125,05	1 084,1	1 403,3	4 744,8	117,99
	elo ⁴⁾	301,0	1 928,3	2 229,3	123,50	1 097,1	1 409,2	4 735,6	117,78

2. Raha-aggregaatit: virrat⁴⁾

				M1		Enintään 2 vuoden määrä- aikais- talletukset	Irtisanomis- ajaltaan enintään 3 kk:n talletukset	M2	
		Liikkeessä oleva raha	Yön yli -talletukset	Yhteensä	Suhteellinen vuosi- muutos ³⁾ , %			Yhteensä	Suhteellinen vuosi- muutos ³⁾ , %
2001	maalis	1,3	-8,1	-9,3	2,0	14,2	-0,1	23,5	3,3
	huhti	-0,1	32,6	32,5	1,6	2,2	3,7	38,4	3,3
	touko	-3,3	20,1	16,9	3,2	-3,2	-0,5	13,2	3,7
	kesä	0,1	39,6	39,7	4,3	-2,1	9,8	47,4	4,5
	heinä	-5,0	-16,4	-21,4	3,3	9,1	4,4	-7,9	4,4
	elo	-8,8	-30,9	-39,7	3,2	18,4	5,9	-15,5	4,3
	syys	-9,6	67,4	57,7	5,5	-18,2	6,8	46,3	5,3
	löka	-14,2	1,6	-12,6	5,0	3,3	11,8	2,6	5,4
	marras	-15,7	47,8	32,0	5,5	1,9	14,8	48,8	5,9
	joulu	-40,0	103,9	63,9	5,1	11,1	41,5	116,5	6,1
2002	tammi	6,8	-47,3	-40,5	6,7	-6,7	21,1	-26,1	6,8
	helmi	-6,2	-4,6	-10,8	6,3	-4,0	4,1	-10,6	6,4
	maalis	14,0	-2,5	11,5	6,3	12,3	3,4	27,2	6,4
	huhti	7,4	32,9	40,2	6,6	5,7	-5,8	40,1	6,4
	touko	12,2	2,7	14,9	6,5	11,4	2,3	28,6	6,7
	kesä	11,8	50,1	61,9	7,4	-20,6	6,6	47,9	6,7
	heinä	11,0	-34,5	-23,6	7,4	3,7	2,8	-17,0	6,5
	elo ⁴⁾	4,4	-32,3	-27,9	8,1	13,4	6,0	-8,6	6,6

Lähde: EKP.

- 1) Raha-aggregaateihin kuuluvat rahalaitosten sekä joidenkin valtionhallintoon kuuluvien yksiköiden (kuten posti ja valtiokonttori) monetaariset velat muille euroalueella oleville kuin rahalaitoksille ja valtioille.
- 2) M3 ja sen erät laskettu ilman euroalueen ulkopuolisten hallussa olevia rahamarkkinarahastojen rahasto-osuuksia, rahamarkkinapapereita ja enintään kahden vuoden velkapapereita.

M3 ²⁾							
Repot	Rahamarkkina- rahastojen rahasto- osuudet	Rahamarkkina- paperit ja enintään 2 vuoden velka- paperit	Yhteensä	Joulukuu 1998 = 100 ³⁾			
9	10	11	12	13			
213,2	336,0	145,5	5 041,3	110,10	2001	helmi	
222,6	346,1	139,3	5 083,1	110,91		maalis	
221,4	354,1	140,0	5 128,7	111,88		huhti	
233,8	363,0	135,0	5 166,1	112,51		touko	
221,5	360,5	145,2	5 207,8	113,44		kesä	
223,4	369,6	140,4	5 202,1	113,41		heinä	
230,8	380,7	142,5	5 202,4	113,53		elo	
225,7	384,7	147,6	5 253,4	114,49		syys	
235,1	395,9	149,5	5 278,4	115,02		loka	
225,9	404,5	152,2	5 330,8	116,20		marras	
218,5	402,0	145,9	5 430,9	118,38		joulu	
216,2	420,8	141,8	5 418,7	118,18	2002	tammi	
221,1	431,6	138,7	5 420,2	118,21		helmi	
229,6	435,9	137,2	5 457,7	119,06		maalis	
228,1	442,2	134,7	5 496,7	120,01		huhti	
234,8	447,3	144,0	5 540,5	121,09		touko	
228,7	443,6	130,5	5 558,8	121,61		kesä	
228,0	455,3	125,9	5 554,0	121,36		heinä	
235,6	468,5	126,8	5 566,6	121,64		elo ^(p)	

M3 ²⁾							
Repot	Rahamarkkina- rahastojen rahasto- osuudet	Rahamarkkina- paperit ja enintään 2 vuoden velka- paperit	Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %			
9	10	11	12	13			
9,3	11,6	-7,2	37,2	3,9	2001	maalis	
-1,2	8,7	-1,6	44,3	3,9		huhti	
12,4	9,8	-6,5	28,9	4,5		touko	
-12,3	-1,5	9,2	42,9	5,6		kesä	
1,9	9,5	-4,9	-1,5	5,6		heinä	
7,5	10,5	2,8	5,3	5,9		elo	
-5,1	3,7	-0,9	44,0	6,9		syys	
9,5	11,6	0,5	24,2	7,3		loka	
-9,2	9,8	5,1	54,4	7,7		marras	
-7,4	-1,1	-8,0	100,0	7,7		joulu	
-2,3	19,8	-0,4	-9,1	7,8	2002	tammi	
4,9	10,8	-4,0	1,1	7,4		helmi	
8,4	3,2	0,3	39,1	7,3		maalis	
-1,5	8,0	-3,2	43,4	7,3		huhti	
6,7	4,0	10,1	49,3	7,6		touko	
-6,9	-8,3	-8,7	24,0	7,2		kesä	
-0,7	12,9	-6,4	-11,3	7,0		heinä	
7,6	12,6	0,8	12,5	7,1		elo ^(p)	

3) Suhteellisten vuosimuutosten ja indeksien laskemistavasta ks. Teknisiä huomautuksia.

4) Laskettu kantojen kuukausimuutoksista, jotka on puhdistettu uudelleenluokittelun, arvostusmuutosten, valuuttakurssimuutosten tai itse transaktioista johtumattomien muiden vastaavien muutosten aiheuttamista eroista.

Taulukko 2.4 (jatkoa)

Raha-aggregaatit¹⁾ ja niiden vastaerät

(miljardia euroa; suhteelliset muutokset, ellei toisin mainita)

3. Kausivaihtelusta puhdistetut kannat ajanjakson lopussa

		M1						M2	
		Liikkeessä oleva raha 1	Yön yli -talletukset 2	Yhteensä		Muut lyhytaikaiset talletukset ⁵⁾		Yhteensä 7	Joulukuu 1998 = 100 ⁴⁾ 8
				Yhteensä 3	Joulukuu 1998 = 100 ⁴⁾ 4	Yhteensä 5	Joulukuu 1998 = 100 ⁴⁾ 6		
2001	helmi	342,0	1 704,8	2 046,8	113,26	2 305,1	103,78	4 351,9	108,12
	maalis	338,9	1 709,9	2 048,9	113,25	2 325,0	104,56	4 373,9	108,54
	huhti	337,5	1 722,8	2 060,3	113,88	2 335,8	105,06	4 396,1	109,10
	touko	332,5	1 750,0	2 082,5	114,94	2 341,9	105,12	4 424,4	109,60
	kesä	329,1	1 764,9	2 093,9	115,59	2 357,4	105,85	4 451,3	110,30
	heinä	323,6	1 769,4	2 093,0	115,63	2 370,2	106,53	4 463,2	110,69
	elo	317,9	1 790,7	2 108,6	116,60	2 374,8	106,86	4 483,4	111,31
	syys	309,1	1 822,8	2 131,9	117,87	2 388,0	107,44	4 519,9	112,20
	loka	297,2	1 845,4	2 142,6	118,49	2 402,1	108,05	4 544,7	112,82
	marras	279,1	1 877,8	2 157,0	119,25	2 422,2	108,92	4 579,2	113,64
	joulu	233,9	1 925,6	2 159,5	119,40	2 446,7	110,01	4 606,2	114,31
2002	tammi	251,8	1 929,3	2 181,1	120,54	2 452,2	110,25	4 633,3	114,95
	helmi	245,0	1 930,4	2 175,4	120,24	2 458,2	110,53	4 633,7	114,97
	maalis	253,1	1 914,0	2 167,1	119,80	2 478,0	111,44	4 645,1	115,28
	huhti	263,6	1 930,5	2 194,1	121,37	2 476,9	111,48	4 671,0	116,00
	touko	271,9	1 944,4	2 216,2	122,72	2 489,2	112,20	4 705,4	117,00
	kesä	281,8	1 947,1	2 228,9	123,53	2 488,1	112,35	4 717,0	117,45
	heinä	292,6	1 954,3	2 246,9	124,46	2 494,7	112,43	4 741,6	117,91
	elo ⁶⁾	299,8	1 968,1	2 267,9	125,64	2 498,5	112,62	4 766,4	118,55

4. Kausivaihtelusta puhdistetut virrat⁷⁾

		M1						M2				
		Liikkeessä oleva raha 1	Yön yli -talletukset 2	Yhteensä		Muut lyhytaikaiset talletukset ⁵⁾		Yhteensä 9	Suhteellinen kuukausi-muutos ⁴⁾ , % 10	Suhteellinen vuosimuutos ⁴⁾ , % 11		
				Yhteensä 3	Suhteellinen kuukausi-muutos ⁴⁾ , % 4	Suhteellinen vuosimuutos ⁴⁾ , % 5	Yhteensä 6				Suhteellinen kuukausi-muutos ⁴⁾ , % 7	Suhteellinen vuosimuutos ⁴⁾ , % 8
2001	maalis	-3,0	3,0	-0,1	0,0	1,7	17,2	0,7	4,4	17,1	0,4	3,1
	huhti	-1,4	12,8	11,3	0,6	1,7	11,0	0,5	4,9	22,4	0,5	3,4
	touko	-5,0	24,1	19,1	0,9	3,0	1,4	0,1	4,2	20,5	0,5	3,6
	kesä	-3,4	15,3	11,8	0,6	4,0	16,3	0,7	4,6	28,1	0,6	4,3
	heinä	-5,4	6,2	0,7	0,0	3,3	15,1	0,6	5,3	15,8	0,4	4,4
	elo	-5,7	23,2	17,5	0,8	3,6	7,5	0,3	5,0	25,0	0,6	4,3
	syys	-8,9	31,9	23,0	1,1	5,0	12,9	0,5	5,2	35,9	0,8	5,1
	loka	-11,9	23,2	11,3	0,5	5,2	13,6	0,6	5,7	24,9	0,6	5,5
	marras	-18,0	31,7	13,7	0,6	5,9	19,2	0,8	5,9	32,9	0,7	5,9
	joulu	-45,3	48,0	2,8	0,1	5,6	24,4	1,0	7,3	27,1	0,6	6,5
2002	tammi	17,9	2,7	20,6	1,0	6,7	5,2	0,2	6,9	25,8	0,6	6,8
	helmi	-6,8	1,2	-5,6	-0,3	6,2	6,3	0,3	6,5	0,7	0,0	6,3
	maalis	8,1	-16,0	-8,0	-0,4	5,8	20,4	0,8	6,6	12,4	0,3	6,2
	huhti	10,4	18,0	28,5	1,3	6,6	0,9	0,0	6,1	29,3	0,6	6,3
	touko	8,3	16,1	24,4	1,1	6,8	15,9	0,6	6,7	40,2	0,9	6,8
	kesä	9,9	4,7	14,6	0,7	6,9	3,3	0,1	6,1	17,9	0,4	6,5
	heinä	10,8	6,0	16,9	0,8	7,6	1,8	0,1	5,5	18,7	0,4	6,5
	elo ⁶⁾	7,2	14,1	21,3	0,9	7,8	4,2	0,2	5,4	25,5	0,5	6,5

Lähde: EKP.

- 1) Raha-agregaatteihin kuuluvat rahalaitosten sekä joidenkin valtionhallintoon kuuluvien yksiköiden (kuten posti ja valtiokonttori) monetaariset velat muille euroalueella oleville kuin rahalaitoksille ja valtioille.
- 2) M3 ja sen erät laskettu ilman euroalueen ulkopuolisten hallussa olevia rahamarkkinarahastojen rahasto-osuuksia, rahamarkkinapapereita ja enintään kahden vuoden velkapapereita.
- 3) Lainat ja muut luotot on esitetty kausivaihtelusta puhdistamattomina sivulla 20*.
- 4) Suhteellisten vuosimuutosten ja indeksien laskemistavasta ks. Teknisiä huomautuksia.

M3 ³⁾				Lainat muille euroalueella (pl. julkisyhteisöt) ³⁾			
Jälkimarkkinakelpoiset instrumentit ⁶⁾		Yhteensä	Joulukuu 1998 = 100 ⁴⁾	Yhteensä	Joulukuu 1998 = 100 ⁴⁾		
Yhteensä	Joulukuu 1998 = 100 ⁴⁾						
9	10	11	12	13	14		
689,4	124,95	5 041,2	110,10	6 219,1	121,18	2001	helmi
695,9	126,20	5 069,8	110,62	6 266,5	121,94		maalis
701,5	126,96	5 097,6	111,20	6 301,1	122,65		huhti
711,0	128,56	5 135,4	111,84	6 334,5	123,09		touko
725,3	131,14	5 176,6	112,76	6 364,2	123,79		kesä
737,2	133,36	5 200,4	113,38	6 381,1	124,29		heinä
752,2	136,09	5 235,6	114,25	6 398,0	124,81		elo
767,8	137,74	5 287,6	115,23	6 433,8	125,42		syys
787,1	141,07	5 331,8	116,18	6 465,1	126,00		loka
787,2	141,75	5 366,5	116,98	6 503,6	126,74		marras
794,8	143,06	5 401,0	117,73	6 510,0	127,00		joulu
785,3	142,18	5 418,7	118,18	6 535,6	127,45	2002	tammi
785,8	142,11	5 419,4	118,19	6 562,7	128,02		helmi
788,7	142,76	5 433,8	118,54	6 597,0	128,72		maalis
791,3	143,40	5 462,3	119,26	6 626,0	129,42		huhti
802,7	145,40	5 508,1	120,38	6 657,1	130,22		touko
801,7	145,13	5 518,7	120,73	6 665,4	130,54		kesä
813,7	147,19	5 555,3	121,39	6 680,3	130,75		heinä
829,1	149,84	5 595,5	122,27	6 722,6	131,58		elo ⁶⁾

M3 ³⁾							Lainat muille euroalueella (pl. julkisyhteisöt) ³⁾				
Jälkimarkkinakelpoiset instrumentit ⁶⁾			Yhteensä	Suhteellinen kuukausi- muutos ⁴⁾ , %	Suhteellinen vuosi- muutos ⁴⁾ , %	3 kk:n liukuva keskiarvo (keskitetty) %	Yhteensä	Suhteellinen kuukausi- muutos ⁴⁾ , %	Suhteellinen vuosi- muutos ⁴⁾ , %		
Yhteensä	Suhteellinen kuukausi- muutos ⁴⁾ , %	Suhteellinen vuosi- muutos ⁴⁾ , %									
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21		
6,9	1,0	7,9	24,0	0,5	3,7	3,9	39,0	0,6	8,7	2001	maalis
4,2	0,6	8,2	26,5	0,5	4,0	4,0	36,7	0,6	8,4		huhti
8,8	1,3	9,4	29,4	0,6	4,4	4,6	22,6	0,4	8,0		touko
14,3	2,0	12,9	42,4	0,8	5,5	5,2	35,9	0,6	7,9		kesä
12,3	1,7	13,6	28,1	0,5	5,6	5,6	25,9	0,4	7,8		heinä
15,1	2,0	16,0	40,1	0,8	5,9	6,1	26,6	0,4	7,2		elo
9,1	1,2	17,6	45,0	0,9	6,7	6,7	31,0	0,5	6,7		syys
18,5	2,4	19,5	43,4	0,8	7,4	7,3	30,0	0,5	6,5		loka
3,8	0,5	19,7	36,7	0,7	7,8	7,7	37,9	0,6	6,6		marras
7,3	0,9	18,1	34,4	0,6	8,1	7,9	13,2	0,2	6,1		joulu
-4,9	-0,6	14,4	20,9	0,4	7,8	7,7	23,2	0,4	5,8	2002	tammi
-0,4	0,0	13,7	0,4	0,0	7,4	7,4	29,3	0,4	5,6		helmi
3,6	0,5	13,1	16,0	0,3	7,2	7,3	36,1	0,6	5,6		maalis
3,5	0,4	12,9	32,8	0,6	7,2	7,3	35,8	0,5	5,5		huhti
11,1	1,4	13,1	51,3	0,9	7,6	7,3	41,0	0,6	5,8		touko
-1,5	-0,2	10,7	16,4	0,3	7,1	7,3	16,3	0,2	5,5		kesä
11,4	1,4	10,4	30,1	0,5	7,1	7,1	10,7	0,2	5,2		heinä
14,7	1,8	10,1	40,1	0,7	7,0	.	42,5	0,6	5,4		elo ⁶⁾

5) Muihin lyhytaikaisiin talletuksiin kuuluvat enintään 2 vuoden määräaikaistalletukset ja irtisanomisajaltaan enintään 3 kuukauden talletukset.

6) Jälkimarkkinakelpoisin instrumentteihin sisältyvät reposopimukset, rahamarkkinarahastojen rahasto-osuudet, rahamarkkinapaperit ja enintään 2 vuoden velkapaperit.

7) Laskettu kantojen kuukausimuutoksista, jotka on puhdistettu uudelleenluokittelun, arvostusmuutosten, valuuttakurssimuutosten tai itse transaktioista johtumattomien muiden vastaavien muutosten aiheuttamista eroista.

Taulukko 2.4 (jatkoa)

Raha-aggregaatit¹⁾ ja niiden vastaerät

(miljardia euroa; kausivaihtelusta puhdistamaton; suhteelliset muutokset, ellei toisin mainita)

5. M3:n keskeiset vastaerät: kannat ajanjakson lopussa

		Rahalaitosten pitempiäaikaiset velat				Luotot ²⁾				Ulkomaiset netto-saamiset	Kiinteä omaisuus
		Yli 2 vuoden määräaikaistalletukset	Irtisanomisajaltaan yli 3 kk:n talletukset	Yli 2 vuoden velkapaperit	Oma pääoma ja varaukset	Luotot julkiselle sektorille	Luotot muille euroalueella	Niistä: lainat			
								Joulukuu 1998 = 100 ³⁾			
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2001	helmi	1 169,2	126,9	1 564,2	911,3	2 008,4	7 037,8	6 207,8	120,96	10,9	172,3
	maalis	1 172,5	126,4	1 576,9	927,0	2 019,1	7 129,9	6 274,6	122,10	-24,2	172,0
	huhti	1 169,7	124,6	1 577,7	928,1	2 016,9	7 195,0	6 313,9	122,90	-60,1	173,3
	touko	1 170,6	123,2	1 584,5	940,0	2 031,3	7 222,8	6 334,4	123,09	-77,5	174,6
	kesä	1 170,9	122,0	1 593,0	965,9	2 042,1	7 247,9	6 388,2	124,26	-38,5	175,4
	heinä	1 165,3	120,7	1 594,1	955,2	2 034,4	7 261,6	6 394,4	124,55	-23,9	176,5
	elo	1 162,0	119,5	1 586,2	959,9	2 021,6	7 238,5	6 369,6	124,26	4,6	176,9
	syys	1 163,0	118,6	1 604,7	970,4	2 025,0	7 284,1	6 421,9	125,18	57,8	177,6
	loka	1 162,9	116,9	1 617,0	981,1	2 014,0	7 324,8	6 451,2	125,73	81,3	178,3
	marras	1 161,6	115,8	1 606,6	982,6	2 034,3	7 379,6	6 501,9	126,71	101,4	179,1
	joulu	1 169,1	115,8	1 613,6	996,2	2 026,9	7 424,8	6 519,3	127,18	88,3	180,0
2002	tammi	1 173,2	112,3	1 632,9	1 007,6	2 051,1	7 444,6	6 534,4	127,42	74,3	177,5
	helmi	1 174,7	111,2	1 638,8	1 011,5	2 055,2	7 465,6	6 548,8	127,75	69,8	176,6
	maalis	1 178,2	109,9	1 655,8	1 013,0	2 082,0	7 515,5	6 605,9	128,90	58,5	176,4
	huhti	1 177,0	108,0	1 650,2	1 007,1	2 062,0	7 553,1	6 640,9	129,71	57,4	176,2
	touko	1 178,8	106,8	1 661,9	1 011,3	2 072,0	7 576,0	6 659,5	130,27	95,6	176,4
	kesä	1 181,0	106,6	1 656,5	994,0	2 069,2	7 601,2	6 690,7	131,04	112,2	176,2
	heinä	1 180,3	106,6	1 668,8	1 001,6	2 062,2	7 592,6	6 692,2	130,98	109,9	176,7
	elo ⁴⁾	1 168,8	106,8	1 685,7	1 012,2	2 050,5	7 596,2	6 692,1	130,98	130,0	177,8

6. M3:n keskeiset vastaerät: virrat⁴⁾

		Rahalaitosten pitempiäaikaiset velat				Luotot ²⁾				Ulkomaiset netto-saamiset	Kiinteä omaisuus
		Yli 2 vuoden määräaikaistalletukset	Irtisanomisajaltaan yli 3 kk:n talletukset	Yli 2 vuoden velkapaperit	Oma pääoma ja varaukset	Luotot julkiselle sektorille	Luotot muille euroalueella	Niistä: lainat	Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %		
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2001	maalis	1,5	-0,5	8,5	16,5	5,5	83,3	58,5	8,7	-36,6	0,1
	huhti	-2,7	-1,9	-0,1	1,3	-1,6	65,3	41,4	8,4	-36,4	1,2
	touko	0,1	-1,4	-5,1	8,4	15,2	15,8	9,7	8,0	-13,0	1,4
	kesä	0,5	-1,1	11,5	19,1	10,7	28,4	60,0	7,9	32,7	0,9
	heinä	-4,7	-1,4	7,5	-6,5	-5,6	19,8	15,1	7,7	16,7	1,1
	elo	-2,1	-1,2	-1,2	7,3	-8,0	-11,9	-15,2	7,2	27,1	0,3
	syys	0,8	-0,9	17,5	9,0	-3,3	45,5	47,5	6,7	31,2	0,7
	loka	-0,3	-1,7	12,7	7,9	-12,3	36,4	28,1	6,5	25,6	0,7
	marras	-1,6	-1,1	18,7	2,9	23,8	49,0	50,1	6,6	27,1	1,1
	joulu	7,3	0,1	7,6	14,7	-6,6	48,5	24,1	6,1	-8,9	1,1
2002	tammi	3,6	-3,6	11,0	13,4	18,7	17,4	12,7	5,7	-13,6	-2,5
	helmi	1,6	-1,0	9,3	-0,5	4,0	25,1	16,5	5,6	-10,4	-0,9
	maalis	3,7	-1,3	18,7	5,1	22,5	50,9	58,9	5,6	-5,7	0,0
	huhti	-0,5	-1,9	1,2	-4,9	-18,6	44,5	41,8	5,5	-1,7	-0,2
	touko	3,0	-1,2	21,1	4,0	6,9	32,6	28,4	5,8	39,1	0,2
	kesä	3,3	-0,2	8,5	-11,3	-0,5	33,8	39,3	5,5	36,9	-0,2
	heinä	1,9	0,0	6,2	9,8	-7,5	-12,5	-2,7	5,2	-1,9	0,5
	elo ⁴⁾	3,2	0,2	1,5	8,7	-12,3	4,4	0,0	5,4	16,1	1,0

1) Raha-aggregaatteihin kuuluvat rahalaitosten sekä joidenkin valtionhallintoon kuuluvien yksiköiden (kuten posti ja valtiokonttori) monetaariset velat muille euroalueella oleville kuin rahalaitoksille ja valtiolle.

2) Luottoihin kuuluvat rahalaitosten lainat euroalueella sijaitseville ei-rahallaitoksille ja sijoitukset euroalueella sijaitsevien ei-rahallaitosten liikkeeseen laskemiin arvopapereihin.

3) Suhteellisten vuosimuutosten ja indeksien laskemistavasta ks. Teknisiä huomautuksia.

4) Laskettu kantojen kuukausimuutoksista, jotka on puhdistettu uudelleenluokittelun, arvostusmuutosten, valuuttakurssimuutosten tai itse transaktioista johtumattomien muiden vastaavien muutosten aiheuttamista eroista.

Taulukko 2.5

Rahalaitosten lainat vastapuolen, käyttötarkoituksen ja alkuperäisen maturiteetin mukaan¹⁾

(miljardia euroa; kausivaihtelusta puhdistamaton; suhteelliset muutokset, ellei toisin mainita)

1. Lainat muille rahoituslaitossektoriin kuuluville kuin rahalaitoksille ja julkisyhteisöille: kannat ajanjakson lopussa

	Muut rahoituslaitokset kuin vakuutuslaitokset ja eläkerahastot			Vakuutuslaitokset ja eläkerahastot			Julkisyhteisöt							
	Yhteensä	Enintään 1 vuosi	Joulukuu 1998 = 100 ²⁾	Yhteensä	Enintään 1 vuosi	Joulukuu 1998 = 100 ²⁾	Valtio ³⁾	Muut julkisyhteisöt				Yhteensä	Joulukuu 1998 = 100 ²⁾	
								Osavaltiohallinto	Paikallishallinto	Sosiaaliturvarahastot	Yli 5 vuotta			Yli 5 vuotta
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
2000 IV	395,0	252,9	142,9	31,5	21,8	114,8	172,2	297,3	255,4	350,9	315,8	14,6	835,0	99,4
<i>Euroalueen laajeneminen</i>														
2001 tammi 1.	395,4	253,4	-	31,6	21,8	-	185,6	297,3	255,4	351,5	316,4	15,2	849,6	-
2001 I	418,2	273,1	153,0	36,4	26,8	132,3	188,4	295,2	255,3	352,4	314,0	15,6	851,7	99,0
II	425,5	280,7	155,8	36,2	26,7	131,5	174,1	294,0	254,9	350,4	312,4	17,2	835,7	97,1
III	409,0	256,8	149,6	37,4	26,9	137,1	167,3	293,9	254,1	349,7	312,0	18,9	829,8	96,5
IV	434,6	276,2	159,9	34,9	24,8	127,8	170,1	298,3	252,0	362,9	322,3	16,4	847,7	98,5
2002 I	459,0	305,0	169,1	38,9	28,3	142,2	180,4	294,0	248,2	362,1	318,2	16,5	853,0	99,1
II ⁴⁾	461,4	304,1	169,9	37,8	26,8	137,4	162,4	280,9	245,8	368,0	316,3	17,9	829,3	96,5

2. Lainat muille rahoituslaitossektoriin kuuluville kuin rahalaitoksille ja julkisyhteisöille: virrat⁴⁾

	Muut rahoituslaitokset kuin vakuutuslaitokset ja eläkerahastot			Vakuutuslaitokset ja eläkerahastot			Julkisyhteisöt							
	Yhteensä	Enintään 1 vuosi	Suhteellisen vuosimuutos ²⁾ , %	Yhteensä	Enintään 1 vuosi	Suhteellisen vuosimuutos ²⁾ , %	Valtio ³⁾	Muut julkisyhteisöt				Yhteensä	Suhteellisen vuosimuutos ²⁾ , %	
								Osavaltiohallinto	Paikallishallinto	Sosiaaliturvarahastot	Yli 5 vuotta			Yli 5 vuotta
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
2001 I	28,1	22,7	19,7	4,8	5,0	-2,1	-0,5	-2,0	-0,1	-0,7	-3,7	0,4	-2,9	-0,5
II	7,5	7,6	14,8	-0,2	-0,1	-6,9	-14,8	-1,3	-0,4	-2,0	-1,7	1,6	-16,4	-1,9
III	-16,8	-23,9	7,8	1,5	0,2	13,8	-6,2	0,0	-0,7	-0,7	-0,4	1,7	-5,2	-0,8
IV	28,0	21,6	11,9	-2,5	-2,1	11,3	1,9	4,4	-2,1	13,2	10,3	-2,5	16,9	-0,9
2002 I	25,0	29,3	10,5	3,9	3,5	7,5	10,1	-4,3	-3,8	-0,8	-4,1	0,1	5,1	0,1
II ⁴⁾	2,3	-0,9	9,1	-1,3	-1,5	4,5	-16,8	-13,1	-2,4	5,9	-1,9	1,4	-22,5	-0,7

Lähde: EKP.

1) Vastavat EKT 95:n sektoriluokitukset: Yritykset: S11, Kotitaloudet: S14, Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt: S15, Muut rahoituslaitokset kuin vakuutuslaitokset ja eläkerahastot (vastaa EKT 95:n luokitusta muut rahoituslaitokset): S123 (ml. Rahoituksen ja vakuutuksen välitystä avustavat laitokset: S124), Vakuutuslaitokset ja eläkerahastot: S125, Julkisyhteisöt: S13.

2) Suhteellisten vuosimuutosten ja indeksien laskemistavasta ks. Teknisiä huomautuksia.

3) Valtion lainoista ei ole saatavissa maturiteettijakaamaa.

4) Laskettu kantojen neljännesvuosimuutoksista, jotka on puhdistettu uudelleenluokitellun, arvostusmuutosten, valuuttakurssimuutosten tai itse transaktioista johtumattomien muiden vastaavien muutosten aiheuttamista eroista.

Taulukko 2.5 (jatkoa)

Rahalaitosten lainat vastapuolen, käyttötarkoituksen ja alkuperäisen maturiteetin mukaan¹⁾

(miljardia euroa; kausivaihtelusta puhdistamaton; suhteelliset muutokset, ellei toisin mainita)

3. Lainat muille kuin rahoituslaitossectorille ja julkisyhteisöille: kannat ajanjakson lopussa

	Yritykset					Kulutusluotot ³⁾				
	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi ja enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä	Joulukuu 1998 = 100 ²⁾	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi ja enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä	Joulukuu 1998 = 100 ²⁾
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2000 IV	968,0	429,8	1 287,9	2 685,7	118,6	97,5	165,2	212,9	475,7	115,9
<i>Euroalueen laajeneminen</i>										
2001 tammi 1.	996,6	436,6	1 293,6	2 726,9	-	102,1	166,1	213,0	481,2	-
2001 I	1 034,2	445,9	1 313,6	2 793,7	120,9	98,7	168,4	212,8	479,9	115,0
II	1 051,7	456,3	1 343,4	2 851,5	123,1	100,1	171,1	217,7	488,8	117,5
III	1 027,2	467,3	1 371,8	2 866,2	124,3	100,6	170,7	221,7	493,1	118,6
IV	1 017,9	489,8	1 394,3	2 902,0	125,9	102,6	170,4	226,7	499,6	120,0
2002 I	1 018,6	494,8	1 418,4	2 931,8	126,9	99,4	170,5	229,2	499,1	119,9
II ⁴⁾	1 017,5	503,6	1 433,6	2 954,7	129,0	102,7	175,2	232,8	510,6	122,1

4. Lainat muille kuin rahoituslaitossectorille ja julkisyhteisöille: virrat⁴⁾

	Yritykset					Kulutusluotot ³⁾				
	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi ja enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä	Suhteellinen vuosi- muutos ²⁾ , %	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi ja enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ²⁾ , %
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2001 I	32,7	5,4	13,8	52,0	10,1	-4,4	0,1	0,5	-3,8	4,5
II	13,6	12,1	25,9	51,7	9,1	1,3	3,9	5,2	10,4	5,2
III	-19,3	14,3	32,3	27,3	7,5	0,9	-0,5	4,1	4,5	3,6
IV	-10,1	23,9	22,5	36,3	6,1	1,9	-0,7	4,9	6,1	3,6
2002 I	-1,2	4,9	20,0	23,7	5,0	-4,2	1,2	2,5	-0,5	4,3
II ⁴⁾	7,1	14,3	27,5	48,9	4,8	3,3	2,3	3,6	9,2	3,9

Lähde: EKP.

- 1) Vastaavat EKT 95:n sektoriluokitukset: Yritykset: S11, Kotitaloudet: S14, Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt: S15, Muut rahoituslaitokset kuin vakuutuslaitokset ja eläkerahastot (vastaa EKT 95:n luokitusta muut rahoituslaitokset): S123 (ml. Rahoituksen ja vakuutuksen välitystä avustavat laitokset: S124), Vakuutuslaitokset ja eläkerahastot: S125, Julkisyhteisöt: S13.
- 2) Suhteellisten vuosimuutosten ja indeksien laskemistavasta ks. Teknisiä huomautuksia.

Kotitaloudet												Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt		
Asuntoluotot ³⁾					Muu luotonanto					Yhteensä	Joulukuu 1998 = 100 ²⁾	Yhteensä	Joulukuu 1998 = 100 ²⁾	
Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi ja enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä	Joulukuu 1998 = 100 ²⁾	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi ja enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä	Joulukuu 1998 = 100 ²⁾	21	22	23	24	
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20					
22,2	62,4	1 792,7	1 877,3	121,7	147,4	101,3	340,0	588,6	112,8	2 941,6	118,8	38,2	109,3	2000 IV
<i>Euroalueen laajeneminen</i>														
22,2	62,9	1 803,4	1 888,5	-	147,6	101,0	340,0	588,5	-	2 958,2	-	38,2	-	2001 tammi I.
22,7	62,6	1 830,0	1 915,4	123,5	146,9	104,5	342,1	593,5	113,9	2 988,7	120,1	37,3	106,5	2001 I
23,3	63,2	1 866,3	1 952,8	125,7	148,8	100,9	342,7	592,4	114,9	3 034,0	122,0	40,7	116,5	II
23,6	61,9	1 904,0	1 989,5	128,1	144,3	100,8	342,1	587,2	114,1	3 069,8	123,5	39,0	111,6	III
23,8	62,0	1 933,0	2 018,8	130,0	144,6	101,9	343,6	590,0	115,2	3 108,5	125,2	39,0	111,7	IV
24,2	61,8	1 970,5	2 056,6	132,4	142,6	101,0	337,9	581,6	114,7	3 137,2	126,6	38,7	110,7	2002 I
24,6	62,2	2 010,3	2 097,1	135,0	145,0	103,0	342,9	590,9	116,8	3 198,7	129,0	39,4	112,7	II ^(p)

Kotitaloudet												Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt		
Asuntoluotot ³⁾					Muu luotonanto					Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ²⁾ , %	Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ²⁾ , %	
Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi ja enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ²⁾ , %	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi ja enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ²⁾ , %	21	22	23	24	
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20					
0,4	-0,2	27,9	28,1	8,1	0,4	3,1	2,3	5,8	3,2	30,1	6,5	-1,0	-4,8	2001 I
0,6	0,6	32,1	33,3	7,6	2,0	-1,8	5,3	5,5	2,9	49,3	6,2	3,5	8,1	II
0,2	-1,3	38,3	37,2	7,6	-4,5	0,1	0,2	-4,3	2,3	37,4	5,9	-1,7	3,7	III
0,2	0,1	28,7	29,0	6,8	0,3	3,4	2,1	5,9	2,2	41,0	5,3	0,0	2,2	IV
0,4	-0,2	37,6	37,9	7,2	-1,5	-0,4	-0,8	-2,7	0,7	34,7	5,4	-0,4	3,9	2002 I
0,4	0,4	39,8	40,6	7,4	2,6	2,5	5,8	10,8	1,7	60,6	5,7	0,7	-3,3	II ^(p)

3) Kulutus- ja asuntoluottojen määritelmät vaihtelevat alueen eri maissa.

4) Laskettu kantojen neljännesvuosimuutoksista, jotka on puhdistettu uudelleenluokittelun, arvostusmuutosten, valuuttakurssimuutosten tai itse transaktioista johtumattomien muiden vastaavien muutosten aiheuttamista eroista.

Taulukko 2.6

Talletukset rahalaitoksissa vastapuolen ja vaateen mukaan¹⁾

(miljardia euroa; kausivaihtelusta puhdistamaton; suhteelliset muutokset, ellei toisin mainita)

1. Muiden rahoituslaitossektoriin kuuluvien kuin rahalaitosten ja julkisyhteisöjen talletukset: kannat ajanjakson lopussa

	Muut rahoituslaitokset kuin vakuutuslaitokset ja eläkerahastot					Vakuutuslaitokset ja eläkerahastot					Julkisyhteisöt					
	Yhteensä ²⁾				Joulukuun 1998 = 100 ³⁾	Yhteensä ²⁾				Joulukuun 1998 = 100 ³⁾	Valtio	Muut julkisyhteisöt			Yhteensä	Joulukuun 1998 = 100 ³⁾
	1	Yön yli	Määräaika	Repot		6	Yön yli	Määräaika	Repot			12	Paikallishallinto	Paikallishallinto		
2000 IV	431,1	153,6	198,9	74,0	130,9	477,6	40,6	418,5	15,3	114,8	164,5	30,6	68,2	53,2	316,5	120,1
<i>Euroalueen laajeneminen</i>																
2001 tammi 1.	434,1	154,1	200,2	75,2	-	479,9	40,7	418,5	17,5	-	166,2	30,6	69,1	55,1	321,0	-
2001 I	442,8	151,8	195,1	91,2	133,5	483,8	38,2	423,3	18,8	115,7	150,3	30,9	65,0	57,2	303,5	113,4
II	456,3	164,3	196,7	89,3	136,4	486,3	41,4	424,2	16,9	116,4	165,5	31,4	66,8	60,8	324,6	121,3
III	456,1	162,7	202,6	85,6	134,0	487,8	39,3	426,9	17,9	116,8	147,8	33,3	67,4	60,4	308,9	115,5
IV	468,6	157,9	218,7	86,7	136,4	495,4	48,0	427,5	16,4	118,6	139,0	30,0	68,9	61,0	299,0	111,7
2002 I	487,6	158,1	230,1	93,4	141,4	498,6	43,9	433,0	17,7	119,3	157,5	31,0	64,2	61,8	314,4	117,7
II ⁴⁾	490,1	163,8	227,3	93,5	141,9	504,3	48,8	433,4	18,5	120,7	153,2	34,4	65,5	59,6	312,8	117,1

2. Muiden rahoituslaitossektoriin kuuluvien kuin rahalaitosten ja julkisyhteisöjen talletukset: virrat⁴⁾

	Muut rahoituslaitokset kuin vakuutuslaitokset ja eläkerahastot					Vakuutuslaitokset ja eläkerahastot					Julkisyhteisöt					
	Yhteensä ²⁾				Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %	Yhteensä ²⁾				Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %	Valtio	Muut julkisyhteisöt			Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %
	1	Yön yli	Määräaika	Repot		6	Yön yli	Määräaika	Repot			12	Paikallishallinto	Paikallishallinto		
2001 I	8,6	-2,5	-5,1	16,0	1,9	3,9	-2,5	4,7	1,3	4,3	-15,6	0,1	-4,1	2,1	-17,5	10,6
II	9,6	12,4	-2,1	-1,8	4,4	2,8	3,4	1,0	-1,9	4,5	15,1	0,5	1,9	3,6	21,1	6,5
III	-8,2	-1,6	-2,1	-3,7	2,2	1,5	-2,1	2,7	1,0	4,6	-17,7	1,9	0,5	-0,5	-15,7	-2,0
IV	8,1	-4,6	11,4	1,2	4,2	7,6	8,8	0,6	-1,4	3,3	-8,8	-3,4	1,5	0,7	-10,0	-6,9
2002 I	17,0	0,1	9,5	6,7	5,8	3,0	-4,2	5,4	1,3	3,1	19,0	1,0	-4,7	0,7	16,1	3,8
II ⁴⁾	1,9	5,3	-2,4	-0,5	4,0	5,7	4,9	0,4	0,7	3,7	-4,2	3,5	1,4	-2,1	-1,6	-3,4

Lähde: EKP.

- 1) Vastaavat EKT 95:n sektoriluokitukset: Yritykset: S11, Kotitaloudet: S14, Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt: S15, Muut rahoituslaitokset kuin vakuutuslaitokset ja eläkerahastot (vastaa EKT 95:n luokitusta muut rahoituslaitokset): S123 (ml. Rahoituksen ja vakuutuksen välitystä avustavat laitokset: S124), Vakuutuslaitokset ja eläkerahastot: S125, Julkisyhteisöt: S13.
- 2) Sisältää irtisanomisehtoiset talletukset.
- 3) Suhteellisten vuosimuutosten ja indeksien laskemistavasta ks. Teknisiä huomautuksia.
- 4) Laskettu kantojen neljännesvuosimuutoksista, jotka on puhdistettu uudelleenluokitellun, arvostusmuutosten, valuuttakurssimuutosten tai itse transaktioista johtumattomien muiden vastaavien muutosten aiheuttamista eroista.

Taulukko 2.6 (jatkoa)

Talletukset rahalaitoksissa vastapuolen ja vaateen mukaan¹⁾

(miljardia euroa; kausivaihtelusta puhdistamaton; suhteelliset muutokset, ellei toisin mainita)

3. Muiden kuin rahoituslaitosten ja julkisyhteisöjen talletukset: kannat ajanjakson lopussa

	Yritykset						Kotitaloudet ²⁾					
	Yön yli 1	Määrä- aikaiset 2	Irti- sanomis- ehtoiset 3	Repot 4	Yhteensä 5	Joulukuu 1998 = 100 ³⁾ 6	Yön yli 7	Määrä- aikaiset 8	Irti- sanomis- ehtoiset 9	Repot 10	Yhteensä 11	Joulukuu 1998 = 100 ³⁾ 12
2000 IV	497,5	324,7	24,1	26,3	872,5	111,2	906,9	1 131,5	1 241,5	57,1	3 337,0	103,5
<i>Euroalueen laajeneminen</i>												
2001 tammi 1.	504,5	337,9	24,2	30,5	897,2	-	910,4	1 154,0	1 292,3	69,6	3 426,4	-
2001 I	479,0	348,2	24,1	32,4	883,7	108,5	906,1	1 192,4	1 287,1	78,9	3 464,5	104,6
II	514,6	334,7	24,4	32,1	905,8	110,8	947,2	1 198,8	1 293,5	81,3	3 520,8	106,3
III	514,8	321,9	25,4	34,5	896,7	111,9	963,6	1 203,8	1 305,3	84,6	3 557,3	107,5
IV	577,1	336,6	27,5	36,5	977,6	121,6	1 043,5	1 195,8	1 365,7	76,8	3 681,9	111,4
2002 I	529,1	345,9	27,5	35,3	937,9	116,6	1 039,2	1 181,2	1 382,6	81,5	3 684,5	111,5
II ^(p)	557,5	338,8	27,7	37,9	961,9	121,8	1 077,3	1 178,9	1 382,3	78,0	3 716,5	112,5

4. Muiden kuin rahoituslaitosten ja julkisyhteistöjen talletukset: virrat⁴⁾

	Yritykset						Kotitaloudet ²⁾					
	Yön yli 1	Määrä- aikaiset 2	Irti- sanomis- ehtoiset 3	Repot 4	Yhteensä 5	Suhteelli- nen vuosi- muutos ³⁾ , % 6	Yön yli 7	Määrä- aikaiset 8	Irti- sanomis- ehtoiset 9	Repot 10	Yhteensä 11	Suhteelli- nen vuosi- muutos ³⁾ , % 12
2001 I	-28,5	5,8	-0,1	1,8	-21,1	7,4	-4,6	37,8	-5,8	9,3	36,7	2,4
II	32,7	-13,8	0,3	-0,4	18,9	6,1	41,1	6,4	6,3	2,3	56,2	4,4
III	3,9	1,7	0,4	2,5	8,6	5,2	16,2	5,2	12,7	3,4	37,4	6,0
IV	62,1	12,0	2,0	2,0	78,2	9,4	80,1	-2,9	60,3	-7,8	129,8	7,6
2002 I	-48,5	9,1	0,0	-1,2	-40,6	7,4	-4,3	-10,3	15,1	4,7	5,2	6,6
II ^(p)	34,8	4,5	0,2	2,3	41,9	9,9	37,7	-2,0	0,4	-3,5	32,5	5,8

Lähde: EKP.

1) Vastaavat EKT 95:n sektoriluokitukset: Yritykset: S11, Kotitaloudet: S14, Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt: S15, Muut rahoituslaitokset kuin vakuutuslaitokset ja eläkerahastot (vastaa EKT 95:n luokitusta muut rahoituslaitokset): S123 (ml. Rahoituksen ja vakuutuksen välitystä avustavat laitokset: S124), Vakuutuslaitokset ja eläkerahastot: S125, Julkisyhteisöt: S13.

2) Sisältää kotitaloudet (S14) ja kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt (S15).

3) Suhteellisten vuosimuutosten ja indeksien laskemistavasta ks. Teknisiä huomautuksia.

4) Laskettu kantojen neljännesvuosimuutoksista, jotka on puhdistettu uudelleenluokittelun, arvostusmuutosten, valuuttakurssimuutosten tai itse transaktioista johtumattomien muiden vastaavien muutosten aiheuttamista eroista.

Taulukko 2.7

Euroalueen ulkopuolisiin kohdistuvat rahalaitosten saamiset ja velat; pääerät

(miljardia euroa; kausivaihtelusta puhdistamaton; suhteelliset muutokset, ellei toisin mainita)

1. Kannat ajanjakson lopussa

	Lainat euroalueen ulkopuolisille								Hallussa olevat euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat muut arvopaperit kuin osakkeet							
	Pankit ^{1),2)}		Muut kuin pankit				Yhteensä	Joulukuun 1998 = 100 ³⁾	Pankit ¹⁾		Muut kuin pankit				Yhteensä	Joulukuun 1998 = 100 ³⁾
	Yhteensä	Joulukuun 1998 = 100 ³⁾	Julkisyhteisöt	Muut	Yhteensä	Joulukuun 1998 = 100 ³⁾			Yhteensä	Joulukuun 1998 = 100 ³⁾	Julkisyhteisöt	Muut	Yhteensä	Joulukuun 1998 = 100 ³⁾		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
2000 IV	945,4	92,9	78,9	445,6	524,5	127,0	1 469,9	102,7	174,2	175,4	290,6	184,2	474,8	108,9	649,0	121,2
<i>Euroalueen laajeneminen</i>																
2001 tammi 1.	964,1	-	78,9	449,3	528,2	-	1 492,3	-	171,3	-	296,2	184,0	480,2	-	651,5	-
2001 I	1 051,6	99,8	76,3	518,0	594,2	142,1	1 645,8	111,9	192,3	191,0	285,9	205,1	491,0	112,7	683,2	127,2
II	1 071,2	99,9	79,2	519,3	598,5	139,7	1 669,6	111,3	210,5	204,8	294,6	208,7	503,2	113,5	713,7	130,4
III	1 082,8	103,1	75,1	527,8	602,8	145,9	1 685,6	115,4	206,6	207,6	273,8	213,0	486,8	113,4	693,4	130,9
IV	1 118,1	105,9	75,2	543,7	618,9	147,4	1 737,0	117,9	236,4	233,7	290,2	217,6	507,8	116,8	744,2	138,5
2002 I	1 104,5	104,4	76,8	556,6	633,5	151,1	1 738,0	117,8	262,6	258,9	276,0	217,6	493,6	113,7	756,2	140,7
II ^(p)	1 085,9	109,5	73,5	529,0	602,6	154,4	1 688,5	122,4	243,9	255,4	243,3	212,8	456,1	111,6	700,0	138,4

2. Virrat⁴⁾

	Lainat euroalueen ulkopuolisille								Hallussa olevat euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat muut arvopaperit kuin osakkeet							
	Pankit ^{1),2)}		Muut kuin pankit				Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %	Pankit ¹⁾		Muut kuin pankit				Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %
	Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %	Julkisyhteisöt	Muut	Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %			Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %	Julkisyhteisöt	Muut	Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
2001 I	70,3	7,0	3,7	58,4	62,1	20,5	132,5	11,6	15,5	30,5	4,9	11,7	16,6	6,2	32,1	12,0
II	1,0	3,4	2,9	-12,6	-9,7	18,4	-8,7	8,3	13,9	30,9	9,2	-5,8	3,4	5,3	17,3	11,7
III	34,9	10,2	-4,1	30,5	26,5	19,6	61,3	13,5	2,9	26,6	-22,3	21,9	-0,4	3,2	2,6	9,2
IV	29,4	14,1	0,1	6,1	6,2	16,1	35,7	14,8	25,9	33,2	16,7	-2,4	14,3	7,2	40,2	14,2
2002 I	-16,0	4,6	3,6	11,9	15,5	6,4	-0,5	5,3	25,5	35,5	-10,8	-2,6	-13,4	0,8	12,0	10,6
II ^(p)	53,2	9,6	-3,3	17,0	13,7	10,5	66,9	9,9	-3,5	24,7	-35,4	26,5	-8,9	-1,7	-12,3	6,1

Lähde: EKP.

1) Termillä pankki tarkoitetaan tässä taulukossa euroalueen ulkopuolisia laitoksia, jotka ovat samantyyppisiä kuin rahalaitokset.

2) Lukuihin sisältyvät rahalaitosten talletukset euroalueen ulkopuolisissa pankeissa.

Taulukko 2.7 (jatkoa)

Hallussa olevat euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat muut arvopaperit kuin osakkeet						Euroalueen ulkopuolisten talletukset								
Pankit ¹⁾		Muut kuin pankit		Yhteensä	Joulukuu 1998 = 100 ³⁾	Pankit ¹⁾		Muut kuin pankit			Yhteensä	Joulukuu 1998 = 100 ³⁾		
Yhteensä	Joulukuu 1998 = 100 ³⁾	Yhteensä	Joulukuu 1998 = 100 ³⁾			Yhteensä	Joulukuu 1998 = 100 ³⁾	Julkis-yhteisöt	Muut	Yhteensä				Joulukuu 1998 = 100 ³⁾
17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	
61,6	241,9	80,0	192,7	141,6	210,2	1 550,9	124,1	84,6	504,0	588,7	138,0	2 139,6	127,6	2000 IV
<i>Euroalueen laajeneminen</i>														
62,3	-	80,2	-	142,5	-	1 560,8	-	85,6	507,9	593,4	-	2 154,3	-	2001 tammi I.
65,1	252,2	94,3	227,3	159,4	235,4	1 781,7	139,6	89,3	577,1	666,4	152,7	2 448,2	143,0	2001 I
61,1	236,4	97,2	233,7	158,3	233,3	1 817,5	139,3	94,9	587,1	681,9	153,4	2 499,4	142,9	II
63,6	245,8	89,9	215,6	153,5	225,8	1 710,8	135,8	93,0	588,5	681,5	158,0	2 392,3	141,5	III
73,0	269,9	89,8	217,4	162,8	236,1	1 718,4	134,9	95,3	615,0	710,3	162,6	2 428,8	142,0	IV
76,9	281,9	98,5	241,0	175,4	254,9	1 740,4	135,5	99,0	636,8	735,8	167,9	2 476,2	143,8	2002 I
77,8	286,1	97,9	239,8	175,8	255,9	1 606,7	133,5	96,0	606,9	702,8	169,9	2 309,6	142,8	II ^(p)

Hallussa olevat euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat muut arvopaperit kuin osakkeet						Euroalueen ulkopuolisten talletukset								
Pankit ¹⁾		Muut kuin pankit		Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %	Pankit ¹⁾		Muut kuin pankit			Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %		
Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %	Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %			Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %	Julkis-yhteisöt	Muut	Yhteensä				Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %
17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	
2,6	27,0	14,4	46,7	17,0	38,1	193,5	13,3	3,5	59,6	63,1	21,1	256,6	15,3	2001 I
-4,1	15,3	2,7	45,4	-1,4	32,2	-3,6	14,6	5,6	-2,7	2,8	18,2	-0,8	15,6	II
2,4	8,5	-7,5	13,5	-5,1	11,4	-45,2	11,3	-1,9	22,4	20,6	14,0	-24,6	12,0	III
6,2	11,6	0,8	12,8	7,0	12,3	-12,0	8,7	2,3	17,5	19,8	17,9	7,8	11,2	IV
3,3	11,8	9,8	6,1	13,0	8,3	7,6	-2,9	4,2	19,0	23,2	9,9	30,7	0,6	2002 I
1,1	21,0	-0,5	2,6	0,6	9,7	-25,1	-4,1	-3,0	11,6	8,5	10,7	-16,5	-0,1	II ^(p)

3) Suhteellisten vuosimuutosten ja indeksien laskemistavasta ks. Teknisiä huomautuksia.

4) Laskettu kantojen neljännesvuosimuutoksista, jotka on puhdistettu uudelleenluokittelun, arvostusmuutosten, valuuttakurssimuutosten tai itse transaktioista johtumattomien muiden vastaavien muutosten aiheuttamista eroista.

Taulukko 2.8

Euroalueen rahalaitosten joidenkin velkojen ja saamisten tarkastelu valuutoittain¹⁾

(miljardia euroa, kausivaihtelusta puhdistamaton, ajanjakson lopussa)

Velat

1. Talletukset euroalueelta

	Rahalaitokset								Muut kuin rahalaitokset							
	Kaikki valuutat	Euro ²⁾	Muut EU-maiden valuutat	Muut kuin EU-maiden valuutat	USD	JPY	CHF	Muut	Kaikki valuutat	Euro ²⁾	Muut EU-maiden valuutat	Muut kuin EU-maiden valuutat	USD	JPY	CHF	Muut
2000 IV	3 949,7	3 526,3	47,5	376,0	265,0	34,4	61,0	15,6	5 434,7	5 256,5	27,3	150,9	115,1	14,6	11,3	10,0
<i>Euroalueen laajeneminen</i>																
2001 I	4 059,7	3 559,0	55,4	445,3	316,6	40,2	67,8	20,7	5 578,2	5 367,8	31,2	179,2	130,8	23,8	12,3	12,2
II	4 072,5	3 586,1	52,8	433,6	309,0	40,3	65,4	19,0	5 693,8	5 480,8	30,7	182,3	133,5	24,0	11,6	13,2
III	4 101,6	3 624,2	48,9	428,5	300,6	38,9	71,0	17,9	5 706,8	5 507,8	28,2	170,9	125,7	22,1	10,8	12,2
IV	4 166,0	3 694,1	46,6	425,4	307,6	33,0	67,2	17,6	5 922,5	5 721,2	26,0	175,4	127,4	24,5	10,5	13,0
2002 I	4 128,6	3 640,1	46,1	442,4	315,8	40,0	65,6	21,0	5 923,1	5 719,3	28,5	175,2	126,9	23,1	10,7	14,6
II ³⁾	4 227,3	3 783,6	42,8	400,8	278,7	40,7	63,3	18,2	5 999,5	5 810,4	26,8	162,3	115,1	23,1	11,0	13,1

2. Talletukset euroalueen ulkopuolelta

	Pankit ³⁾								Muut kuin pankit							
	Kaikki valuutat	Euro ²⁾	Muut EU-maiden valuutat	Muut kuin EU-maiden valuutat	USD	JPY	CHF	Muut	Kaikki valuutat	Euro ²⁾	Muut EU-maiden valuutat	Muut kuin EU-maiden valuutat	USD	JPY	CHF	Muut
2000 IV	1 550,9	590,9	126,8	833,2	684,3	53,1	65,8	30,1	588,7	254,1	64,1	270,5	225,6	20,5	12,3	12,2
<i>Euroalueen laajeneminen</i>																
2001 I	1 781,7	698,6	142,6	940,6	776,8	66,4	65,8	31,5	666,4	295,7	70,6	300,2	255,9	17,6	14,2	12,4
II	1 817,5	690,1	133,8	993,6	815,4	72,9	73,2	32,2	681,9	286,7	73,2	322,0	274,2	19,3	13,6	14,9
III	1 710,8	664,3	140,3	906,2	745,2	53,5	76,3	31,2	681,5	297,7	69,2	314,5	263,0	18,4	17,1	16,0
IV	1 718,4	631,1	132,3	955,1	799,1	48,5	75,3	32,1	710,3	308,1	60,8	341,4	293,9	16,8	18,1	12,6
2002 I	1 740,4	661,9	144,8	933,7	781,0	44,4	74,6	33,8	735,8	312,7	66,6	356,5	302,8	20,0	18,9	14,8
II ³⁾	1 606,7	647,5	142,1	817,1	669,5	39,3	73,7	34,6	702,8	321,9	62,9	318,1	269,6	19,3	18,0	11,2

3. Euroalueen rahalaitosten liikkeeseen laskemat velka- ja rahamarkkinapaperit

	Velkapaperit								Rahamarkkinapaperit							
	Kaikki valuutat	Euro ²⁾	Muut EU-maiden valuutat	Muut kuin EU-maiden valuutat	USD	JPY	CHF	Muut	Kaikki valuutat	Euro ²⁾	Muut EU-maiden valuutat	Muut kuin EU-maiden valuutat	USD	JPY	CHF	Muut
2000 IV	2 567,1	2 246,1	46,5	274,5	157,3	62,1	35,4	19,7	262,2	215,8	2,4	44,1	34,0	5,6	2,9	1,5
<i>Euroalueen laajeneminen</i>																
2001 I	2 667,7	2 327,9	48,3	291,4	172,0	61,5	37,5	20,5	278,5	227,8	2,1	48,6	41,6	3,0	2,6	1,5
II	2 731,3	2 358,3	53,9	319,1	189,3	69,4	39,6	20,8	275,5	227,0	4,3	44,2	35,8	4,7	2,5	1,1
III	2 751,5	2 384,7	52,9	313,9	187,4	68,6	38,5	19,5	265,0	217,9	4,0	43,2	36,0	3,1	2,8	1,2
IV	2 780,1	2 377,9	67,9	334,4	209,7	63,8	40,6	20,2	254,7	204,8	6,0	43,9	37,9	2,8	2,1	1,1
2002 I	2 844,8	2 428,7	71,5	344,6	219,8	56,4	43,3	25,2	274,7	226,1	5,4	43,2	36,9	2,4	2,6	1,3
II ³⁾	2 849,1	2 447,0	68,4	333,7	207,9	55,4	44,5	25,9	285,5	233,8	6,6	45,0	39,1	1,8	2,4	1,7

Lähde: EKP.

- 1) Kantoja ei ole puhdistettu uudelleenluokittelun, arvostusmuutosten tai valuuttakurssimuutosten aiheuttamista eroista. Tilastot perustuvat osittain arvioihin. Lisätietoja ks. Teknisiä huomautuksia.
- 2) Sisältää euron kansallisten ilmentymien määrälliset erät.
- 3) Termillä pankit tarkoitetaan tässä taulukossa euroalueen ulkopuolisia laitoksia, jotka ovat samantyyppisiä kuin rahalaitokset.

Taulukko 2.8 (jatkoa)

Euroalueen rahalaitosten joidenkin velkojen ja saamisten tarkastelu valuutoittain¹⁾

(miljardia euroa, kausivaihtelusta puhdistamaton, ajanjakson lopussa)

Saamiset

4. Lainat euroalueelle

	Rahalaitokset								Muut kuin rahalaitokset							
	Kaikki valuutat	Euro ²⁾	Muut EU-maiden valuutat	Muut kuin EU-maiden valuutat					Kaikki valuutat	Euro ²⁾	Muut EU-maiden valuutat	Muut kuin EU-maiden valuutat				
					USD	JPY	CHF	Muut					USD	JPY	CHF	Muut
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
2000 IV	3 937,8	-	-	-	-	-	-	-	6 927,0	6 622,8	32,4	271,8	151,6	41,2	74,3	4,7
									<i>Euroalueen laajeneminen</i>							
2001 I	4 081,2	-	-	-	-	-	-	-	7 126,0	6 782,7	35,1	308,1	182,3	45,4	74,9	5,6
II	4 089,4	-	-	-	-	-	-	-	7 223,5	6 857,3	29,4	336,9	204,7	51,7	74,0	6,5
III	4 082,8	-	-	-	-	-	-	-	7 251,4	6 907,3	30,9	313,1	177,9	52,1	77,3	5,8
IV	4 174,5	-	-	-	-	-	-	-	7 366,7	7 025,3	29,8	311,7	181,3	47,8	77,5	5,1
2002 I	4 126,3	-	-	-	-	-	-	-	7 458,5	7 106,8	30,5	321,1	187,0	51,0	76,8	6,3
II ³⁾	4 209,1	-	-	-	-	-	-	-	7 519,9	7 205,8	28,7	285,4	153,8	48,9	77,1	5,6

5. Euroalueen rahalaitosten hallussa olevat muut arvopaperit kuin osakkeet: euroalueella olevat liikkeeseenlaskijat

	Rahalaitosten liikkeeseen laskemat								Muiden kuin rahalaitosten liikkeeseen laskemat							
	Kaikki valuutat	Euro ²⁾	Muut EU-maiden valuutat	Muut kuin EU-maiden valuutat					Kaikki valuutat	Euro ²⁾	Muut EU-maiden valuutat	Muut kuin EU-maiden valuutat				
					USD	JPY	CHF	Muut					USD	JPY	CHF	Muut
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
2000 IV	935,8	895,3	11,0	29,5	19,8	5,9	2,1	1,7	1 355,0	1 321,0	5,8	28,2	16,7	9,7	1,0	0,9
									<i>Euroalueen laajeneminen</i>							
2001 I	971,8	931,5	9,7	30,5	20,6	6,3	1,7	1,8	1 453,2	1 413,3	3,8	36,0	21,2	13,1	1,1	0,6
II	994,4	951,3	11,0	32,1	22,1	6,5	1,6	1,8	1 506,9	1 465,1	4,9	36,9	21,7	13,3	1,1	0,8
III	999,2	959,7	9,6	29,9	21,0	5,9	1,5	1,5	1 521,2	1 482,2	4,2	34,8	20,4	12,6	1,2	0,6
IV	1 011,8	966,8	12,4	32,6	23,1	6,3	1,4	1,8	1 515,2	1 477,4	3,7	34,1	20,3	12,1	1,1	0,6
2002 I	1 050,2	1 002,0	14,8	33,4	24,0	5,6	1,8	1,9	1 574,4	1 537,8	3,7	32,9	19,5	11,7	1,1	0,6
II ³⁾	1 062,5	1 015,6	13,6	33,4	23,7	5,8	2,1	1,8	1 581,9	1 547,0	4,2	30,7	17,0	11,8	1,2	0,8

6. Lainat euroalueen ulkopuolelle

	Pankit ³⁾								Muut kuin pankit							
	Kaikki valuutat	Euro ²⁾	Muut EU-maiden valuutat	Muut kuin EU-maiden valuutat					Kaikki valuutat	Euro ²⁾	Muut EU-maiden valuutat	Muut kuin EU-maiden valuutat				
					USD	JPY	CHF	Muut					USD	JPY	CHF	Muut
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
2000 IV	945,4	410,0	89,2	446,2	337,8	44,2	32,6	31,7	524,5	163,3	45,3	315,8	271,2	11,5	25,9	7,2
									<i>Euroalueen laajeneminen</i>							
2001 I	1 051,6	468,4	98,7	484,6	365,8	46,3	34,5	37,0	594,2	198,2	48,6	347,4	301,2	11,9	26,2	8,0
II	1 071,2	473,2	103,0	494,9	375,9	47,3	36,7	35,0	598,5	184,7	47,7	366,1	318,5	12,1	26,9	8,6
III	1 082,8	487,2	101,5	494,1	378,6	41,2	40,3	33,9	602,8	201,5	46,8	354,5	307,9	12,7	24,9	9,0
IV	1 118,1	450,5	114,7	552,9	435,9	45,2	37,9	33,8	618,9	202,6	46,8	369,6	323,5	12,0	25,7	8,4
2002 I	1 104,5	432,0	131,1	541,5	424,3	45,6	37,3	34,3	633,5	199,5	49,9	384,1	331,6	16,4	26,9	9,2
II ³⁾	1 085,9	458,4	129,0	498,5	377,9	59,2	37,9	23,6	602,6	205,4	46,5	350,7	301,5	12,8	27,8	8,7

7. Euroalueen rahalaitosten hallussa olevat muut arvopaperit kuin osakkeet: euroalueen ulkopuoliset liikkeeseenlaskijat

	Pankkien liikkeeseen laskemat ³⁾								Muiden kuin pankkien liikkeeseen laskemat							
	Kaikki valuutat	Euro ²⁾	Muut EU-maiden valuutat	Muut kuin EU-maiden valuutat					Kaikki valuutat	Euro ²⁾	Muut EU-maiden valuutat	Muut kuin EU-maiden valuutat				
					USD	JPY	CHF	Muut					USD	JPY	CHF	Muut
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
2000 IV	174,2	61,4	20,0	92,9	78,2	7,7	2,5	4,6	474,8	111,7	31,8	331,2	290,9	27,1	3,6	9,7
									<i>Euroalueen laajeneminen</i>							
2001 I	192,3	65,2	23,0	104,1	89,9	7,3	2,3	4,6	491,0	121,0	24,4	345,5	307,1	25,7	2,7	10,1
II	210,5	72,4	25,5	112,6	98,4	6,8	2,6	4,8	503,2	121,3	25,8	356,1	316,2	26,9	3,0	9,9
III	206,6	76,4	27,0	103,2	93,1	4,7	2,1	3,4	486,8	129,0	27,1	330,7	292,7	27,1	3,9	7,1
IV	236,4	80,5	27,6	128,3	118,1	4,2	2,7	3,3	507,8	131,4	27,0	349,4	306,2	30,3	4,2	8,7
2002 I	262,6	86,8	33,5	142,3	130,6	4,4	2,9	4,5	493,6	127,7	26,9	339,0	298,6	24,6	5,0	10,8
II ³⁾	243,9	87,0	32,4	124,5	111,7	4,3	2,6	6,0	456,1	129,9	25,1	301,0	259,5	25,1	4,9	11,5

3 Euroalueen rahoitusmarkkinat ja korot

Taulukko 3.1

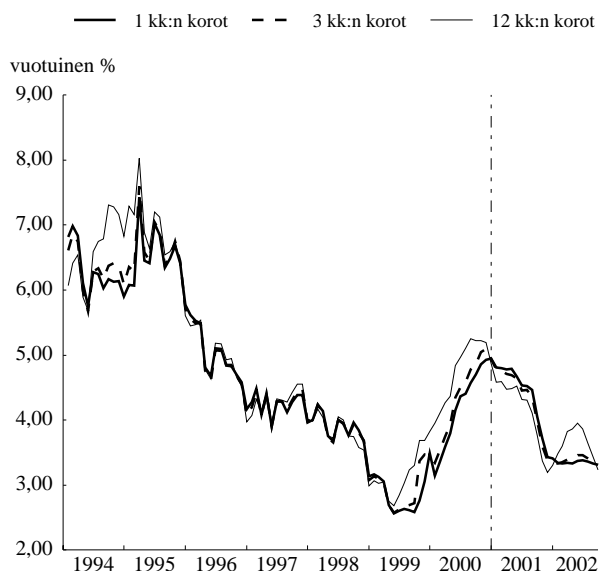
Rahamarkkinakorot ¹⁾

(vuotuisina prosentteina)

	Euroalue ⁴⁾					Yhdysvallat ⁶⁾	Japani ⁶⁾
	Yön yli -talletukset ^{2,3)}	1 kk:n talletukset ⁵⁾	3 kk:n talletukset ⁵⁾	6 kk:n talletukset ⁵⁾	12 kk:n talletukset ⁵⁾	3 kk:n talletukset ⁶⁾	3 kk:n talletukset ⁷⁾
	1	2	3	4	5	6	7
1997	3,98	4,23	4,24	4,25	4,28	5,76	0,62
1998	3,09	3,84	3,83	3,78	3,77	5,57	0,66
1999	2,74	2,86	2,96	3,06	3,19	5,42	0,22
2000	4,12	4,24	4,40	4,55	4,78	6,53	0,28
<i>Euroalueen laajeneminen</i>							
2001	4,39	4,33	4,26	4,16	4,09	3,78	0,15
2001 syys	3,99	4,05	3,98	3,88	3,77	3,03	0,06
loka	3,97	3,72	3,60	3,46	3,37	2,40	0,08
marras	3,51	3,43	3,39	3,26	3,20	2,10	0,08
joulu	3,34	3,42	3,34	3,26	3,30	1,92	0,08
2002 tammi	3,29	3,35	3,34	3,34	3,48	1,82	0,09
helmi	3,28	3,34	3,36	3,40	3,59	1,90	0,10
maalis	3,26	3,35	3,39	3,50	3,82	1,99	0,10
huhti	3,32	3,34	3,41	3,54	3,86	1,97	0,08
touko	3,31	3,37	3,46	3,62	3,95	1,91	0,08
kesä	3,35	3,38	3,46	3,59	3,87	1,88	0,07
heinä	3,30	3,36	3,41	3,48	3,64	1,85	0,07
elo	3,29	3,33	3,35	3,38	3,44	1,78	0,07
syys	3,32	3,32	3,31	3,27	3,24	1,80	0,07
2002 syys 6.	3,28	3,31	3,31	3,26	3,22	1,78	0,07
13.	3,29	3,31	3,31	3,28	3,24	1,82	0,07
20.	3,36	3,31	3,30	3,23	3,18	1,80	0,06
27.	3,31	3,32	3,30	3,22	3,16	1,81	0,07
loka 4.	3,29	3,30	3,25	3,13	3,05	1,76	0,07

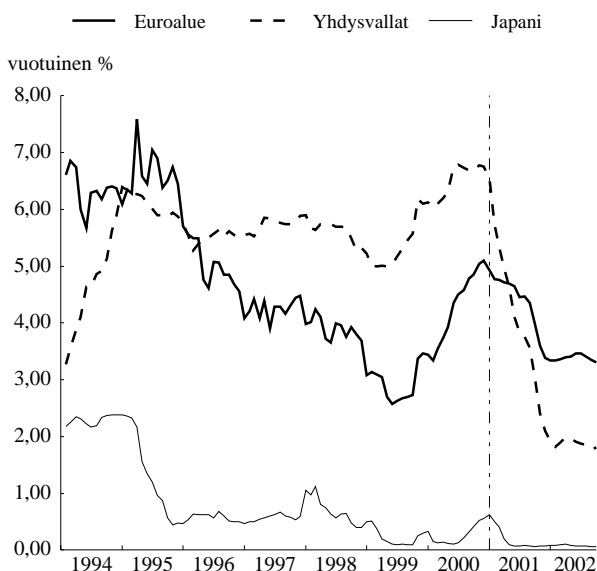
Euroalueen rahamarkkinakorot

(kuukausittain)

3 kk:n rahamarkkinakorot

(kuukausittain)

Lähteet: Reuters ja EKP.

- 1) Kuukausi- ja vuosittiedot ovat ajanjakson keskiarvoja lukuun ottamatta yön yli -korkoja koskevia tietoja joulukuuhun 1998 asti.
- 2) Pankkien välisten talletusmarkkinoiden ottolainauskorot (bid rates) joulukuuhun 1998 asti. Sarakkeessa 1 esitetään eoniakoron keskiarvo (euro overnight index average) tammikuusta 1999 alkaen.
- 3) Ajanjakson lopun korot joulukuuhun 1998 asti; sen jälkeen ajanjakson keskiarvot.
- 4) Ajalta ennen tammikuuta 1999 on laskettu euroalueen keinotekoiset korot käyttämällä BKT:llä painotettuja kansallisia korkoja.
- 5) Tammikuusta 1999 alkaen euriborkorko ja sitä ennen liborkorko (London interbank offered rate), jos käytettävissä.
- 6) Liborkorko (London interbank offered rate).

Taulukko 3.2

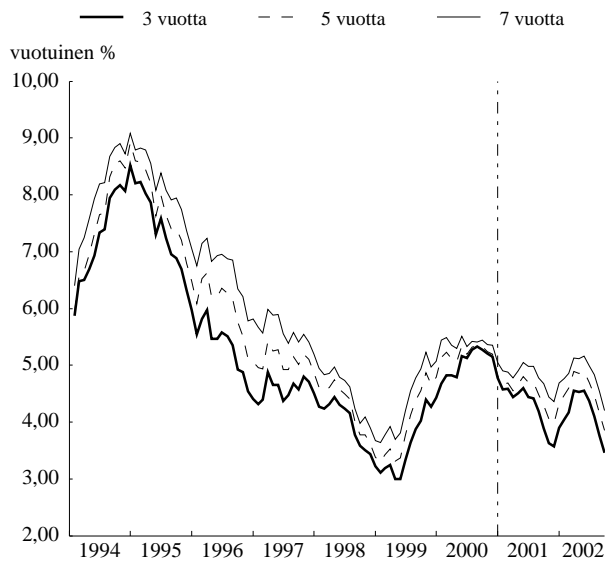
Valtion lainojen tuotot ¹⁾

(vuotuisina prosentteina)

	Euroalue ²⁾					Yhdysvallat	Japani		
	2 v 1	3 v 2	5 v 3	7 v 4	10 v 5	10 v 6	10 v 7		
1997	4,33	4,51	4,87	5,20	5,99	6,45	2,15		
1998	3,16	3,22	3,38	3,67	4,71	5,33	1,30		
1999	3,38	3,63	4,01	4,38	4,66	5,64	1,75		
2000	4,90	5,03	5,19	5,37	5,44	6,03	1,76		
<i>Euroalueen laajeneminen</i>									
2001	4,11	4,23	4,49	4,79	5,03	5,01	1,34		
2001	syys	3,77	3,89	4,29	4,67	5,04	4,76	1,40	
	loka	3,44	3,63	4,05	4,44	4,82	4,55	1,36	
	marras	3,36	3,58	3,98	4,37	4,67	4,61	1,33	
	joulu	3,66	3,90	4,33	4,68	4,96	5,07	1,35	
2002	tammi	3,84	4,04	4,48	4,76	5,02	5,00	1,42	
	helmi	3,96	4,17	4,60	4,85	5,07	4,90	1,52	
	maalis	4,25	4,55	4,90	5,13	5,32	5,28	1,45	
	huhti	4,21	4,53	4,86	5,12	5,30	5,21	1,39	
	touko	4,25	4,55	4,89	5,16	5,30	5,15	1,38	
	kesä	4,10	4,37	4,70	4,99	5,16	4,90	1,36	
	heinä	3,83	4,10	4,48	4,84	5,03	4,62	1,30	
	elo	3,47	3,76	4,15	4,54	4,73	4,24	1,26	
	syys	3,19	3,46	3,85	4,20	4,52	3,88	1,16	
2002	syys	6.	3,15	3,44	3,86	4,21	4,53	4,02	1,13
	13.	3,21	3,49	3,90	4,25	4,56	3,93	1,03	
	20.	3,16	3,40	3,81	4,18	4,50	3,81	1,29	
	27.	3,14	3,37	3,77	4,15	4,49	3,73	1,22	
	loka	4.	2,99	3,28	3,70	4,14	3,72	1,15	

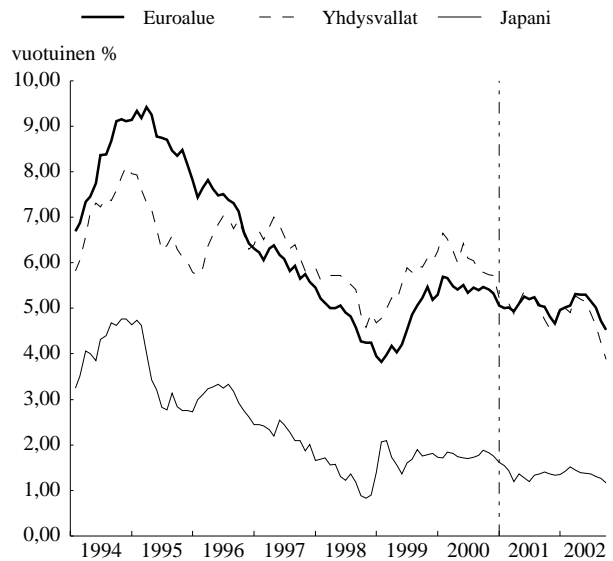
Valtion lainojen tuotot euroalueella

(kuukausittain)

Valtion 10 vuoden lainojen tuotot

(kuukausittain)

Lähteet: Reuters, EKP, Federal Reserve ja Bank of Japan.

1) Euroalueen 2, 3, 5 ja 7 vuoden lainojen tuotot perustuvat joulukuuhun 1998 asti ajanjakson lopun tietoihin. Kymmenen vuoden lainojen tuotot ovat ajanjakson keskiarvoja. Sen jälkeen kaikki tuotot ovat ajanjakson keskiarvoja.

2) Euroalueen lainojen tuotot on joulukuuhun 1998 asti laskettu BKT:llä painotetuista yhdenmukaistetuista valtion lainojen tuotoista. Sen jälkeen painoina on kaikissa maturiteeteissa käytetty valtion lainojen nimellisiä kantoja.

Taulukko 3.3

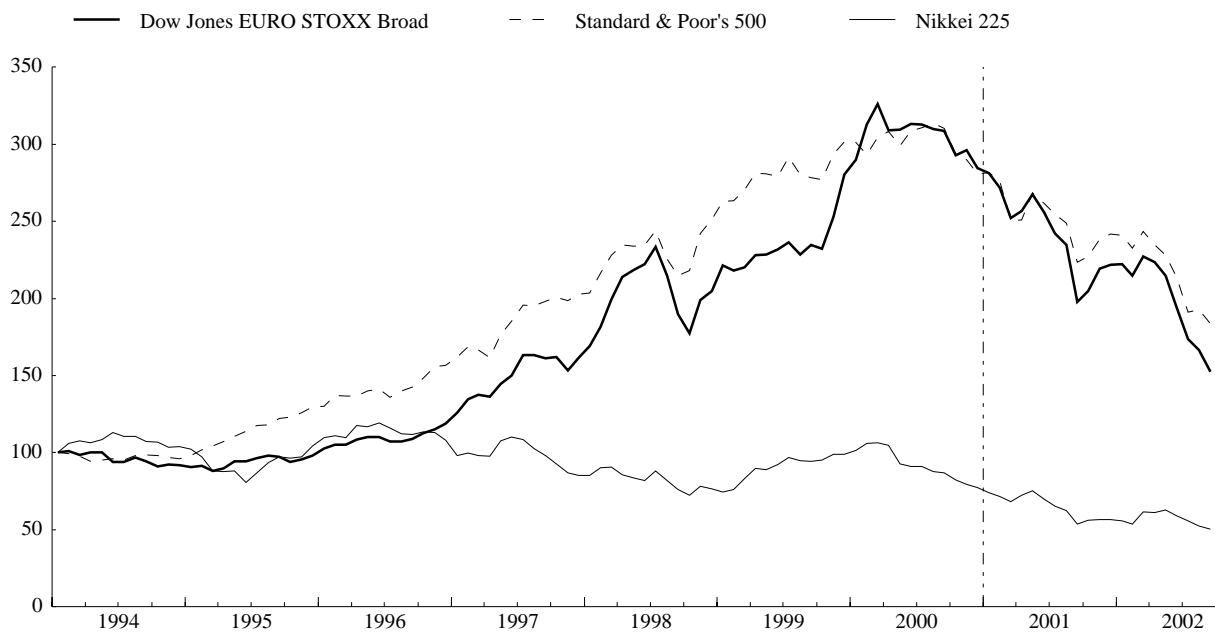
Osakeindeksit

(indeksit pisteinä)¹⁾

	Dow Jones: Euro Stoxx -indeksit												Yhdys- vallat	Japani	
	Viiteaineisto		Toimialakohtaiset indeksit												
	Laaja	50 yritystä	Raaka- aineet	Kulutus- tavarat (sykli- nen)	Kulutus- tavarat (ei- sykli- nen)	Energia	Rahoitus	Teolli- suus	Tek- niikka	Yleis- hyö- dylliset yhtiöt	Tele- vies- tintä	Ter- veyden- hoito			Standard & Poor's 500 -indeksi
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14		
1997	207,6	2 319,6	233,4	191,9	231,9	227,3	184,4	168,0	227,7	205,5	324,1	301,7	873,9	18 373,4	
1998	280,5	3 076,3	257,9	245,0	295,5	249,3	281,3	218,4	333,6	282,4	488,1	348,9	1 085,3	15 338,4	
1999	325,8	3 787,3	279,2	262,9	327,7	286,0	295,7	285,1	470,4	306,2	717,7	392,6	1 327,8	16 829,9	
2000	423,9	5 075,5	299,1	292,9	324,3	342,3	350,7	378,0	963,1	341,7	1 072,5	476,0	1 426,7	17 162,7	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>															
2001	336,3	4 049,4	296,0	228,2	303,3	341,4	321,6	310,0	530,5	309,6	541,2	540,1	1 193,8	12 114,8	
2001	syys	274,3	3 277,0	253,2	176,7	284,2	315,8	265,9	253,2	325,4	298,7	366,5	509,2	1 058,7	9 974,7
	loka	284,4	3 440,9	260,5	180,4	281,1	322,5	269,9	253,7	373,4	302,7	418,9	539,7	1 076,6	10 428,8
	marras	304,2	3 674,4	281,3	202,1	286,7	313,7	287,5	270,6	464,5	297,0	473,2	528,8	1 130,3	10 519,7
	joulu	308,0	3 708,4	286,2	209,9	288,8	313,0	285,6	282,2	496,4	286,4	480,9	520,9	1 144,9	10 490,8
2002	tammi	308,5	3 690,1	293,2	210,8	287,8	320,2	286,3	281,8	494,5	291,1	459,7	524,8	1 140,5	10 338,5
	helmi	297,9	3 537,6	294,9	198,6	288,5	334,0	275,1	279,3	463,7	291,1	406,3	490,1	1 101,5	9 966,9
	maalis	315,4	3 739,6	312,9	215,5	296,5	355,0	294,8	299,0	494,4	291,2	429,3	486,3	1 153,3	11 452,5
	huhti	310,2	3 657,0	308,6	210,2	302,8	351,5	299,5	299,0	438,6	296,9	409,7	472,1	1 112,0	11 391,6
	touko	298,2	3 503,5	306,9	204,3	300,7	347,3	293,7	296,7	378,3	290,6	355,9	460,8	1 079,9	11 695,8
	kesä	269,8	3 143,1	293,1	187,5	282,1	324,6	263,8	275,3	312,4	273,0	302,4	408,1	1 014,0	10 965,9
	heinä	241,2	2 810,6	267,8	160,9	252,1	298,6	229,2	248,8	282,1	244,0	300,4	370,6	905,5	10 352,3
	elo	231,3	2 697,4	243,6	152,9	250,1	290,9	217,4	227,9	258,8	236,7	310,0	376,6	912,6	9 751,2
	syys	211,8	2 450,2	227,2	140,6	241,2	274,0	193,1	215,3	229,0	221,2	283,1	337,0	870,1	9 354,8
2002	syys 6.	224,3	2 618,2	236,3	147,2	249,7	285,3	209,6	223,7	249,5	233,6	299,7	349,6	893,9	9 129,1
	13.	218,4	2 530,8	233,0	145,1	246,3	280,1	200,8	222,1	239,5	227,6	291,9	340,6	889,8	9 241,9
	20.	201,6	2 308,0	220,2	135,0	233,7	260,9	180,5	211,0	212,3	209,9	274,8	325,1	845,4	9 481,1
	27.	201,6	2 343,2	217,7	134,9	236,3	275,6	175,4	203,2	216,5	213,1	267,3	336,0	827,4	9 530,4
	loka 4.	191,8	2 224,7	204,6	127,9	235,6	269,7	160,4	186,1	198,3	211,0	265,4	334,2	800,6	9 027,6

Dow Jones: Euro Stoxx (laaja), Standard & Poor's 500 ja Nikkei 225 uudelleen painotettuina

(peruskuukausi tammikuu 1994 = 100; kuukausittain)

Lähde: Reuters.

1) Kuukausi- ja vuosittaiset tiedot ovat ajanjakson keskiarvoja.

Taulukko 3.4

Pankkien luotto- ja talletuskorot

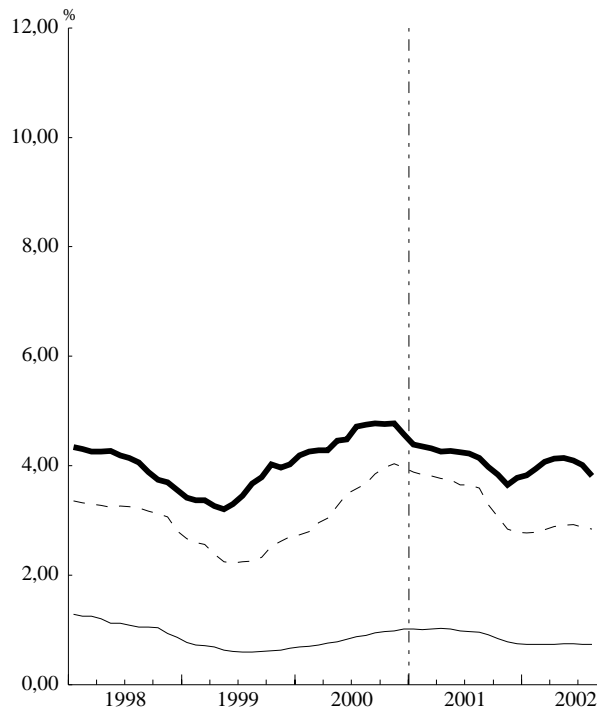
(vuotuisina prosentteina; jakson keskiarvo)

	Talletuskorot						Luottokorot				
	Yön yli	Määräaikaiset			Irtisanomisehtoiset		Yritykset		Kotitaloudet		
		1	Enintään 1 vuosi 2	Enintään 2 vuotta 3	Yli 2 vuotta 4	Enintään 3 kk 5	Yli 3 kk 6	Enintään 1 vuosi 7	Yli 1 vuosi 8	Kulutus- luotot 9	Asunto- luotot 10
1999	0,65	2,44	2,45	3,57	2,15	2,76	5,65	5,10	9,39	5,29	
2000	0,85	3,45	3,45	4,52	2,25	3,79	6,60	6,23	9,87	6,34	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001	0,94	3,49	3,49	4,12	2,40	3,59	6,83	6,15	10,12	5,97	
2001	elo	0,96	3,59	3,59	4,14	2,40	3,68	6,89	6,19	10,16	5,96
	syys	0,91	3,28	3,28	3,98	2,36	3,33	6,71	6,07	10,08	5,86
	loka	0,84	3,06	3,06	3,84	2,29	3,01	6,46	5,82	9,99	5,65
	marras	0,78	2,84	2,83	3,65	2,19	2,75	6,31	5,71	9,87	5,48
	joulu	0,74	2,79	2,78	3,77	2,17	2,79	6,26	5,69	9,81	5,52
2002	tammi	0,73	2,77	2,77	3,83	2,17	2,80	6,18	5,63	9,78	5,53
	helmi	0,73	2,78	2,79	3,95	2,15	2,91	6,16	5,75	9,81	5,61
	maalis	0,73	2,84	2,84	4,07	2,15	3,00	6,09	5,85	9,76	5,74
	huhti	0,74	2,89	2,90	4,13	2,14	3,07	6,17	5,95	9,82	5,81
	touko	0,74	2,91	2,92	4,15	2,15	3,08	6,20	5,98	9,85	5,82
	kesä	0,74	2,93	2,94	4,09	2,13	3,08	6,17	5,92	9,81	5,77
	heinä	0,74	2,88	2,89	4,02	2,13	3,02	6,18	5,91	9,81	5,68
	elo	0,73	2,84	2,85	3,81	2,12	2,94	6,17	5,82	9,82	5,53

Talletuskorot

(kuukausittain)

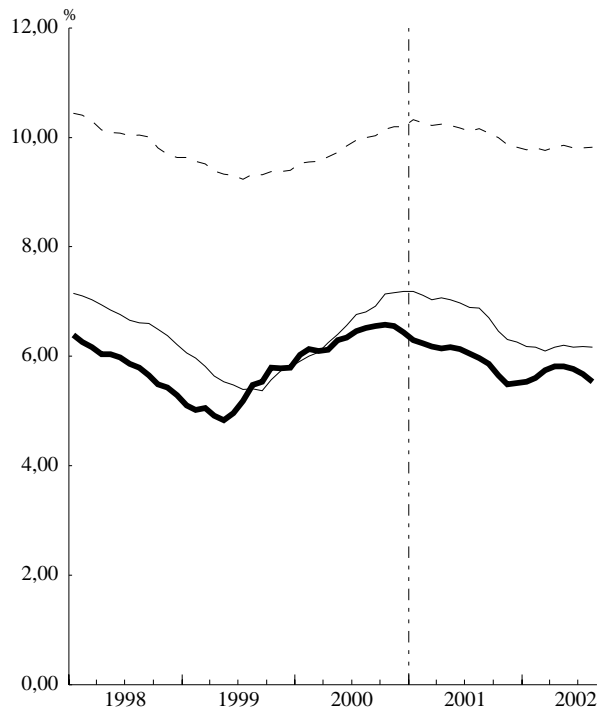
- Yön yli
- - - Määräaikaiset, enintään 1 vuosi
- Määräaikaiset, yli 2 vuotta

Luottokorot

(kuukausittain)

- Yritykset, enintään 1 vuosi
- - - Kulutusluoto
- Asuntoluotot kotitalouksille

Lähde: EKP.

Näitä euroalueen pankkien luotto- ja talletuskorkoja koskevia tietoja on käytettävä varoen ja ainoastaan tilastollisiin tarkoituksiin; korkojen kehitystä olisi analysoitava pääasiassa muutoksina eikä niinkään tasoina. Korot lasketaan kansallisten keskuspankkien ilmoittamien kansallisten luotto- ja talletuskorkojen painotettuna keskiarvona. Kansalliset luotto- ja talletuskorot edustavat niitä kansallisista lähteistä saatavissa olevia korkotietoja, joiden katsotaan sopivan laadittuihin luokituksiin. Nämä kansalliset korot on laskettu yhteen euroalueen korkotiedoiksi käyttäen joissakin tapauksissa arvioita, kun euroalueen kansallisissa rahoitusinstrumenteissa on havaittu epäyhtenäisyyttä. Kansallisten luotto- ja talletuskorkojen kattavuutta (uudet luotot ja/tai luotto-kannat), tietojen luonnetta (nimelliset tai efektiiviset korot) tai keräämismenetelmiä ei myöskään ole yhdenmukaistettu. Euroalueen pankkien luotto- ja talletuskorkojen maakohtaiset painot kootaan rahalaitostilastiedoista tai mahdollisimman edustavista muista tiedoista. Painot heijastavat instrumenttien käytön maakohtaisia osuuksia euroalueella laskettuna kantatiedoista. Painot tarkistetaan kuukausittain siten, että korot ja painot viittaavat aina saman kuukauden tietoihin.

Taulukko 3.5

Muiden arvopapereiden kuin osakkeiden liikkeeseenlaskut alkuperäisen maturiteetin, liikkeeseenlaskijan sijainnin ja valuutan mukaan

(miljardia euroa; vaihto ajanjakson aikana ja ajanjakson lopun kanta; nimellisarvoon)

1. Lyhytaikaiset

	Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat										
	Euromääräiset ¹⁾								Muun valuutan määräiset		
	Liikkeeseen-laskut	Kuuletuk-set	Liikkeeseen-laskut, netto	Liikkeessä oleva määrä	Liikkeeseen-laskut	Kuuletuk-set	Liikkeeseen-laskut, netto	Liikkeessä oleva määrä	Liikkeeseen-laskut	Kuuletuk-set	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
2001	heinä	394,5	386,3	8,2	737,3	370,6	365,2	5,4	649,5	23,9	21,1
	elo	423,4	419,4	4,0	739,8	404,8	400,2	4,6	654,9	18,7	19,2
	syys	397,8	400,2	-2,5	737,6	374,1	376,2	-2,1	653,3	23,7	24,1
	loka	498,8	495,4	3,4	744,1	480,0	470,8	9,3	662,9	18,7	24,6
	marras	486,3	490,6	-4,3	741,5	459,4	466,7	-7,3	655,4	26,9	23,9
	joulu	332,2	376,4	-44,2	697,3	307,7	353,4	-45,7	610,7	24,5	22,9
2002	tammi	485,5	453,6	31,9	732,6	464,0	432,6	31,4	643,5	21,5	21,0
	helmi	406,3	408,1	-1,8	728,5	386,4	387,2	-0,8	643,9	19,8	20,9
	maalis	420,6	402,9	17,7	748,4	399,7	382,9	16,8	662,4	20,9	20,0
	huhti	401,5	406,6	-5,1	742,9	376,4	384,0	-7,6	654,9	25,1	22,6
	touko	399,8	377,7	22,1	764,5	376,3	357,7	18,6	673,1	23,5	20,1
	kesä	336,2	341,2	-5,0	760,3	315,4	318,4	-2,9	671,9	20,7	22,8
	heinä	403,9	391,8	12,1	766,0	381,1	371,0	10,1	680,3	22,8	20,8

2. Pitkäaikaiset

	Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat										
	Euromääräiset ¹⁾								Muun valuutan määräiset		
	Liikkeeseen-laskut	Kuuletuk-set	Liikkeeseen-laskut, netto	Liikkeessä oleva määrä	Liikkeeseen-laskut	Kuuletuk-set	Liikkeeseen-laskut, netto	Liikkeessä oleva määrä	Liikkeeseen-laskut	Kuuletuk-set	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
2001	heinä	145,1	98,5	46,6	6 858,5	125,6	85,6	40,0	6 264,8	19,5	13,0
	elo	93,5	73,9	19,6	6 863,0	78,1	63,5	14,5	6 278,1	15,5	10,4
	syys	124,3	106,7	17,6	6 883,2	108,9	88,5	20,4	6 298,8	15,4	18,2
	loka	144,9	108,4	36,6	6 922,4	123,9	91,5	32,4	6 331,5	21,0	16,8
	marras	142,3	91,9	50,4	6 977,2	115,9	86,5	29,3	6 360,5	26,5	5,4
	joulu	123,6	87,4	36,2	7 012,4	113,1	76,9	36,1	6 395,8	10,6	10,5
2002	tammi	174,0	111,5	62,5	7 079,7	156,3	105,5	50,8	6 444,8	17,7	6,0
	helmi	142,9	108,9	34,0	7 115,1	130,2	97,2	33,0	6 479,0	12,7	11,7
	maalis	164,8	103,2	61,7	7 175,6	143,0	92,1	50,8	6 529,2	21,8	11,0
	huhti	126,1	79,8	46,3	7 212,2	115,2	74,6	40,5	6 570,3	10,9	5,2
	touko	153,7	86,8	66,9	7 266,0	132,2	75,2	57,0	6 628,5	21,6	11,6
	kesä	133,3	95,4	38,0	7 281,1	123,3	87,8	35,5	6 660,2	10,1	7,6
	heinä	130,4	115,4	15,0	7 307,7	113,9	104,1	9,8	6 673,8	16,5	11,3

3. Yhteensä

	Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat										
	Euromääräiset ¹⁾								Muun valuutan määräiset		
	Liikkeeseen-laskut	Kuuletuk-set	Liikkeeseen-laskut, netto	Liikkeessä oleva määrä	Liikkeeseen-laskut	Kuuletuk-set	Liikkeeseen-laskut, netto	Liikkeessä oleva määrä	Liikkeeseen-laskut	Kuuletuk-set	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
2001	heinä	539,6	484,9	54,8	7 595,9	496,2	450,8	45,4	6 914,2	43,5	34,1
	elo	517,0	493,3	23,7	7 602,9	482,8	463,7	19,1	6 933,0	34,1	29,6
	syys	522,1	507,0	15,1	7 620,7	483,0	464,7	18,3	6 952,1	39,1	42,3
	loka	643,7	603,8	40,0	7 666,5	604,0	562,3	41,6	6 994,3	39,8	41,4
	marras	628,6	582,5	46,1	7 718,7	575,2	553,3	22,0	7 016,0	53,4	29,2
	joulu	455,8	463,8	-8,0	7 709,6	420,7	430,3	-9,6	7 006,5	35,0	33,4
2002	tammi	659,5	565,1	94,4	7 812,3	620,3	538,2	82,2	7 088,3	39,2	27,0
	helmi	549,1	517,0	32,1	7 843,5	516,6	484,4	32,2	7 123,0	32,5	32,6
	maalis	585,4	506,1	79,3	7 924,0	542,7	475,0	67,6	7 191,6	42,8	31,0
	huhti	527,6	486,4	41,2	7 955,1	491,6	458,7	32,9	7 225,2	36,1	27,7
	touko	553,6	464,5	89,0	8 030,5	508,5	432,9	75,6	7 301,6	45,1	31,7
	kesä	469,5	436,6	32,9	8 041,3	438,7	406,2	32,6	7 332,2	30,8	30,4
	heinä	534,3	507,2	27,1	8 073,8	495,0	475,1	20,0	7 354,1	39,2	32,1

Lähteet: EKP ja BIS (euroalueen ulkopuoliset liikkeeseenlaskijat).

1) Sisältää euron kansallisten ilmentymien määräiset erät.

		Euroalueen ulkopuolisten euromääräiset liikkeeseenlaskut ¹⁾				Euromääräiset yhteensä ¹⁾					
Liikkeeseenlaskut, netto	Liikkeessä oleva määrä	Liikkeeseenlaskut	Kuoletukset	Liikkeeseenlaskut, netto	Liikkeessä oleva määrä	Liikkeeseenlaskut, netto	Kuoletukset	Liikkeeseenlaskut, netto	Liikkeessä oleva määrä		
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20		
2,8	87,9	6,2	25,5	-19,3	50,2	376,8	390,7	-13,9	699,7	2001	heinä
-0,6	84,9	9,9	14,7	-4,8	45,4	414,7	415,0	-0,3	700,3		elo
-0,4	84,2	22,0	12,0	10,0	55,4	396,1	388,1	8,0	708,8		syys
-5,8	81,3	8,8	20,0	-11,1	44,3	488,9	490,8	-1,9	707,2		loka
3,1	86,1	16,2	12,9	3,3	47,6	475,5	479,6	-4,1	703,0		marras
1,5	86,6	17,1	10,2	6,9	54,5	324,8	363,7	-38,8	665,2		joulu
0,5	89,2	11,3	24,2	-12,9	41,6	475,3	456,8	18,5	685,1	2002	tammi
-1,1	84,6	13,4	11,8	1,7	43,3	399,8	398,9	0,9	687,2		helmi
0,9	86,0	24,3	7,9	16,4	59,7	424,0	390,8	33,2	722,1		maalis
2,6	88,0	9,7	28,1	-18,4	41,3	386,1	412,2	-26,1	696,2		huhti
3,5	91,5	13,7	13,4	0,3	41,5	390,0	371,0	18,9	714,6		touko
-2,1	88,3	20,9	8,0	12,9	54,4	336,4	326,4	10,0	726,4		kesä
1,9	85,7		heinä

		Euroalueen ulkopuolisten euromääräiset liikkeeseenlaskut ¹⁾				Euromääräiset yhteensä ¹⁾					
Liikkeeseenlaskut, netto	Liikkeessä oleva määrä	Liikkeeseenlaskut	Kuoletukset	Liikkeeseenlaskut, netto	Liikkeessä oleva määrä	Liikkeeseenlaskut, netto	Kuoletukset	Liikkeeseenlaskut, netto	Liikkeessä oleva määrä		
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20		
6,6	593,8	15,1	5,8	9,3	830,4	140,7	91,4	49,3	7 095,2	2001	heinä
5,1	584,9	13,0	6,0	7,0	837,6	91,1	69,5	21,6	7 115,7		elo
-2,8	584,3	8,4	9,0	-0,6	837,0	117,3	97,5	19,8	7 135,8		syys
4,2	590,9	20,6	4,6	16,0	852,9	144,5	96,1	48,4	7 184,4		loka
21,1	616,7	30,1	7,4	22,8	875,7	146,0	93,9	52,1	7 236,2		marras
0,1	616,6	14,2	13,4	0,8	876,5	127,2	90,3	36,9	7 272,3		joulu
11,8	634,9	19,6	6,8	12,7	889,2	175,9	112,4	63,5	7 334,0	2002	tammi
1,0	636,0	19,7	13,9	5,9	895,1	149,9	111,1	38,8	7 374,2		helmi
10,8	646,4	25,4	12,0	13,5	908,6	168,4	104,1	64,3	7 437,8		maalis
5,8	641,9	22,9	7,6	15,4	924,2	138,1	82,2	55,9	7 494,6		huhti
9,9	637,5	26,2	8,2	18,0	942,4	158,4	83,4	75,0	7 570,9		touko
2,5	620,8	29,4	10,6	18,8	961,1	152,7	98,4	54,3	7 621,3		kesä
5,2	633,9		heinä

		Euroalueen ulkopuolisten euromääräiset liikkeeseenlaskut ¹⁾				Euromääräiset yhteensä ¹⁾					
Liikkeeseenlaskut, netto	Liikkeessä oleva määrä	Liikkeeseenlaskut	Kuoletukset	Liikkeeseenlaskut, netto	Liikkeessä oleva määrä	Liikkeeseenlaskut, netto	Kuoletukset	Liikkeeseenlaskut, netto	Liikkeessä oleva määrä		
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20		
9,4	681,7	21,3	31,3	-9,9	880,6	517,5	482,1	35,4	7 794,9	2001	heinä
4,5	669,9	22,9	20,7	2,2	883,0	505,8	484,5	21,3	7 816,0		elo
-3,2	668,6	30,4	21,0	9,4	892,4	513,4	485,7	27,7	7 844,6		syys
-1,7	672,2	29,5	24,6	4,9	897,2	633,4	586,9	46,5	7 891,6		loka
24,1	702,7	46,3	20,2	26,0	923,3	621,5	573,5	48,0	7 939,2		marras
1,6	703,2	31,3	23,7	7,7	931,0	452,1	454,0	-1,9	7 937,4		joulu
12,2	724,1	30,9	31,0	-0,1	930,8	651,2	569,2	82,0	8 019,1	2002	tammi
-0,1	720,6	33,2	25,6	7,5	938,4	549,7	510,0	39,7	8 061,4		helmi
11,7	732,4	49,8	19,9	29,9	968,3	592,4	494,9	97,5	8 159,9		maalis
8,3	729,9	32,6	35,7	-3,0	965,5	524,2	494,4	29,9	8 190,7		huhti
13,4	728,9	39,9	21,6	18,3	983,9	548,4	454,5	93,9	8 285,5		touko
0,4	709,2	50,3	18,6	31,7	1 015,5	489,0	424,8	64,2	8 347,7		kesä
7,1	719,6		heinä

Taulukko 3.6

Muut euromääräiset arvopaperit kuin osakkeet alkuperäisen maturiteetin, liikkeeseenlaskijan sijainnin ja sektorin mukaan¹⁾

(miljardia euroa; ajanjakson lopun kanta; nimellisarvoon)

Liikkeessä oleva määrä

1. Lyhytaikaiset

		Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat					Euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat				
		Yhteensä	Rahalaitokset (ml. eurojärjestelmä)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkisyhteisöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskuspankit)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2001	heinä	649,5	258,7	5,1	101,3	280,8	3,6	50,2	25,3	17,3	6,7
	elo	654,9	254,3	4,4	106,8	285,9	3,6	45,4	23,1	15,7	5,8
	syys	653,3	251,6	4,1	106,4	287,5	3,7	55,4	27,1	22,2	5,5
	loka	662,9	261,4	3,8	110,3	284,0	3,4	44,3	23,3	16,4	4,0
	marras	655,4	250,7	3,9	106,1	291,2	3,6	47,6	23,6	19,4	3,4
	joulu	610,7	240,3	3,4	95,4	267,4	4,1	54,5	23,8	24,4	4,4
2002	tammi	643,5	257,4	3,7	100,1	278,8	3,5	41,6	18,8	18,9	3,1
	helmi	643,9	251,8	3,9	98,1	286,7	3,5	43,3	19,9	19,0	3,6
	maalis	662,4	258,9	4,3	96,9	299,0	3,3	59,7	26,4	26,2	6,4
	huhti	654,9	256,2	4,5	92,4	298,8	3,0	41,3	18,2	18,5	3,8
	touko	673,1	262,5	3,7	89,6	314,3	3,0	41,5	18,3	19,0	3,5
	kesä	671,9	260,6	3,8	81,9	322,5	3,0	54,4	21,3	27,6	4,4
	heinä	680,3	265,1	4,2	86,0	321,7	3,4

2. Pitkäaikaiset

		Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat					Euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat				
		Yhteensä	Rahalaitokset (ml. eurojärjestelmä)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkisyhteisöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskuspankit)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2001	heinä	6 264,8	2 291,1	308,8	320,8	3 228,7	115,4	830,4	219,2	263,2	93,2
	elo	6 278,1	2 291,1	311,8	327,4	3 229,6	118,3	837,6	220,3	270,2	93,9
	syys	6 298,8	2 297,5	315,9	325,9	3 237,2	122,4	837,0	221,1	271,0	93,3
	loka	6 331,5	2 313,0	326,7	323,5	3 240,8	127,5	852,9	224,1	277,4	95,3
	marras	6 360,5	2 315,5	335,1	339,8	3 240,9	129,2	875,7	228,3	288,9	99,7
	joulu	6 395,8	2 318,0	364,1	345,0	3 238,3	130,4	876,5	230,5	288,5	100,8
2002	tammi	6 444,8	2 322,8	369,4	350,3	3 269,0	133,4	889,2	230,7	292,1	104,2
	helmi	6 479,0	2 344,2	374,0	353,5	3 274,3	133,0	895,1	234,2	295,0	105,1
	maalis	6 529,2	2 365,3	379,4	353,9	3 293,1	137,6	908,6	236,6	305,7	106,8
	huhti	6 570,3	2 374,4	389,6	359,2	3 305,1	142,2	924,2	239,3	311,2	107,3
	touko	6 628,5	2 388,3	406,8	364,5	3 321,2	147,7	942,4	242,8	318,1	110,1
	kesä	6 660,2	2 398,0	411,3	367,9	3 332,9	150,1	961,1	250,0	331,8	109,8
	heinä	6 673,8	2 395,1	420,0	369,8	3 329,9	159,1

3. Yhteensä

		Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat					Euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat				
		Yhteensä	Rahalaitokset (ml. eurojärjestelmä)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkisyhteisöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskuspankit)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2001	heinä	6 914,2	2 549,7	313,9	422,1	3 509,6	119,0	880,6	244,5	280,4	99,9
	elo	6 933,0	2 545,4	316,2	434,1	3 515,5	121,8	883,0	243,4	285,9	99,7
	syys	6 952,1	2 549,0	320,0	432,3	3 524,7	126,1	892,4	248,2	293,1	98,8
	loka	6 994,3	2 574,4	330,5	433,8	3 524,8	130,8	897,2	247,4	293,8	99,3
	marras	7 016,0	2 566,2	339,0	445,9	3 532,1	132,8	923,3	251,8	308,3	103,1
	joulu	7 006,5	2 558,3	367,6	440,4	3 505,6	134,6	931,0	254,4	312,9	105,2
2002	tammi	7 088,3	2 580,2	373,0	450,4	3 547,8	136,9	930,8	249,5	311,0	107,4
	helmi	7 123,0	2 596,0	377,9	451,6	3 561,0	136,5	938,4	254,1	314,0	108,7
	maalis	7 191,6	2 624,2	383,6	450,8	3 592,1	140,9	968,3	262,9	331,9	113,2
	huhti	7 225,2	2 630,6	394,1	451,6	3 603,8	145,2	965,5	257,5	329,7	111,1
	touko	7 301,6	2 650,9	410,5	454,1	3 635,5	150,7	983,9	261,2	337,1	113,6
	kesä	7 332,2	2 658,7	415,1	449,8	3 655,4	153,1	1 015,5	271,3	359,3	114,3
	heinä	7 354,1	2 660,2	424,2	455,7	3 651,6	162,5

Lähteet: EKP ja BIS (euroalueen ulkopuoliset liikkeeseenlaskijat).

1) Sisältää euron kansallisten ilmentymien määräiset erät.

			Yhteensä								
Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskus-pankit)	Muut rahoitus-laitokset kuin raha-laitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt		
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20		
0,2	0,7	0,0	699,7	284,0	22,3	108,0	281,0	4,3	0,0	2001	heinä
0,1	0,6	0,0	700,3	277,4	20,1	112,6	286,0	4,2	0,0		elo
0,1	0,5	0,1	708,8	278,6	26,3	111,9	287,7	4,2	0,1		syys
0,1	0,3	0,2	707,2	284,6	20,2	114,3	284,2	3,7	0,2		loka
0,1	0,4	0,6	703,0	274,3	23,3	109,4	291,3	4,0	0,6		marras
0,1	0,5	1,3	665,2	264,1	27,8	99,8	267,5	4,7	1,3		joulu
0,1	0,4	0,2	685,1	276,2	22,6	103,2	279,0	4,0	0,2	2002	tammi
0,1	0,3	0,4	687,2	271,7	22,9	101,6	286,8	3,8	0,4		helmi
0,1	0,2	0,4	722,1	285,2	30,5	103,3	299,2	3,5	0,4		maalis
0,1	0,2	0,5	696,2	274,4	23,0	96,2	298,9	3,2	0,5		huhti
0,1	0,2	0,4	714,6	280,9	22,7	93,0	314,4	3,2	0,4		touko
0,2	0,5	0,5	726,4	282,0	31,4	86,3	322,7	3,5	0,5		kesä
.	heinä

			Yhteensä								
Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskus-pankit)	Muut rahoitus-laitokset kuin raha-laitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt		
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20		
94,0	46,1	114,7	7 095,2	2 510,3	572,0	414,0	3 322,7	161,5	114,7	2001	heinä
93,8	46,0	113,4	7 115,7	2 511,4	581,9	421,3	3 323,4	164,3	113,4		elo
92,0	46,0	113,6	7 135,8	2 518,5	586,9	419,2	3 329,1	168,4	113,6		syys
91,8	51,3	113,0	7 184,4	2 537,1	604,2	418,8	3 332,6	178,7	113,0		loka
91,5	51,7	115,7	7 236,2	2 543,7	624,0	439,5	3 332,4	180,9	115,7		marras
92,1	51,7	112,9	7 272,3	2 548,5	652,6	445,8	3 330,4	182,1	112,9		joulu
91,3	56,5	114,4	7 334,0	2 553,5	661,5	454,5	3 360,3	189,8	114,4	2002	tammi
92,0	56,3	112,5	7 374,2	2 578,4	669,0	458,6	3 366,4	189,3	112,5		helmi
92,2	56,3	111,1	7 437,8	2 601,9	685,1	460,7	3 385,2	193,8	111,1		maalis
94,1	61,3	111,0	7 494,6	2 613,7	700,8	466,5	3 399,2	203,5	111,0		huhti
95,1	61,2	115,1	7 570,9	2 631,2	725,0	474,6	3 416,3	208,8	115,1		touko
93,2	61,6	114,7	7 621,3	2 648,0	743,1	477,7	3 426,1	211,7	114,7		kesä
.	heinä

			Yhteensä								
Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskus-pankit)	Muut rahoitus-laitokset kuin raha-laitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt		
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20		
94,2	46,9	114,8	7 794,9	2 794,2	594,3	522,0	3 603,8	165,8	114,8	2001	heinä
93,9	46,6	113,5	7 816,0	2 788,8	602,0	533,9	3 609,4	168,4	113,5		elo
92,1	46,5	113,7	7 844,6	2 797,2	613,2	531,1	3 616,8	172,6	113,7		syys
92,0	51,6	113,2	7 891,6	2 821,7	624,3	533,1	3 616,8	182,4	113,2		loka
91,6	52,1	116,3	7 939,2	2 818,0	647,3	549,0	3 623,7	184,9	116,3		marras
92,2	52,2	114,1	7 937,4	2 812,6	680,4	545,6	3 597,9	186,7	114,1		joulu
91,4	56,9	114,6	8 019,1	2 829,6	684,1	557,7	3 639,2	193,8	114,6	2002	tammi
92,2	56,6	112,9	8 061,4	2 850,0	691,9	560,3	3 653,2	193,1	112,9		helmi
92,3	56,5	111,5	8 159,9	2 887,1	715,6	563,9	3 684,4	197,4	111,5		maalis
94,2	61,5	111,5	8 190,7	2 888,1	723,8	562,7	3 698,0	206,7	111,5		huhti
95,2	61,4	115,5	8 285,5	2 912,0	747,7	567,6	3 730,6	212,1	115,5		touko
93,4	62,1	115,2	8 347,7	2 929,9	774,5	564,0	3 748,8	215,2	115,2		kesä
.	heinä

Taulukko 3.6 (jatkoa)

Muut euromääräiset arvopaperit kuin osakkeet alkuperäisen maturiteetin, liikkeeseenlaskijan sijainnin ja sektorin mukaan¹⁾

(miljardia euroa; liikkeeseenlaskut ajanjakson aikana; nimellisarvoon)

Liikkeeseenlaskut, netto

1. Lyhytaikaiset

	Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat						Euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat				
	Yhteensä	Rahalaitokset (ml. eurojärjestelmä)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkisyhteisöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskuspankit)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
2001 heinä	370,6	245,1	2,3	75,7	44,9	2,6	6,2	2,8	2,8	0,6	
elo	404,8	287,4	1,6	69,0	45,3	1,5	9,9	4,8	4,1	0,9	
syys	374,1	269,5	2,2	66,4	34,3	1,8	22,0	8,0	11,4	2,2	
loka	480,0	345,9	2,0	85,9	45,1	1,1	8,8	3,0	4,7	0,9	
marras	459,4	347,2	2,3	66,4	42,2	1,3	16,2	6,4	7,9	1,1	
joulu	307,7	228,5	1,3	52,6	23,4	1,9	17,1	6,6	8,4	1,3	
2002 tammi	464,0	327,5	2,1	71,2	61,3	2,0	11,3	5,0	5,0	1,1	
helmi	386,4	268,0	2,6	66,0	47,9	1,9	13,4	5,0	6,5	1,5	
maalis	399,7	286,5	2,2	60,1	49,0	1,8	24,3	10,7	10,1	3,3	
huhti	376,4	254,9	2,5	63,4	53,8	1,8	9,7	4,4	4,1	0,9	
touko	376,3	253,2	2,1	62,3	57,0	1,6	13,7	5,2	7,0	1,2	
kesä	315,4	206,6	2,5	51,6	52,5	2,2	20,9	6,3	12,3	1,8	
heinä	381,1	258,9	1,9	65,6	52,6	2,2	

2. Pitkäaikaiset

	Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat						Euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat				
	Yhteensä	Rahalaitokset (ml. eurojärjestelmä)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkisyhteisöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskuspankit)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
2001 heinä	125,6	53,3	20,9	6,1	42,6	2,7	15,1	4,8	7,3	2,3	
elo	78,1	29,9	7,7	7,7	29,6	3,1	13,0	3,4	8,6	0,9	
syys	108,9	35,9	7,3	2,3	58,8	4,6	8,4	4,8	3,0	0,2	
loka	123,9	58,7	14,1	4,5	40,8	5,8	20,6	4,4	7,9	2,3	
marras	115,9	48,0	11,9	17,5	35,8	2,7	30,1	6,0	12,8	4,6	
joulu	113,1	43,0	35,7	9,1	23,0	2,2	14,2	6,4	4,0	2,2	
2002 tammi	156,3	47,5	11,1	6,5	88,0	3,2	19,6	4,1	4,5	3,7	
helmi	130,2	54,6	8,8	8,2	57,5	1,1	19,7	8,2	8,2	1,3	
maalis	143,0	56,4	9,0	2,8	69,4	5,3	25,4	8,6	12,1	3,3	
huhti	115,2	44,1	12,9	8,0	45,2	4,9	22,9	5,1	7,7	1,1	
touko	132,2	41,0	21,8	7,5	55,3	6,6	26,2	5,7	10,0	3,2	
kesä	123,3	48,6	13,5	7,0	51,3	2,9	29,4	9,9	17,2	0,7	
heinä	113,9	37,1	13,6	5,7	48,2	9,4	

3. Yhteensä

	Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat						Euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat				
	Yhteensä	Rahalaitokset (ml. eurojärjestelmä)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkisyhteisöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskuspankit)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
2001 heinä	496,2	298,3	23,2	81,9	87,5	5,2	21,3	7,6	10,1	2,9	
elo	482,8	317,3	9,3	76,6	74,9	4,6	22,9	8,2	12,7	1,7	
syys	483,0	305,4	9,4	68,7	93,1	6,4	30,4	12,7	14,3	2,4	
loka	604,0	404,6	16,1	90,3	86,0	6,9	29,5	7,5	12,6	3,2	
marras	575,2	395,3	14,2	83,9	78,0	4,0	46,3	12,5	20,7	5,7	
joulu	420,7	271,5	37,0	61,7	46,4	4,1	31,3	13,0	12,4	3,6	
2002 tammi	620,3	375,0	13,2	77,6	149,3	5,2	30,9	9,1	9,5	4,8	
helmi	516,6	322,6	11,3	74,2	105,4	3,0	33,2	13,2	14,7	2,9	
maalis	542,7	342,9	11,3	62,9	118,4	7,1	49,8	19,3	22,2	6,6	
huhti	491,6	299,0	15,4	71,4	99,0	6,7	32,6	9,5	11,7	2,0	
touko	508,5	294,2	24,0	69,8	112,3	8,2	39,9	10,9	17,0	4,4	
kesä	438,7	255,2	15,9	58,7	103,8	5,2	50,3	16,3	29,5	2,5	
heinä	495,0	296,0	15,4	71,2	100,8	11,6	

Lähteet: EKP ja BIS (euroalueen ulkopuoliset liikkeeseenlaskijat).

1) Sisältää euron kansallisten ilmentymien määräiset erät.

			Yhteensä								
Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskuspankit)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt		
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20		
0,0	0,0	0,0	376,8	247,8	5,1	76,4	44,9	2,6	0,0	2001	
0,1	0,0	0,0	414,7	292,2	5,7	69,8	45,4	1,5	0,0	heinä	
0,1	0,4	0,0	396,1	277,5	13,5	68,6	34,3	2,1	0,0	elo	
0,0	0,0	0,2	488,9	349,0	6,7	86,7	45,1	1,2	0,2	syys	
0,1	0,2	0,4	475,5	353,7	10,2	67,5	42,3	1,5	0,4	loka	
0,0	0,1	0,7	324,8	235,0	9,7	53,9	23,4	2,0	0,7	marras	
										joulu	
0,1	0,0	0,1	475,3	332,5	7,1	72,2	61,5	2,0	0,1	2002	
0,0	0,1	0,2	399,8	273,1	9,1	67,6	47,9	2,0	0,2	tammi	
0,0	0,1	0,1	424,0	297,2	12,4	63,4	49,0	1,9	0,1	helmi	
0,1	0,0	0,2	386,1	259,3	6,6	64,3	53,9	1,8	0,2	maalis	
0,0	0,0	0,1	390,0	258,4	9,1	63,6	57,0	1,6	0,1	huhti	
0,0	0,3	0,1	336,4	213,0	14,8	53,4	52,5	2,6	0,1	touko	
.	kesä	
.	heinä	

			Yhteensä								
Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskuspankit)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt		
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20		
0,5	0,1	0,0	140,7	58,1	28,3	8,4	43,2	2,7	0,0	2001	
0,1	0,0	0,0	91,1	33,3	16,3	8,5	29,7	3,2	0,0	heinä	
0,1	0,0	0,4	117,3	40,7	10,2	2,5	58,9	4,6	0,4	elo	
0,2	5,4	0,4	144,5	63,1	22,0	6,8	41,1	11,2	0,4	syys	
1,0	0,5	5,1	146,0	54,1	24,7	22,1	36,8	3,2	5,1	loka	
1,3	0,1	0,1	127,2	49,4	39,7	11,3	24,3	2,3	0,1	marras	
										joulu	
0,0	5,1	2,1	175,9	51,6	15,6	10,2	88,0	8,3	2,1	2002	
1,5	0,3	0,3	149,9	62,8	17,0	9,5	59,0	1,4	0,3	tammi	
0,8	0,5	0,3	168,4	65,0	21,1	6,1	70,2	5,8	0,3	helmi	
3,3	5,1	0,7	138,1	49,2	20,6	9,1	48,5	10,0	0,7	maalis	
2,0	0,1	5,3	158,4	46,7	31,9	10,6	57,2	6,7	5,3	huhti	
0,1	0,7	0,7	152,7	58,5	30,6	7,7	51,4	3,7	0,7	touko	
.	kesä	
.	heinä	

			Yhteensä								
Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskuspankit)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt		
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20		
0,6	0,1	0,1	517,5	305,9	33,4	84,8	88,1	5,3	0,1	2001	
0,2	0,0	0,1	505,8	325,5	22,0	78,4	75,1	4,7	0,1	heinä	
0,2	0,4	0,4	513,4	318,1	23,8	71,1	93,2	6,7	0,4	elo	
0,2	5,4	0,5	633,4	412,1	28,7	93,5	86,2	12,3	0,5	syys	
1,1	0,8	5,6	621,5	407,7	34,9	89,6	79,1	4,7	5,6	loka	
1,3	0,3	0,8	452,1	284,5	49,4	65,3	47,8	4,3	0,8	marras	
										joulu	
0,1	5,1	2,2	651,2	384,1	22,7	82,4	149,5	10,3	2,2	2002	
1,5	0,4	0,5	549,7	335,9	26,1	77,1	106,9	3,3	0,5	tammi	
0,8	0,5	0,4	592,4	362,2	33,5	69,5	119,2	7,6	0,4	helmi	
3,3	5,1	0,9	524,2	308,5	27,2	73,4	102,3	11,8	0,9	maalis	
2,0	0,1	5,5	548,4	305,1	41,0	74,2	114,3	8,3	5,5	huhti	
0,2	1,0	0,9	489,0	271,5	45,4	61,2	103,9	6,2	0,9	touko	
.	kesä	
.	heinä	

Taulukko 3.6 (jatkoa)

Muut euromääräiset arvopaperit kuin osakkeet alkuperäisen maturiteetin, liikkeeseenlaskijan sijainnin ja sektorin mukaan¹⁾

(miljardia euroa; liikkeeseenlaskut ajanjakson aikana; nimellisarvoon)

Liikkeeseenlaskut, brutto

1. Lyhytaikaiset

	Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat						Euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat				
	Yhteensä	Raha-laitokset (ml. euro-järjestelmä)	Muut rahoitus-laitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskus-pankit)	Muut rahoitus-laitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
2001 heinä	5,4	-3,7	-0,2	3,7	4,0	1,6	-19,3	-6,7	-7,4	-4,8	
elo	4,6	-5,2	-0,7	5,5	5,0	0,0	-4,8	-2,2	-1,6	-0,9	
syys	-2,1	-3,2	-0,3	-0,4	1,7	0,1	10,0	4,0	6,5	-0,3	
loka	9,3	9,6	-0,4	3,8	-3,5	-0,3	-11,1	-3,8	-5,8	-1,5	
marras	-7,3	-10,7	0,1	-4,1	7,1	0,2	3,3	0,3	3,0	-0,6	
joulu	-45,7	-11,4	-0,5	-10,5	-23,8	0,6	6,9	0,2	5,0	1,0	
2002 tammi	31,4	15,7	0,2	4,6	11,4	-0,6	-12,9	-5,0	-5,5	-1,3	
helmi	-0,8	-6,6	0,2	-2,2	7,8	0,0	1,7	1,1	0,1	0,5	
maalis	16,8	5,4	0,4	-1,1	12,4	-0,2	16,4	6,5	7,2	2,8	
huhti	-7,6	-2,8	0,2	-4,5	-0,3	-0,3	-18,4	-8,1	-7,7	-2,6	
touko	18,6	6,8	-0,8	-2,9	15,5	0,0	0,3	0,1	0,5	-0,3	
kesä	-2,9	-3,5	0,1	-7,9	8,3	0,0	12,9	3,0	8,6	1,0	
heinä	10,1	6,3	0,3	4,0	-0,8	0,3	

2. Pitkäaikaiset

	Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat						Euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat				
	Yhteensä	Raha-laitokset (ml. euro-järjestelmä)	Muut rahoitus-laitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskus-pankit)	Muut rahoitus-laitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
2001 heinä	40,0	20,6	17,3	2,1	-2,2	2,1	9,3	2,5	5,6	2,0	
elo	14,5	1,2	2,9	6,6	0,9	2,9	7,0	1,1	6,9	0,7	
syys	20,4	6,0	4,2	-1,4	7,5	4,2	-0,6	0,8	0,8	-0,6	
loka	32,4	15,3	10,8	-2,4	3,7	5,1	16,0	3,0	6,5	2,0	
marras	29,3	2,1	8,4	16,9	0,1	1,8	22,8	4,2	11,5	4,4	
joulu	36,1	3,4	29,1	5,1	-2,6	1,2	0,8	2,3	-0,4	1,1	
2002 tammi	50,8	6,4	5,2	5,4	30,7	2,9	12,7	0,1	3,6	3,4	
helmi	33,0	20,1	4,6	3,2	5,4	-0,4	5,9	3,5	2,8	0,9	
maalis	50,8	21,8	5,4	0,4	18,7	4,6	13,5	2,4	10,7	1,7	
huhti	40,5	8,5	10,2	5,3	12,0	4,6	15,4	2,7	5,5	0,5	
touko	57,0	12,7	17,3	5,4	16,1	5,5	18,0	3,6	6,9	2,8	
kesä	35,5	13,8	4,2	3,4	11,7	2,4	18,8	7,1	13,7	-0,3	
heinä	9,8	-5,7	7,8	1,9	-3,0	8,9	

3. Yhteensä

	Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat						Euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat				
	Yhteensä	Raha-laitokset (ml. euro-järjestelmä)	Muut rahoitus-laitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskus-pankit)	Muut rahoitus-laitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
2001 heinä	45,4	17,0	17,1	5,8	1,7	3,7	-9,9	-4,2	-1,8	-2,8	
elo	19,1	-4,0	2,3	12,1	5,9	2,8	2,2	-1,1	5,3	-0,2	
syys	18,3	2,8	3,9	-1,8	9,2	4,3	9,4	4,7	7,3	-0,9	
loka	41,6	24,9	10,4	1,4	0,2	4,7	4,9	-0,8	0,7	0,5	
marras	22,0	-8,5	8,5	12,7	7,2	2,0	26,0	4,5	14,5	3,7	
joulu	-9,6	-8,1	28,6	-5,4	-26,4	1,7	7,7	2,5	4,5	2,1	
2002 tammi	82,2	22,2	5,5	10,0	42,1	2,3	-0,1	-4,9	-1,8	2,2	
helmi	32,2	13,5	4,8	1,0	13,2	-0,4	7,5	4,6	2,9	1,3	
maalis	67,6	27,2	5,8	-0,8	31,1	4,3	29,9	8,9	17,9	4,5	
huhti	32,9	5,6	10,4	0,8	11,7	4,3	-3,0	-5,4	-2,2	-2,1	
touko	75,6	19,6	16,5	2,5	31,6	5,5	18,3	3,7	7,4	2,5	
kesä	32,6	10,3	4,4	-4,5	20,0	2,5	31,7	10,1	22,2	0,7	
heinä	20,0	0,6	8,1	5,9	-3,9	9,2	

Lähteet: EKP ja BIS (euroalueen ulkopuoliset liikkeeseenlaskijat).

1) Sisältää euron kansallisten ilmentymien määräiset erät.

			Yhteensä									
Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskuspankit)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt			
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20			
0,0	-0,1	-0,2	-13,9	-10,4	-7,6	-1,1	3,9	1,5	-0,2	2001	heinä	
0,0	-0,1	0,0	-0,3	-7,4	-2,2	4,6	5,0	-0,2	0,0		elo	
0,0	-0,1	0,0	8,0	0,8	6,2	-0,7	1,7	0,0	0,0		syys	
0,0	-0,2	0,1	-1,9	5,8	-6,1	2,3	-3,5	-0,5	0,1		loka	
0,0	0,1	0,4	-4,1	-10,4	3,2	-4,7	7,1	0,4	0,4		marras	
0,0	0,1	0,7	-38,8	-11,2	4,5	-9,5	-23,9	0,6	0,7		joulu	
0,0	-0,1	-1,1	18,5	10,7	-5,2	3,3	11,5	-0,7	-1,1	2002	tammi	
0,0	-0,2	0,2	0,9	-5,5	0,3	-1,7	7,8	-0,2	0,2		helmi	
0,0	0,0	0,0	33,2	11,9	7,6	1,6	12,4	-0,3	0,0		maalis	
-0,1	0,0	0,1	-26,1	-10,9	-7,5	-7,1	-0,3	-0,3	0,1		huhti	
0,0	0,0	-0,1	18,9	6,9	-0,3	-3,2	15,5	0,0	-0,1		touko	
0,0	0,3	0,1	10,0	-0,5	8,7	-6,9	8,3	0,3	0,1		kesä	
.		heinä	

			Yhteensä									
Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskuspankit)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt			
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20			
-0,5	0,0	-0,4	49,3	23,2	22,9	4,1	-2,7	2,1	-0,4	2001	heinä	
-0,2	-0,1	-1,3	21,6	2,3	9,8	7,3	0,6	2,8	-1,3		elo	
-1,8	0,0	0,2	19,8	6,8	5,0	-2,0	5,7	4,2	0,2		syys	
-0,1	5,3	-0,6	48,4	18,3	17,3	-0,4	3,5	10,3	-0,6		loka	
-0,4	0,4	2,7	52,1	6,3	19,9	21,2	-0,3	2,2	2,7		marras	
0,6	0,0	-2,8	36,9	5,7	28,6	6,2	-2,0	1,2	-2,8		joulu	
-0,8	4,8	1,5	63,5	6,6	8,8	8,9	29,9	7,8	1,5	2002	tammi	
0,7	-0,2	-1,9	38,8	23,6	7,4	4,1	6,1	-0,5	-1,9		helmi	
0,1	0,0	-1,4	64,3	24,2	16,1	2,1	18,8	4,5	-1,4		maalis	
1,8	5,0	-0,1	55,9	11,1	15,6	5,8	13,8	9,6	-0,1		huhti	
0,9	-0,1	4,1	75,0	16,3	24,1	8,1	17,0	5,4	4,1		touko	
-1,9	0,5	-0,3	54,3	20,9	17,9	3,1	9,8	2,9	-0,3		kesä	
.		heinä	

			Yhteensä									
Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskuspankit)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt			
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20			
-0,5	0,0	-0,6	35,4	12,8	15,3	3,0	1,3	3,7	-0,6	2001	heinä	
-0,3	-0,2	-1,3	21,3	-5,1	7,6	11,9	5,6	2,6	-1,3		elo	
-1,8	-0,1	0,2	27,7	7,5	11,2	-2,7	7,4	4,2	0,2		syys	
-0,2	5,1	-0,5	46,5	24,1	11,2	1,9	0,0	9,8	-0,5		loka	
-0,3	0,5	3,1	48,0	-4,1	23,1	16,5	6,9	2,6	3,1		marras	
0,6	0,0	-2,2	-1,9	-5,5	33,1	-3,3	-25,9	1,8	-2,2		joulu	
-0,8	4,7	0,5	82,0	17,3	3,6	12,2	41,4	7,1	0,5	2002	tammi	
0,7	-0,3	-1,7	39,7	18,1	7,7	2,3	14,0	-0,7	-1,7		helmi	
0,1	-0,1	-1,4	97,5	36,1	23,7	3,7	31,2	4,3	-1,4		maalis	
1,8	5,0	0,0	29,9	0,2	8,2	-1,3	13,5	9,3	0,0		huhti	
0,9	-0,1	4,0	93,9	23,2	23,8	5,0	32,5	5,3	4,0		touko	
-1,8	0,7	-0,3	64,2	20,4	26,6	-3,8	18,2	3,2	-0,3		kesä	
.		heinä	

4 YKHI ja euroalueen muut hinnat

Taulukko 4.1

Yhdenmukaistettu kuluttajahintaindeksi

(kausivaihtelusta puhdistamaton, vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita)

1. Kokonaisindeksi ja tavarat ja palvelut

	Kokonaisindeksi		Tavarat		Palvelut		Kokonaisindeksi (kp.)		Tavarat (kp.)	Palvelut (kp.)
	Indeksi 1996 = 100		Indeksi 1996 = 100		Indeksi 1996 = 100		Indeksi 1996 = 100	Prosentti- muutos edellisestä ajanjaksosta	Indeksi 1996 = 100	Indeksi 1996 = 100
Paino kokonais- indeksissä (%) ¹⁾	100,0	100,0	61,1	61,1	38,9	38,9	100,0	100,0	61,1	38,9
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1998	102,7	1,1	101,8	0,7	104,4	1,9	-	-	-	-
1999	103,8	1,1	102,7	0,9	106,0	1,5	-	-	-	-
2000	106,3	2,3	105,5	2,7	107,8	1,7	-	-	-	-
2001	108,9	2,5	108,1	2,5	110,4	2,5	-	-	-	-
	<i>Euroalueen laajeneminen</i>									
2001 III	109,2	2,4	108,2	2,3	111,2	2,5	109,2	0,3	108,5	110,8
2001 IV	109,5	2,1	108,6	1,7	111,2	2,8	109,6	0,3	108,6	111,6
2002 I	110,4	2,6	109,1	2,2	112,6	3,1	110,4	0,8	109,3	112,6
2002 II	111,5	2,1	110,3	1,4	113,5	3,2	111,1	0,6	109,9	113,6
2001 loka	109,5	2,3	108,7	2,0	111,1	2,8	109,6	0,1	108,7	111,4
2001 marras	109,5	2,1	108,5	1,5	111,1	2,7	109,6	0,0	108,5	111,6
2001 joul	109,6	2,0	108,6	1,6	111,5	2,8	109,7	0,1	108,6	111,9
2002 tammi	110,1	2,7	108,9	2,4	112,2	3,0	110,3	0,5	109,2	112,3
2002 helmi	110,2	2,5	108,8	2,1	112,7	3,0	110,3	0,1	109,2	112,6
2002 maal	110,8	2,5	109,7	2,0	113,0	3,2	110,7	0,3	109,5	113,0
2002 huhti	111,4	2,4	110,4	2,0	113,2	3,0	111,0	0,3	110,0	113,1
2002 touko	111,5	2,0	110,4	1,3	113,6	3,3	111,2	0,2	109,9	113,7
2002 kesä	111,5	1,8	110,2	1,0	113,9	3,2	111,2	0,0	109,7	113,9
2002 heinä	111,3	1,9	109,4	1,2	114,8	3,2	111,3	0,1	109,8	114,1
2002 elo	111,4	2,1	109,4	1,4	115,0	3,3	111,5	0,2	109,9	114,4
2002 syys ²⁾	.	2,2

2. Tavaroiden ja palveluiden jakauma

	Tavarat						Palvelut				
	Elintarvikkeet ³⁾			Teollisuustuotteet			Asuminen	Liikenne	Viestintä	Kulttuuri ja vapaa- aika	Muut
	Kokonais- indeksi	Jalostetut elin- tarvikkeet ³⁾	Jalosta- mattomat elin- tarvikkeet	Kokonais- indeksi	Muut teollisuus- tuotteet kuin energia	Energia					
Paino kokonais- indeksissä (%) ¹⁾	20,4	12,3	8,1	40,7	32,0	8,7	9,7	6,3	2,5	14,3	6,1
	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
1998	1,6	1,4	2,0	0,2	0,9	-2,6	2,3	1,7	-1,0	2,2	1,8
1999	0,6	0,9	0,0	1,0	0,7	2,4	1,8	2,1	-4,4	2,0	1,8
2000	1,4	1,1	1,7	3,4	0,7	13,3	1,6	2,6	-4,2	2,3	2,4
2001	4,5	2,8	7,0	1,5	1,1	2,7	1,9	3,5	-2,8	3,3	2,6
	<i>Euroalueen laajeneminen</i>										
2001 III	5,1	3,3	7,9	1,0	0,9	1,1	1,9	3,7	-2,5	3,2	2,7
2001 IV	4,7	3,5	6,7	0,2	1,6	-4,1	2,0	3,8	-1,8	3,6	2,9
2002 I	4,9	3,5	7,0	0,9	1,8	-2,1	2,3	3,6	-1,2	4,0	3,2
2002 II	2,8	3,1	2,4	0,7	1,7	-2,4	2,4	3,4	-0,8	4,2	3,3
2001 loka	5,0	3,5	7,5	0,5	1,5	-2,7	2,0	3,8	-1,7	3,6	2,9
2001 marras	4,5	3,4	6,2	0,0	1,6	-5,0	2,0	3,7	-2,0	3,5	2,9
2001 joul	4,6	3,5	6,3	0,2	1,6	-4,6	2,0	4,0	-1,7	3,6	2,9
2002 tammi	5,6	3,8	8,4	0,9	1,7	-1,9	2,2	3,6	-1,2	3,9	3,1
2002 helmi	4,8	3,3	7,1	0,7	1,9	-2,9	2,2	3,5	-1,2	4,0	3,2
2002 maal	4,2	3,3	5,5	1,0	1,8	-1,6	2,3	3,7	-1,0	4,2	3,2
2002 huhti	3,6	3,2	4,1	1,2	1,8	-0,5	2,5	3,2	-0,9	3,8	3,3
2002 touko	2,7	3,1	2,1	0,6	1,7	-2,9	2,4	3,5	-0,7	4,4	3,4
2002 kesä	2,3	3,1	1,1	0,3	1,6	-3,6	2,4	3,5	-0,8	4,3	3,3
2002 heinä	2,1	2,9	0,9	0,7	1,5	-1,7	2,5	3,5	-0,8	4,2	3,4
2002 elo	2,3	2,9	1,3	0,9	1,4	-0,5	2,5	3,9	-0,7	4,3	3,5
2002 syys

Lähteet: Eurostat ja EKP:n laskelmat.

1) Viittaa ajanjaksoon 2002.

2) Arvio perustuu Saksasta ja Italiasta (ja mahdollisesti myös muista euroalueen maista) saatuihin alustaviin tietoihin sekä energian hintoja koskeviin ennakkotietoihin.

3) Sisältää alkoholijuomat ja tupakkatuotteet.

Taulukko 4.2

Muut hinnat ja kustannukset

1. Teollisuuden tuottajahinnat ja raaka-aineiden hinnat

(vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita)

	Teollisuuden tuottajahinnat										Raaka-aineiden maailmanmarkkina-		Öljyn hinta ²⁾ (euroa/barreli)			
	Teollisuus ilman rakentamista ³⁾										Raken-	Tehdas-		maailmanmarkkina-		
	Kokonaisindeksi		Teollisuus ilman rakentamista ja energiatuotteita			Kulutustavarat		Energia	taminen ⁴⁾	teollisuus					hinnat ¹⁾	Kokonais-
	1995 = 100		Kokonais-	Väli-	Pääoma-	Kokonais-	Kestävät									
1	2	indeksi	tuotteet	hyödyk-	indeksi	7	kestävät	13								
		3	4	keet	6	8	9	10	11	12	13	14				
1996	100,3	0,3	0,3	-1,8	1,4	1,7	2,0	1,7	0,9	1,4	0,9	6,0	-7,5	16,0		
1997	101,4	1,1	0,6	0,2	0,3	1,1	0,6	1,2	3,2	1,3	0,8	10,7	14,6	17,0		
1998	100,6	-0,8	0,2	-0,4	0,6	0,5	0,8	0,5	-5,2	0,3	-0,6	-21,0	-12,5	12,0		
1999	100,2	-0,4	-0,6	-1,5	0,2	-0,1	0,7	-0,2	0,5	1,2	0,2	15,8	-5,9	17,1		
2000	105,7	5,5	2,6	5,0	0,6	1,5	1,4	1,6	19,0	2,4	5,2	50,8	16,7	31,0		
<i>Euroalueen laajeneminen</i>																
2001	108,2	2,1	1,8	1,2	1,0	3,0	2,1	3,1	2,6	2,2	1,2	-8,8	-7,6	27,8		
2001	III	108,3	1,4	1,5	0,2	1,2	3,0	2,2	3,1	0,5	2,4	0,6	-11,3	-10,4	29,0	
	IV	107,2	-1,0	0,7	-1,2	1,1	2,4	1,9	2,4	-8,2	1,3	-1,5	-28,8	-15,6	22,4	
2002	I	107,4	-0,9	0,3	-1,6	1,2	1,6	1,8	1,6	-5,0	2,0	-0,7	-10,5	-3,6	24,6	
	II	108,0	-0,8	0,3	-0,8	1,1	1,0	1,5	1,0	-5,0	1,9	-0,4	-8,7	-5,5	27,8	
	III	-4,2	-1,7	27,2	
2001	syys	108,3	0,6	1,2	-0,3	1,2	2,8	2,0	2,9	-2,3	-	-0,2	-20,7	-18,1	28,8	
	loka	107,6	-0,7	0,9	-0,9	1,1	2,6	1,9	2,6	-7,4	-	-1,3	-30,2	-19,3	23,8	
	marras	107,1	-1,3	0,6	-1,3	1,0	2,4	1,9	2,5	-9,6	-	-1,8	-34,1	-15,1	21,7	
	joulu	106,9	-1,0	0,5	-1,5	1,1	2,1	2,0	2,2	-7,4	-	-1,5	-20,6	-12,3	21,5	
2002	tammi	107,2	-0,8	0,4	-1,6	1,2	2,1	1,9	2,1	-5,5	-	-0,7	-14,4	-6,5	22,6	
	helmi	107,2	-1,0	0,2	-1,7	1,2	1,6	1,7	1,6	-5,7	-	-0,9	-15,2	-4,0	23,5	
	maalis	107,7	-0,8	0,2	-1,5	1,2	1,2	1,7	1,2	-4,0	-	-0,5	-1,6	-0,3	27,9	
	huhti	108,0	-0,7	0,3	-1,1	1,0	1,2	1,6	1,1	-4,0	-	-0,2	-1,2	-1,4	29,3	
	touko	108,0	-0,9	0,3	-0,9	1,1	1,0	1,6	0,9	-5,1	-	-0,5	-9,5	-6,8	28,1	
	kesä	107,9	-1,0	0,4	-0,5	1,0	0,9	1,4	0,8	-5,9	-	-0,6	-14,9	-8,4	25,8	
	heinä	107,9	-0,4	0,6	0,0	0,9	1,1	1,2	1,0	-3,8	-	0,0	-10,2	-7,9	25,9	
	elo	108,0	-0,2	0,7	0,1	0,9	1,0	1,3	0,9	-2,7	-	0,3	-4,3	-1,3	27,0	
	syys	-	.	2,4	4,7	28,9	

2. Bruttokansantuotteen deflaattorit⁵⁾

(vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita; kausivaihtelusta puhdistettu)

	Kokonaiskysyntä		Kotimainen kysyntä				Vienti ⁶⁾	Tuonti ⁶⁾	
	1995 = 100		Yksityinen kulutus	Julkinen kulutus	Kiinteän pääoman bruttomuodostus				
						17			18
	15	16	17	18	19	20	21	22	
1996	102,0	2,0	2,1	2,4	2,2	0,9	0,8	0,8	
1997	103,6	1,5	1,7	2,0	1,3	1,0	1,8	2,6	
1998	105,3	1,7	1,2	1,4	1,2	0,9	-0,1	-1,5	
1999	106,5	1,1	1,2	1,1	2,0	0,8	-0,5	-0,2	
2000	107,9	1,3	2,5	2,2	2,6	2,6	4,6	8,2	
2000	II	107,7	1,2	2,4	1,9	2,5	2,6	4,5	8,3
	III	108,2	1,4	2,5	2,3	2,6	5,0	8,1	
	IV	108,4	1,5	2,6	2,5	2,6	5,3	8,4	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>									
2001	110,8	2,4	2,2	2,4	2,3	2,0	1,5	0,8	
2001	I	109,9	2,1	2,4	2,4	2,2	3,3	4,1	
	II	110,5	2,3	2,4	2,7	1,9	2,6	2,6	
	III	111,0	2,2	2,1	2,5	2,1	0,8	0,3	
	IV	111,9	2,8	1,7	2,2	1,5	-0,1	-3,1	
2002	I	112,5	2,4	1,8	2,5	1,8	0,4	-1,4	

Lähteet: Eurostat paitsi sarakkeissa 12 ja 13 (HWWA, Hamburg Institute of International Economics), sarakkeessa 14 (Thomson Financial Datastream) ja sarakkeissa 15–22 (EKP:n laskelmat perustuvat Eurostatin tilastoihin).

1) Joulukuuhun 1998 asti ecuina; tammikuusta 1999 alkaen euroina.

2) Brent Blend (yhden kuukauden kulutua tapahtuvaan toimitukseen). Joulukuuhun 1998 asti ecuina; tammikuusta 1999 alkaen euroina.

3) Teollisuuden koontiryhmien yhdenmukaistetun määritelmän mukainen erittely.

4) Asuinrakennukset; tiedot perustuvat yhdenmukaistamattomiin tilastoihin.

5) Vuoden 1998 loppuun asti tilastot perustuvat kansallisessa valuutassa laskettuihin kansallisiin tietoihin.

6) Viennin ja tuonnin deflaattorit viittaavat hyödykkeisiin ja palveluihin, ja niihin sisältyy euroalueen sisäinen kauppa.

5 Euroalueen reaalityalous

Taulukko 5.1

Kansantalouden tilinpito¹⁾

Bruttokansantuote ja sen käyttö

1. Käyvin hinnoin

(miljardia euroa [miljardia ecua vuoden 1998 loppuun], kausivaihtelusta puhdistettu)

	BKT								
	Yhteensä	Kotimainen kysyntä					Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankaupan tase ³⁾		
		Yhteensä	Yksityinen kulutus	Julkinen kulutus	Kiinteän pääoman brutto-muodostus	Varastojen muutokset ²⁾	Yhteensä	Vienti ³⁾	Tuonti ³⁾
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
1997	5 649,0	5 500,5	3 201,3	1 150,7	1 138,2	10,3	148,6	1 827,2	1 678,7
1998	5 882,6	5 742,6	3 331,8	1 176,6	1 201,9	32,2	140,0	1 949,1	1 809,1
1999	6 149,2	6 048,1	3 506,7	1 230,2	1 291,5	19,8	101,1	2 053,1	1 952,1
2000	6 444,8	6 376,9	3 672,8	1 285,9	1 387,5	30,7	67,9	2 412,5	2 344,6
	<i>Euroalueen laajeneminen</i>								
2001	6 819,7	6 707,1	3 919,6	1 358,8	1 432,9	-4,3	112,6	2 544,6	2 432,0
2001 I	1 689,9	1 666,1	966,1	335,0	359,5	5,5	23,8	644,5	620,7
II	1 700,4	1 679,9	979,2	338,0	358,5	4,1	20,5	640,2	619,7
III	1 710,2	1 681,8	985,2	341,2	358,7	-3,2	28,4	634,3	605,9
IV	1 719,2	1 679,3	989,2	344,6	356,2	-10,7	39,9	625,6	585,7
2002 I	1 735,3	1 692,4	994,8	348,7	356,2	-7,2	42,9	627,4	584,5
II

2. Kiintein hinnoin

(miljardia ecua, vuoden 1995 hinnoin, kausivaihtelusta puhdistettu)

	BKT								
	Yhteensä	Kotimainen kysyntä					Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankaupan tase ³⁾		
		Yhteensä	Yksityinen kulutus	Julkinen kulutus	Kiinteän pääoman brutto-muodostus	Varastojen muutokset ²⁾	Yhteensä	Vienti ³⁾	Tuonti ³⁾
10	11	12	13	14	15	16	17	18	
1997	5 509,1	5 354,1	3 093,4	1 126,1	1 131,9	2,7	155,0	1 806,3	1 651,2
1998	5 666,9	5 544,3	3 187,5	1 142,4	1 189,7	24,7	122,5	1 939,1	1 816,5
1999	5 823,6	5 735,0	3 299,3	1 164,6	1 260,2	10,9	88,6	2 041,4	1 952,7
2000	6 025,4	5 900,0	3 382,0	1 186,7	1 319,6	11,7	125,4	2 293,3	2 167,9
	<i>Euroalueen laajeneminen</i>								
2001	6 220,6	6 069,3	3 521,6	1 224,7	1 335,4	-12,5	151,3	2 378,6	2 227,3
2001 I	1 554,6	1 517,6	876,5	304,5	337,2	-0,7	37,0	603,4	566,4
II	1 555,2	1 521,2	881,1	305,8	335,1	-0,8	33,9	596,4	562,5
III	1 557,7	1 517,0	882,1	306,7	333,0	-4,8	40,7	594,5	553,8
IV	1 553,2	1 513,5	881,9	307,8	330,0	-6,2	39,7	584,4	544,7
2002 I	1 558,7	1 514,4	880,4	310,2	328,1	-4,2	44,3	585,0	540,8
II	1 564,0	1 517,5	883,9	311,3	325,4	-3,1	46,5	596,4	549,9

(vuotuinen prosenttimuutos)

1997	2,3	1,7	1,6	1,3	2,3	-	-	10,4	9,0
1998	2,9	3,6	3,0	1,4	5,1	-	-	7,4	10,0
1999	2,8	3,4	3,5	1,9	5,9	-	-	5,3	7,5
2000	3,5	2,9	2,5	1,9	4,7	-	-	12,3	11,0
	<i>Euroalueen laajeneminen</i>								
2001	1,5	0,9	1,8	1,9	-0,6	-	-	2,5	1,1
2001 I	2,4	1,8	2,1	2,1	1,6	-	-	8,2	6,6
II	1,6	1,3	1,8	2,1	-0,1	-	-	4,4	3,6
III	1,4	0,7	1,8	2,1	-1,5	-	-	1,3	-0,5
IV	0,4	-0,1	1,6	1,4	-2,5	-	-	-3,3	-4,9
2002 I	0,3	-0,2	0,4	1,9	-2,7	-	-	-3,0	-4,5
II	0,6	-0,2	0,3	1,8	-2,9	-	-	0,0	-2,2

Lähde: Eurostat.

1) Yleistä-osan alussa on lyhyt selostus käyvin hinnoin ilmaistuista tiedoista, jotka on esitetty ecuna vuoden 1998 loppuun asti.

2) Sisältää arvoesineiden hankinnat miinus vähennykset.

3) Vienti ja tuonti käsittävät tavarat ja palvelut ja sisältävät euroalueen sisäisen kaupan. Käsitteet eivät ole täysin yhdenmukaisia taulukoiden 8 ja 9 vienti- ja tuontikäsitteiden kanssa.

Arvonlisäys toiminnoittain

3. Käyvin hinnoin

(miljardia euroa [miljardia ecua vuoden 1998 loppuun], kausivaihtelusta puhdistettu)

	Arvonlisäys, brutto							Välillisten rahoituspalveluiden väli- tuotekäyttö ¹⁾	Tuoteverot vähennettynä tuotetukipalk- kiolla
	Yhteensä	Maa-, riista-, metsä- ja kalatalous	Tehdasteolli- suus, sähkö-, kaasu- ja vesi- huolto, mineraali- kaivu	Rakentaminen	Kauppa, korjaus, majoitus- ja ravitsemistoi- minta, kuljetus ja tietoliikenne	Rahoitustoimin- ta, kiinteistö- ja vuokrauspalve- lut, liike-elämän palvelut	Julkinen hal- linto, koulutus, terveyspalvelut ja muut palvelut		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1997	5 269,5	138,6	1 227,8	291,7	1 086,1	1 381,4	1 144,0	202,7	582,2
1998	5 469,1	138,8	1 276,7	294,9	1 139,6	1 439,8	1 179,3	201,4	615,0
1999	5 687,4	135,5	1 294,8	310,8	1 192,5	1 524,9	1 229,0	200,9	662,7
2000	5 967,7	136,3	1 348,8	326,0	1 263,5	1 616,4	1 276,7	211,6	688,7
<i>Euroalueen laajeneminen</i>									
2001	6 329,9	151,2	1 412,9	346,1	1 357,8	1 713,1	1 348,8	227,4	717,2
2001 I	1 566,5	36,6	355,9	85,4	334,8	421,6	332,3	55,9	179,2
II	1 578,5	37,5	353,6	86,1	339,0	427,0	335,3	56,7	178,6
III	1 588,2	38,6	353,9	86,8	341,4	428,8	338,6	57,3	179,3
IV	1 596,7	38,4	349,4	87,8	342,6	435,6	342,7	57,5	180,0
2002 I	1 608,8	38,6	351,6	89,0	344,4	438,0	347,2	56,6	183,1
II

4. Kiintein hinnoin

(miljardia ecua, vuoden 1995 hinnoin, kausivaihtelusta puhdistettu)

	Arvonlisäys, brutto							Välillisten rahoituspalveluiden väli- tuotekäyttö ¹⁾	Tuoteverot vähennettynä tuotetukipalk- kiolla
	Yhteensä	Maa-, riista-, metsä- ja kalatalous	Tehdasteolli- suus, sähkö-, kaasu- ja vesi- huolto, mineraali- kaivu	Rakentaminen	Kauppa, korjaus, majoitus- ja ravitsemistoi- minta, kuljetus ja tietoliikenne	Rahoitustoimin- ta, kiinteistö- ja vuokrauspalve- lut, liike-elämän palvelut	Julkinen hal- linto, koulutus, terveyspalvelut ja muut palvelut		
	10	11	12	13	14	15	16	17	18
1997	5 167,0	140,2	1 217,5	290,1	1 071,2	1 338,3	1 109,7	213,8	556,0
1998	5 317,7	142,2	1 256,8	291,2	1 114,9	1 386,2	1 126,4	221,4	570,5
1999	5 458,6	145,4	1 269,6	299,0	1 164,6	1 437,7	1 142,4	230,0	594,9
2000	5 660,9	144,8	1 320,7	305,2	1 221,1	1 504,4	1 164,7	245,5	609,9
<i>Euroalueen laajeneminen</i>									
2001	5 859,0	152,2	1 347,6	310,4	1 283,4	1 567,2	1 198,2	260,8	622,5
2001 I	1 462,8	37,8	341,3	77,7	319,6	388,4	297,9	64,4	156,2
II	1 464,4	37,8	337,6	77,6	321,0	391,3	299,1	64,9	155,6
III	1 467,8	38,4	337,4	77,5	321,5	393,1	300,0	65,5	155,4
IV	1 463,9	38,2	331,3	77,5	321,3	394,3	301,2	66,0	155,2
2002 I	1 469,7	38,1	334,1	76,9	322,5	395,2	302,8	65,4	154,5
II	1 474,9	38,2	334,7	76,3	323,8	397,4	304,5	65,7	154,8

(vuotuinen prosentimuutos)

1997	2,4	0,4	3,3	-1,8	3,1	3,3	1,0	3,7	2,4
1998	2,9	1,4	3,2	0,4	4,1	3,6	1,5	3,5	2,6
1999	2,7	2,2	1,0	2,6	4,5	3,7	1,4	3,9	4,3
2000	3,7	-0,4	4,0	2,1	4,9	4,6	1,9	6,7	2,5
<i>Euroalueen laajeneminen</i>									
2001	1,7	-0,7	0,9	-0,5	2,6	2,7	1,4	4,7	0,1
2001 I	2,7	-0,8	3,5	-0,3	3,8	3,1	1,4	5,6	1,1
II	2,0	-1,0	1,4	-0,4	3,0	3,0	1,2	4,8	-0,4
III	1,6	-0,8	0,7	-0,6	2,4	2,6	1,5	4,3	0,1
IV	0,6	-0,3	-1,9	-0,7	1,2	2,2	1,4	4,0	-0,3
2002 I	0,5	0,9	-2,1	-1,1	0,9	1,7	1,7	1,5	-1,1
II	0,7	0,9	-0,9	-1,7	0,9	1,6	1,8	1,2	-0,5

Lähde: Eurostat.

1) Välillisten rahoituspalveluiden käyttö luokitellaan väli-
tuotekäytöksi, jota ei ole jaoteltu toimialoittain.

Taulukko 5.2

Muita keskeisiä reaaliatalouden tilastoja¹⁾

1. Teollisuustuotanto

(vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita)

	Yhteensä	Teollisuus ilman rakentamista ²⁾									Rakentaminen	Tehdas-teollisuus
		Kokonaisindeksi		Teollisuus ilman rakentamista ja energiatuotteita					Energia			
		1995 = 100 (kp.)		Kokonais- indeksi	Väli- tuotteet	Pääoma- hyödyk- keet	Kulutustavarat					
							Kokonais- indeksi	Kestokulu- tustavarat	Ei-kesto- kulutus- tavarat			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
1998	3,7	109,3	4,3	4,8	4,0	7,8	2,7	4,6	2,3	1,2	1,3	4,8
1999	2,1	111,4	2,0	2,1	1,9	2,5	1,6	1,3	1,7	1,4	4,2	2,0
2000	5,0	117,6	5,5	6,0	6,0	9,3	2,2	6,2	1,5	1,8	2,0	5,9
<i>Euroalueen laajeneminen</i>												
2001	0,0	117,9	0,2	0,0	-0,9	1,2	0,1	-2,7	0,7	0,9	-0,5	0,1
2001 II	0,5	118,3	0,9	0,8	0,3	1,8	0,5	-1,8	1,0	1,1	-1,0	0,9
2001 III	-0,4	117,9	-0,3	-0,5	-1,4	0,1	0,3	-3,8	1,1	0,7	-0,4	-0,5
2001 IV	-3,2	115,8	-3,8	-4,8	-6,0	-4,9	-2,9	-7,6	-1,9	2,9	0,7	-4,7
2002 I	-2,3	116,7	-2,5	-3,0	-1,9	-6,4	-1,2	-7,0	0,1	1,8	1,5	-3,5
2002 II	-1,2	117,0	-0,8	-1,1	0,1	-3,1	-1,1	-6,4	0,1	2,2	-1,2	-1,2
2001 loka	-1,9	116,1	-2,6	-2,9	-3,6	-2,7	-2,1	-7,1	-1,0	-1,0	2,2	-2,9
2001 marras	-3,4	115,4	-4,1	-5,1	-6,1	-5,5	-3,0	-7,5	-2,1	1,7	0,6	-5,0
2001 joul	-4,4	115,8	-4,6	-6,6	-8,7	-6,5	-3,8	-8,2	-2,9	7,5	-1,1	-6,4
2002 tammi	-2,5	116,3	-2,7	-3,3	-3,3	-6,1	-0,9	-7,1	0,4	2,6	1,0	-3,7
2002 helmi	-2,5	116,4	-2,9	-3,4	-2,3	-7,2	-1,1	-6,4	0,1	1,9	0,8	-3,8
2002 maal	-1,9	117,4	-2,0	-2,3	-0,3	-5,9	-1,5	-7,5	-0,2	1,0	2,4	-2,9
2002 huhti	-0,8	116,6	-0,9	-1,2	0,0	-2,6	-1,6	-6,4	-0,6	1,8	0,4	-0,8
2002 touko	-2,0	116,6	-1,1	-1,3	0,3	-4,8	-0,5	-7,2	1,0	1,5	-3,2	-1,8
2002 kesä	-0,8	117,7	-0,5	-0,8	-0,1	-1,9	-1,1	-5,5	-0,1	3,5	-0,7	-1,0
2002 heinä	-1,3	116,6	-0,5	-0,6	0,1	-0,7	-2,1	-2,4	-2,1	1,3	1,5	-0,3
2002 elo

2. Vähittäiskaupan myynti ja henkilöautojen rekisteröinnit

(vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita)

	Vähittäiskaupan myynti (kp.)									Uusien henkilöautojen rekisteröinnit	
	Käyvin hinnoin			Kiintein hinnoin						Tuhansia ³⁾ (kp.)	
	Yhteensä		1995 = 100	Yhteensä		Elintarvikkeet, juomat ja tupakka	Muut kuin elintarvikkeet		Tekstiilit, vaatteet, jalkineet		
	1995 = 100			1995 = 100							
	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	
1998	108,0	3,7	104,5	3,0	2,1	3,6	2,1	4,5	923	7,2	
1999	111,6	3,4	107,2	2,6	3,1	2,5	1,3	3,0	973	5,4	
2000	116,3	4,2	109,8	2,4	2,0	2,4	1,8	5,0	952	-2,1	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001	121,4	4,0	111,3	1,4	1,2	1,4	0,9	-0,2	970	-0,6	
2001 II	121,5	4,2	111,5	1,2	0,9	1,3	1,2	-0,3	1 002	1,8	
2001 III	122,4	4,5	111,3	1,2	1,2	1,0	0,7	-0,5	957	-1,4	
2001 IV	122,3	3,3	111,7	1,1	1,2	1,0	-0,2	-0,5	965	2,6	
2002 I	122,6	2,6	112,0	1,0	1,2	-0,1	0,2	-2,3	913	-4,1	
2002 II	123,0	1,2	111,6	0,1	0,3	-0,4	-1,2	-2,5	911	-7,9	
2001 loka	120,9	3,1	110,6	0,5	1,6	0,7	-3,2	0,4	962	3,3	
2001 marras	123,8	4,1	113,3	2,2	1,7	1,7	2,8	-0,7	968	3,3	
2001 joul	122,3	2,7	111,4	0,7	0,4	0,5	-0,2	-1,2	964	0,8	
2002 tammi	121,9	2,0	111,5	0,2	0,3	-0,5	-1,0	-2,1	926	-2,4	
2002 helmi	122,3	3,2	111,8	1,5	1,5	0,2	0,3	-1,5	920	-3,2	
2002 maal	123,5	2,7	112,6	1,3	1,9	-0,1	1,5	-3,2	892	-6,2	
2002 huhti	122,7	2,2	111,4	0,6	1,0	-0,1	0,7	-2,6	893	-7,9	
2002 touko	123,4	1,7	111,9	0,6	1,3	-0,4	-3,8	-1,7	912	-6,8	
2002 kesä	122,9	-0,3	111,4	-1,0	-1,3	-0,7	-0,4	-3,1	926	-9,2	
2002 heinä	123,2	1,9	112,3	1,5	1,6	0,7	2,3	-0,5	898	-6,6	
2002 elo	924	-4,5	

Lähteet: Eurostat paitsi sarakkeissa 21–22 (EKP:n laskelmat perustuvat ACEA, European Automobile Manufacturers' Associationin tilastoihin).

1) Korjattu työpäivien määrällä.

2) Teollisuuden koontiryhmien yhdenmukaistetun määrittelyn mukainen erittely.

3) Kuukausikeskiarvoja.

Taulukko 5.3

Euroopan komission suhdannekyselyt

1. Talouden ilmapiiri-indikaattori, tehdasteollisuuden ja kuluttajien kyselyt

(saldoprosenttia, kausivaihtelusta puhdistettu, ellei toisin mainita)

	Talouden ilmapiiri-indikaattori ^{1),2)} (1995 = 100)	Tehdasteollisuus					Kuluttajien luottamusindikaattori ¹⁾				
		Teollisuuden luottamusindikaattori				Kapasi- teetin käyttö- aste ³⁾ , %	Yh- teensä ⁴⁾	Rahoitus- tilanne seuraavan 12 kk:n aikana	Talous- tilanne seuraavan 12 kk:n aikana	Työttömyys- tilanne seuraavan 12 kk:n aikana	Säästöt seuraavan 12 kk:n aikana
		Yhteensä ⁴⁾	Tilau- kanta	Valmis- tuote- varastot	Tuotanto- odotukset						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
1998	101,3	-1	-5	9	11	83,0	-5	2	-4	16	-1
1999	101,2	-7	-17	11	7	81,8	-3	3	-4	11	1
2000	103,7	5	3	5	17	83,8	1	4	1	1	2
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001	100,8	-8	-14	13	1	83,6	-5	2	-10	14	2
2001 III	100,1	-10	-17	15	1	83,4	-8	1	-13	19	0
2001 IV	98,7	-18	-27	17	-9	82,2	-12	0	-18	30	2
2002 I	99,0	-14	-26	14	-1	81,1	-10	0	-12	28	0
2002 II	99,3	-11	-25	12	4	81,2	-8	-1	-9	22	-3
2002 III	98,9	-12	-28	11	3	81,0	-10	-1	-11	26	-3
2001 syys	99,9	-12	-19	16	-2	-	-9	1	-14	22	0
2001 loka	99,0	-17	-25	16	-9	-	-11	1	-18	28	3
2001 marras	98,4	-19	-28	18	-11	-	-13	0	-19	32	1
2001 joul	98,7	-17	-28	16	-8	-	-11	0	-16	30	1
2002 tammi	98,9	-15	-28	14	-2	-	-11	0	-14	29	1
2002 helmi	98,9	-14	-26	14	-3	-	-10	0	-11	28	0
2002 maal	99,2	-12	-25	13	3	-	-9	0	-10	26	0
2002 huhti	99,1	-11	-26	12	4	-	-9	-1	-10	23	-3
2002 touko	99,5	-10	-23	11	4	-	-8	-1	-8	22	-2
2002 kesä	99,3	-11	-25	12	4	-	-8	0	-8	22	-3
2002 heinä	99,0	-11	-26	11	4	-	-10	-1	-10	26	-4
2002 elo	98,7	-12	-30	10	4	-	-11	-1	-12	27	-4
2002 syys	98,9	-12	-27	12	2	-	-9	-1	-10	24	-2

2. Rakentamisen, vähittäiskaupan ja palveluiden kyselyt

(saldoprosenttia, kausivaihtelusta puhdistettu)

	Rakentamisen luottamusindikaattori			Vähittäiskaupan luottamusindikaattori				Palveluiden luottamusindikaattori ¹⁾			
	Yhteensä ⁴⁾	Tilau- kanta	Työllisyys- odotukset	Yhteensä ⁴⁾	Tämän- hetkinen suhdanne- tilanne	Varastojen määrä	Suhdanne- näkömät	Yh- teensä ⁴⁾	Suhdanne- näkömät	Kysyntä- tilanne	Kysyntä- näkömät
	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
1998	-19	-25	-12	-3	-3	13	8	32	33	31	33
1999	-7	-14	1	-5	-5	15	4	27	25	26	31
2000	1	-6	8	-1	4	16	9	30	36	23	33
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001	-11	-16	-4	-6	-4	16	3	15	16	8	20
2001 III	-12	-16	-8	-6	-5	16	3	14	18	6	18
2001 IV	-15	-20	-8	-9	-11	15	-2	-5	-5	-8	-2
2002 I	-16	-23	-9	-16	-22	19	-6	3	3	-14	21
2002 II	-18	-24	-10	-18	-25	20	-9	5	1	1	14
2002 III	-23	-32	-13	-17	-24	15	-11	-1	-5	-8	11
2001 syys	-11	-16	-6	-6	-8	15	6	12	17	4	15
2001 loka	-14	-19	-8	-9	-11	14	-1	-3	-3	-6	1
2001 marras	-15	-20	-9	-9	-10	14	-3	-7	-7	-8	-6
2001 joul	-15	-22	-7	-10	-12	17	-1	-6	-5	-11	-1
2002 tammi	-17	-25	-9	-13	-17	15	-6	1	0	-15	17
2002 helmi	-15	-22	-8	-17	-28	19	-5	2	1	-15	20
2002 maal	-17	-23	-10	-17	-22	23	-7	7	7	-11	26
2002 huhti	-18	-24	-11	-17	-25	21	-6	7	3	1	18
2002 touko	-17	-24	-9	-18	-25	21	-8	6	3	1	14
2002 kesä	-18	-25	-11	-18	-24	18	-13	3	-3	1	10
2002 heinä	-21	-31	-10	-17	-24	17	-11	0	-4	-7	10
2002 elo	-25	-34	-16	-16	-22	14	-12	-2	-4	-12	11
2002 syys	-22	-30	-14	-17	-25	15	-10	0	-6	-5	12

Lähde: Yrityksiä ja kuluttajia koskevat Euroopan komission suhdannekyselyt.

1) Tiedot viittaavat 12 maata käsittävään euroalueeseen.

2) Talouden ilmapiiri-indikaattori koostuu teollisuuden, kuluttajien, rakentamisen ja vähittäiskaupan luottamusindikaattoreista. Teollisuuden luottamusindikaattorin paino on 40 % ja jokaisen muun indikaattorin paino 20 %.

3) Tiedot kapasiteetin käyttöasteesta kerätään tammi-, huhti-, heinä- ja lokakuussa. Vuositiedot ovat neljännesvuosittaisen kyselyjen keskiarvoja.

4) Luottamusindikaattorit lasketaan komponenttiensa keskiarvona. Indikaattorien laskennassa käytetään arvioituja varastotietoja (sarakeet 4 ja 17) ja työttömyyslukuja (sarake 10) käänteisin etumerkein.

Taulukko 5.4

Työmarkkinat

1. Työllisyys ja työttömyys koko kansantaloudessa¹⁾

(vuotuinen prosenttimuutos, kausivaihtelusta puhdistettu, ellei toisin mainita)

	Työllisyys						Työttömyys			
	Yhteensä		Sosioekonomisen aseman mukaan		Toimialan mukaan		Yhteensä		Aikuisväestö ²⁾	Nuoriso ²⁾
	Miljoonaa		Palkan-saajat	Yrittäjät	Teollisuus ilman rakentamista	Palvelut	Miljoonaa	Prosentteina työvoimasta	Prosentteina työvoimasta	Prosentteina työvoimasta
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1997	119,894	0,8	1,0	0,2	-0,2	1,4	13,946	10,9	9,4	21,9
1998	122,001	1,8	1,9	0,8	1,0	2,4	13,269	10,2	8,9	20,0
1999	124,209	1,8	2,2	-0,5	-0,2	2,7	12,253	9,3	8,2	18,0
2000	126,883	2,2	2,4	0,6	0,7	2,9	11,094	8,4	7,3	16,2
2000 II	126,610	2,3	2,6	0,3	0,6	3,1	11,178	8,5	7,4	16,4
III	127,262	2,2	2,5	0,8	0,9	3,0	10,960	8,3	7,2	16,0
IV	127,914	2,2	2,4	1,5	1,2	2,9	10,728	8,1	7,1	15,6
<i>Euroalueen laajeneminen</i>										
2001	132,566	1,3	1,6	0,2	0,4	1,9	11,046	8,0	7,0	15,7
2001 I	132,183	1,9	2,1	1,0	1,2	2,4	11,039	8,0	7,0	15,7
II	132,468	1,5	1,7	0,6	0,7	1,9	10,976	8,0	7,0	15,6
III	132,658	1,1	1,4	-0,2	0,1	1,7	11,024	8,0	7,0	15,7
IV	132,953	0,8	1,1	-0,6	-0,5	1,5	11,145	8,1	7,0	15,9
2002 I	133,127	0,7	1,0	-0,6	-0,9	1,5	11,285	8,1	7,1	16,1
II	133,219	0,6	0,8	-0,8	-1,0	1,4	11,426	8,2	7,2	16,3
2001 elo	-	-	-	-	-	-	11,016	8,0	7,0	15,7
syys	-	-	-	-	-	-	11,046	8,0	7,0	15,7
loka	-	-	-	-	-	-	11,111	8,0	7,0	15,8
marras	-	-	-	-	-	-	11,146	8,1	7,0	15,9
joulu	-	-	-	-	-	-	11,178	8,1	7,0	15,9
2002 tammi	-	-	-	-	-	-	11,235	8,1	7,1	16,0
helmi	-	-	-	-	-	-	11,292	8,1	7,1	16,0
maalis	-	-	-	-	-	-	11,329	8,2	7,1	16,1
huhti	-	-	-	-	-	-	11,343	8,2	7,1	16,1
touko	-	-	-	-	-	-	11,432	8,2	7,2	16,2
kesä	-	-	-	-	-	-	11,503	8,3	7,2	16,4
heinä	-	-	-	-	-	-	11,518	8,3	7,2	16,3
elo	-	-	-	-	-	-	11,535	8,3	7,3	16,3

2. Työvoimakustannukset ja työn tuottavuus

(vuotuinen prosenttimuutos)

	Yksikkötyökustannukset koko kansantaloudessa ja aluerät (kp.)			Työvoimakustannusindeksit ³⁾					Palkat työntekijää kohden tehdasteollisuudessa	
	Yksikkötyökustannukset	Työvoimakustannukset työntekijää kohden	Työn tuottavuus	Yhteensä	Alaerittäin		Toimialan mukaan			
					Palkat ja palkkiot	Työnantajan sosiaaliturvamaksut ja muut kustannukset	Teollisuus ilman rakentamista	Palvelut		
	11	12	13	14	15	16	17	18	19	
1997	0,5	1,9	1,5	2,6	2,6	2,7	2,2	2,7	2,3	
1998	0,1	1,2	1,1	1,6	1,9	0,8	1,6	1,4	2,4	
1999	1,0	2,0	0,9	2,3	2,6	1,4	2,4	1,9	2,5	
2000	1,3	2,6	1,3	3,2	3,4	2,5	3,2	2,9	2,7	
2000 III	1,7	2,8	1,0	3,2	3,4	2,5	3,1	2,6	2,5	
IV	2,2	2,7	0,5	3,0	3,2	2,1	2,8	2,9	2,5	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>										
2001	2,6	2,7	0,1	3,4	3,6	2,6	3,2	3,2	3,2	
2001 I	1,9	2,4	0,5	3,4	3,8	2,3	3,2	3,3	3,4	
II	2,6	2,8	0,1	3,0	3,2	2,3	3,1	2,1	3,1	
III	2,4	2,7	0,2	3,8	3,9	3,1	3,6	3,7	3,3	
IV	3,3	2,9	-0,4	3,3	3,5	2,7	3,0	3,6	2,9	
2002 I	3,4	2,9	-0,4	4,0	4,1	3,4	3,6	4,1	2,5	
II	.	.	.	3,7	3,7	3,5	3,1	3,9	.	

Lähteet: Sarakkeet 1–6, 11–13 ja 18 Eurostatin tilastoihin perustuvat EKP:n laskelmat, sarakkeet 7–10 sekä 14–17 Eurostat ja sarake 19 kansallisiin tilastoihin perustuvat EKP:n laskelmat.

1) Työllisyystilastot perustuvat EKT 95:een. Työttömyystilastot ovat ILO:n suositusten mukaisia.

2) Aikuisväestö käsittää 25-vuotiaat ja sitä vanhemmat, nuoriso alle 25-vuotiaat; ilmaistu prosentteina ikäryhmän työvoimasta.

3) Työvoimakustannukset tuntia kohden koko kansantaloudessa, pl. maatalous, julkishallinto, koulutus ja terveydenhuolto. Kattavuuserojen vuoksi erien kokonaissummat eivät välttämättä täsmää.

6 Euroalueen säästäminen, investoinnit ja rahoitus

Taulukko 6.1

Ei-rahoitussektorin rahoituksen käyttö ja hankinta¹⁾

(miljardia euroa [miljardia ecua vuoden 1998 loppuun]; kausivaihtelusta puhdistamaton; ajanjakson lopussa)

Kantatiedot

1. Rahoitusvarat²⁾

		Käteinen ja talletukset									Lisätieto: Muiden kuin pankkien talletukset euroalueen ulkopuolella ³⁾
		Yhteensä	Käteinen	Ei-rahoitussektorin (pl. valtio) talletukset euroalueen rahalaitoksissa				Valtion talletukset euroalueen raha- laitoksissa	Talletukset muissa kuin raha- laitoksissa ⁴⁾	10	
				Yhteensä	Yön yli	Määrä- aikaiset	Irtisanomis- ehtoiset				
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1998	II	4 699,1	315,5	4 100,3	1 204,9	1 452,7	1 341,9	100,8	147,4	135,8	239,7
	III	4 677,4	311,8	4 074,2	1 184,2	1 451,1	1 341,4	97,4	156,4	135,0	237,6
	IV	4 825,9	323,4	4 211,2	1 282,9	1 463,3	1 386,3	78,6	149,8	141,5	215,3
1999	I	4 676,1	318,6	4 075,8	1 239,1	1 464,6	1 306,2	66,0	133,4	148,3	243,9
	II	4 702,4	324,8	4 114,2	1 321,8	1 418,3	1 315,7	58,4	125,0	138,4	242,7
	III	4 713,7	328,3	4 112,8	1 324,6	1 416,5	1 313,1	58,7	133,3	139,4	238,6
	IV	4 859,9	350,8	4 215,1	1 370,9	1 457,7	1 323,5	63,0	142,0	152,0	229,7
2000	I	4 837,9	335,5	4 222,3	1 379,6	1 462,5	1 303,3	76,8	130,2	150,0	260,5
	II	4 894,9	342,0	4 256,9	1 409,7	1 485,7	1 282,6	78,9	146,0	150,0	247,1
	III	4 915,1	339,8	4 266,5	1 396,9	1 524,0	1 263,7	81,9	159,2	149,6	253,9
	IV	5 030,3	348,4	4 361,6	1 464,4	1 542,4	1 269,1	85,6	164,5	155,9	230,1
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001	I	5 148,0	336,3	4 501,3	1 446,1	1 624,7	1 314,6	115,9	150,3	160,1	259,6
	II	5 245,2	333,0	4 585,7	1 526,1	1 620,2	1 321,1	118,3	165,5	161,0	267,7
	III	5 232,7	309,6	4 615,1	1 547,9	1 608,7	1 333,7	124,7	147,8	160,2	265,6
	IV	5 365,8	239,7	4 819,4	1 690,3	1 615,6	1 396,3	117,2	139,0	167,6	297,6
2002	I	5 368,8	254,3	4 779,3	1 637,6	1 607,2	1 413,0	121,6	157,5	177,7	303,0
	II	.	285,7	4 837,9	1 706,4	1 599,1	1 412,8	119,6	153,2	.	.

		Muut arvopaperit kuin osakkeet			Osakkeet ⁵⁾				Vakuustekninen vastuuvetäjä		
		Yhteensä	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Yhteensä	Noteer- ratut osakkeet	Rahasto- osuudet	Raha- markkina- rahastot	Yhteensä	Kotitalouk- sien osuus henki- vakuutus- ja eläke- rahastoista	Vakuutus- maksu- ja korvaus- vastuu
1998	II	1 555,9	167,6	1 388,3	3 500,8	2 070,8	1 429,9	186,7	2 523,8	2 256,5	267,4
	III	1 546,6	156,5	1 390,1	3 138,9	1 698,5	1 440,4	187,9	2 518,6	2 248,5	270,1
	IV	1 544,1	155,5	1 388,6	3 495,4	1 974,3	1 521,1	172,7	2 616,0	2 345,9	270,1
1999	I	1 559,8	135,8	1 424,0	3 721,9	2 090,8	1 631,0	194,8	2 679,6	2 402,8	276,9
	II	1 483,8	125,5	1 358,2	3 989,6	2 258,8	1 730,9	211,6	2 749,9	2 469,4	280,5
	III	1 491,7	115,1	1 376,6	4 027,4	2 288,6	1 738,8	210,8	2 793,4	2 508,8	284,6
	IV	1 565,0	171,2	1 393,8	4 619,6	2 783,6	1 836,0	203,9	2 938,0	2 650,4	287,6
2000	I	1 583,4	191,5	1 391,9	4 863,0	2 926,7	1 936,2	218,3	3 054,1	2 758,6	295,5
	II	1 618,5	196,5	1 422,0	4 752,6	2 843,3	1 909,3	208,8	3 099,9	2 800,6	299,3
	III	1 689,0	215,4	1 473,6	4 864,2	2 940,7	1 923,5	207,3	3 154,0	2 850,5	303,5
	IV	1 761,5	232,9	1 528,6	4 885,5	3 010,2	1 875,3	203,4	3 182,0	2 878,0	304,0
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001	I	1 881,5	321,4	1 560,1	4 594,7	2 755,2	1 839,5	228,4	3 232,4	2 921,6	310,8
	II	1 877,9	288,1	1 589,7	4 647,4	2 786,2	1 861,2	235,4	3 290,5	2 977,6	312,9
	III	1 903,5	289,6	1 613,9	3 991,4	2 249,3	1 742,1	256,1	3 267,0	2 950,7	316,3
	IV	1 900,8	278,8	1 622,0	4 362,6	2 526,3	1 836,3	263,8	3 364,0	3 043,4	320,6
2002	I	1 976,3	318,3	1 658,0	4 449,2	2 580,9	1 868,3	293,9	3 448,1	3 119,2	329,0
	II

Lähde: EKP.

- 1) Ei-rahoitussektori sisältää julkisyhteisöt (S13), Yritykset (S11) ja kotitaloudet (S14) mukaan lukien kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt (S15).
- 2) Sisältää useimmat EKT 95:ssä määritellyt rahoitusvara- ja velkaluokitukset. Kohtaan eivät sisälly johdannaiset, julkisyhteisöjen ja yritysten myöntämät lainat, noteeraamattomat osakkeet, muut osuudet sekä muut saamiset ja velat.
- 3) BIS:n kansainväliset pankkitilastot. BIS:n määritelmän mukainen pankki-käsite on lähellä euroalueella käytettävän määritelmän mukaista rahalaitos-käsitettä.
- 4) Sisältää euroalueen valtionhallinnon (S1311), muiden rahoituksen välittäjien (S123) ja vakuutuslaitosten sekä eläkerahastojen (S125) vastaanottamat talletukset.
- 5) Ei sisällä noteeraamattomia osakkeita.

Taulukko 6.1 (jatkoa)

Ei-rahoitussektorin rahoituksen käyttö ja hankinta¹⁾

(miljardia euroa [miljardia ecua vuoden 1998 loppuun]; kausivaihtelusta puhdistamaton; ajanjakson lopussa)

Kantatiedot

2. Velat²⁾

		Lainat euroalueen rahalaitoksista ja muista rahoituslaitoksista velallissektoreittäin										Lisätieto: Muiden kuin pankkien lainat euro- alueen ulko- puolisista pankeista ³⁾	
		Yhteensä	Euroalueen raha- laitoksista	Julkisyhteisöt			Yritykset			Kotitaloudet ⁴⁾			
				Yhteensä	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset ⁵⁾	Yhteensä	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Yhteensä	Lyhyt- aikaiset		Pitkä- aikaiset
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12		
1998	II	6 006,2	5 453,0	901,1	31,9	869,2	2 505,2	878,9	1 626,2	2 599,9	232,5	2 367,4	151,3
	III	6 081,8	5 524,1	903,5	33,3	870,2	2 528,7	866,2	1 662,5	2 649,6	233,8	2 415,9	147,4
	IV	6 227,5	5 663,5	911,2	36,0	875,2	2 600,7	902,9	1 697,8	2 715,6	240,8	2 474,8	151,3
1999	I	6 259,4	5 682,7	902,1	36,3	865,8	2 595,9	921,3	1 674,6	2 761,3	251,8	2 509,6	156,8
	II	6 423,4	5 817,5	899,5	39,0	860,6	2 688,1	964,2	1 724,0	2 835,7	255,6	2 580,1	183,3
	III	6 491,4	5 886,6	884,7	37,9	846,8	2 703,0	943,7	1 759,3	2 903,6	255,4	2 648,3	191,4
	IV	6 665,1	6 039,5	900,1	42,1	858,0	2 795,4	979,8	1 815,6	2 969,5	264,1	2 705,4	201,4
2000	I	6 809,9	6 156,4	890,4	41,1	849,3	2 894,2	1 038,0	1 856,2	3 025,2	265,6	2 759,7	221,1
	II	6 957,6	6 262,2	884,8	42,0	842,8	2 994,4	1 090,7	1 903,7	3 078,3	274,4	2 804,0	219,7
	III	7 102,2	6 379,6	865,0	39,9	825,0	3 102,3	1 152,4	1 949,9	3 134,9	275,9	2 859,0	252,3
	IV	7 264,2	6 500,5	880,2	42,0	838,2	3 199,5	1 167,3	2 032,2	3 184,4	281,0	2 903,4	245,2
<i>Euroalueen laajeneminen</i>													
2001	I	7 450,5	6 671,4	894,5	41,8	852,7	3 320,4	1 243,9	2 076,4	3 235,7	280,2	2 955,5	257,3
	II	7 554,9	6 761,9	877,5	42,1	835,4	3 392,2	1 266,5	2 125,7	3 285,2	286,2	2 999,0	296,2
	III	7 626,8	6 804,9	871,0	45,1	826,0	3 432,8	1 244,6	2 188,1	3 323,0	281,8	3 041,2	249,7
	IV	7 730,5	6 897,2	891,3	50,6	840,7	3 470,1	1 225,3	2 244,8	3 369,1	284,1	3 085,1	267,9
2002	I	7 804,4	6 960,6	895,8	53,3	842,5	3 506,3	1 223,3	2 283,0	3 402,3	279,4	3 122,9	289,6
	II	.	7 022,0

		Muut arvopaperit kuin osakkeet liikkeeseenlaskijoin							Yritysten liikkeeseen laskemat noteeratut osakkeet	Valtion talletus- velka	Yritysten vakuutus- tekninen eläkevastuu- velka
		Yhteensä	Julkisyhteisöt			Yritykset					
			Yhteensä	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Yhteensä	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset			
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22		
1998	II	3 836,2	3 514,2	496,6	3 017,6	322,0	53,9	268,1	2 762,9	134,2	221,2
	III	3 927,0	3 595,0	498,6	3 096,4	332,0	55,3	276,7	2 362,0	133,8	224,1
	IV	3 929,5	3 595,9	468,2	3 127,8	333,6	55,1	278,5	2 659,1	140,3	227,0
1999	I	3 973,6	3 638,9	466,9	3 172,0	334,8	65,7	269,1	2 734,3	146,9	229,7
	II	3 956,6	3 616,0	459,3	3 156,7	340,7	66,4	274,3	2 955,3	136,6	232,6
	III	3 935,6	3 581,7	449,6	3 132,0	353,9	74,8	279,1	2 948,2	137,6	235,5
	IV	3 896,3	3 532,6	421,1	3 111,5	363,8	78,2	285,5	3 959,9	149,8	238,7
2000	I	3 964,9	3 598,8	425,3	3 173,5	366,1	78,7	287,4	4 422,6	147,6	241,0
	II	3 997,5	3 619,7	425,8	3 193,9	377,8	88,7	289,2	4 174,3	147,6	243,4
	III	4 033,5	3 635,5	421,8	3 213,7	397,9	95,6	302,4	4 053,3	147,2	245,3
	IV	4 077,2	3 663,0	400,8	3 262,2	414,1	100,6	313,6	3 833,4	153,7	247,1
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001	I	4 251,1	3 797,4	429,3	3 368,1	453,8	112,8	341,0	3 564,0	154,7	249,3
	II	4 310,2	3 830,3	440,7	3 389,7	479,9	123,9	355,9	3 572,4	155,2	251,5
	III	4 386,9	3 891,4	449,9	3 441,5	495,5	138,1	357,4	2 822,5	155,4	253,7
	IV	4 393,3	3 879,3	434,4	3 444,9	514,0	136,5	377,5	3 276,5	165,5	253,1
2002	I	4 451,4	3 931,9	446,8	3 485,1	519,5	143,6	375,9	3 324,0	174,8	255,6
	II

Lähde: EKP.

- 1) Ei-rahoitussektori sisältää julkisyhteisöt (S13), Yritykset (S11) ja kotitaloudet (S14) mukaan lukien kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt (S15).
- 2) Sisältää useimmat EKT 95:ssä määritellyt rahoitusvara- ja velkaluokitukset. Kohtaan eivät sisälly johdannaiset, julkisyhteisöjen ja yritysten myöntämät lainat, noteeraamattomat osakkeet, muut osuudet sekä muut saamiset ja velat.
- 3) BIS:n kansainväliset pankkilaitokset. BIS:n määritelmän mukainen pankki-käsite on lähellä euroalueella käytettävän määritelmän mukaista rahalaitos-käsitettä.
- 4) Sisältää kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt.
- 5) Sisältää kaikki julkisyhteisöjen lainat euroalueen rahalaitoksista.

Rahoitustaloustoimet

1. Rahoitusvarat¹⁾

		Käteinen ja talletukset									Lisätieto: Muiden kuin pankkien talletukset euroalueen ulkopuolella ²⁾
		Yhteensä	Käteinen	Ei-rahoitussektorin ³⁾ (pl. valtio) talletukset euroalueen rahalaitoksissa					Valtion talletukset euroalueen raha- laitoksissa	Talletukset muissa kuin raha- laitoksissa ⁴⁾	
				Yhteensä	Yön yli	Määrä- aikaiset	Irtisanomis- ehtoiset	Repot			
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1998	II	52,5	3,6	45,2	68,1	-5,7	-0,5	-16,7	8,0	-4,4	-4,9
	III	-14,0	-3,7	-18,5	-17,7	2,7	-0,2	-3,3	9,0	-0,7	2,8
	IV	148,5	11,6	137,0	98,1	13,0	44,8	-18,9	-6,6	6,5	-24,5
1999	I	-40,3	-5,2	-37,7	-19,4	-15,7	10,1	-12,7	-4,2	6,8	23,4
	II	22,0	6,2	34,2	81,3	-48,9	9,4	-7,6	-8,4	-9,9	-4,3
	III	12,9	3,5	0,2	3,5	-1,1	-2,6	0,3	8,3	1,0	-2,8
	IV	138,7	22,3	95,1	44,2	36,4	10,3	4,2	8,7	12,7	-14,2
2000	I	-28,9	-15,3	0,4	6,1	0,9	-20,4	13,7	-11,9	-2,1	26,1
	II	52,6	6,7	30,0	31,9	17,8	-21,8	2,1	15,8	0,1	-12,8
	III	6,4	-2,2	-4,2	-17,3	28,8	-18,5	2,9	13,3	-0,5	-1,7
	IV	128,4	8,6	108,3	71,4	27,3	5,7	3,8	5,3	6,3	-16,7
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001	I	-17,4	-19,8	13,8	-34,4	40,8	-6,1	13,4	-15,6	4,2	13,6
	II	93,8	-3,3	81,0	77,1	-4,7	6,3	2,3	15,1	0,9	5,8
	III	6,1	-23,4	48,0	25,4	3,2	13,0	6,5	-17,7	-0,8	2,5
	IV	135,4	-69,9	206,8	142,4	9,4	62,5	-7,5	-8,8	7,4	12,2
2002	I	5,4	14,6	-38,4	-53,3	-4,3	14,9	4,3	19,0	10,1	4,4
	II	.	31,4	77,0	74,9	3,8	0,5	-2,2	-4,2	0,7	.
		Muut arvopaperit kuin osakkeet			Osakkeet ⁵⁾				Vakuustekninen vastuuvélka		
		Yhteensä	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Yhteensä	Noteer- ratut osakkeet	Rahasto- osuudet	Raha- markkina- rahastot	Yhteensä	Kotitalouk- sien osuus henki- vakuutus- ja eläke- rahastoista	Vakuutus- maksu- ja korvaus- vastuu
		11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1998	II	-66,4	-24,9	-41,5	118,5	24,4	94,1	0,0	46,5	44,5	2,0
	III	-12,7	-11,2	-1,5	100,2	14,3	85,9	1,0	42,9	40,3	2,6
	IV	-13,0	-2,2	-10,8	82,7	63,2	19,5	-16,1	49,5	47,6	2,0
1999	I	20,0	-13,1	33,1	105,3	3,7	101,6	2,9	64,7	58,6	6,0
	II	-43,0	-11,9	-31,0	150,1	65,5	84,7	16,8	54,5	50,0	4,5
	III	-4,6	-13,0	8,4	95,4	54,7	40,7	-0,4	57,7	52,9	4,8
	IV	89,3	50,7	38,6	-7,6	24,8	-32,4	-6,8	70,8	68,7	2,1
2000	I	11,0	26,9	-15,8	-13,2	-60,2	47,0	12,9	76,3	69,9	6,3
	II	46,1	4,5	41,6	68,2	49,2	19,0	-9,7	56,7	52,1	4,6
	III	80,0	19,6	60,4	150,9	142,6	8,4	-1,8	56,5	51,7	4,8
	IV	20,7	7,3	13,4	219,1	181,0	38,1	-4,0	58,4	59,1	-0,7
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001	I	130,1	92,7	37,5	62,3	25,8	36,6	24,7	59,5	54,2	5,3
	II	-1,6	-34,9	33,4	43,2	38,7	4,5	6,4	56,1	53,1	3,0
	III	38,6	-1,6	40,2	68,1	43,4	24,8	20,1	52,1	47,5	4,6
	IV	-3,9	-14,4	10,4	4,1	-23,4	27,5	7,3	70,0	65,7	4,2
2002	I	100,3	44,2	56,1	54,0	8,2	45,8	29,9	68,9	60,5	8,4
	II

Lähde: EKP.

- 1) Sisältää useimmat EKT 95:ssä määritellyt rahoitusvara- ja velkaluokitukset. Kohtaan eivät sisälly johdannaiset, julkisyhteisöjen ja yritysten myöntämät lainat, noteeraamattomat osakkeet, muut osuudet sekä muut saamiset ja velat.
- 2) BIS:n kansainväliset pankkitilastot. BIS:n määritelmän mukainen pankki-käsite on lähellä euroalueella käytettävän määritelmän mukaista rahalaitos-käsitettä.
- 3) Ei-rahoitussektori sisältää julkisyhteisöt (S13), Yritykset (S11) ja kotitaloudet (S14) mukaan lukien kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt (S15).
- 4) Sisältää euroalueen valtionhallinnon (S1311), Muiden rahoituksen välittäjien (S123) ja vakuutuslaitosten sekä eläkerahastojen (S125) vastaanottamat talletukset.
- 5) Ei sisällä noteeraamattomia osakkeita.

Taulukko 6.1 (jatkoa)

Ei-rahoitussektorin rahoituksen käyttö ja hankinta¹⁾

(miljardia euroa [miljardia ecua vuoden 1998 loppuun]; kausivaihtelusta puhdistamaton)

Rahoitustaloustoimet

2. Velat²⁾

		Lainat euroalueen rahalaitoksista ja muista rahoituslaitoksista velallissektoreittain											Lisätieto: Muiden kuin pankkien lainat euro- alueen ulko- puolisista pankeista ³⁾
		Yhteensä	Euroalueen raha- laitoksista	Julkisyhteisöt			Yritykset			Kotitaloudet ⁴⁾			
				Yhteensä	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset ⁵⁾	Yhteensä	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Yhteensä	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12		
1998	II	118,2	111,3	-5,9	-3,7	-2,2	56,6	22,5	34,1	67,5	9,1	58,4	6,4
	III	81,1	82,2	2,8	1,4	1,4	27,6	-15,0	42,6	50,7	1,2	49,4	-0,7
	IV	160,2	151,0	8,3	2,8	5,5	75,8	37,3	38,5	76,0	7,1	68,9	3,5
1999	I	89,6	75,6	-7,7	0,3	-8,0	21,1	23,3	-2,2	76,2	9,2	67,0	1,9
	II	162,7	133,2	-4,1	2,7	-6,8	89,6	41,2	48,4	77,2	3,9	73,3	23,9
	III	70,6	71,5	-14,7	-1,1	-13,6	17,3	-16,7	34,0	67,9	-0,3	68,2	8,4
	IV	170,4	146,6	15,1	4,2	10,9	86,4	34,0	52,4	68,8	8,8	60,0	-7,0
2000	I	141,6	108,8	-8,3	-0,9	-7,4	91,9	54,7	37,2	58,0	1,6	56,4	15,1
	II	163,4	118,4	-5,9	0,9	-6,8	113,4	62,2	51,3	55,9	9,8	46,1	-0,8
	III	132,1	91,6	-16,2	-2,1	-14,1	96,6	53,4	43,2	51,8	0,0	51,8	23,2
	IV	185,0	140,1	15,6	2,1	13,5	116,3	19,6	96,7	53,1	5,3	47,7	1,9
<i>Euroalueen laajeneminen</i>													
2001	I	95,4	78,2	-3,8	-0,5	-3,3	62,1	38,1	24,0	37,1	-4,2	41,3	9,2
	II	104,5	88,0	-17,3	0,3	-17,7	64,7	20,9	43,7	57,2	6,1	51,1	33,6
	III	83,6	57,9	-6,0	2,9	-8,9	50,6	-15,8	66,4	38,9	-4,1	43,1	-38,0
	IV	103,8	94,3	18,6	5,5	13,1	35,9	-18,0	53,9	49,3	2,2	47,1	4,1
2002	I	73,6	63,2	4,4	2,7	1,6	30,1	-4,0	34,0	39,1	-5,2	44,3	20,5
	II	.	87,7

		Muut arvopaperit kuin osakkeet liikkeeseenlaskijoin							Yritysten liikkeeseen- laskemat noteeratut osakkeet	Valtion talletus- velka	Yritysten vakuutus- tekninen eläkevastuu- velka
		Yhteensä	Julkisyhteisöt			Yritykset					
			Yhteensä	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Yhteensä	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset			
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22		
1998	II	53,3	50,6	-1,3	51,9	2,7	-1,8	4,4	36,8	-2,1	2,2
	III	61,3	54,0	2,1	52,0	7,3	1,6	5,7	10,1	-0,4	2,2
	IV	-10,5	-15,4	-31,0	15,6	4,8	0,5	4,4	40,1	6,4	1,9
1999	I	73,9	60,5	1,1	59,4	13,4	10,4	3,0	10,8	6,6	2,3
	II	37,9	29,3	-7,4	36,7	8,5	0,6	8,0	34,4	-10,3	2,3
	III	55,9	37,8	-10,8	48,6	18,2	8,3	9,8	35,4	1,0	2,3
	IV	-12,1	-19,7	-27,7	8,0	7,6	3,3	4,3	43,0	12,1	2,3
2000	I	60,8	58,9	10,0	48,9	1,8	0,5	1,4	19,4	-2,2	1,9
	II	37,1	23,0	-1,0	23,9	14,1	10,2	3,9	29,7	0,0	1,9
	III	49,3	25,5	-2,7	28,2	23,8	7,2	16,6	72,2	-0,4	1,9
	IV	-1,0	-17,7	-27,0	9,3	16,7	5,2	11,5	51,6	6,4	1,8
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001	I	76,0	38,5	32,3	6,1	37,5	11,0	26,5	54,7	1,1	2,2
	II	86,1	60,3	10,7	49,6	25,7	11,0	14,7	46,5	0,4	2,2
	III	49,0	30,0	8,7	21,3	19,0	14,1	4,9	17,6	0,2	2,2
	IV	6,2	-11,1	-22,1	11,0	17,3	-1,6	18,9	7,3	10,1	-0,5
2002	I	110,8	96,7	21,5	75,2	14,1	6,9	7,2	10,9	9,3	2,4
	II

Lähde: EKP.

- 1) Ei-rahoitussektori sisältää julkisyhteisöt (S13), Yritykset (S11) ja kotitaloudet (S14) mukaan lukien kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt (S15).
- 2) Sisältää useimmat EKT 95:ssä määritellyt rahoitusvara- ja velkaluokitukset. Kohtaan eivät sisälly johdannaiset, julkisyhteisöjen ja yritysten myöntämät lainat, noteeraamattomat osakkeet, muut osuudet sekä muut saamiset ja velat.
- 3) BIS:n kansainväliset pankkilaitokset. BIS:n määritelmän mukainen pankki-käsite on lähellä euroalueella käytettävän määritelmän mukaista rahalaitos-käsitettä.
- 4) Sisältää kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt.
- 5) Sisältää kaikki julkisyhteisöjen lainat euroalueen rahalaitoksista.

Taulukko 6.2

Säästäminen, investoinnit ja rahoitus¹⁾

(miljardia euroa [miljardia ecua vuoden 1998 loppuun], ellei toisin mainita)

1. Kaikki euroalueen sektorit²⁾

	Muiden kuin rahoitusvarojen nettohankinta					Rahoitusvarojen nettohankinta							
	Yhteensä	Kiinteän pääoman bruttomuodostus	Kiinteän pääoman kuluminen	Varastojen muutokset ³⁾	Valmistamattomat varat	Yhteensä	Mone-taarinen kulta ja erityiset nosto-oukeudet	Käteinen ja talletukset	Muut arvo-paperit kuin osakkeet ⁴⁾	Lainat	Osakkeet ja osuudet	Vakuutus-tekni-nen vastuu-velka	Muut sijoitukset, netto ⁵⁾
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1995	367,5	1 092,4	-751,6	26,6	0,1	1 528,1	0,7	484,6	222,1	420,9	164,6	201,1	34,1
1996	340,2	1 121,8	-783,6	1,7	0,4	1 730,6	-3,0	395,0	398,1	384,4	312,5	193,6	50,0
1997	352,2	1 138,2	-796,9	10,8	0,1	1 913,3	-0,2	393,4	331,9	446,4	482,9	222,1	36,8
1998	412,3	1 202,4	-822,9	32,5	0,2	2 370,8	11,0	430,2	361,7	511,0	815,5	209,7	31,6
1999	450,0	1 291,9	-861,2	19,2	0,1	3 040,6	1,3	552,7	433,9	883,9	899,5	255,2	14,1
2000	489,6	1 388,2	-910,8	28,6	-16,3	2 778,7	1,3	350,4	256,2	802,9	1 110,6	250,5	6,8
Euroalueen laajeneminen													
2001	458,6	1 434,3	-969,7	-6,4	0,5	2 510,3	-0,5	591,6	473,2	697,4	547,9	248,7	-48,0
	Nettovarallisuuden muutokset ⁶⁾				Nettovelkaantuminen								
	Yhteensä	Brutto-säästäminen	Kiinteän pääoman kuluminen	Nettopää-oman siirrot, saadut	Yhteensä	Käteinen ja talletukset	Muut arvo-paperit kuin osakkeet ⁴⁾	Lainat	Osakkeet ja osuudet	Vakuutus-tekni-nen vastuu-velka			
	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23			
1995	414,0	1 158,3	-751,6	7,3	1 481,6	477,7	277,7	380,7	139,9	205,6			
1996	413,2	1 188,6	-783,6	8,2	1 657,6	472,4	378,0	335,2	275,8	196,2			
1997	458,8	1 241,3	-796,9	14,4	1 806,7	509,2	319,0	375,6	373,1	229,8			
1998	488,2	1 298,7	-822,9	12,4	2 294,8	645,9	322,5	472,8	634,2	219,4			
1999	504,4	1 354,2	-861,2	11,4	2 986,2	927,1	493,2	750,5	552,8	262,5			
2000	526,7	1 425,9	-910,8	11,6	2 741,7	533,6	411,0	823,9	720,2	253,0			
Euroalueen laajeneminen													
2001	511,9	1 471,3	-969,7	10,4	2 457,1	683,2	477,8	565,2	483,0	248,0			

2. Yritykset

	Muiden kuin rahoitusvarojen nettohankinta			Rahoitusvarojen nettohankinta					Nettovarallisuuden muutokset ⁶⁾		Nettovelkaantuminen			
	Yhteensä	Kiinteän pääoman bruttomuodostus	Kiinteän pääoman kuluminen	Yhteensä	Käteinen ja talletukset	Muut arvopa-perit kuin osak-keet ⁴⁾	Lainat	Osakkeet ja osuudet	Yhteensä	Brutto-säästäminen	Yhteensä	Muut arvopa-perit kuin osak-keet ⁴⁾	Lainat	Osakkeet ja osuudet
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1995	155,9	570,0	-438,3	219,9	33,4	10,0	39,9	64,5	236,0	530,3	139,9	-87,3	126,0	90,6
1996	137,3	589,8	-454,4	262,0	54,4	-13,8	55,4	85,9	123,6	536,0	275,7	6,8	144,1	117,2
1997	158,5	615,8	-468,9	238,8	24,4	-12,7	46,1	94,0	110,0	543,8	287,4	12,1	154,2	111,5
1998	203,7	661,3	-487,4	418,3	55,0	-9,7	87,8	199,9	146,9	590,3	475,1	25,8	243,6	197,1
1999	221,4	708,2	-508,4	596,7	26,6	58,7	175,0	301,2	108,3	571,8	709,8	47,7	416,8	230,5
2000	322,7	776,7	-542,1	803,3	69,9	69,5	167,3	414,5	95,6	595,3	1 030,5	56,4	544,4	425,3
Euroalueen laajeneminen														
2001	223,0	802,0	-576,2	531,9	83,1	53,5	135,6	178,3	74,5	605,6	680,4	99,6	309,1	264,8

3. Kotitaloudet⁷⁾

	Muiden kuin rahoitusvarojen nettohankinta			Rahoitusvarojen nettohankinta					Nettovarallisuuden muutokset ⁶⁾		Netto-velkaantuminen		Lisätieto:	
	Yhteensä	Kiinteän pääoman bruttomuodostus	Kiinteän pääoman kuluminen	Yhteensä	Käteinen ja talletukset	Muut arvopa-perit kuin osak-keet ⁴⁾	Osakkeet ja osuudet	Vakuu-tus-tekni-nen vastuu-velka	Yhteensä	Brutto-säästäminen	Yhteensä	Lainat	Käyt-tävissä olevat tulot	Brutto-säästä-mis-aste ⁸⁾
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1995	160,3	350,5	-192,5	431,1	185,2	82,4	1,2	178,7	454,5	605,6	136,9	135,8	3 445,2	17,6
1996	158,2	360,5	-203,7	439,6	145,6	24,3	93,6	189,0	436,4	620,2	161,3	160,1	3 520,3	17,6
1997	154,2	351,4	-198,7	427,5	69,1	-18,8	194,9	215,8	413,2	588,3	168,5	167,1	3 613,4	16,3
1998	161,8	361,2	-203,1	450,7	95,5	-115,5	290,2	204,4	399,8	567,8	212,7	211,4	3 726,8	15,2
1999	175,2	393,3	-215,2	485,2	115,4	6,7	199,5	242,7	391,7	558,9	268,7	267,2	3 853,9	14,5
2000	181,3	413,3	-224,6	428,2	52,2	83,2	129,0	242,9	387,7	565,6	221,8	220,1	4 004,4	14,1
Euroalueen laajeneminen														
2001	173,2	420,0	-243,2	421,7	179,6	102,4	73,8	234,4	424,4	617,4	170,5	168,6	4 270,3	14,5

Lähde: EKP.

1) Konsolidoimattomia tietoja.

2) Kaikki sektorit sisältävät julkisyhteisöt (S13), Yritykset (S11), Rahoitus- ja vakuutuslaitokset (S12) ja kotitaloudet (S14) mukaan lukien kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt (S15).

3) Sisältää arvoesineiden nettohankinnat.

4) Ei sisällä johdannaisia.

5) Johdannaiset, muut saamiset/velat ja tilastolliset erot.

6) Muutokset johtuvat säästämisestä ja saaduista nettopääomansiirroista kiinteän pääoman (-) kulumisen huomioon ottaen.

7) Sisältää kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt.

8) Bruttosäästäminen prosentteina käytettävissä olevista tuloista.

7 Julkisen talouden rahoitusasema euroalueella ja yksittäisissä euromaissa

Taulukko 7.1

Tulot, menot ja alijäämä / ylijäämä¹⁾

(prosenttia BKT:stä)

1. Euroalue – tulot

	Yhteensä 1	Tulot									Pää- oma- tulot 12	Pää- oma- verot 13	Lisä- tieto: verot yhteen- sä ²⁾ 14	
		Väli- törmät verot 3	Koti- taloudet 4	Yritykset 5	Väli- liset verot 6	EU:n toimi- elinten 7	Sosiaali- turva- maksut 8	Työn- antaja 9	Vakuu- tettu 10	Myyntit 11				
1992	47,5	46,7	11,9	9,8	2,0	13,0	0,9	17,2	8,7	5,4	2,4	0,7	0,6	42,6
1993	48,1	47,6	12,1	10,0	2,0	13,2	0,8	17,5	8,7	5,5	2,5	0,5	0,3	43,1
1994	47,6	47,2	11,6	9,5	2,0	13,5	0,8	17,5	8,5	5,7	2,5	0,5	0,2	42,8
1995	47,2	46,6	11,6	9,5	2,0	13,3	0,9	17,3	8,4	5,6	2,5	0,5	0,3	42,6
1996	48,0	47,5	12,0	9,6	2,3	13,4	0,8	17,6	8,7	5,6	2,5	0,5	0,3	43,3
1997	48,3	47,6	12,2	9,6	2,6	13,6	0,7	17,6	8,8	5,5	2,5	0,7	0,4	43,7
1998	47,7	47,2	12,4	9,9	2,5	14,1	0,7	16,5	8,5	4,9	2,5	0,5	0,3	43,3
1999	48,2	47,7	12,8	10,1	2,6	14,4	0,6	16,4	8,5	4,9	2,5	0,6	0,3	43,8
2000	47,9	47,4	13,0	10,2	2,7	14,2	0,6	16,2	8,4	4,9	2,4	0,5	0,3	43,7
2001	47,3	46,8	12,7	10,0	2,6	Euroalueen laajeneminen 13,9 0,6		16,0	8,4	4,8	2,3	0,5	0,3	42,9

2. Euroalue – menot

	Yhteensä 1	Menot							Pää- oma- menot 10	Inves- toinnit 11	Pää- oma- siirrot 12	EU:n toimi- elinten maksat 13	Lisä- tieto: perus- menot ⁴⁾ 14	
		Yhteensä 2	Palkan- saaja- korvauk- set 3	Väli- tuote- käyttö 4	Korko- menot 5	Tulon- siirrot 6	Sosiaali- etuudet ja avustuk- set ³⁾ 7	Tuki- palkkiot 8						EU:n toimi- elinten maksat 9
1992	52,4	47,7	11,4	5,0	5,7	25,6	21,9	2,4	0,5	4,7	3,2	1,5	0,0	46,7
1993	53,8	49,2	11,6	5,1	5,9	26,6	22,9	2,5	0,6	4,6	3,1	1,6	0,0	47,9
1994	52,7	48,4	11,3	5,0	5,5	26,6	22,9	2,4	0,6	4,3	2,9	1,5	0,0	47,2
1995	52,2	47,7	11,2	4,8	5,7	26,1	22,8	2,2	0,6	4,5	2,7	1,8	0,1	46,5
1996	52,3	48,3	11,2	4,8	5,7	26,6	23,2	2,2	0,6	4,0	2,6	1,4	0,0	46,6
1997	50,9	47,1	11,0	4,8	5,1	26,3	23,1	2,1	0,6	3,7	2,4	1,3	0,1	45,8
1998	50,0	46,0	10,7	4,6	4,7	25,9	22,6	2,1	0,5	3,9	2,4	1,5	0,1	45,2
1999	49,5	45,4	10,7	4,7	4,2	25,8	22,6	2,0	0,5	4,1	2,5	1,6	0,1	45,3
2000	48,8	44,8	10,5	4,7	4,0	25,5	22,2	1,9	0,5	4,0	2,5	1,5	0,0	44,8
2001	48,8	44,5	10,5	4,7	3,9	Euroalueen laajeneminen 25,3 22,2		1,9	0,5	4,3	2,6	1,6	0,0	44,8

3. Euroalue – alijäämä / ylijäämä, perusalijäämä / -ylijäämä ja julkinen kulutus

	Alijäämä (-) / ylijäämä (+)					Perus alijää- mä (-) / ylijää- mä (+) 6	Julkinen kulutus ⁵⁾							Kollek- tiiviset kulutus- menot 13	Yksi- lölliset kulutus- menot 14
	Yhteensä 1	Valtio 2	Osa- valtio- hallinto 3	Paikal- lis- hallinto 4	Sosiaali- turva- rahasot 5		Yhteensä 7	Palkan- saaja- korvauk- set 8	Väli- tuote- käyttö 9	Luon- toismuo- toiset tulonsiirrot 10	Kiinteän pääoman kulu- minen 11	Myyntit (miinus) 12			
1992	-4,9	-4,3	-0,3	-0,2	0,0	0,8	20,8	11,4	5,0	5,0	1,8	-2,4	8,8	12,0	
1993	-5,7	-5,0	-0,4	-0,2	-0,1	0,2	21,2	11,6	5,1	5,0	1,9	-2,5	8,9	12,3	
1994	-5,1	-4,4	-0,5	-0,2	0,0	0,4	20,8	11,3	5,0	5,1	1,9	-2,5	8,6	12,2	
1995	-5,0	-4,2	-0,5	-0,1	-0,3	0,7	20,5	11,2	4,8	5,1	1,8	-2,5	8,4	12,1	
1996	-4,3	-3,6	-0,4	-0,1	-0,2	1,4	20,6	11,2	4,8	5,2	1,8	-2,5	8,5	12,1	
1997	-2,6	-2,3	-0,4	0,1	0,0	2,5	20,4	11,0	4,8	5,1	1,8	-2,5	8,4	12,0	
1998	-2,2	-2,2	-0,2	0,1	0,1	2,5	20,0	10,7	4,6	5,1	1,7	-2,5	8,1	11,9	
1999	-1,3	-1,6	-0,1	0,1	0,4	2,9	20,0	10,7	4,7	5,1	1,7	-2,5	8,2	11,8	
2000	-0,9	-1,3	-0,2	0,1	0,4	3,1	20,0	10,5	4,7	5,1	1,7	-2,4	8,1	11,8	
2001	-1,5	-1,6	-0,4	0,1	0,4	Euroalueen laajeneminen 2,5 20,0		10,5	4,7	5,1	1,7	-2,3	8,1	11,9	

4. Euromaat – alijäämä (-) / ylijäämä (+)⁶⁾

	BE 1	DE 2	GR 3	ES 4	FR 5	IE 6	IT 7	LU 8	NL 9	AT 10	PT 11	FI 12
1998	-0,7	-2,2	-2,5	-2,7	-2,7	2,4	-2,8	3,1	-0,8	-2,4	-2,6	1,3
1999	-0,5	-1,5	-1,9	-1,1	-1,6	2,2	-1,8	3,6	0,7	-2,3	-2,4	1,9
2000	0,1	1,1	-0,8	-0,6	-1,3	4,4	-0,5	5,6	2,2	-1,5	-2,9	7,0
2001	0,4	-2,8	.	-0,1	-1,4	1,5	-2,2	6,1	0,1	0,2	-4,1	4,9

Lähteet: Euroaluetta koskevat tiedot: EKP, euroalueen maiden ali-/ylijäämää koskevat tiedot: Euroopan komissio.

1) Tuloja, menoja ja alijäämää (-) / ylijäämää (+) koskevat tiedot perustuvat EKT 95:een. UMTS-toimilupien myynnistä saatuja tuloja ei kuitenkaan ole laskettu mukaan (euroalueen ylijäämää nämä tulot mukaan laskettuna on 0,2 %). Tiedot vuotta 1995 edeltävältä ajalta perustuvat osittain arvioihin. Euroalueen maiden ja EU:n toimielinten väliset tulonsiirrot on laskettu mukaan konsolidoituina. Euroalueen maiden välisiä tulonsiirtoja ei ole konsolidoitu.

2) Verot ja sosiaaliturvamaksut.

3) Sosiaalietuudet, markkinatuottajien välittämät luontaismuotoiset sosiaaliset tulonsiirrot ja tulonsiirrot kotitalouksia palveleville voittole-mattomille yhteisöille.

4) Kokonaismenot miinus korkomenot.

5) Vastaa julkisyhteisöjen kulutusmenoja (P.3) EKT 95:n luokituksessa julkinen talous.

6) Sisältää UMTS-toimilupien myynnistä saadut tulot.

Taulukko 7.2

Velka¹⁾

(prosenttia BKT:stä)

1. Euroalue – julkinen velka rahoitusvaateittain ja velkojan mukaan

	Yhteensä	Rahoitusvaade				Velkoja				Muut luotonantajat ⁵⁾
		Kolikot ja talletukset	Lainat	Lyhyt-aikaiset arvopaperit	Pitkä-aikaiset arvopaperit	Kotimainen luotonantaja ²⁾				
						Yhteensä	Rahalaitokset	Muut rahoituslaitokset	Muut sektorit	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1992	61,0	2,6	16,2	10,1	32,0	50,3	26,4	7,6	16,3	10,7
1993	67,3	2,7	17,0	10,0	37,6	52,5	27,6	8,7	16,2	14,8
1994	70,0	2,9	16,1	10,3	40,6	55,8	29,8	9,9	16,0	14,2
1995	74,2	2,9	17,7	9,9	43,8	58,3	30,5	10,9	16,9	15,9
1996	75,4	2,9	17,2	9,9	45,5	58,9	30,3	13,2	15,5	16,5
1997	74,9	2,8	16,3	8,9	46,8	56,9	29,0	14,4	13,4	17,9
1998	73,1	2,8	15,1	7,9	47,3	53,3	27,0	16,2	10,2	19,8
1999	71,9	2,9	14,1	6,9	48,0	49,7	25,3	14,8	9,6	22,3
2000	69,4	2,7	13,0	6,2	47,5	45,9	22,8	13,3	9,8	23,6
<i>Euroalueen laajeneminen</i>										
2001	69,2	2,6	12,6	6,3	47,7	44,8	22,2	12,2	10,4	24,4

2. Euroalue – julkinen velka liikkeeseenlaskijan, laina-ajan ja valuutan mukaan

	Yhteensä	Liikkeeseenlaskija ⁴⁾				Alkuperäinen laina-aika			Jäljellä oleva laina-aika			Valuutta		Muut valuutat
		Valtio	Osa-valtiohallinto	Paikallis-hallinto	Sosiaali-turva-rahastot	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi	Vaihtu-vakoi-koinen	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi ja enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Euro tai jäsen-valuutta ⁵⁾	Ei-koti-maan valuutta	
1992	61,0	49,8	4,7	6,1	0,4	12,3	48,7	6,4	17,8	21,1	22,1	59,7	2,2	1,3
1993	67,3	55,3	5,2	6,3	0,6	12,0	55,3	6,7	18,5	24,4	24,4	65,6	2,9	1,7
1994	70,0	57,9	5,4	6,1	0,5	11,2	58,8	7,4	16,6	26,7	26,7	68,1	3,0	1,9
1995	74,2	61,7	5,7	6,0	0,8	10,6	63,6	6,9	17,6	26,4	30,2	72,3	2,9	1,9
1996	75,4	62,9	6,1	5,9	0,5	10,2	65,2	6,3	19,2	25,4	30,8	73,5	2,7	1,9
1997	74,9	62,4	6,3	5,6	0,6	8,8	66,0	6,0	18,6	25,4	30,8	72,8	2,8	2,0
1998	73,1	61,1	6,3	5,4	0,4	7,7	65,4	5,5	16,4	26,1	30,7	71,4	3,2	1,7
1999	71,9	60,1	6,2	5,3	0,3	6,3	65,6	5,1	14,5	26,8	30,6	70,0	-	1,9
2000	69,4	57,9	6,1	5,1	0,3	5,5	63,9	4,5	14,4	27,4	27,6	67,6	-	1,8
<i>Euroalueen laajeneminen</i>														
2001	69,2	57,7	6,2	5,0	0,3	5,8	63,4	3,2	.	.	.	67,5	-	1,7

3. Euromaat – julkinen velka

	BE 1	DE 2	GR 3	ES 4	FR 5	IE 6	IT 7	LU 8	NL 9	AT 10	PT 11	FI 12
1998	119,2	60,9	105,8	64,6	59,5	55,2	116,3	6,3	66,8	63,9	55,0	48,8
1999	114,9	61,2	104,3	63,1	58,5	49,7	114,5	6,0	63,1	64,9	54,4	46,8
2000	109,2	60,2	104,7	60,5	57,3	39,1	110,5	5,6	55,8	63,6	53,3	44,0
2001	107,6	59,5	.	57,1	57,3	36,4	109,8	5,6	52,8	63,2	55,5	43,4

Lähteet: Euroaluetta koskevat tiedot: EKP, euroalueen maiden ali-/ylijäämää koskevat tiedot: Euroopan komissio.

1) Tiedot perustuvat osittain arvioihin. Julkisen sektorin nimellinen konsolidoitu bruttovelka vuoden lopussa. Muiden maiden sijoituksia valtion joukkolainoihin ei ole konsolidoitu.

2) Valtion joukkolainojen haltijat, jotka sijaitsevat joukkolainan liikkeeseen laskeneessa valtiossa.

3) Sisältää muissa euroalueen maissa kuin joukkolainan liikkeeseen laskeneessa valtiossa sijaitsevat velkojat.

4) Ei sisällä joukkolainan liikkeeseen laskeneessa valtiossa sijaitsevien julkisyhteisöjen hallussa olevia joukkolainoja.

5) Ajalta ennen vuotta 1999 ecumääräinen velka kotimaan valuuttana ja euron käyttöön ottaneiden maiden valuuttoina.

Taulukko 7.3

Velan muutos¹⁾

(prosenttia BKT:stä)

1. Euroalue – julkisen velan muutos aiheuttajan, rahoitusvaateen ja velkojan mukaan

	Yhteensä	Aiheuttaja				Rahoitusvaade				Velkoja			Muut luotonantajat ⁷⁾
		Rahoitus-tarve ²⁾	Arvostus-tekijät ³⁾	Luokit-telu-muutok-set ⁴⁾	Aggre-gaatti-vaiku-tus ⁵⁾	Kolikot ja talle-tukset	Lainat	Lyhyt-aikaiset arvo-paperit	Pitkä-aikaiset arvo-paperit	Koti-mainen luoton-antaja ⁶⁾	Raha-laitokset	Muut rahoitus-laitokset	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1992	6,7	5,6	0,4	0,7	0,1	0,1	1,1	1,0	4,5	4,8	3,1	0,6	1,9
1993	8,0	7,5	0,3	0,1	0,1	0,2	1,2	0,1	6,5	3,6	2,0	1,3	4,4
1994	6,0	5,2	0,2	0,7	0,0	0,4	-0,1	0,9	4,9	5,9	3,6	1,7	0,2
1995	7,8	5,5	0,2	2,2	-0,2	0,2	2,3	0,0	5,2	5,3	2,2	1,5	2,4
1996	3,8	4,2	-0,2	0,1	-0,3	0,1	0,1	0,4	3,2	2,6	0,8	2,6	1,2
1997	2,3	2,4	0,2	-0,2	0,0	0,0	-0,2	-0,6	3,1	0,3	-0,1	1,8	2,0
1998	1,6	1,9	-0,2	0,0	0,0	0,1	-0,4	-0,6	2,6	-1,0	-0,8	2,4	2,7
1999	1,6	1,3	0,3	0,0	0,0	0,2	-0,4	-0,7	2,5	-1,6	-0,7	-0,7	3,2
2000	0,8	0,8	0,1	-0,1	0,0	0,0	-0,5	-0,3	1,7	-1,5	-1,3	-0,9	2,4
						Euroalueen laajeneminen							
2001	1,7	1,7	0,0	0,1	0,0	0,0	-0,1	0,4	1,3	0,4	-0,1	-0,4	1,3

2. Euroalue – alijäämä-/velkakoikaisut

	Velan muutos	Alijää-mä (-) / ylijää-mä (+) ⁸⁾	Alijäämä-/velkakoikaisut ⁹⁾											Muut ¹¹⁾
			Yhteensä	Julkisyhteisöjen rahoitusvarojen muutokset						Arvus-tus-tekijät	Luokit-telu-muu-tokset			
				Yhteensä	Käteinen ja talle-tukset	Arvo-paperit ¹⁰⁾	Lainat	Osakkeet ja osuudet	Yksityis-tämis-tulot			Pääoma-sijoituk-set	Valuutta-kurssi-vaiku-tukset	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1992	6,7	-4,9	1,8	0,7	0,1	0,1	0,3	0,2	-0,1	0,2	0,4	0,3	0,7	0,0
1993	8,0	-5,7	2,3	1,5	1,3	0,2	0,3	-0,2	-0,3	0,1	0,3	0,3	0,1	0,3
1994	6,0	-5,1	0,9	0,0	-0,2	0,1	0,3	-0,1	-0,4	0,2	0,2	0,0	0,7	0,1
1995	7,8	-5,0	2,7	0,6	0,1	-0,1	0,5	0,1	-0,4	0,2	0,2	0,0	2,2	-0,3
1996	3,8	-4,3	-0,5	-0,1	-0,1	0,0	0,0	-0,1	-0,3	0,2	-0,2	-0,2	0,1	-0,2
1997	2,3	-2,6	-0,3	-0,5	0,2	-0,1	-0,1	-0,5	-0,8	0,3	0,2	0,2	-0,2	0,3
1998	1,6	-2,2	-0,6	-0,5	0,2	0,0	0,0	-0,7	-0,8	0,3	-0,2	0,0	0,0	0,1
1999	1,6	-1,3	0,3	-0,2	0,3	0,1	0,1	-0,7	-0,9	0,2	0,3	0,2	0,0	0,2
2000	0,8	0,2	1,0	1,0	0,7	0,2	0,2	-0,1	-0,4	0,2	0,1	0,0	-0,1	0,0
						Euroalueen laajeneminen								
2001	1,7	-1,4	0,3	-0,3	-0,5	0,1	0,1	0,0	-0,3	0,2	0,0	0,0	0,1	0,5

Lähde: EKP.

- 1) Tiedot perustuvat osittain arvioihin. Nimellisen konsolidoidun bruttovelan vuosimuutos, % BKT:stä: $(velka [t] - velka [t-1]) / BKT (t)$.
- 2) Luotonotto vastaa määritelmän mukaan julkiseen velkaan kohdistuvia transaktioita.
- 3) Sisältää valuuttakurssimuutosten vaikutusten lisäksi vaikutukset, jotka johtuvat velan laskemisesta nimellisarvoisena (esim. liikkeeseen laskettujen arvopaperien preemiot tai diskonttaukset).
- 4) Sisältää erityisesti yksiköiden uudelleenluokittelun vaikutukset ja tietyt valtioiden vastuulleen ottamat velat.
- 5) Maiden yhteenlasketun velan muutoksen ja määriteltävien velkojen muutosten summan välinen erotus. Erotus johtuu siitä, että aggregoinneissa käytettiin ennen vuotta 1999 useita eri valuuttakursseja.
- 6) Valtion joukkolainojen haltijat, jotka sijaitsevat joukkolainan liikkeeseen laskeneissa valtioissa.
- 7) Sisältää muissa euroalueen maissa kuin joukkolainan liikkeeseen laskeneissa valtioissa sijaitsevat velkojat.
- 8) Sisältää UMTS-toimilupien myynnistä saadut tulot.
- 9) Nimellisen konsolidoidun bruttovelan vuosimuutoksen ja prosentteina BKT:stä ilmoitetun alijäämän välinen erotus.
- 10) Ei sisällä johdannaisia.
- 11) Sisältää pääasiassa muihin velkoihin ja saamisiin kohdistuvat transaktiot (kauppaluotot, muut velat/saamiset ja johdannaiset).

8 Euroalueen maksutase ja ulkomainen varallisuus (ml. valuuttavaranto)

Taulukko 8.1

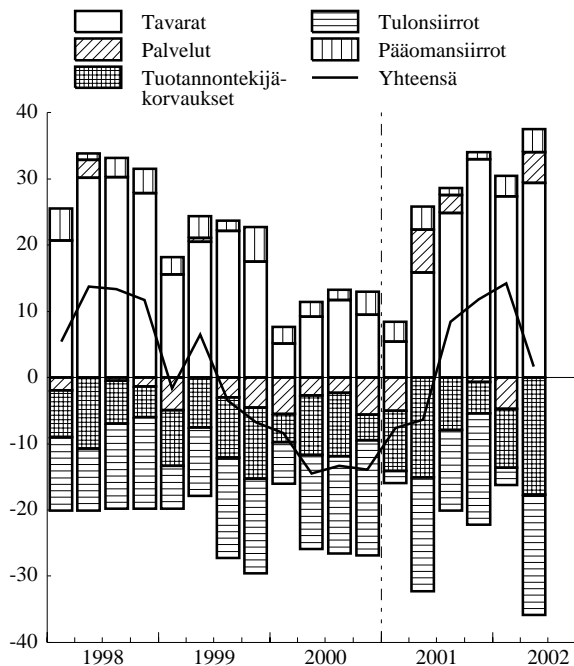
Maksutase^{1), 2)}

(miljardia euroa [miljardia ecua vuoden 1998 loppuun], nettovirrat)

	Vaihtotase					Pää- oman- siirrot	Rahoitustase						Virheelli- set ja tunnis- tamattomat erät
	Yhteensä	Tavarat	Palvelut	Tuo- tannon- tekijä- korvaukset	Tulon- siirrot		Yhteensä	Suorat sijoit- ukset	Arvo- paperi- sijoit- ukset	Johdan- naiset	Muut sijoituk- set	Valuutta- varanto	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1997	62,1	116,4	3,1	-15,2	-42,2	13,0	.	-44,5	-24,3
1998	31,9	109,0	-1,1	-28,8	-47,2	12,4	-68,4	-81,3	-110,0	-8,2	123,0	8,2	24,1
1999	-18,3	75,6	-11,9	-35,7	-46,3	12,9	10,9	-118,1	-45,7	4,5	160,1	10,1	-5,5
2000	-59,9	35,6	-16,1	-26,7	-52,6	9,7	93,4	17,6	-111,5	-1,7	171,5	17,6	-43,2
<i>Euroalueen laajeneminen</i>													
2001	-2,3	79,2	3,5	-36,8	-48,2	8,5	-72,3	-103,3	36,4	-20,6	-2,7	17,8	66,1
2001 II	-9,9	15,9	6,5	-15,1	-17,2	3,5	-12,0	-51,7	25,7	0,7	10,8	2,5	18,4
2001 III	7,4	24,8	2,7	-7,9	-12,2	1,0	-55,2	-22,4	49,6	-12,0	-72,8	2,5	46,7
2001 IV	10,7	33,0	-0,7	-4,7	-16,9	1,1	-35,8	11,5	-0,4	-7,2	-42,9	3,3	24,0
2002 I	11,1	27,4	-4,7	-8,9	-2,6	3,1	-28,3	-16,8	-54,8	0,3	46,1	-3,1	14,1
2002 II	-1,8	29,4	4,6	-17,7	-18,2	3,5	-33,1	-2,7	57,7	-0,9	-94,2	6,9	31,5
2001 touko	-2,2	4,4	2,8	-3,9	-5,4	0,5	-9,6	-41,5	15,1	3,6	16,8	-3,6	11,3
2001 kesä	-1,0	8,4	2,1	-4,2	-7,3	0,8	-14,0	-11,0	29,8	-4,6	-27,4	-0,8	14,2
2001 heinä	-0,2	10,9	1,5	-7,1	-5,4	0,4	-20,3	-1,5	3,2	-7,4	-14,5	0,0	20,0
2001 elo	6,0	7,8	0,9	0,3	-3,0	0,6	-11,3	-7,0	2,4	-3,6	-7,2	4,1	4,7
2001 syys	1,6	6,1	0,4	-1,1	-3,8	0,1	-23,6	-13,9	44,0	-1,0	-51,1	-1,6	22,0
2001 loka	4,6	11,9	0,6	-2,4	-5,5	0,3	-23,0	3,8	-0,7	-2,7	-20,7	-2,6	18,2
2001 marras	3,3	9,9	-1,1	-0,1	-5,4	0,2	-8,4	10,8	16,5	-2,9	-32,8	0,0	4,9
2001 joul	2,8	11,2	-0,2	-2,2	-6,0	0,6	-4,3	-3,0	-16,2	-1,6	10,7	5,9	0,9
2002 tammi	0,4	3,8	-2,5	-6,6	5,6	2,5	-50,0	-1,6	-41,8	2,5	-3,7	-5,3	47,1
2002 helmi	3,7	10,0	-1,8	-0,6	-3,8	0,2	6,4	-8,4	-14,3	1,4	25,2	2,5	-10,3
2002 maal	7,1	13,6	-0,4	-1,7	-4,4	0,3	15,3	-6,8	1,3	-3,6	24,6	-0,2	-22,7
2002 huhti	-5,8	8,2	-0,1	-7,9	-6,0	1,3	-1,1	7,7	11,5	2,1	-30,8	8,3	5,6
2002 touko	0,1	9,2	2,8	-6,4	-5,5	1,1	4,9	5,1	32,0	-1,9	-32,4	2,1	-6,1
2002 kesä	3,9	12,1	2,0	-3,4	-6,7	1,1	-36,9	-15,5	14,3	-1,1	-31,0	-3,5	31,9
2002 heinä	2,6	14,2	0,9	-9,3	-3,2	0,5	-11,2	-3,6	14,2	-7,0	-12,3	-2,5	8,1

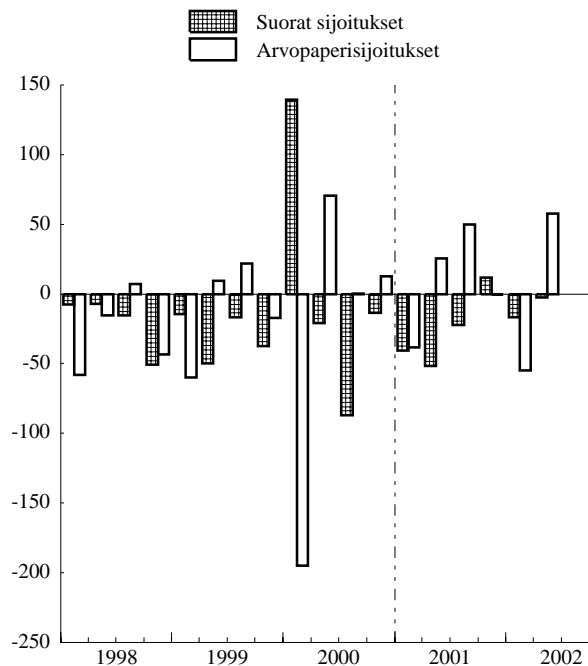
Vaihtotase ja pääomansiirrot

(miljardia euroa [miljardia ecua vuoden 1998 loppuun], nettovirrat)

Suorat sijoitukset ja arvopaperisijoitukset

(miljardia euroa [miljardia ecua vuoden 1998 loppuun], nettovirrat)

Lähde: EKP.

1) Pääoman tuonti (+), pääoman vieni (-). Valuuttavaranto: lisäys (-), vähennys (+).

2) Viimeaikaisen ja varhaisempien tietojen vertailukelpoisuudesta kerrotaan tarkemmin Yleistä-osassa.

Taulukko 8.2

Maksutase: vaihtotase ja pääomansiirrot¹⁾

(miljardia euroa, miljardia ecua vuoden 1998 loppuun)

1. Keskeiset erät

	Vaihtotase											Pääomansiirrot		
	Yhteensä			Tavarat		Palvelut		Tuotannon- tekijäkorvaukset		Tulonsiirrot		Tulot 12	Menot 13	
	Tulot 1	Menot 2	Netto 3	Tulot 4	Menot 5	Tulot 6	Menot 7	Tulot 8	Menot 9	Tulot 10	Menot 11			
1997	1 218,5	1 156,3	62,1	754,6	638,3	214,2	211,0	189,5	204,7	60,1	102,3	18,9	5,9	
1998	1 277,7	1 245,8	31,9	784,4	675,4	231,9	233,0	198,5	227,3	63,0	110,1	17,7	5,3	
1999	1 334,5	1 352,7	-18,3	818,1	742,5	244,5	256,4	207,0	242,7	64,8	111,1	19,1	6,3	
2000	1 597,6	1 657,5	-59,9	986,8	951,3	279,5	295,7	264,0	290,7	67,2	119,9	18,3	8,7	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>														
2001	1 717,2	1 719,4	-2,3	1 038,3	959,1	318,7	315,2	285,5	322,3	74,8	122,9	16,4	7,9	
2001	II	435,1	444,9	-9,9	262,7	246,8	83,0	76,5	74,4	89,5	15,0	32,2	5,3	1,8
	III	424,7	417,3	7,4	255,1	230,3	86,0	83,2	69,0	76,9	14,7	26,9	2,7	1,7
	IV	434,1	423,4	10,7	266,0	233,0	81,0	81,7	71,5	76,2	15,5	32,4	4,0	3,0
2002	I	413,6	402,5	11,1	253,0	225,6	71,7	76,4	58,2	67,1	30,8	33,4	4,6	1,5
	II	418,1	419,9	-1,8	261,0	231,6	80,8	76,1	61,9	79,6	14,3	32,5	5,0	1,6
2001	touko	148,3	150,5	-2,2	89,0	84,7	28,3	25,6	26,0	29,9	4,9	10,3	1,4	1,0
	kesä	148,1	149,1	-1,0	90,0	81,6	28,4	26,3	25,4	29,6	4,3	11,6	1,3	0,4
	heinä	153,2	153,4	-0,2	91,7	80,8	30,8	29,3	25,7	32,8	5,1	10,5	1,0	0,6
	elo	136,8	130,8	6,0	82,1	74,3	29,1	28,2	21,3	21,0	4,4	7,4	1,1	0,5
	syys	134,7	133,1	1,6	81,3	75,2	26,1	25,8	22,0	23,1	5,2	9,0	0,6	0,5
	loka	149,6	145,0	4,6	95,1	83,2	28,0	27,4	21,9	24,3	4,6	10,1	1,0	0,7
	marras	138,8	135,5	3,3	89,3	79,4	24,6	25,7	20,1	20,2	4,7	10,2	0,9	0,6
	joulu	145,7	142,9	2,8	81,6	70,4	28,5	28,7	29,5	31,7	6,2	12,1	2,2	1,7
2002	tammi	141,5	141,2	0,4	79,2	75,4	24,1	26,6	20,8	27,5	17,4	11,8	3,0	0,5
	helmi	131,5	127,9	3,7	82,5	72,5	22,7	24,5	19,3	19,9	7,1	10,9	0,8	0,6
	maalis	140,5	133,4	7,1	91,3	77,7	24,9	25,3	18,1	19,7	6,3	10,7	0,8	0,5
	huhti	136,1	141,9	-5,8	86,1	77,9	25,8	25,9	19,6	27,5	4,7	10,7	1,9	0,6
	touko	140,8	140,7	0,1	86,7	77,6	28,0	25,2	21,0	27,4	5,1	10,5	1,5	0,4
	kesä	141,1	137,2	3,9	88,2	76,1	27,0	25,0	21,4	24,7	4,6	11,3	1,6	0,5
	heinä	148,6	146,0	2,6	93,0	78,8	29,7	28,8	20,1	29,4	5,8	9,0	1,1	0,6

2. Keskeiset vaihtotaseen erät (kausivaihtelusta puhdistetut)

	Vaihtotase											Tulot 10	Menot 11
	Yhteensä			Tavarat		Palvelut		Tuotannon- tekijäkorvaukset		Tulonsiirrot			
	Tulot 1	Menot 2	Netto 3	Tulot 4	Menot 5	Tulot 6	Menot 7	Tulot 8	Menot 9	Tulot 10	Menot 11		
2000	II	387,3	407,2	-19,8	241,5	231,8	67,3	72,6	60,9	70,0	17,7	32,7	
	III	410,5	426,4	-16,0	252,9	245,0	71,6	74,2	70,2	79,0	15,8	28,2	
	IV	431,7	449,5	-17,8	264,8	259,8	75,5	80,9	73,8	76,8	17,5	32,1	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>													
2001	I	428,7	435,8	-7,2	260,8	245,5	76,4	77,0	72,4	83,6	19,0	29,7	
	II	431,5	438,0	-6,5	263,5	246,3	80,7	78,1	68,9	80,5	18,3	33,1	
	III	432,5	427,1	5,4	260,0	239,4	80,4	80,1	73,4	79,3	18,8	28,3	
	IV	423,6	413,9	9,7	254,9	227,0	79,6	78,2	70,7	77,3	18,3	31,4	
2002	I	398,1	390,1	8,0	258,9	227,2	77,7	79,5	42,2	52,1	19,3	31,2	
	II	412,0	413,3	-1,3	258,1	229,8	78,8	77,9	57,6	71,8	17,6	33,9	
2001	touko	145,7	145,0	0,7	88,4	81,4	27,1	25,8	24,7	27,0	5,5	10,8	
	kesä	141,5	146,0	-4,5	88,2	82,1	26,4	26,3	21,4	26,1	5,6	11,5	
	heinä	146,5	148,6	-2,1	86,7	81,5	27,3	27,2	26,3	29,2	6,1	10,7	
	elo	146,7	140,7	6,0	89,1	80,0	27,0	27,1	24,5	25,8	6,1	7,8	
	syys	139,4	137,8	1,6	84,1	77,9	26,1	25,8	22,6	24,3	6,6	9,8	
	loka	141,7	138,0	3,7	85,7	76,7	26,3	25,7	23,3	25,3	6,4	10,4	
	marras	138,7	135,8	2,9	84,8	75,5	25,6	26,1	22,4	23,8	6,0	10,4	
	joulu	143,2	140,1	3,1	84,4	74,9	27,7	26,4	25,1	28,2	6,0	10,6	
2002	tammi	133,8	132,6	1,2	83,7	74,4	26,8	26,9	16,2	22,3	7,1	9,0	
	helmi	130,7	128,1	2,6	85,3	75,5	25,1	26,4	14,6	15,2	5,8	11,0	
	maalis	133,6	129,4	4,2	89,9	77,4	25,8	26,2	11,4	14,6	6,4	11,2	
	huhti	134,3	138,3	-4,0	82,8	75,7	26,1	26,7	19,6	24,5	5,8	11,4	
	touko	138,2	136,9	1,3	86,1	75,0	26,7	25,5	19,6	25,0	5,8	11,5	
	kesä	139,5	138,1	1,4	89,2	79,1	26,0	25,8	18,4	22,2	5,9	11,0	
	heinä	138,2	138,3	-0,1	85,3	77,1	25,3	25,9	20,6	26,3	7,1	9,1	

Lähde: EKP.

1) Viimeaikaisen ja varhaisempien tietojen vertailukelpoisuudesta kerrotaan tarkemmin Yleistä-osassa.

Taulukko 8.3

Maksutase: tuotannontekijäkorvaukset

(miljardia euroa, bruttovirrat)

	Yhteensä		Palkansaaja-korvaukset		Pääomakorvaukset							
	Tulot 1	Menot 2	Tulot 3	Menot 4	Yhteensä		Suorat sijoitukset		Arvopaperisijoitukset		Muut sijoitukset	
					Tulot 5	Menot 6	Tulot 7	Menot 8	Tulot 9	Menot 10	Tulot 11	Menot 12
1999	207,0	242,7	12,6	5,0	194,4	237,7	42,7	50,3	64,1	101,5	87,7	85,9
2000	264,0	290,7	13,2	5,4	250,8	285,2	57,4	59,3	74,6	106,9	118,7	119,0
<i>Euroalueen laajeneminen</i>												
2001	285,5	322,3	13,5	5,8	272,0	316,4	68,6	67,2	84,1	117,7	119,2	131,6
2001 I	70,6	79,6	3,3	1,1	67,2	78,5	15,6	15,4	17,8	26,3	33,8	36,8
2001 II	74,4	89,5	3,4	1,5	71,0	88,0	18,8	15,4	21,5	39,4	30,7	33,3
2001 III	69,0	76,9	3,3	1,7	65,6	75,2	15,1	15,1	22,4	29,1	28,1	31,0
2001 IV	71,5	76,2	3,4	1,6	68,1	74,7	19,1	21,2	22,3	22,9	26,6	30,6
2002 I	58,2	67,1	3,4	1,2	54,8	65,9	11,2	12,4	19,1	27,6	24,5	25,9

	Suorien sijoitusten tuotot				Arvopaperisijoitusten tuotot			
	Oman pääoman tuotot		Korot		Oman pääoman tuotot		Korot	
	Tulot 13	Menot 14	Tulot 15	Menot 16	Tulot 17	Menot 18	Tulot 19	Menot 20
1999	36,2	46,1	6,4	4,2	9,5	34,0	54,6	67,5
2000	47,4	52,2	10,0	7,1	14,2	30,6	60,5	76,3
<i>Euroalueen laajeneminen</i>								
2001	58,4	58,9	10,2	8,3	16,5	38,8	67,7	78,9
2001 I	13,1	13,0	2,5	2,4	2,4	7,0	15,4	19,4
2001 II	16,2	13,0	2,6	2,4	5,3	17,1	16,2	22,3
2001 III	12,9	13,5	2,2	1,7	3,9	8,6	18,5	20,5
2001 IV	16,1	19,4	3,0	1,8	4,8	6,2	17,5	16,7
2002 I	9,1	11,1	2,1	1,3	4,4	7,2	14,7	20,4

Lähde: EKP.

Taulukko 8.4

Maksutase: suorat sijoitukset¹⁾

(miljardia euroa [miljardia ecua vuoden 1998 loppuun], nettovirrat)

	Ulkomaille							Euroalueelle							
	Yhteensä	Oma pääoma ja uudelleen sijoitetut voitot			Muu pääoma, lähinnä konsernien sisäisiä lainoja			Yhteensä	Oma pääoma ja uudelleen sijoitetut voitot			Muu pääoma, lähinnä konsernien sisäisiä lainoja			
		Yhteensä	Raha-laitokset ²⁾	Muut kuin raha-laitokset	Yhteensä	Raha-laitokset ²⁾	Muut kuin raha-laitokset		Yhteensä	Raha-laitokset ²⁾	Muut kuin raha-laitokset	Yhteensä	Raha-laitokset ²⁾	Muut kuin raha-laitokset	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14		
1997	-93,1	48,6		
1998	-172,8	91,5		
1999	-315,6	-234,7	-22,6	-212,1	-81,0	-1,7	-79,3	197,5	144,2	3,6	140,6	53,3	0,2	53,1	
2000	-382,4	-283,6	-24,7	-258,9	-98,7	-2,2	-96,5	400,0	296,4	11,7	284,7	103,6	0,2	103,5	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>															
2001	-225,5	-139,8	-12,3	-127,4	-85,8	-0,7	-85,1	122,3	77,8	7,0	70,8	44,5	0,4	44,0	
2001	II	-80,6	-59,2	-5,0	-54,2	-21,4	-0,2	-21,2	28,9	16,4	-0,2	16,6	12,4	-0,1	12,5
	III	-46,6	-28,0	-0,9	-27,1	-18,5	-0,4	-18,2	24,1	15,7	-0,9	16,5	8,5	0,0	8,4
	IV	-33,0	-26,0	-1,8	-24,3	-7,0	-0,1	-6,9	44,5	17,0	8,6	8,4	27,6	0,1	27,5
2002	I	-42,3	-28,1	-2,2	-25,9	-14,2	0,0	-14,2	25,5	11,8	1,2	10,7	13,6	-0,1	13,7
	II	-36,7	-23,1	-5,9	-17,2	-13,6	-0,2	-13,4	34,0	18,9	0,7	18,3	15,1	0,0	15,1
2001	touko	-51,8	-41,3	-2,2	-39,1	-10,5	0,0	-10,5	10,3	10,2	0,9	9,3	0,1	0,1	0,0
	kesä	-21,9	-8,5	0,4	-8,9	-13,4	-0,1	-13,3	10,9	3,4	0,1	3,3	7,5	-0,1	7,7
	heinä	-15,8	-16,3	-0,1	-16,2	0,5	-0,1	0,6	14,2	10,7	0,0	10,6	3,6	0,0	3,6
	elo	-10,7	-5,9	-1,1	-4,8	-4,8	-0,1	-4,7	3,7	-1,9	-0,8	-1,1	5,6	0,0	5,6
	syys	-20,1	-5,8	0,3	-6,1	-14,2	-0,2	-14,1	6,2	6,9	-0,1	7,0	-0,8	0,0	-0,8
	loka	4,8	-10,5	-0,6	-9,8	15,3	0,0	15,3	-1,1	-7,4	0,4	-7,8	6,3	0,0	6,3
	marras	-16,2	-5,9	0,4	-6,3	-10,3	0,0	-10,3	27,0	11,8	1,9	9,8	15,2	0,0	15,2
	joulu	-21,6	-9,7	-1,5	-8,1	-11,9	0,0	-11,9	18,6	12,6	6,3	6,3	6,0	0,0	6,0
2002	tammi	-8,1	-8,0	-0,5	-7,5	0,0	0,0	0,0	6,5	1,5	0,2	1,3	5,0	0,0	5,0
	helmi	-19,7	-4,9	-0,3	-4,6	-14,9	0,0	-14,9	11,3	3,3	1,1	2,2	8,0	0,0	8,0
	maalis	-14,5	-15,2	-1,4	-13,7	0,7	-0,1	0,8	7,6	7,0	-0,1	7,1	0,6	-0,1	0,7
	huhti	-6,6	-3,0	-4,1	1,1	-3,6	0,0	-3,6	14,3	6,7	0,3	6,4	7,6	-0,1	7,6
	touko	-14,6	-9,2	-1,0	-8,2	-5,4	0,0	-5,4	19,7	9,0	0,6	8,4	10,7	0,0	10,7
	kesä	-15,6	-11,0	-0,9	-10,1	-4,6	-0,2	-4,4	0,1	3,2	-0,2	3,5	-3,2	0,1	-3,3
	heinä	-9,3	-12,2	-3,4	-8,8	2,9	0,0	2,9	5,7	2,2	0,8	1,4	3,5	0,1	3,4

Lähde: EKP.

1) Pääoman tuonti (+), pääoman vienti (-).

2) Ei sisällä eurojärjestelmää.

Taulukko 8.5

Maksutase: arvopaperisijoitukset¹⁾

(miljardia euroa [miljardia ecua vuoden 1998 loppuun], nettovirrat)

1. Vaateittain²⁾

	Yhteensä		Osakkeet		Velkapaperit					
	Saamiset	Velat	Saamiset	Velat	Saamiset			Velat		
					Yhteensä	Joukkolainat	Rahamarkkinapaperit	Yhteensä	Joukkolainat	Rahamarkkinapaperit
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1998	-363,3	253,3	-116,2	104,0	-247,1	-238,9	-8,2	149,3	121,6	27,7
1999	-311,4	265,7	-156,3	92,4	-155,1	-154,4	-0,7	173,4	117,4	55,9
2000	-412,8	301,2	-288,5	44,9	-124,3	-102,7	-21,6	256,3	229,6	26,7
<i>Euroalueen laajeneminen</i>										
2001	-270,1	306,5	-97,0	241,3	-173,1	-153,7	-19,4	65,2	76,2	-11,0
2001										
II	-75,5	101,3	-42,5	108,7	-33,0	-46,6	13,6	-7,5	-1,6	-5,9
III	-24,0	73,7	-1,0	53,4	-23,0	-18,2	-4,8	20,2	29,8	-9,5
IV	-87,7	87,2	-24,4	60,5	-63,3	-51,6	-11,6	26,7	23,4	3,3
2002										
I	-72,0	17,2	-32,6	31,5	-39,4	-19,6	-19,8	-14,3	0,8	-15,1
II	-42,0	99,7	-14,4	26,4	-27,5	-19,6	-8,0	73,3	48,1	25,2
2001										
touko	-28,1	43,2	-14,5	58,8	-13,6	-17,0	3,5	-15,7	-12,8	-2,8
kesä	-26,8	56,6	-11,6	38,9	-15,2	-17,8	2,6	17,7	14,3	3,3
heinä	-14,9	18,2	-10,2	15,4	-4,7	-9,1	4,4	2,8	2,4	0,4
elo	-23,0	25,4	-4,7	13,6	-18,3	-16,9	-1,5	11,8	18,7	-6,9
syys	13,9	30,1	13,9	24,4	0,1	7,7	-7,6	5,6	8,6	-2,9
loka	-35,4	34,7	-7,9	23,0	-27,5	-19,4	-8,1	11,7	8,0	3,7
marras	-41,1	57,6	-10,0	24,8	-31,1	-17,7	-13,4	32,9	35,0	-2,2
joul	-11,1	-5,1	-6,5	12,7	-4,6	-14,5	9,8	-17,9	-19,6	1,7
2002										
tammi	-28,5	-13,3	-14,7	15,1	-13,9	-2,2	-11,6	-28,4	-14,8	-13,6
helmi	-16,3	2,0	-8,6	7,3	-7,8	-4,4	-3,3	-5,2	-0,8	-4,4
maal	-27,1	28,4	-9,4	9,1	-17,7	-12,9	-4,8	19,4	16,4	3,0
huhti	-8,5	20,0	-3,0	2,3	-5,6	-8,6	3,0	17,8	10,0	7,8
touko	-26,2	58,2	-5,8	27,6	-20,4	-12,2	-8,3	30,5	13,9	16,6
kesä	-7,2	21,5	-5,7	-3,5	-1,5	1,2	-2,7	25,0	24,2	0,8
heinä	-15,9	30,1	-7,2	3,0	-8,7	-3,0	-5,7	27,1	17,8	9,3

2. Saamiset vaateittain ja omistajasektoreittain

	Osakkeet					Velkapaperit											
	Eurojärjestelmä	Rahalaitokset ³⁾	Muut kuin rahalaitokset			Eurojärjestelmä	Rahalaitokset ³⁾	Joukkolainat			Rahamarkkinapaperit						
			Yhteensä	Julkisyhteisöt	Muut sektorit			Eurojärjestelmä	Rahalaitokset ³⁾	Yhteensä	Julkisyhteisöt	Muut sektorit	Eurojärjestelmä	Rahalaitokset ³⁾	Yhteensä	Julkisyhteisöt	Muut sektorit
1999	0,1	-1,5	-155,0	-2,1	-152,8	0,1	-15,4	-139,1	-1,7	-137,4	0,9	-8,1	6,5	-0,1	6,7		
2000	0,0	-4,4	-284,1	-2,5	-281,6	-1,7	-72,7	-28,4	-1,2	-27,2	2,2	-11,5	-12,2	-0,7	-11,5		
<i>Euroalueen laajeneminen</i>																	
2001	-0,4	3,3	-100,0	-2,0	-97,9	1,9	-70,5	-85,1	-0,9	-84,2	-2,4	-33,1	16,1	0,1	16,0		
2001																	
II	0,0	6,3	-48,8	-0,7	-48,0	0,7	-22,3	-25,0	0,0	-25,0	-0,7	2,1	12,2	-0,1	12,3		
III	-0,1	3,3	-4,3	-0,4	-3,9	1,0	4,2	-23,4	-0,1	-23,3	0,1	-13,4	8,6	-0,5	9,1		
IV	-0,1	4,7	-28,9	-0,5	-28,4	-0,7	-36,2	-14,7	-0,3	-14,5	-0,3	-3,8	-7,5	1,9	-9,5		
2002																	
I	0,0	-4,9	-27,8	-1,4	-26,3	0,2	-4,7	-15,1	-0,5	-14,7	0,8	-13,5	-7,0	-1,1	-5,9		
II	0,0	-1,8	-12,6	.	.	-0,2	-7,7	-11,6		
2002																	
helmi	0,0	1,1	-9,7	.	.	0,2	-3,9	-0,7	.	.	1,4	-5,2	0,5	.	.		
maal	0,0	-3,3	-6,0	.	.	0,1	-3,6	-9,4	.	.	-0,3	-1,5	-3,0	.	.		
huhti	0,0	1,8	-4,8	.	.	0,2	2,0	-10,8	.	.	0,5	-0,8	3,3	.	.		
touko	0,0	-3,9	-1,8	.	.	0,0	-3,9	-8,2	.	.	-1,0	-1,6	-5,7	.	.		
kesä	0,0	0,3	-6,0	.	.	-0,3	-5,9	7,4		
heinä	0,0	0,2	-7,3	.	.	0,5	3,5	-7,0		

Lähde: EKP.

1) Pääoman tuonti (+), pääoman vienti (-).

2) Viimeaikaisten ja varhaisempien tietojen vertailukelpoisuudesta kerrotaan tarkemmin Yleistä-osassa.

3) Ei sisällä eurojärjestelmää.

Taulukko 8.6

Maksutase: muut sijoitukset ja valuuttavaranto

(miljardia euroa [miljardia ecua vuoden 1998 loppuun], nettovirrat)

1. Muut sijoitukset sektoreittain^{1), 2)}

	Yhteensä		Eurojärjestelmä		Julkisyhteisöt		Rahalaitokset (pl. eurojärjestelmä)						Muut sektorit	
	Saamiset	Velat	Saamiset	Velat	Saamiset	Velat	Yhteensä		Pitkäaikaiset		Lyhytaikaiset		Saamiset	Velat
							Saamiset	Velat	Saamiset	Velat	Saamiset	Velat		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1998	-81,9	204,9	-0,7	3,5	-1,0	-6,1	-22,6	192,4	-37,6	40,4	15,0	152,0	-57,6	15,2
1999	-32,5	192,6	-2,0	6,6	3,3	-13,0	18,1	161,1	-47,2	53,8	65,3	107,3	-51,8	37,8
2000	-178,9	350,5	-1,1	0,9	-2,5	1,0	-131,3	289,6	-49,3	53,0	-82,0	236,6	-44,0	58,9
<i>Euroalueen laajeneminen</i>														
2001	-240,8	238,1	0,6	4,4	3,2	-1,2	-221,7	230,4	-43,6	22,0	-178,1	208,4	-22,9	4,5
2001														
II	8,1	2,6	-0,8	4,3	-0,3	2,8	12,0	-9,1	-10,2	17,0	22,2	-26,1	-2,7	4,7
III	-55,1	-17,7	1,0	-0,9	-0,1	0,0	-53,0	-30,1	-7,8	11,2	-45,2	-41,3	-3,0	13,3
IV	-57,7	14,8	-0,4	3,7	1,2	4,2	-45,7	7,8	-18,1	-8,1	-27,6	15,9	-12,9	-1,0
2002														
I	26,4	19,7	-0,4	1,2	0,2	-8,4	22,0	26,6	0,7	11,8	21,3	14,8	4,7	0,2
II	-85,2	-9,0	-0,6	-3,5	-2,5	1,6	-63,2	-12,1	-7,4	20,6	-55,8	-32,7	-19,0	5,1
2001														
touko	2,3	14,5	-0,3	1,6	1,2	2,4	4,7	4,9	-7,3	4,2	12,0	0,7	-3,4	5,6
kesä	-1,2	-26,2	-0,3	4,2	-1,3	1,2	-7,2	-30,2	-2,6	7,4	-4,6	-37,6	7,5	-1,4
heinä	46,3	-60,9	0,7	-0,4	-1,6	0,8	46,0	-67,3	-2,0	1,9	48,0	-69,2	1,2	6,0
elo	-30,7	23,5	0,1	-2,4	1,7	-2,6	-31,6	24,9	-5,9	3,7	-25,7	21,2	-0,9	3,6
syys	-70,8	19,7	0,1	1,9	-0,1	1,7	-67,4	12,4	0,1	5,6	-67,5	6,7	-3,4	3,8
loka	-33,0	12,2	-0,5	4,5	-0,6	2,1	-22,5	6,1	-3,7	2,1	-18,8	4,0	-9,4	-0,5
marras	-59,4	26,6	0,0	2,0	1,8	2,5	-53,0	23,0	-9,8	-13,5	-43,2	36,5	-8,3	-0,9
joulu	34,7	-24,0	0,1	-2,8	0,1	-0,4	29,8	-21,3	-4,7	3,3	34,4	-24,6	4,8	0,4
2002														
tammi	3,8	-7,5	-0,7	2,6	-1,1	-8,8	15,7	0,7	-0,4	6,4	16,2	-5,7	-10,2	-2,0
helmi	27,8	-2,6	-0,1	-3,8	1,3	-1,6	6,4	12,6	-5,6	1,4	12,0	11,2	20,3	-9,8
maalis	-5,2	29,8	0,4	2,4	0,1	2,1	-0,2	13,2	6,7	3,9	-6,9	9,3	-5,4	12,1
huhti	-51,4	20,6	-0,4	-4,3	0,5	-0,5	-29,6	21,1	-4,3	7,7	-25,3	13,4	-22,0	4,4
touko	-63,6	31,3	-0,1	-0,5	-1,2	-0,6	-56,1	34,5	-5,5	8,4	-50,6	26,1	-6,2	-2,2
kesä	29,8	-60,9	-0,1	1,3	-1,8	2,7	22,5	-67,7	2,4	4,5	20,2	-72,3	9,2	2,9
heinä	-3,5	-8,7	0,4	2,7	-0,4	-1,2	11,1	-3,8	4,6	5,4	6,5	-9,2	-14,6	-6,4

2. Muut sijoitukset sektoreittain ja vaateittain¹⁾

2.1. Eurojärjestelmä

	Lainat / käteinen ja talletukset			Muut saamiset/velat		
	Saamiset	Velat	Netto	Saamiset	Velat	Netto
	1	2	3	4	5	6
1999	-1,2	6,7	5,5	-0,8	-0,1	-0,9
2000	-1,1	0,9	-0,2	0,0	0,0	0,0
<i>Euroalueen laajeneminen</i>						
2001	0,6	4,5	5,0	0,0	0,0	0,0
2001						
I	0,8	-2,7	-1,9	0,0	0,0	0,0
II	-0,8	4,3	3,5	0,0	0,0	0,0
III	1,0	-0,9	0,0	0,0	0,0	0,0
IV	-0,4	3,8	3,4	0,0	0,0	0,0
2002						
I	-0,4	1,2	0,7	0,0	0,0	0,0

Lähde: EKP.

1) Pääoman tuonti (+), pääoman vienti (-).

2) Viimeaikaisen ja varhaisempien tietojen vertailukelpoisuudesta kerrotaan tarkemmin Yleistä-osassa.

2.2. Julkisyhteisöt

	Kauppaluotot			Lainat / käteinen ja talletukset			Muut saamiset/velat			
	Saamiset	Velat	Netto	Saamiset	Velat	Netto	Saamiset	Velat	Netto	
	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
1999	0,0	0,0	0,0	4,4	-13,1	-8,7	-1,2	0,2	-1,0	
2000	0,1	0,0	0,1	-1,8	1,0	-0,8	-0,8	0,0	-0,8	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>										
2001	-0,1	0,0	-0,1	4,6	-1,2	3,4	-1,3	0,0	-1,3	
2001 I	0,0	0,0	0,0	2,9	-8,0	-5,1	-0,5	-0,2	-0,7	
2001 II	0,0	0,0	0,0	0,1	2,7	2,8	-0,4	0,1	-0,3	
2001 III	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0	0,2	-0,3	0,0	-0,3	
2001 IV	0,0	0,0	0,0	1,4	4,1	5,5	-0,2	0,1	-0,1	
2002 I	0,0	0,0	0,0	0,5	-8,1	-7,6	-0,3	-0,3	-0,6	

2.3. Rahalaitokset (pl. eurojärjestelmä)

	Lainat / käteinen ja talletukset			Muut saamiset/velat		
	Saamiset	Velat	Netto	Saamiset	Velat	Netto
	16	17	18	19	20	21
1999	17,3	160,4	177,7	0,8	0,7	1,5
2000	-127,3	284,3	157,0	-4,1	5,3	1,3
<i>Euroalueen laajeneminen</i>						
2001	-208,0	220,6	12,6	-13,7	9,8	-3,9
2001 I	-130,5	257,8	127,3	-4,5	3,9	-0,6
2001 II	15,4	-11,9	3,5	-3,4	2,8	-0,6
2001 III	-51,9	-31,9	-83,8	-1,1	1,8	0,7
2001 IV	-41,0	6,5	-34,4	-4,7	1,3	-3,4
2002 I	21,5	21,7	43,3	0,4	4,9	5,3

2.4. Muut sektorit

	Kauppaluotot			Lainat / käteinen ja talletukset			Muut saamiset/velat			
	Saamiset	Velat	Netto	Saamiset	Velat	Netto	Saamiset	Velat	Netto	
	22	23	24	25	26	27	28	29	30	
1999	-7,5	4,8	-2,7	-21,3	20,4	-1,0	-23,0	12,7	-10,3	
2000	-14,9	10,4	-4,5	-23,8	53,6	29,8	-5,4	-5,0	-10,4	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>										
2001	-7,5	3,0	-4,5	-9,2	1,2	-8,0	-6,2	0,3	-5,8	
2001 I	-4,8	4,2	-0,6	3,0	-16,3	-13,3	-2,5	-0,4	-3,0	
2001 II	-3,7	1,8	-1,9	2,1	3,9	6,0	-1,2	-1,0	-2,1	
2001 III	-1,7	-1,5	-3,2	0,3	13,6	13,9	-1,7	1,3	-0,4	
2001 IV	2,5	-1,4	1,1	-14,6	0,0	-14,6	-0,8	0,4	-0,4	
2002 I	-0,9	-1,2	-2,1	5,9	0,7	6,6	-0,3	0,8	0,4	

3. Valuuttavaranto¹⁾

	Yhteensä	Kulta	Erityiset nosto-oikeudet	Varanto-osuus IMF:ssä	Valuuttasaamiset							Muut saamiset
					Yhteensä	Käteinen ja talletukset		Arvopaperit			Johdannaiset	
						Rahaviranomaiset ja BIS	Pankit	Osakkeet	Joukkolainat	Rahamarkkinapaperit		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
1999	10,1	0,3	1,0	2,0	6,9	12,5	-11,3	0,2	3,5	2,0	-0,1	0,0
2000	17,6	1,0	0,3	2,9	13,3	4,3	4,7	0,0	-5,6	10,1	-0,1	0,0
<i>Euroalueen laajeneminen</i>												
2001	17,8	0,6	-1,0	-4,2	22,5	10,0	-5,3	-1,1	20,4	-1,6	0,0	0,0
2001 I	9,5	0,3	-0,4	0,2	9,5	7,8	-8,2	-1,1	5,2	5,7	0,0	0,0
2001 II	2,5	-0,1	-0,6	-0,7	4,0	0,2	-1,8	0,0	5,5	0,0	0,0	0,0
2001 III	2,5	0,2	0,0	-4,5	6,7	-0,9	3,1	0,0	4,9	-0,4	0,0	0,0
2001 IV	3,3	0,1	-0,1	0,8	2,4	2,7	1,7	0,0	4,8	-6,9	0,0	0,0
2002 I	-3,1	-0,2	0,0	-0,4	-2,4	-1,7	-12,4	0,0	4,2	7,4	0,0	0,0

Lähde: EKP.

1) Lisäys (-), vähennys (+).

Taulukko 8.7

Ulkomainen varallisuus ja valuuttavaranto

1. Ulkomainen nettovarallisuus¹⁾

(miljardia euroa [miljardia ecua vuonna 1997]; saamiset vähennettynä veloilla; ajanjakson lopun kantatieto)

	Yhteensä	Suorat sijoitukset			Arvopaperisijoitukset					Johdannaiset	Muut sijoitukset				Valuuttavaranto
		Yhteensä	Oma pääoma (ml. uudelleen sijoitetut voitot)	Muu pääoma	Yhteensä	Osakkeet	Velkapaperit				Yhteensä	Kauppa- luotot	Lainat/ käteinen ja talletukset	Muut saamiset/ velat	
							Yhteensä	Joukkolainat	Rahamarkkinapaperit						
1997	32,7	177,6	148,6	29,1	-724,7	-358,7	-366,0	-339,8	-26,2	-5,9	222,4	79,8	51,3	91,4	363,3
1998	-147,9	152,2	124,2	28,0	-713,5	-462,0	-251,5	-229,0	-22,5	2,3	81,7	100,0	-107,1	88,8	329,4
1999	-75,0	402,4	318,9	83,5	-752,8	-591,3	-161,4	-108,4	-53,0	10,1	-107,3	111,9	-338,2	119,0	372,6
2000	-101,4	466,6	395,0	71,6	-666,8	-366,9	-299,9	-263,1	-36,7	7,0	-286,2	115,7	-530,4	128,5	378,0
<i>Euroalueen laajeneminen</i>															
2001 tammi 1.	-152,1	459,3	388,5	70,8	-721,5	-375,8	-345,7	-308,6	-37,1	7,0	-288,2	114,9	-531,6	128,5	391,2

Lähde: EKP.

1) Viimeaikaisten ja varhaisempien tietojen vertailukelpoisuudesta kerrotaan tarkemmin Yleistä-osassa.

2. Eurojärjestelmän ja Euroopan keskuspankin¹⁾ valuuttavaranto ja siihen liittyvät saamiset

(miljardia euroa; ajanjakson lopun kantatieto, ellei toisin mainita)

	Valuuttavaranto														Lisätieto: valuuttavarantoon liittyvät saamiset
	Yhteensä	Kulta			Erityiset nosto- oikeudet	Varanto- osuus IMF:ssä	Valuuttasaamiset							Muut saami- set	
		Miljoonaa troy- unssia ²⁾	Yhteensä	Käteinen ja talletukset			Arvopaperit				Johdan- naiset				
				Raha- viran- omaiset ja BIS			Pankit	Yhteen- sä	Osak- keet	Joukko- lainat		Raha- mark- kina- paperit			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
Eurojärjestelmä³⁾															
1998 joulukuu ⁴⁾	329,4	99,6	404,131	5,2	23,4	201,2	12,6	19,6	169,0	0,0	116,6	52,4	0,0	0,0	7,6
1999 joulukuu	372,6	116,4	402,762	4,5	24,3	227,5	12,8	23,8	191,1	0,0	134,3	56,7	-0,2	0,0	14,6
2000 joulukuu	378,0	117,8	399,537	4,3	20,8	235,0	9,2	20,9	204,2	0,0	153,9	50,3	0,7	0,0	15,8
2001 tammi 1.	391,2	119,2	404,119	4,3	21,2	246,5	9,2	28,3	208,2	0,0	157,9	50,3	0,7	0,0	16,3
<i>Euroalueen laajeneminen</i>															
2001 tammi	385,7	115,0	404,119	4,5	22,3	244,0	11,8	20,8	210,7	-	-	-	0,7	0,0	20,9
helmi	383,9	116,5	404,119	4,8	21,3	241,3	10,4	22,3	207,8	-	-	-	0,8	0,0	21,2
maaliskuu	392,9	117,6	403,153	4,9	21,4	249,0	9,7	29,4	209,5	-	-	-	0,5	0,0	20,2
huhtikuu	386,3	119,5	403,153	4,9	21,1	240,8	11,5	24,3	204,6	-	-	-	0,4	0,0	23,4
toukokuu	408,5	127,2	403,153	5,6	22,3	253,4	10,6	27,6	215,0	-	-	-	0,2	0,0	22,9
kesäkuu	410,0	128,6	403,089	5,7	22,9	252,8	9,8	31,6	211,2	-	-	-	0,2	0,0	22,7
heinäkuu	397,1	122,3	402,639	5,5	22,7	246,6	8,5	36,5	201,2	-	-	-	0,4	0,0	23,8
elokuu	381,8	120,0	402,430	5,5	21,9	234,4	8,3	28,3	197,3	-	-	-	0,5	0,0	23,7
syyskuu	393,4	129,0	401,904	5,4	25,8	233,2	10,2	25,9	196,7	-	-	-	0,4	0,0	21,9
lokakuu	393,6	123,9	401,902	5,4	24,9	239,5	8,6	33,3	197,1	-	-	-	0,5	0,0	21,9
marraskuu	396,5	124,4	401,903	5,4	24,7	241,9	7,9	33,7	199,9	-	-	-	0,4	0,0	22,2
joulukuu	392,4	126,1	401,876	5,5	25,3	235,6	8,0	25,9	201,2	-	-	-	0,4	0,0	24,9
2002 tammi	407,8	131,4	401,877	5,5	25,7	245,2	8,3	38,2	198,4	-	-	-	0,3	0,0	22,3
helmi	411,4	137,9	401,798	5,6	26,0	242,0	9,0	35,6	197,2	-	-	-	0,2	0,0	22,6
maaliskuu	409,0	138,7	401,527	5,5	25,8	238,9	9,6	39,0	190,1	-	-	-	0,2	0,0	21,8
huhtikuu	394,2	137,0	400,564	5,3	24,2	227,7	10,3	34,2	182,9	-	-	-	0,3	0,0	23,8
toukokuu	386,6	139,3	400,324	5,2	23,4	218,7	11,5	33,9	173,0	-	-	-	0,3	0,0	23,0
kesäkuu	367,0	127,8	400,197	4,7	26,3	208,2	11,2	32,1	164,5	-	-	-	0,4	0,0	20,0
heinäkuu	372,0	124,6	400,199	4,8	26,6	216,0	9,9	37,9	167,8	-	-	-	0,4	0,0	20,0
elokuu	372,9	127,2	399,953	5,0	26,4	214,2	10,0	34,2	169,7	-	-	-	0,4	0,0	17,4
Euroopan keskuspankki⁵⁾															
1999 joulukuu	49,3	7,0	24,030	0,0	0,0	42,3	0,3	7,8	34,3	0,0	27,7	6,5	0,0	0,0	2,6
2000 joulukuu	44,7	7,0	24,030	0,0	0,0	37,7	0,6	6,8	30,0	0,0	19,8	10,2	0,3	0,0	3,8
<i>Euroalueen laajeneminen</i>															
2001 tammi	45,6	7,0	24,656	0,0	0,0	38,6	0,7	3,4	34,3	-	-	-	0,3	0,0	3,5
helmi	46,3	7,1	24,656	0,0	0,0	39,2	0,6	4,5	33,9	-	-	-	0,3	0,0	3,0
maaliskuu	46,3	7,2	24,656	0,0	0,0	39,1	0,6	7,3	31,1	-	-	-	0,0	0,0	3,9
huhtikuu	44,8	7,3	24,656	0,0	0,0	37,5	0,8	5,7	31,0	-	-	-	0,0	0,0	3,6
toukokuu	49,6	7,8	24,656	0,0	0,0	41,9	0,8	7,1	34,0	-	-	-	0,0	0,0	2,7
kesäkuu	50,7	7,9	24,656	0,1	0,0	42,8	0,9	9,6	32,3	-	-	-	0,0	0,0	3,1
heinäkuu	49,8	7,5	24,656	0,1	0,0	42,3	1,0	11,7	29,6	-	-	-	0,0	0,0	2,9
elokuu	45,5	7,3	24,656	0,1	0,0	38,1	1,1	6,1	30,8	-	-	-	0,0	0,0	3,5
syyskuu	44,5	7,9	24,656	0,1	0,0	36,5	1,4	4,4	30,6	-	-	-	0,0	0,0	3,9
lokakuu	47,9	7,6	24,656	0,1	0,0	40,2	0,9	7,2	32,1	-	-	-	0,0	0,0	2,8
marraskuu	48,3	7,6	24,656	0,1	0,0	40,6	0,9	6,1	33,6	-	-	-	0,0	0,0	3,2
joulukuu	49,0	7,7	24,656	0,1	0,0	41,2	0,8	7,0	33,3	-	-	-	0,0	0,0	3,6
2002 tammi	51,8	8,1	24,656	0,1	0,0	43,6	1,1	9,0	33,5	-	-	-	0,0	0,0	3,5
helmi	51,1	8,5	24,656	0,1	0,0	42,6	1,1	9,5	32,0	-	-	-	0,0	0,0	3,7
maaliskuu	50,9	8,5	24,656	0,1	0,0	42,3	1,2	9,0	32,1	-	-	-	0,0	0,0	3,6
huhtikuu	48,7	8,4	24,656	0,1	0,0	40,2	1,8	7,8	30,6	-	-	-	0,0	0,0	3,7
toukokuu	46,8	8,6	24,656	0,1	0,0	38,1	1,4	7,9	28,9	-	-	-	0,0	0,0	4,0
kesäkuu	45,6	7,9	24,656	0,1	0,0	37,7	1,2	9,0	27,5	-	-	-	0,0	0,0	3,7
heinäkuu	46,9	7,7	24,656	0,1	0,0	39,1	1,1	9,9	28,1	-	-	-	0,0	0,0	3,4
elokuu	45,9	7,8	24,656	0,2	0,0	37,9	1,4	6,8	29,7	-	-	-	0,0	0,0	2,8

Lähde: EKP.

- 1) Valuuttavarantoa ja valuuttamääräistä likviditeettiä koskevan raportointimallin mukaisia lisätietoja on saatavissa EKP:n verkkosivuilla.
- 2) Eurojärjestelmän kultavarantojen muutos johtuu siitä, että eräs keskuspankki myi kultaa 26.9.1999 tehdyn keskuspankkien kultasopimuksen ehtojen mukaisesti.
- 3) Kattavuus- ja arvostuserojen vuoksi luvut eivät ole täysin verrattavissa taulukon 1.1 lukuihin.
- 4) Tilanne 1.1.1999.
- 5) Osa eurojärjestelmän valuuttavarantoa.

9 Euroalueen ulkomaankauppa

Taulukko 9

1. Arvot, määrät ja yksikköarvot hyödykkeittäin^{1), 2)}

(kausivaihtelusta puhdistamaton, ellei toisin mainita)

	Tavaroiden vienti (fob)					Tavaroiden tuonti (cif)					Yhteensä (kp.) (2000 = 100)		
	Yhteensä	Raaka- aineet ja tuotanto- hyödykkeet	Investoin- titavarat	Kulutus- tavarat	Lisätieto: Valmistetut tavarat	Yhteensä	Raaka- aineet ja tuotanto- hyödykkeet	Investoin- titavarat	Kulutus- tavarat	Lisätieto: Valmistetut tavarat	Öljy	Vienti	Tuonti
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Arvot (miljardia euroa [miljardia ecua vuoden 1998 loppuun]; 2000 = 100 sarakkeet 12 ja 13)													
1998	797,1	369,9	179,9	214,0	697,8	711,4	393,5	123,0	175,9	540,3	41,6	79,2	71,1
1999	832,8	386,5	183,2	224,2	725,0	781,2	423,2	143,6	192,1	590,6	61,5	82,5	78,1
2000	1 013,7	482,6	221,7	265,4	883,2	1 008,4	579,8	179,4	218,1	730,2	118,9	100,0	100,0
<i>Euroalueen laajeneminen</i>													
2001	1 057,4	486,5	234,0	283,8	923,5	1 008,6	570,7	176,2	223,8	730,9	107,1	105,8	98,7
2001	II	266,8	124,7	58,7	70,2	232,6	259,6	45,2	55,8	187,4	28,8	105,9	101,3
	III	257,6	118,1	55,7	70,9	225,1	239,1	38,8	56,3	171,6	27,8	106,5	98,3
	IV	271,9	120,9	62,8	74,3	237,1	246,6	44,4	56,6	179,7	23,1	104,0	93,9
2002	I	256,2	117,9	53,8	71,9	223,8	238,9	39,4	55,4	174,5	23,6	106,4	94,0
	II	270,1	125,5	57,3	73,3	231,9	245,5	39,5	55,5	172,7	24,9	106,3	94,8
2002	helmi	83,2	38,1	17,2	23,9	72,7	77,7	12,7	18,2	56,5	8,1	105,7	94,2
	maalis	92,3	42,2	20,0	25,6	80,7	81,2	13,9	18,6	60,0	7,5	107,4	94,7
	huhti	89,8	41,4	18,8	25,0	78,0	84,7	14,0	19,2	60,6	8,5	106,2	95,9
	touko	90,3	42,6	19,3	24,0	78,5	81,7	13,2	18,3	58,2	8,5	108,1	95,2
	kesä	90,1	41,6	19,2	24,3	75,5	79,1	12,2	17,9	53,9	7,9	104,5	93,2
	heinä	92,0	42,9	20,1	25,2	81,2	79,9	12,4	18,8	57,4	4,4	102,1	92,4
Määrät (vuotuinen prosenttimuutos; 2000 = 100 sarakkeet 12 ja 13) ³⁾													
1998	3,6	4,2	6,0	3,8	4,0	11,4	8,2	21,8	7,7	13,4	-4,5	87,6	89,7
1999	2,2	2,8	-0,8	3,3	1,4	6,1	3,5	12,9	7,7	7,1	6,0	89,3	95,2
2000	12,4	12,5	12,7	12,7	13,6	5,9	6,8	11,7	4,5	8,9	4,7	100,0	100,0
<i>Euroalueen laajeneminen</i>													
2001	1,7	-1,1	4,3	3,8	2,0	-1,6	-1,9	-5,7	-2,6	-3,7	-1,3	101,9	98,2
2001	II	2,9	0,7	4,2	5,0	3,2	-1,4	-3,9	-2,6	-2,7	-0,5	101,6	98,4
	III	0,3	-2,3	2,8	2,8	0,9	-4,4	-11,1	-2,3	-6,7	-2,9	102,2	97,7
	IV	-2,7	-7,1	-1,1	1,0	-3,3	-2,8	-13,0	-2,7	-6,7	-0,3	100,2	96,9
2002	I
	II
2002	helmi
	maalis
	huhti
	touko
	kesä
	heinä
Yksikköarvot (vuotuinen prosenttimuutos; 2000 = 100 sarakkeet 12 ja 13) ³⁾													
1998	0,9	-0,7	0,8	2,0	1,5	-5,4	-6,5	-3,6	1,2	-1,1	-30,4	90,5	79,4
1999	2,3	1,7	2,7	1,4	2,4	3,5	3,9	3,4	1,4	2,0	39,4	92,4	82,0
2000	8,3	11,0	7,4	5,1	7,2	21,9	28,3	11,8	8,7	13,5	84,8	100,0	100,0
<i>Euroalueen laajeneminen</i>													
2001	3,7	3,0	3,0	5,2	3,9	0,5	-0,3	3,1	5,0	2,8	-11,5	103,9	100,6
2001	II	5,8	5,1	4,2	7,0	5,7	6,0	5,3	7,5	6,1	4,3	104,3	103,0
	III	3,1	0,8	2,3	6,6	3,0	-0,4	2,4	5,3	2,2	-12,7	104,3	100,7
	IV	0,2	0,2	0,5	2,0	1,1	-10,5	-12,6	-2,9	-0,2	-34,0	103,9	97,0
2002	I
	II
2002	helmi
	maalis
	huhti
	touko
	kesä
	heinä

Lähteet: Eurostat ja Eurostatin laskelmiin perustuvat EKP:n laskelmat (määrälaskelmat ja yksikköarvojen puhdistus kausivaihtelusta).

- Määritelmien, kattavuuden ja kirjausajankohdan erojen vuoksi Eurostatin kokoamat ulkomaankaupan tilastot eivät ole täysin vertailukelpoisia EKP:n kokoaman maksutasetilaston tavarat-erän kanssa (taulukko 8.2).
- Hyödykejako sarakkeissa 2–4 ja 7–9 noudattaa Broad Economic Categories -luokitusta. Valmistettujen tavaroiden (sarakkeet 5 ja 10) ja öljyn (sarake 11) hyödykejako noudattaa SITC-luokitusta (3. tarkistettu laitos).
- Vuoden 2001 prosenttimuutokset on laskettu käyttäen euroalueen (pl. Kreikka) yksikköarvoindeksejä.

2. Maaryhmittäin ja maittain¹⁾

(miljardia euroa [miljardia ecua vuoden 1998 loppuun]; kausivaihtelusta puhdistamaton, ellei toisin mainita)

	Yhteensä	Yhteensä (kp.)	Iso- Britannia	Ruotsi	Tanska	Hakija- maat	Sveitsi	Yhdys- vallat	Japani	Aasia pl. Japani	Afrikka	Latina- lainen Amerikka	Muut maat	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Vienti (fob)														
1998	797,1	-	150,5	31,6	20,6	101,5	51,1	120,3	23,9	114,9	49,7	42,4	90,5	
1999	832,8	-	161,4	33,1	21,1	102,9	56,1	135,1	26,8	119,2	48,4	39,1	89,6	
2000	1 013,7	-	189,7	38,8	23,2	131,0	63,4	171,4	34,2	151,6	56,1	46,7	107,8	
Euroalueen laajeneminen														
2001	1 057,4	-	199,8	36,6	24,0	137,2	66,5	179,5	34,5	165,1	60,2	49,8	104,2	
2001	II	266,8	265,4	50,8	9,1	6,0	34,5	16,8	45,4	8,4	41,1	15,5	12,9	26,5
	III	257,6	266,9	49,0	8,3	5,9	32,9	16,2	43,9	8,2	40,4	14,5	12,1	26,3
	IV	271,9	260,8	50,1	9,5	6,1	36,0	16,3	44,9	8,8	43,2	15,8	12,6	28,5
2002	I	256,2	266,7	51,1	9,1	6,1	33,7	15,8	44,2	7,8	39,0	14,0	10,2	25,3
	II	270,1	266,4	50,3	9,1	6,1	37,2	16,6	44,9	7,7	42,3	15,4	11,2	.
2002	helmi	83,2	88,3	16,7	3,0	1,9	11,3	5,3	14,2	2,5	12,4	4,5	3,3	8,1
	maalis	92,3	89,8	18,2	3,2	2,1	12,1	5,7	15,8	2,8	14,5	5,1	3,8	9,1
	huhti	89,8	88,8	17,1	3,3	2,0	12,1	5,5	15,2	2,6	13,8	5,0	3,7	9,7
	touko	90,3	90,3	16,8	2,9	2,0	12,7	5,6	15,0	2,5	14,1	5,3	3,6	.
	kesä	90,1	87,3	16,4	2,9	2,1	12,4	5,5	14,8	2,6	14,4	5,1	3,8	.
	heinä	92,0	85,4
Muutos edellisestä vuodesta, %														
2002	heinä	-0,9	-
Tuonti (cif)														
1998	711,4	-	122,6	30,9	17,4	71,6	40,9	104,8	48,5	132,0	45,8	29,3	67,6	
1999	781,2	-	131,0	33,2	18,6	80,4	43,2	113,2	53,9	151,8	49,0	30,4	76,5	
2000	1 008,4	-	156,6	38,0	21,8	101,2	49,8	140,7	65,5	211,6	72,2	39,7	111,5	
Euroalueen laajeneminen														
2001	1 008,6	-	152,5	33,7	20,9	117,3	53,0	138,2	58,6	207,6	73,7	40,9	112,2	
2001	II	259,6	259,1	39,4	8,6	5,0	29,7	13,2	36,2	15,7	52,2	19,0	11,3	29,4
	III	239,1	251,4	35,4	7,6	5,1	28,4	12,1	31,3	13,1	51,0	17,9	10,2	27,0
	IV	246,6	240,2	38,4	8,5	5,6	30,0	14,0	32,7	13,5	50,2	17,0	9,5	27,2
2002	I	238,9	240,5	35,7	8,2	5,1	29,2	12,7	32,6	12,5	49,0	17,8	9,2	26,9
	II	245,5	242,5	36,3	8,7	5,1	30,6	13,3	32,0	13,0	46,8	16,8	10,4	.
2002	helmi	77,7	80,4	11,5	2,6	1,7	9,8	4,5	10,5	3,8	15,5	5,9	2,8	9,3
	maalis	81,2	80,8	12,5	2,9	1,7	10,3	4,3	11,2	4,4	16,4	5,7	3,3	8,6
	huhti	84,7	81,8	12,4	3,0	1,7	10,3	4,7	11,4	4,6	15,9	5,9	3,7	11,2
	touko	81,7	81,2	12,3	2,8	1,7	9,9	4,3	10,6	4,3	15,8	5,8	3,3	.
	kesä	79,1	79,5	11,5	2,9	1,7	10,4	4,3	10,0	4,1	15,1	5,2	3,4	.
	heinä	79,9	78,8
Muutos edellisestä vuodesta, %														
2002	heinä	-4,9	-
Tase														
1998	85,7	-	28,0	0,7	3,2	29,9	10,2	15,5	-24,6	-17,1	3,9	13,1	22,9	
1999	51,6	-	30,4	-0,1	2,6	22,5	12,9	21,9	-27,1	-32,6	-0,6	8,7	13,1	
2000	5,3	-	33,1	0,8	1,4	29,8	13,6	30,7	-31,3	-60,0	-16,1	7,0	-3,7	
Euroalueen laajeneminen														
2001	48,8	-	47,4	2,9	3,1	19,9	13,5	41,3	-24,1	-42,6	-13,5	8,9	-7,9	
2001	II	7,2	6,3	11,4	0,5	1,0	4,8	3,6	9,2	-7,3	-11,0	-3,5	1,6	-2,9
	III	18,5	15,5	13,5	0,6	0,8	4,5	4,1	12,6	-4,8	-10,6	-3,4	1,9	-0,7
	IV	25,3	20,6	11,7	1,0	0,5	5,9	2,3	12,3	-4,7	-7,0	-1,2	3,1	1,2
2002	I	17,3	26,2	15,4	0,9	1,0	4,5	3,1	11,6	-4,7	-10,0	-3,8	1,0	-1,7
	II	24,7	23,9	14,0	0,5	1,1	6,5	3,2	12,9	-5,3	-4,5	-1,5	0,8	.
2002	helmi	5,5	7,9	5,3	0,4	0,3	1,5	0,9	3,7	-1,3	-3,1	-1,3	0,5	-1,2
	maalis	11,1	9,0	5,7	0,2	0,4	1,8	1,4	4,6	-1,6	-1,9	-0,5	0,5	0,6
	huhti	5,1	7,0	4,7	0,3	0,3	1,7	0,8	3,7	-2,0	-2,1	-0,9	0,0	-1,5
	touko	8,6	9,1	4,5	0,1	0,3	2,8	1,2	4,4	-1,8	-1,7	-0,5	0,3	.
	kesä	11,0	7,8	4,9	0,0	0,5	2,0	1,2	4,8	-1,5	-0,7	-0,1	0,5	.
	heinä	12,0	6,5

Lähteet: Eurostat ja Eurostatin tietoihin perustuvat EKP:n laskelmat (Kauppatase ja Muut maat).

1) Määritelmien, kattavuuden ja kirjausajankohdan erojen vuoksi Eurostatin kokoamat ulkomaankaupan tilastot eivät ole täysin vertailukelpoisia EKP:n kokoaman maksutaseilaston tavarat-erän kanssa (taulukot 8.1 ja 8.2).

10 Valuuttakurssit

Taulukko 10

Valuuttakurssit

(jakson keskiarvo, x yksikköä valuuttaa / 1 ecu tai euro, 1999/I = 100 [efektiivinen])

	Euron efektiivinen valuuttakurssi ¹⁾						Ecu/euron valuuttakurssit ²⁾			
	Suppea maaryhmä				Laaja maaryhmä		USA:n dollari	Japanin jeni	Sveitsin frangi	Englannin punta
	Nimellinen	Reaalinen: kuluttaja-hinta-indeksi	Reaalinen: teollisuuden tuottaja-hintaindeksi	Reaalinen: tehdasteollisuuden yksikkötyökustannukset	Nimellinen	Reaalinen: kuluttaja-hinta-indeksi				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1997	99,1	99,4	99,3	100,5	90,4	96,6	1,134	137,1	1,644	0,692
1998	101,5	101,3	101,6	99,7	96,6	99,1	1,121	146,4	1,622	0,676
1999	95,7	95,7	95,7	96,2	96,6	95,8	1,066	121,3	1,600	0,659
2000	85,7	86,5	87,0	86,9	88,2	86,3	0,924	99,5	1,558	0,609
2000										
I	89,0	89,6	89,8	89,3	91,1	89,5	0,986	105,5	1,607	0,614
II	86,0	86,6	87,0	87,4	88,4	86,6	0,933	99,6	1,563	0,610
III	84,7	85,7	86,3	86,3	87,3	85,3	0,905	97,4	1,544	0,612
IV	83,0	84,0	84,9	84,6	85,9	83,6	0,868	95,3	1,516	0,600
2000										
tammi	90,2	90,8	90,9	-	92,4	90,7	1,014	106,5	1,610	0,618
helmi	89,2	89,8	90,0	-	91,2	89,6	0,983	107,6	1,607	0,615
maalis	87,7	88,3	88,5	-	89,7	88,1	0,964	102,6	1,604	0,611
huhti	86,1	86,6	87,0	-	88,4	86,7	0,947	99,9	1,574	0,598
touko	84,5	85,0	85,7	-	86,9	85,1	0,906	98,1	1,556	0,602
kesä	87,4	88,1	88,4	-	89,9	88,1	0,949	100,7	1,561	0,629
heinä	86,9	87,9	88,1	-	89,4	87,5	0,940	101,4	1,551	0,623
elo	84,6	85,5	86,1	-	87,0	85,1	0,904	97,8	1,551	0,607
syys	82,8	83,6	84,6	-	85,3	83,3	0,872	93,1	1,531	0,608
loka	81,6	82,4	83,4	-	84,4	82,2	0,855	92,7	1,513	0,589
marras	82,3	83,3	84,1	-	85,1	82,9	0,856	93,3	1,522	0,600
joulu	85,4	86,4	87,1	-	88,1	85,8	0,897	100,6	1,514	0,613
				<i>Euroalueen laajeneminen</i>						
2001	87,3	88,9	89,2	88,7	91,0	88,1	0,896	108,7	1,511	0,622
2001										
I	88,6	89,8	90,4	89,4	91,4	88,7	0,923	109,1	1,533	0,633
II	86,0	87,7	87,8	87,5	89,5	86,8	0,873	106,9	1,528	0,614
III	87,0	88,7	88,8	88,1	91,2	88,0	0,890	108,3	1,507	0,619
IV	87,5	89,6	89,7	89,7	92,0	88,7	0,896	110,5	1,473	0,621
2002										
I	87,1	89,7	89,6	89,3	91,3	88,1	0,877	116,1	1,473	0,615
II	88,8	91,7	91,4	91,6	93,9	90,5	0,919	116,5	1,465	0,629
III	91,3	94,3	94,2	-	97,9	93,9	0,984	117,2	1,464	0,635
2001										
tammi	89,2	90,2	90,8	-	91,7	89,0	0,938	109,6	1,529	0,635
helmi	88,3	89,4	90,2	-	91,0	88,3	0,922	107,1	1,536	0,634
maalis	88,4	89,8	90,4	-	91,4	88,9	0,910	110,3	1,535	0,629
huhti	87,6	89,1	89,4	-	91,0	88,4	0,892	110,4	1,529	0,622
touko	85,9	87,6	87,6	-	89,3	86,7	0,874	106,5	1,533	0,613
kesä	84,7	86,3	86,3	-	88,1	85,4	0,853	104,3	1,522	0,609
heinä	85,4	87,1	87,1	-	89,1	86,2	0,861	107,2	1,514	0,609
elo	87,7	89,3	89,4	-	91,8	88,6	0,900	109,3	1,514	0,627
syys	88,0	89,7	89,8	-	92,6	89,4	0,911	108,2	1,491	0,623
loka	88,0	90,0	90,0	-	92,8	89,5	0,906	109,9	1,479	0,624
marras	86,8	88,8	89,0	-	91,3	88,0	0,888	108,7	1,466	0,618
joulu	87,7	89,9	90,0	-	91,9	88,6	0,892	113,4	1,475	0,620
2002										
tammi	87,6	90,3	90,2	-	91,6	88,4	0,883	117,1	1,475	0,617
helmi	86,8	89,3	89,3	-	91,1	87,8	0,870	116,2	1,477	0,612
maalis	86,8	89,6	89,3	-	91,2	88,2	0,876	114,7	1,468	0,616
huhti	87,2	90,1	89,8	-	91,7	88,5	0,886	115,8	1,466	0,614
touko	88,6	91,5	91,1	-	93,7	90,4	0,917	115,9	1,457	0,628
kesä	90,6	93,5	93,2	-	96,4	92,7	0,955	117,8	1,472	0,644
heinä	91,7	94,7	94,4	-	98,2	94,3	0,992	117,1	1,462	0,639
elo	91,1	94,0	93,9	-	97,7	93,6	0,978	116,3	1,464	0,636
syys	91,2	94,1	94,2	-	98,0	93,7	0,981	118,4	1,465	0,631
Muutos ed. kuukaudesta, % ⁴⁾										
2002 syys	0,2	0,2	0,3	-	0,3	0,1	0,3	1,8	0,1	-0,9
Muutos ed. vuodesta, % ⁴⁾										
2002 syys	3,7	4,9	4,9	-	5,8	4,9	7,7	9,4	-1,8	1,2

Lähde: EKP.

1) Lisätietoja laskentatavasta Yleistä-osassa.

2) Joulukuuhun 1998 asti euron valuuttakurssit (BIS); tammikuusta 1999 alkaen euron valuuttakurssit.

3) Koska EKP ei ilmoittanut virallisia viitekursseja näille valuutoille ennen lokakuuta 2000, taulukossa esitetään viitteelliset kurssit syyskuuhun 2000 saakka.

Ecun/euron valuuttakurssit ²⁾									
Ruotsin kruunu	Tanskan kruunu	Norjan kruunu	Kanadan dollari	Australian dollari	Hongkongin dollari ³⁾	Etelä-Korean won ³⁾	Singaporen dollari ³⁾		
11	12	13	14	15	16	17	18		
8,65	7,48	8,02	1,569	1,528	8,75	1 069,8	1,678	1997	
8,92	7,50	8,47	1,665	1,787	8,69	1 568,9	1,876	1998	
8,81	7,44	8,31	1,584	1,652	8,27	1 267,3	1,806	1999	
8,45	7,45	8,11	1,371	1,589	7,20	1 043,5	1,592	2000	
8,50	7,45	8,11	1,434	1,564	7,68	1 109,8	1,674	2000	I
8,28	7,46	8,20	1,381	1,585	7,27	1 042,0	1,608		II
8,40	7,46	8,10	1,341	1,576	7,06	1 009,5	1,569		III
8,60	7,45	8,04	1,325	1,632	6,77	1 011,6	1,516		IV
8,60	7,44	8,12	1,469	1,542	7,89	1 145,9	1,697	2000	tammi
8,51	7,45	8,10	1,427	1,564	7,65	1 110,8	1,674		helmi
8,39	7,45	8,11	1,408	1,583	7,51	1 076,1	1,654		maalis
8,27	7,45	8,15	1,389	1,588	7,38	1 051,4	1,620		huhti
8,24	7,46	8,20	1,355	1,570	7,06	1 015,3	1,566		touko
8,32	7,46	8,25	1,402	1,597	7,40	1 061,1	1,641		kesä
8,41	7,46	8,18	1,389	1,598	7,33	1 047,9	1,636		heinä
8,39	7,46	8,10	1,341	1,557	7,05	1 007,6	1,556		elo
8,41	7,46	8,03	1,295	1,575	6,80	973,2	1,517		syys
8,52	7,45	8,00	1,292	1,618	6,67	965,1	1,498		loka
8,63	7,46	8,00	1,320	1,639	6,68	990,6	1,497		marras
8,66	7,46	8,13	1,368	1,642	7,00	1 089,6	1,558		joulu
<i>Euroalueen laajeneminen</i>									
9,26	7,45	8,05	1,386	1,732	6,99	1 154,8	1,604	2001	
9,00	7,46	8,20	1,410	1,741	7,20	1 174,7	1,616	2001	I
9,13	7,46	8,01	1,345	1,701	6,81	1 138,9	1,583		II
9,41	7,44	8,01	1,374	1,734	6,94	1 150,1	1,582		III
9,48	7,44	7,97	1,416	1,751	6,99	1 155,2	1,634		IV
9,16	7,43	7,81	1,398	1,692	6,84	1 155,3	1,607	2002	I
9,16	7,43	7,52	1,428	1,666	7,17	1 157,8	1,657		II
9,23	7,43	7,40	1,536	1,796	7,67	1 172,7	1,729		III
8,91	7,46	8,24	1,410	1,689	7,32	1 194,9	1,630	2001	tammi
8,98	7,46	8,21	1,403	1,724	7,19	1 153,8	1,607		helmi
9,13	7,46	8,16	1,417	1,807	7,09	1 173,4	1,611		maalis
9,11	7,46	8,11	1,390	1,785	6,96	1 183,5	1,617		huhti
9,06	7,46	7,99	1,347	1,681	6,82	1 133,7	1,586		touko
9,21	7,45	7,94	1,302	1,647	6,65	1 104,1	1,550		kesä
9,26	7,44	7,97	1,315	1,689	6,71	1 120,3	1,569		heinä
9,31	7,45	8,06	1,386	1,717	7,02	1 154,0	1,586		elo
9,67	7,44	8,00	1,426	1,804	7,11	1 178,3	1,593		syys
9,58	7,44	8,00	1,422	1,796	7,07	1 178,6	1,640		loka
9,42	7,45	7,92	1,415	1,717	6,93	1 137,5	1,625		marras
9,44	7,44	7,99	1,408	1,735	6,96	1 147,0	1,639		joulu
9,23	7,43	7,92	1,413	1,709	6,89	1 160,8	1,625	2002	tammi
9,18	7,43	7,79	1,388	1,696	6,79	1 147,2	1,594		helmi
9,06	7,43	7,72	1,390	1,669	6,83	1 157,3	1,602		maalis
9,14	7,43	7,62	1,401	1,654	6,91	1 163,2	1,619		huhti
9,22	7,44	7,52	1,421	1,666	7,15	1 150,1	1,651		touko
9,11	7,43	7,40	1,463	1,679	7,45	1 160,6	1,703		kesä
9,27	7,43	7,40	1,532	1,792	7,74	1 169,2	1,740		heinä
9,25	7,43	7,43	1,533	1,805	7,63	1 167,1	1,716		elo
9,17	7,43	7,36	1,543	1,793	7,65	1 182,6	1,732		syys
-0,9	0,0	-0,9	0,7	-0,7	0,3	1,3	0,9	2002	Muutos ed. kuukaudesta, % ⁴⁾ syys
-5,2	-0,2	-8,0	8,2	-0,6	7,7	0,4	8,7	2002	Muutos ed. vuodesta, % ⁴⁾ syys

4) Viimeisen kuukausihavainnon prosenttimuutos on esitetty verrattuna edellisen kuukauden tietoihin ja vuotta aikaisempiin tietoihin. Positiivinen muutos merkitsee euron vahvistumista. Tammikuusta 2001 alkaen efektiivistä valuuttakurssia koskevat tilastot eivät ole täysin vertailukelpoisia aiempien havaintojen kanssa muuttuneiden painojen vuoksi.

II Taloudellinen kehitys muissa EU-maissa

Taulukko 11

Taloudellinen kehitys

(vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita)

	YKHI	Julkisen talouden alijäämä (-)/yli-jäämä (+), % BKT:stä	Julkisen talouden brutto-velka, % BKT:stä	Valtion pitkäaikaisten lainojen tuotot ¹⁾ , vuotuinen korko	Valuuttakurssi ²⁾ , kansallinen valuutta/ ecu tai euro	Vaihtotase ja uusi pääomatase, % BKT:stä	Yksikkötyökustannukset ³⁾	BKT:n määrä	Teollisuus-tuotannon volyyymi-indeksi ⁴⁾	Standardoitu työttömyysaste, % työvoimasta (kp.)	Lavea raha ⁵⁾	3 kk:n korko ¹⁾ , vuotuinen korko
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Tanska												
1998	1,3	1,1	56,2	4,94	7,50	-0,9	3,0	2,5	2,2	4,9	5,4	4,27
1999	2,1	3,1	52,7	4,91	7,44	1,9	2,2	2,3	1,8	4,8	-0,2	3,44
2000	2,7	2,5	46,8	5,64	7,45	1,6	1,5	3,0	6,2	4,4	1,1	5,00
2001	2,3	2,8	44,7	5,08	7,45	2,5	3,7	1,0	1,7	4,3	5,7	4,70
2001	II	2,5	-	-	5,27	7,46	1,6	3,9	0,8	0,9	4,4	5,06
	III	2,3	-	-	5,18	7,44	3,6	4,1	1,1	1,9	4,3	4,73
	IV	2,0	-	-	4,83	7,44	0,2	3,7	0,4	-1,3	4,2	3,77
2002	I	2,5	-	-	5,21	7,43	2,4	2,6	1,0	-3,2	4,2	3,63
	II	2,1	-	-	5,36	7,43	2,1	0,8	2,2	3,9	4,2	3,71
	III	.	-	-	4,91	7,43	3,57
2002	huhti	2,3	-	-	5,40	7,43	-	-	-	7,3	4,2	3,67
	touko	1,9	-	-	5,42	7,44	-	-	-	2,4	4,2	3,73
	kesä	2,2	-	-	5,27	7,43	-	-	-	2,3	4,2	3,73
	heinä	2,2	-	-	5,13	7,43	-	-	-	-1,7	4,3	3,68
	elo	2,4	-	-	4,87	7,43	-	-	-	-5,8	4,3	3,58
	syys	.	-	-	4,74	7,43	-	-	-	.	.	3,45
Ruotsi												
1998	1,0	1,9	70,5	4,99	8,92	3,7	0,9	3,6	3,8	8,3	3,5	4,36
1999	0,6	1,5	65,0	4,98	8,81	2,7	-1,0	4,5	1,9	7,1	6,8	3,32
2000	1,3	3,7	55,3	5,37	8,45	3,5	5,8	3,6	7,9	5,8	6,2	4,07
2001	2,7	4,8	56,6	5,11	9,26	3,4	4,4	1,2	-0,8	4,9	.	4,11
2001	II	3,0	-	-	5,20	9,13	2,2	5,5	1,0	-2,5	4,8	4,15
	III	3,1	-	-	5,28	9,41	4,2	4,9	0,4	-2,5	4,8	4,34
	IV	3,0	-	-	5,12	9,48	3,9	4,5	0,7	-3,3	5,0	3,85
2002	I	2,9	-	-	5,42	9,16	4,4	4,8	0,3	-2,3	5,1	4,00
	II	1,9	-	-	5,64	9,16	4,2	.	2,7	0,1	5,0	4,43
	III	.	-	-	5,16	9,23	4,41
2002	huhti	2,2	-	-	5,69	9,14	-	-	-	0,2	5,1	4,38
	touko	1,7	-	-	5,69	9,22	-	-	-	1,5	5,0	4,46
	kesä	1,7	-	-	5,53	9,11	-	-	-	-1,4	4,9	4,45
	heinä	1,8	-	-	5,37	9,27	-	-	-	.	4,9	4,45
	elo	1,7	-	-	5,14	9,25	-	-	-	.	4,8	4,41
	syys	.	-	-	4,97	9,17	-	-	-	.	.	4,38
Iso-Britannia												
1998	1,6	0,2	47,7	5,60	0,676	-0,5	2,9	2,9	0,9	6,1	9,6	7,42
1999	1,3	1,1	45,1	5,01	0,659	-2,1	3,0	2,4	0,8	5,8	5,5	5,54
2000	0,8	3,9	42,1	5,33	0,609	-1,8	2,3	3,1	1,6	5,3	6,6	6,19
2001	1,2	0,8	39,1	5,01	0,622	-2,0	3,9	2,0	-2,1	5,0	8,0	5,04
2001	II	1,5	-2,1	39,6	5,18	0,614	-2,9	4,5	2,0	-1,6	4,9	5,30
	III	1,5	1,4	38,8	5,13	0,619	-1,5	3,5	1,8	-2,7	5,0	5,00
	IV	1,0	-2,0	38,8	4,82	0,621	-2,5	3,4	1,6	-5,6	5,1	4,16
2002	I	1,5	2,7	37,9	5,13	0,615	-1,1	3,0	1,0	-5,6	5,1	4,08
	II	0,9	-3,1	38,3	5,28	0,629	-2,2	.	1,3	-4,3	5,1	4,17
	III	.	.	.	4,71	0,635	4,01
2002	huhti	1,3	0,0	37,7	5,33	0,614	-	-	-	-4,1	5,2	4,17
	touko	0,8	-5,8	38,1	5,35	0,628	-	-	-	0,2	5,1	4,15
	kesä	0,6	-3,6	38,3	5,17	0,644	-	-	-	-8,9	5,1	4,18
	heinä	1,1	4,1	37,9	5,02	0,639	-	-	-	-2,0	.	4,06
	elo	1,0	-2,6	37,3	4,67	0,636	-	-	-	.	5,7	3,99
	syys	.	.	.	4,45	0,631	-	-	-	.	.	3,99

Lähteet: Eurostat (sarakeet 1, 8, 9 ja 10), Euroopan komissio (talous- ja raha-asioista vastaava pääosasto ja Eurostat) (sarake 2 [vuosittain] ja sarake 3 [vuosittain]), Reuters (sarake 12), kansalliset tilastot (sarake 2 [neljännesvuosittain ja kuukausittain], sarake 3 [neljännesvuosittain ja kuukausittain]), 4, 5, 7 [pl. Ruotsi] ja 11), EKP:n laskelma (sarakeet 6 ja 7 [Ruotsi]).

- 1) Ajanjakson keskiarvoja.
- 2) Lisäinformaatiota, ks. taulukko 10.
- 3) Koko talous; Ison-Britannian tilastot eivät sisällä työnantajan sosiaaliturvamaksuja.
- 4) Yhteensä (rakentamista lukuun ottamatta); korjattu työpäivien määrällä.
- 5) Kuukauden lopun keskiarvoja; M3; M4 Ison-Britannian osalta.

12 Taloudellinen kehitys EU:n ulkopuolella

Taulukko 12.1

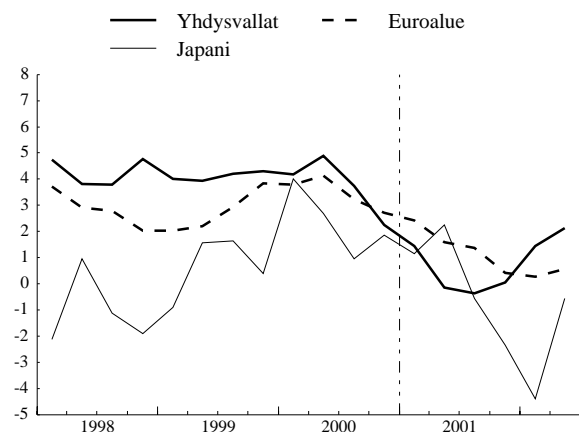
Taloudellinen kehitys

(vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita)

	KHI	Yksikkö- työ- kustannuk- set ¹⁾	BKT:n määrä	Teollisuus- tuotannon volyyymi- indeksi ¹⁾	Työttö- mysisaste, % työ- voimasta (kp.)	M2 ²⁾	Pankkien- välisten 3 kk:n talletusten korko ³⁾ , vuotuinen korko	Valtion 10 vuoden lainojen tuotto ³⁾ , vuotuinen korko	Valuutta- kurssi ⁴⁾ , kansallinen valuutta/ ecu tai euro	Julkisen talouden rahoitus- asema alijäämä (-) ⁵⁾ ylijäämä (+), % BKT:stä	Julkinen brutto- velka ⁶⁾ , % BKT:stä
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Yhdysvallat											
1998	1,6	0,4	4,3	5,9	4,5	7,3	5,57	5,33	1,121	0,3	53,4
1999	2,2	-1,1	4,1	4,2	4,2	7,6	5,42	5,64	1,066	0,7	50,4
2000	3,4	3,2	3,8	4,7	4,0	6,1	6,53	6,03	0,924	1,4	45,2
2001	2,8	0,6	0,3	-4,2	4,8	8,7	3,78	5,01	0,896	-0,5	44,8
2001											
II	3,4	2,4	-0,1	-4,2	4,5	8,1	4,19	5,25	0,873	0,2	43,7
III	2,7	0,1	-0,4	-5,6	4,8	9,4	3,46	4,98	0,890	-1,7	44,1
IV	1,9	0,9	0,1	-6,1	5,6	10,3	2,15	4,74	0,896	-1,0	44,8
2002											
I	1,3	-0,6	1,4	-3,7	5,6	9,2	1,90	5,06	0,877	-3,0	45,2
II	1,3	-1,6	2,1	-1,2	5,9	7,6	1,92	5,08	0,919	-3,2	45,2
III	5,7	.	1,81	4,25	0,984	.	.
2002											
huhti	1,6	-	-	-2,2	6,0	7,3	1,97	5,21	0,886	-	-
touko	1,2	-	-	-1,5	5,8	8,0	1,91	5,15	0,917	-	-
kesä	1,1	-	-	0,1	5,9	7,7	1,88	4,90	0,955	-	-
heinä	1,5	-	-	0,0	5,9	7,9	1,85	4,62	0,992	-	-
elo	1,8	-	-	.	5,7	8,0	1,78	4,24	0,978	-	-
syys	.	-	-	.	5,6	.	1,80	3,88	0,981	-	-
Japani											
1998	0,7	6,3	-1,1	-7,1	4,1	4,4	0,66	1,30	146,4	-10,7	.
1999	-0,3	-2,4	0,7	0,8	4,7	3,7	0,22	1,75	121,3	-7,1	.
2000	-0,7	-6,3	2,4	5,9	4,7	2,1	0,28	1,76	99,5	-7,4	120,0
2001	-0,7	5,8	0,1	-7,8	5,0	2,8	0,15	1,34	108,7	.	127,0
2001											
II	-0,7	3,6	2,3	-5,6	4,9	2,7	0,08	1,28	106,9	.	.
III	-0,8	9,2	-0,6	-10,8	5,1	3,1	0,07	1,36	108,3	.	.
IV	-1,0	11,1	-2,3	-13,5	5,4	3,2	0,08	1,35	110,5	.	.
2002											
I	-1,4	6,6	-4,4	-10,9	5,3	3,6	0,10	1,46	116,1	.	.
II	-0,9	-1,7	-0,6	-3,6	5,3	3,5	0,08	1,37	116,5	.	.
III	0,07	1,24	117,2	.	.
2002											
huhti	-1,1	1,1	-	-6,1	5,2	3,6	0,08	1,39	115,8	-	-
touko	-0,9	-3,2	-	-2,1	5,4	3,5	0,08	1,38	115,9	-	-
kesä	-0,7	-2,9	-	-2,5	5,4	3,4	0,07	1,36	117,8	-	-
heinä	-0,8	.	-	3,8	5,4	3,3	0,07	1,30	117,1	-	-
elo	-0,9	.	-	1,9	.	3,5	0,07	1,26	116,3	-	-
syys	.	.	-	.	.	.	0,07	1,16	118,4	-	-

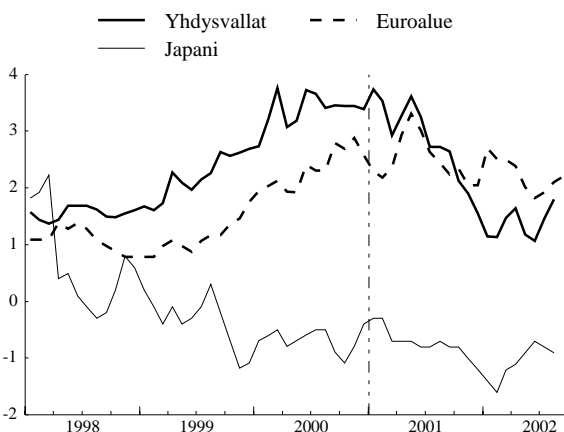
Bruttokansantuotteen määrä

(vuotuinen prosenttimuutos; neljännesvuosittain)

Kuluttajahintaindeksit

(vuotuinen prosenttimuutos; kuukausittain)

Lähteet: Kansalliset tilastot (sarakeet 1, 2 [Yhdysvallat], 3, 4, 5, 6, 8 [joulukuuhun 1998 asti], 9 ja 10), OECD (sarake 2 [Japani]), Eurostat (euroaluetta koskevan kuvion tilastot), Reuters (sarake 7 ja sarake 8 [tammikuusta 1999 alkaen]), EKP:n laskelma (sarake 11).

1) Tehdasteollisuus.

2) Ajanjakson keskiarvo, M2 ja sijoitustodistukset Japanin osalta.

3) Lisäinformaatiota, ks. taulukot 3.1 ja 3.2.

4) Lisäinformaatiota, ks. taulukko 10.

5) Japania koskevat tiedot: vuoden 1998 alijäämä sisältää valtion vastuulle ottaman suuren velan; vuoden 1999 tiedot perustuvat rahoitusjärjestelmän rahoitusjärjestelmän tilastoihin.

6) Julkisen sektorin konsolidoitu bruttovelka (ajanjakson lopussa).

Taulukko 12.2

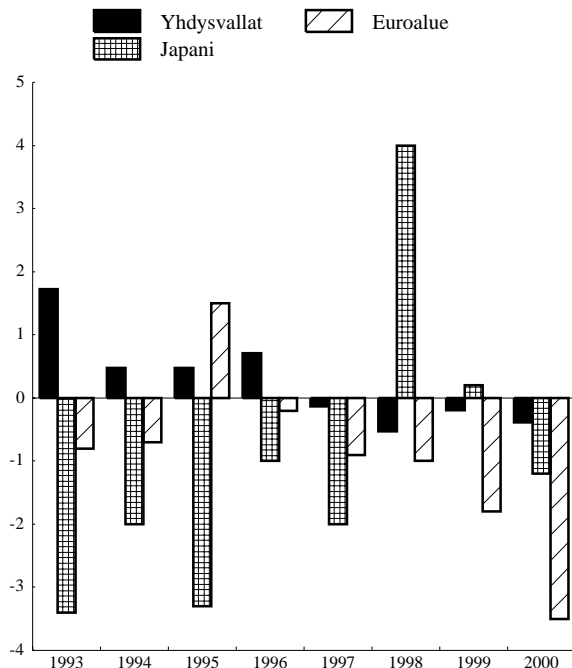
Säästäminen, investoinnit ja rahoitus

(prosenttia BKT:stä)

	Kansallinen säästäminen ja investoinnit			Yritysten (pl. rahoitussektori) investoinnit ja rahoitus						Kotitalouksien investoinnit ja rahoitus ¹⁾			
	Brutto-säästäminen	Pääoman brutto-muodostus	Nettoluotonanto ulkomaille	Pääoman brutto-muodostus	Kiinteän pääoman brutto-muodostus	Rahoitusvarojen nettohankinta	Brutto-säästäminen	Nettovelkaantuminen	Arvopaperit ja osakkeet	Pääoma-menot	Rahoitusvarojen nettohankinta	Brutto-säästäminen	Nettovelkaantuminen
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Yhdysvallat													
1998	18,8	20,7	-2,3	9,4	8,6	6,5	8,2	7,0	1,4	12,3	6,9	12,8	5,5
1999	18,4	20,9	-3,0	9,5	8,9	10,5	8,2	10,6	2,8	12,4	4,9	11,2	6,2
2000	18,4	21,1	-4,0	9,7	9,1	7,7	7,5	8,1	2,5	12,5	3,4	11,5	5,7
2001	16,5	19,1	-3,7	7,9	8,5	2,9	7,7	2,8	1,7	13,0	5,3	11,6	5,7
2000 III	18,5	21,1	-4,2	9,9	9,3	7,6	7,5	8,1	1,6	12,5	4,1	11,6	6,1
2000 IV	17,8	20,9	-4,3	9,5	9,0	5,2	7,3	5,5	0,2	12,3	0,1	11,4	3,8
2001 I	16,9	20,0	-4,1	8,6	8,9	3,3	7,1	4,4	1,8	12,9	4,2	11,4	3,5
2001 II	16,6	19,3	-3,8	8,1	8,6	1,9	7,4	2,3	2,3	12,9	6,1	11,2	6,5
2001 III	16,5	18,8	-3,5	7,7	8,3	3,3	7,8	2,9	0,6	12,9	8,9	12,8	9,0
2001 IV	15,9	18,2	-3,6	7,1	8,0	2,9	8,5	1,9	2,1	13,4	2,0	10,9	3,9
2002 I	15,6	18,6	-4,1	7,5	7,8	2,2	7,9	2,3	0,1	12,8	6,8	12,3	6,7
2002 II	15,5	18,7	-4,8	7,7	7,6	2,0	7,7	2,4	1,4	12,7	6,4	12,7	5,9
Japani													
1998	29,1	26,9	2,6	15,6	15,6	-5,9	13,3	-8,3	-0,4	5,3	6,3	11,7	-0,9
1999	27,6	25,8	2,2	14,4	14,8	2,4	13,5	-3,5	1,7	5,2	5,1	11,1	0,2
2000	27,7	25,9	2,3	15,2	15,5	2,4	13,8	0,3	1,2	5,2	4,1	10,9	0,0
2001	.	27,5	.	.	.	-2,4	.	-5,8	1,7	.	3,0	.	-0,1
2000 III	27,9	26,1	2,6	.	.	11,1	.	-1,0	-0,3	.	-0,4	.	1,2
2000 IV	27,2	26,9	1,8	.	.	7,0	.	12,7	2,7	.	7,4	.	0,5
2001 I	33,2	27,1	2,3	.	.	8,8	.	-2,4	2,2	.	-4,0	.	3,2
2001 II	.	23,5	.	.	.	-28,0	.	-16,0	4,2	.	12,3	.	-4,7
2001 III	.	26,1	.	.	.	6,4	.	-8,9	-1,1	.	-5,2	.	2,6
2001 IV	.	25,1	.	.	.	2,3	.	3,2	1,5	.	8,9	.	-1,5
2002 I	.	27,3	.	.	.	9,8	.	-6,5	-2,4	.	-6,3	.	2,4
2002 II	.	22,7	.	.	.	-26,3	.	-21,2	1,6	.	7,3	.	-8,7

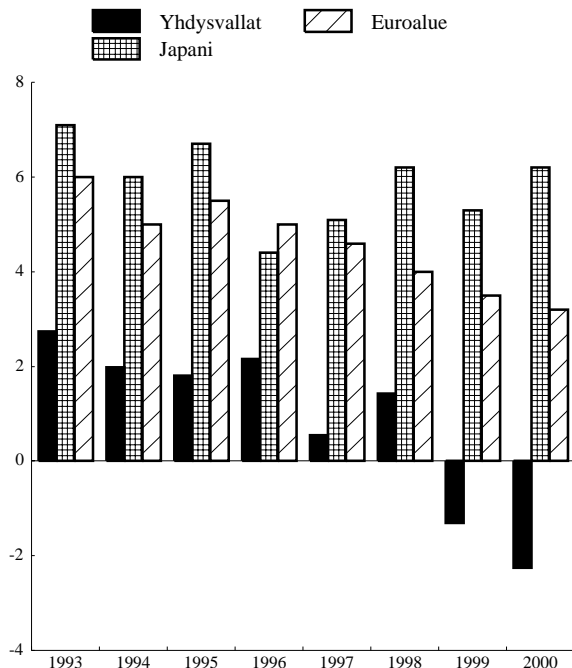
Yritysten (pl. rahoitussektori) nettoluotonanto

(prosenttia BKT:stä)

Kotitalouksien nettoluotonanto¹⁾

(prosenttia BKT:stä)

Lähteet: EKP, Federal Reserve Board, Bank of Japan ja Economic and Social Research Institute.

1) Kotitaloudet mukaan lukien kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt.

Teknisiä huomautuksia

Taulukko 2.4¹

Euroalueen raha-aggregaattien puhdistaminen kausivaihtelusta

Kausitasoituksessa käytetty lähestymistapa perustuu multiplikatiiviseen erittelyyn X-12-ARIMA-ohjelmalla (versio 0.2.2).² Joihinkin M2:n eriin tehdään kalenterikorjauksia. M3 puhdistetaan kausivaihtelusta epäsuorasti laskemalla yhteen M1:n ja erotuksien (M2–M1) ja (M3–M2) kausivaihtelusta puhdistetut sarjat, jotta aluerät summautuvat yhteen M3:ksi.

Kausivaihtelusta puhdistettujen kantojen indeksille estimoidaan kausitekijät. Niillä muokataan miljardeina euroina ilmaistuja kantoja ja uudelleenluokittelusta, arvostusmuutoksista ja muista vastaavista muutoksista aiheutuvia korjauksia. Näin saadaan kantojen, korjauksien ja virtojen kausipuhdistetut arvot. Kausitekijät tarkistetaan vuosittain tai tarvittaessa.

Suhteellisten vuosimuutosten laskeminen

Muutosprosentit lasketaan joko virtatietojen tai kausivaihtelusta puhdistettujen kantatietojen (indeksisarjojen) perusteella.

Jos F_t^M kuvaa muutosta kuukauden t aikana, L_t kantaa kuukauden t lopussa, X_t^M suhteellista muutosta kuukaudessa t (lisättyinä yhdellä), eli

$$(a) X_t^M = \left(\frac{F_t^M}{L_{t-1}} + 1 \right)$$

ja jos I_t on kuukauden t kausivaihtelusta puhdistettu kanta, eli

$$I_t = I_{t-1} \times \left(1 + \frac{F_t}{L_{t-1}} \right)$$

jossa perusjakso $I_{\text{Joulu 1998}} = 100$, voidaan suhteellinen vuosimuutos a_t eli muutos kuukauteen t päättyvänä 12 kuukauden ajanjaksona laskea seuraavasti:

$$(b) a_t = \left(\prod_{i=0}^{11} X_{t-i}^M - 1 \right) \times 100$$

$$(c) a_t = \left(\frac{I_t}{I_{t-12}} - 1 \right) \times 100$$

Taulukossa 2.4.4 esitetty kuukausimuutos voidaan vastaavasti laskea kaavalla $(I_t/I_{t-1} - 1) \times 100$. M3:n kolmen kuukauden liukuva keskiarvo lasketaan kaavalla $(a_t + a_{t-1} + a_{t-2})/3$.

Pyöristysten vuoksi näin lasketut luvut eivät välttämättä täsmää taulukon 2.4 lukujen kanssa. Kausivaihtelusta puhdistetut, useampidesimaaliset kantatiedot ovat saatavissa EKP:n verkkosivuilta (www.ecb.int) sivulta "Euro area statistics-download" CSV-tiedostona, jolloin taulukon 2.4 tarkat suhteelliset muutosluvut voidaan laskea.

Taulukot 2.5–2.8

Tilastot ovat mahdollisimman yhtenäisiä ja vertailukelpoisia. Tammikuussa 1999 käyttöön otetun uuden raportointimenetelmän vuoksi taulukoiden 2.5–2.8 kantatiedot vuoden 1999 ensimmäistä neljänestä edeltävältä ajalta eivät ole suoraan vertailukelpoisia myöhempien tietojen kanssa. Niitä voidaan kuitenkin käyttää rakenneanalyyysiin. Kasvuvauhtien yksityiskohtainen analyysi on mahdollista taulukoiden 2.5–2.7 neljännesvuosit- taisten virtatietojen osalta.

Koska taulukoissa 2.5–2.8 esitetyt tilastot tarkistetaan neljännesvuosittain, niissä esiintyvät luvut voivat hieman poiketa kuukausitilastojen luvuista.

1 Lisätietoja: Euroopan keskuspankki (elokuu 2000), "Seasonal adjustment of monetary aggregates and HICP for the euro area".

2 Lisätietoja: Findley, D., Monsell, B., Bell, W., Otto, M. ja Chen, B.C. (1998), "New Capabilities and Methods of the X-12-ARIMA Seasonal Adjustment Program", *Journal of Business and Economic Statistics*, 16, 2, 127–152, tai "X-12-ARIMA Reference Manual Version 0.2.2" (joulukuu 1998), *Time Series Staff, Bureau of the Census, Washington, D.C.*

Lisätietoja: Gomez, V. ja Maravall, A. (1996), "Programs TRAMO and SEATS: Instructions for the User", *Bank of Spain, Working Paper No. 9628, Madrid.*

Suhteellisten vuosimuutosten laskeminen

Muutosprosentit lasketaan joko virtatietojen tai kausivaihtelusta puhdistettujen kantatietojen (indeksisarjojen) perusteella.

Jos F_t^Q kuvaa muutosta kuukauteen t päättyvänä neljännesvuotena, X_t^Q suhteellista muutosta (lisättyinä yhdellä) kuukauteen t päättyvänä neljännesvuotena, eli

$$(d) X_t^Q = \left(\frac{F_t^Q}{L_{t-3}} + 1 \right)$$

ja jos I_t ja L_t ovat yllä olevan määritelmän mukaisia, voidaan suhteellinen vuosimuutos a_t kuukauteen t päättyvänä neljännesvuotena laskea seuraavasti:

$$(e) a_t = \left(\prod_{i=0}^3 X_{t-3i}^Q - 1 \right) \times 100$$

$$(f) a_t = \left(\frac{I_t}{I_{t-12}} - 1 \right) \times 100$$

Vastaavasti neljännesvuosimuutos voidaan laskea kaavalla $(I_t/I_{t-3} - 1) \times 100$.

Pyöristysten vuoksi näin lasketut luvut eivät välttämättä täsmää taulukkojen 2.5–2.7 lukujen kanssa. Kausivaihtelusta puhdistetut, useampidesimaaliset kantatiedot ovat saatavissa EKP:n verkkosivuilta (www.ecb.int) sivulta ”Euro area statistics-download” CSV-tiedostona, jolloin taulukkojen 2.5–2.7 tarkat suhteelliset muutokset voidaan laskea.

Taulukko 4.1

YKHIn puhdistaminen kausivaihtelusta¹

Kausitasoituksessa käytetty lähestymistapa perustuu multiplikatiiviseen erittelyyn X-12-ARIMA-ohjelmalla (versio 0.2.2) (ks. alaviite 2 edellisellä sivulla). Kokonaisindeksi puhdistetaan kausivaihtelusta epäsuorasti laskemalla yhteen kausivaihtelusta puhdistetut jalostettuja elintarvikkeita, jalostamattomia elintarvikkeita, muita teollisuustuotteita kuin energiaa ja palveluja koskevat euroalueen aikasarjat. Energian hintatietoja ei ole puhdistettu, koska sen hinnan kausivaihtelusta ei ole tilastollista näyttöä. Kausitekijät tarkistetaan vuosittain tai tarvittaessa.

Taulukko 8.2

Vaihtotaseen puhdistaminen kausivaihtelusta

Kausivaihtelusta puhdistaminen, joka tässä perustuu aikasarjan komponenttien multiplikatiiviseen malliin, toteutetaan X-12-ARIMA-ohjelmalla (versio 0.2.2) (ks. alaviite 2 edellisellä sivulla). Tavarakaupan taseessa kausivaihtelusta puhdistaminen käsittää pääsiäispyhä- ja työpäiväkorjaukset, palvelutaseessa pelkästään työpäiväkorjauksen. Koko vaihtotaseen kausivaihtelusta puhdistettu sarja muodostetaan laskemalla yhteen kausivaihtelusta puhdistetut euroalueen tavarakauppaa, palveluja, tuotannontekijäkorvauksia ja tulonsiirtoja kuvaavat aikasarjat. Kausikomponentit tarkistetaan vuosittain tai tarvittaessa.

¹ Ks. alaviite 1 edellisellä sivulla.

Yleistä

Euroopan keskuspankin (EKP) keräämät ja julkaisemat tilastot perustuvat toukokuussa 2000 julkaistuun asiakirjaan ”Statistical information collected and compiled by the ESCB”, jolla päivitetään heinäkuussa 1996 julkaistua asiakirjaa ”Statistical requirements for Stage Three of Monetary Union (Implementation Package)”. Päivitetystä asiakirjasta kuvataan tilastojen nykyistä tuottamista. Siinä käsitellään raha- ja pankkitilastoja sekä niihin liittyviä tilastoja, kuten maksetasetilastoja, ulkomaista varallisuutta koskevia tilastoja ja rahoitustilinpitoa. Sen sijaan ne EKP:n vaatimukset, jotka koskevat hinta- ja kustannustilastoja, kansantalouden tilinpitoa, työmarkkina-tilastoja, julkisen talouden tulo- ja menotilastoja, lyhyen aikavälin tarjonta- ja kysyntätilastoja sekä yrittäjiä ja kuluttajia koskevia suhdannekyselyitä, esitetään elokuussa 2000 julkaistussa asiakirjassa ”Statistical requirements of the ECB in the field of general economic statistics”.¹

Nämä tilastot keskittyvät euroalueeseen kokonaisuutena, EKP:n kuukausikatsauksessa julkaistaan uusia tietoja heti tuoreeltaan. Pitkän aikavälin yksityiskohtaisia tilastotietoja lisäselvityksineen on saatavissa EKP:n verkkosivujen osassa ”Statistics”(www.ecb.int). Näiden verkkosivujen osassa ”Statistics on-line” on käytettävissä hakutoiminto, niiden kautta voi tilata tilastoaineistoja ja ladata tilastoja zip-pakatussa CSV-muodossa (Comma Separated Value).

Koska ecun muodostavat valuutat eivät ole samat kuin rahaliittoon osallistuvien jäsenvaltioiden valuutat, rahaliiton ulkopuolisten jäsenvaltioiden valuuttojen kurssimuutokset vaikuttaisivat niihin vuotta 1999 edeltäviin tilastojen lukuihin, jotka saataisiin muuttamalla rahaliittoon osallistuvien jäsenvaltioiden valuutat senhetkisten vaihtokurssien mukaan ecuiksi. Jotta tämä voitaisiin välttää rahatilastoissa, taulukoiden 2.1–2.8 tiedot vuotta 1999 edeltävältä ajalta on ilmoitettu yksikköinä, jotka on saatu muuttamalla kansalliset valuutat 31.12.1998 asetetuilla euron peruuttamattomilla muuntokursseilla. Ellei toisin mainita, hinta- ja kustannustilastot vuotta 1999 edeltävältä ajalta perustuvat kansallisissa valuutoissa ilmoitettuihin tietoihin.

Tietoja on tarpeen mukaan laskettu yhteen tai konsolidoitu (mukaan lukien maitten välinen konsolidointi).

Kuukausikatsauksen tilastot perustuvat yleensä tietoihin, jotka ovat olleet käytettävissä EKP:n neuvoston kunkin kuukauden ensimmäistä kokouspäivää edeltävänä päivänä. Tämän numeron tilastot perustuvat 9.10.2002 käytettävissä olleisiin tietoihin.

Uusimmat tiedot ovat usein ennakkotietoja, joihin voidaan myöhemmin tarkistaa. Pyöritysten vuoksi eri lukujen yhteissummat eivät välttämättä täsmää.

Yhteenveto

Taulukossa esitetään yhteenveto euroalueen talouskehityksen keskeisimmistä piirteistä.

Rahapolitiikka- ja rahoitusmarkkinatilastot

Taulukoissa 1.1–1.5 esitetään eurojärjestelmän (Eurosystem) konsolidoitu tase, tietoja eurojärjestelmän rahapoliittisista operaatioista sekä tilastoja, jotka liittyvät vähimmäisvarantoihin ja pankkijärjestelmän likviditeettiasemaan. Taulukot 1.2 ja 1.3 kuvaavat siirtymistä vaihtuvakorkoihin huutokauppoihin kesäkuussa 2000. Taulukoissa 2.1–2.3 esitetään rahalaitoksiin liittyviä, rahataloutta koskevia tilastoja eurojärjestelmä mukaan lukien. Taulukon 2.3 tiedot on konsolidoitu; euroalueen rahalaitosten välisiä positioita ei ole esitetty, mutta niiden saamisten ja velkojen yhteissummien erotus esitetään sarakkeessa 13. Taulukossa 2.4 on rahalaitossektorin konsolidoidusta taseesta johdetut raha-aggregaatit ja joi-takin valtionhallinnon (monetaarisia) velkoja. M3 on laskettu ilman euroalueen ulkopuolisten hallussa olevia euroalueella sijaitsevien rahamarkkinarahastojen rahasto-osuuksia, euroalueella sijaitsevien rahalaitosten liikkeeseen laskemia

¹ Euroopan tasolla raha- ja pankkitilastoista vastaa EKP. Maksuasetetilastoista sekä ulkomaista varallisuutta ja rahoitustilinpitoa koskevista tilastoista vastaavat Euroopan komissio (Eurostat) ja EKP yhdessä. Hinta- ja kustannustilastoista ja muista taloustilastoista vastaa Euroopan komissio (Eurostat).

rahamarkkinapapereita ja enintään kahden vuoden velkapapereita. Nämä osuudet sisältyvät taulukon 2.3 erään ”ulkomaiset velat”, joten ne vaikuttavat myös taulukossa 2.4 esitettyyn erään ”ulkomaiset nettosaamiset”. Taulukossa 2.5 esitetään neljännesvuositilastot rahalaitosten lainoista kotitalouksille ja yrityksille eriteltyinä käyttötarkoituksen ja alkuperäisen maturiteetin mukaan. Taulukossa 2.6 on neljännesvuositilastot euroalueella olevien talletuksista rahalaitoksiin ja taulukossa 2.7 neljännesvuositilastot euroalueen ulkopuolisiin kohdistuvista rahalaitosten saamisista ja veloista. Taulukossa 2.8 esitetään neljännesvuositilastot joistakin rahalaitosten tase-eristä valuutoittain. Taulukoissa 2.5–2.7 esitetään virtatiedot, jotka on puhdistettu uudelleenluokittelun, arvostusmuutosten, valuuttakurssimuutosten tai itse transaktioista johtumattomien muiden vastaavien muutosten aiheuttamista eroista, sekä vuotuiset prosenttimuutokset. Luettelo rahalaitoksista on kokonaisuudessaan EKP:n verkkosivuilla. Sektoriluokitus on esitetty yksityiskohtaisesti raha- ja pankkitilastojen sektorikäsitteissä ”Money and Banking Statistics Sector Manual – Guidance for the statistical classification of customers” (EKP, marraskuu 1999). Raha- ja pankkitilastojen kokoamisohjeissa ”Money and Banking Statistics Compilation Guide” (EMI, huhtikuu 1998) esitetään suosituksia, joita kansallisten keskuspankkien tulee noudattaa. Tilastotiedot on kerätty ja laadittu 1.1.1999 lähtien rahalaitossektorin konsolidoidusta taseesta annetun Euroopan keskuspankin asetuksen (EKP/2001/13, joka tammikuussa 2002 korvasi aiemman asetuksen EKP/1998/16) mukaisesti.

EKP tuottaa tilastot, jotka koskevat rahamarkkinakorkoja, valtion pitkäaikaisten lainojen tuottoja ja osakeindeksejä (taulukot 3.1–3.3), sähköisistä markkinainformaatiojärjestelmistä saatujen tie-

2 Sektorijaottelu on EKT 95:n mukainen. Kuukausikatsauksen taulukoissa käytetyt sektoriluokitukset ovat seuraavat: rahalaitokset (ml. eurojärjestelmä) sisältää EKP:n ja euroalueen jäsenvaltioiden kansalliset keskuspankit (S121) sekä muut rahalaitokset (S122); muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset sisältää muut rahoituslaitokset kuin vakuutuslaitokset ja eläkerahastot (S123), rahoituksen ja vakuutuksen välitystä avustavat laitokset (S124) sekä vakuutuslaitokset ja eläkerahastot (S125); yritykset (S11); valtio (S1311); muut julkisyhteisöt sisältää osavaltiohallinnon (S1312), paikallishallinnon (S1313) ja sosiaaliturvarahastot (S1314).

tojen perusteella. Pankkien luotto- ja talletuskorkoja koskevien tilastojen (taulukko 3.4) yksityiskohdat ilmenevät taulukon alaviitteestä.

Arvopapereiden liikkeeseenlaskua koskevat tilastot esitetään taulukoissa 3.5 ja 3.6. Tilastot on jaoteltu pitkä- ja lyhytaikaisiin arvopapereihin. Lyhytaikaisilla arvopapereilla tarkoitetaan arvopapereita, joiden alkuperäinen maturiteetti on enintään yksi vuosi (EKT 95:n luokittelun mukaisesti; poikkeuksellisesti enintään kaksi vuotta). Pitkäaikaisiin arvopapereihin lasketaan arvopaperit, joiden alkuperäinen maturiteetti on pitempi kuin yksi vuosi tai joiden valinnainen maturiteetti on vähintään yksi vuosi tai joiden maturiteettia ei ole määritetty. Euroalueella olevia liikkeeseenlaskijoita koskevien tilastojen arvioidaan kattavan noin 95 % kaikista liikkeeseenlaskuista. Taulukosta 3.5 käyvät ilmi lyhyt- ja pitkäaikaisen arvopapereiden liikkeeseen laskut, kuolelutukset ja kannat. Nettomääräiset liikkeeseenlaskut ja kantojen muutokset eroavat toisistaan arvostusmuutosten, uudelleenluokittelun sekä muiden muutosten vuoksi. Taulukossa 3.6 eritellään sektoreittain euromääräisten arvopapereiden liikkeeseenlaskijat euroalueella ja sen ulkopuolella. Euroalueen liikkeeseenlaskijoiden sektoriluokitus on EKT 95:n mukainen.² Euroalueen ulkopuolisten liikkeeseenlaskijoiden luokituksessa termillä ”pankit (ml. keskuspankit)” tarkoitetaan laitoksia, jotka ovat samantyyppisiä kuin rahalaitokset (ml. eurojärjestelmä) ja jotka sijaitsevat euroalueen ulkopuolella. Euroopan investointipankki sisältyy luokitukseen ”kansainväliset järjestöt”. (Euroopan keskuspankki sisältyy eurojärjestelmään.)

Taulukossa 3.6 yhteismäärät (sarakeet 1, 7 ja 14) ovat samat kuin taulukossa 3.5 esitetyt luvut euromääräisten arvopapereiden kannoista (sarakeet 8, 16 ja 20), bruttomääräisistä liikkeeseenlaskuista (sarakeet 5, 13 ja 17) ja nettomääräisistä liikkeeseenlaskuista (sarakeet 7, 15 ja 19). Rahalaitosten liikkeeseen laskemien arvopapereiden kanta (sarake 2) taulukossa 3.6 vastaa suurin piirtein taulukossa 2.8.3 esitettyjä rahalaitosten yhteenlasketun taseen velkapuolen rahamarkkinapapereita ja velkapapereita (sarakeet 2 ja 10), vaikka liikkeeseenlaskutilastojen kattavuus onkin tällä hetkellä hieman suppeampi.

Hinnat ja reaalityalouden tilastot

EKP:n kuukausikatsauksessa esitettävät tilastot ovat muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta Euroopan komission (lähinnä Eurostatin) ja kansallisten tilastoviranomaisten tuottamia. Euroaluetta koskevat tiedot on saatu laskemalla yksittäisten jäsenvaltioiden tiedot yhteen. Tilastot ovat mahdollisimman yhtenäisiä ja vertailukelpoisia. Yleensä tuoreimmista tilastoista saa vertailukelpoisinta tietoa.

Euroalueen yhdenmukaistettu kuluttajahintaindeksi YKHI (taulukko 4.1) on käytettävissä vuodesta 1995 lähtien. YKHI perustuu kansallisiin yhdenmukaistettuihin kuluttajahintaindekseihin, jotka lasketaan samoin menetelmin kaikissa euroalueen valtioissa. Tavara- ja palveluerien jaottelu perustuu YKHIn erien luokittelussa käytettyyn yksilöllisen kulutuksen luokitukseen käytötarkoituksen mukaan (Classification of Individual Consumption by Purpose, COICOP). YKHIn sisältyvät kotitalouksien todelliset rahamääräiset kulutusmenot euroalueen muodostamalla talousalueella. Taulukossa on myös EKP:n kokoamat, kausivaihtelusta puhdistetut YKHI-tilastot.

Kansantalouden tilinpitoa koskevat tilastot (taulukot 4.2 ja 5.1) – mm. neljännesvuosittaiset yhteenvedot tilinpidosta – tulevat täysin vertailukelpoiksi koko euroalueella, kun Euroopan kansantalouden tilinpitojärjestelmä (EKT 95) otetaan käyttöön vuoden 1999 aikana ja sen jälkeen. Osa tilastoista on jo täysin vertailukelpoisia. Taulukossa 4.2.2 esitetyt bruttokansantuotteen deflaattorit vuotta 1999 edeltävältä ajalta on laskettu kansallisessa valuutassa kansallisten tietojen perusteella. Tämän Kuukausikatsauksen kansantalouden tilinpitotilastot perustuvat EKT 95:een.

Taulukossa 5.2 on muita keskeisiä reaalityalouden tilastoja. EU:n neuvoston 19.5.1998 antaman lyhyen aikavälin tilastoja koskevan asetuksen (EY) N:o 1165/98 täytäntöönpano kasvattaa käytettävissä olevien euroaluetta koskevien tilastojen määrää. Tuotteiden loppukäytön mukainen erittely taulukoissa 4.2.1 ja 5.2.1 vastaa ilman rakennusteollisuutta lasketun teollisuuden yhdenmukaistettua alajaottelua (NACE-luokitukset C–E) teollisuuden koontiryhmiin siten kuin

komission 26.3.2001 antamassa asetuksessa (EY) N:o 586/2001 on määritelty.

Barometritiedot (taulukko 5.3) perustuvat Euroopan komission tekemiin yritys- ja kuluttajakyselyihin.

Työllisyystilastot (taulukko 5.4) perustuvat EKT 95:een. Milloin euroaluetta koskevat tiedot eivät ole kattavia, jotkin luvut ovat käytettävissä oleviin tietoihin perustuvia EKP:n arvioita. Työttömyystilastot ovat Kansainvälisen työjärjestön (ILO) ohjeiden mukaisia. Työttömyysasteen laskeamisessa käytetyt työvoiman määrää koskevat arviot poikkeavat taulukossa 5.4 esitetyistä yhteenlasketuista työllisyys- ja työttömyyslukuista.

Rahoitustilinpitotilastot

Taulukossa 6.1 esitetään euroalueen ei-rahoitussektorin rahoitustilipidon neljännesvuositilastot, joissa ovat mukana julkisyhteisöt (S13), yritykset (S11) ja kotitaloudet (S14) mukaan lukien kotitalouksia palvelevat voittoja tavoittelemattomat yhteisöt (S15). Tilastoja ei ole puhdistettu kausivaihtelusta ja ne sisältävät kantatiedot ja EKT 95:n mukaiset rahoitustaloustoimet. Tilastoissa esitetään ei-rahoitussektorin rahoituksen käyttöä ja hankintaa koskevia tietoja. Rahoituksen hankintaa käsittelevässä osassa velat on jaoteltu EKT 95:n luokituksen ja alkuperäisen maturiteetin mukaan. Rahoituksen käyttöä (saamia) koskevat tiedot eivät ole yhtä yksityiskohtaisia kuin tiedot rahoituksen hankinnasta erityisesti sen vuoksi, ettei niitä pystytä erittelemään sektoreittain. Sekä kantatiedot että tiedot rahoitustaloustoimista saattavat antaa talouskehityksen taustaa selventäviä viitteitä. On kuitenkin todennäköistä, että tilastojen käyttäjien päähuomio kohdistuu rahoitustaloustoimista koskeviin tietoihin.

Neljännesvuositiedot perustuvat euroalueen rahalaitoksia koskeviin tilastoihin, kansallista tilinpitoa koskeviin neljännesvuositietoihin ja BIS:n kansainvälisiin pankkitilastoihin. Vaikka euroalueen tilastot perustuvatkin kaikkien euroalueen maiden tietoihin, Irlannin ja Luxemburgin kansallisen tilinpidon neljännesvuositilastoja ei tois-
taiseksi ole käytettävissä.

Taulukko 6.2 on muuttunut siten, että siihen sisältyvät EKT 95:tä koskevaan asetukseen (neuvoston 25.6.1996 antama asetus (EY) N:o 2223/96) perustuvat pääomatili- ja rahoitustilitiedot vuosilta 1995–2001. Uudessa taulukossa esitetään kaikkien euroalueen sektoreiden säästämistä, (rahoitusomaisuuteen ja muuhun kuin rahoitusomaisuuteen tehtyjä) investointeja ja rahoitusta koskevat vuotuiset tiedot. Yritysten ja kotitalouksien tiedot esitetään erikseen. Näistä vuotuisista tilastoista saadaan entistä yksityiskohtaisempaa tietoa rahoitusvarojen hankinnasta, ja ne ovat yhdenmukaisia taulukossa 6.1 esitettyjen neljännesvuositietojen kanssa.

Julkisen talouden rahoitusasema

Taulukoissa 7.1–7.3 esitetään euroalueen julkisen talouden rahoitusasema. Tiedot on suurimmaksi osaksi konsolidoitu, ja ne perustuvat EKT 95:een. EKP laatii euroalueen aggregaattitilastot jäsenmaiden toimittamien tietojen perusteella, ja tilastoja päivitetään säännöllisesti. Tiedot, jotka koskevat euroalueen maiden julkisen talouden alijäämää ja julkista velkaa, voivat poiketa Euroopan komission liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn yhteydessä käyttämistä tiedoista.

Taulukossa 7.1 esitetään julkisyhteisöjen tulot ja menot EKT 95:n määritelmien mukaisesti sellaisina kuin ne on muutettu Euroopan komission 10.7.2000 antamassa asetuksessa N:o 1500/2000. Taulukossa 7.2 esitetään konsolidoitu julkisen talouden bruttovelka nimellisarvoisena liiallisia alijäämiä koskevaa menettelyä käsittelevien Euroopan yhteisön perustamissopimuksen määräysten mukaisesti. Taulukoissa 7.1 ja 7.2 esitetään yhteenvedot euroalueen yksittäisten maiden tiedoista, koska ne ovat tärkeitä vakaus- ja kasvusopimuksen kannalta. Taulukossa 7.3 esitetään analyysi julkisen talouden velasta. Julkisen velan muutoksen ja julkisen talouden alijäämän erotus (eli alijäämä-/velkakoikaisu) johtuu pääasiassa julkisyhteisöjen rahoitusvarojen muutoksista ja valuutan arvostusmuutosten vaikutuksista.

Euroalueen maksutase ja ulkomainen varallisuus (ml. valuuttavaranto), ulkomaankauppa ja valuuttakurssit

Maksutasetta (taulukot 8.1–8.6) ja ulkomaista varallisuutta koskevien tilastojen käsitteet ja määritelmät vastaavat yleensä IMF:n maksutasekäsikirjan 5. laitosta (lokakuu 1993), EKP:n toukokuussa 2000 antamien Euroopan keskuspankin tilastovaatimuksia koskevia suuntaviivoja (EKP/2000/4) ja Eurostatin ohjeita.

Euroalueen maksutasetilastot on laatinut EKP. Joulukuuhun 1998 asti tiedot on ilmoitettu ecuinä. Maksutasetilaston tuoreimmat kuukausitiedot ovat ennakkotietoja, jotka tarkistetaan yksityiskohtaisten neljännesvuosittaisten maksutasetilastojen julkaisemisen yhteydessä. Aiempia tietoja tarkistetaan aika ajoin.

Tilastot, jotka perustuvat osittain arvioihin, eivät ole täysin vertailukelpoisia myöhempien havaintojen kanssa. Tällaisia tilastoja ovat maksutaseen rahoitustasetilastot vuoden 1998 loppua edeltävältä ajalta, palvelutasetilastot vuoden 1997 loppua edeltävältä ajalta, tuotannontekijäkorvausten taseen kuukausikehitystä koskevat tilastot vuosilta 1997–1999 ja ulkomaista varallisuutta koskevat tilastot vuoden 1997 loppua edeltävältä ajalta. Taulukossa 8.5.2 on jaoteltu euroalueella olevien sijoitukset euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemiin arvopapereihin sijoittajan sektorin mukaan. Sen sijaan ulkomaisten sijoittajien sijoituksia euroalueella olevien liikkeeseen laskemiin arvopapereihin ei voida esittää liikkeeseenlaskijan sektorin mukaan jaoteltuina.

Euroalueen ulkomaista varallisuutta koskevat tilastot (taulukko 8.7.1) on saatu laskemalla yhteen kansalliset nettomääräiset tiedot. Ulkomainen varallisuus on laskettu käyttäen tämänhetkisiä markkinahintoja. Laskennassa ei kuitenkaan otettu huomioon suorien sijoitusten kantatietoja, jotka laajalti perustuvat kirjanpitoarvoihin.

Eurojärjestelmän valuuttavarannon ja siihen liittyvien saamisten kannat sekä EKP:n valuuttavaranto ja siihen liittyvät saamiset esitetään taulukossa 8.7.2., jonka tiedot ovat IMF:n ja BIS:n valuuttavarannon ja valuuttamääräisen likviditeetin raportointimallin mukaisia. Aiempia tilastoja

tarkistetaan jatkuvasti, eivätkä valuuttavaranto-tilastot vuoden 1999 loppua edeltävältä ajalta ole täysin vertailukelpoisia myöhempien tilastojen kanssa. Eurojärjestelmän valuuttavarannon tilastointia käsittelevä julkaisu on saatavissa EKP:n verkkosivuilla.

Taulukossa 9 esitetään euroalueen tavaroiden ulkomaankauppa. Enin osa tiedoista on saatu Eurostatista. EKP laskee määräindeksit Eurostatin arvoja yksikköarvoindeksien perusteella. Yksikköarvoindeksit puhdistetaan kausivaihtelusta EKP:ssä ja arvoa koskevat tilastot puhdistetaan kausivaihtelusta ja korjataan työpäivien määrillä Eurostatissa.

Raaka-aineiden ja tuotantohyödykkeiden, investointitavaroiden ja kulutustavaroiden hyödykejako noudattaa SITC-luokitukseen (3. tarkistettu laitos) perustuvaa Broad Economic Categories -luokitusta. Valmistettujen tavaroiden ja öljyn hyödykejako noudattaa SITC-luokitusta (3. tarkistettu laitos). Maantieteellisessä jaottelussa euroalueen tärkeimmät kauppakumppanit esitetään joko maittain tai ryhmittäin. EU:n jäsenyyttä hakeneet 13 maata ovat Bulgaria, Kypros, Latvia, Liettua, Malta, Puola, Romania, Slovakia, Slovenia, Tšekki, Turkki, Unkari ja Viro.

Määritelmien, luokittelun, kattavuuden ja kirjausajankohdan erojen vuoksi ulkomaankaupan tilastot eivät ole täysin verrattavissa maksutasetilastojen tavarakaupan eriin (taulukot 8.1 ja 8.2). Ero johtuu osittain siitä, että vakuutus ja rahti on laskettu mukaan tavaroiden tuontitilastoissa. Vakuutuksen ja rahdin osuus tuonnin arvosta (kulut, vakuutus ja rahti hintaan luettuina) oli noin 3,8 % vuonna 1998 (EKP:n arvio).

Taulukossa 10 esitetään EKP:n laskemat euron nimellinen ja reaali-indeksi. Indeksit perustuvat euron valuuttakurssien painotettuihin keskiarvoihin. Painot perustuvat teollisuustuotteiden kaupankäyntitilastoihin vuosilta 1995–97, ja niissä on otettu huomioon kolmansien markkinoiden vaikutus. Joulukuuhun 2000 asti suppeaan maaryhmään kuuluvat ne maat, joiden valuutat on esitetty taulukossa, sekä Kreikka. Alkaen tammikuusta 2001, jolloin Kreikka otti euron käyttöön, Kreikan drakmaa ei enää ole mukana euron efektiivisessä valuuttakurssissa, mikä on otettu painoissa huomioon. Laajaan maaryhmään kuuluvat lisäksi seuraavat maat: Algeria, Argentiina, Brasilia, Etelä-Afrikka, Filippiinit, Indonesia, Intia, Israel, Kiina, Kroatia, Kypros, Malesia, Marokko, Meksiko, Puola, Romania, Slovakia, Slovenia, Taiwan, Thaimaa, Tšekki, Turkki, Unkari, Uusi-Seelanti, Venäjä ja Viro. Reaaliset valuuttakurssit lasketaan kuluttajahintaindeksin, tehdasteollisuuden tuottajahintaindeksin ja tehdasteollisuuden yksikkötyökustannusten pohjalta. Jos deflaattoreita ei ole saatavissa, käytetään arvioita. Taulukossa esitetään euron kahdenväliset kurssit suhteessa niihin 12 valuuttaan, joita EKP käyttää ”suppean” efektiivisen valuuttakurssin laskennassa. EKP:n julkaisee päivittäisiä viitekursseja näille ja joillekin muille valuutoille.

Muut tilastot

EU:n muita jäsenvaltioita koskevat tilastot (taulukko 11) noudattavat samoja periaatteita kuin euroalueen tilastot. Yhdysvaltoja ja Japania koskevat tilastot (taulukot 12.1 ja 12.2) perustuvat kansallisiin lähteisiin.

Eurojärjestelmän rahapoliittiset toimenpiteet¹

4.1.2000

EKP ilmoittaa, että eurojärjestelmä toteuttaa 5.1.2000 likviditeettiä vähentävän hienosäätöoperaation, jonka maksut suoritetaan samana päivänä. Tällä toimenpiteellä pyritään palauttamaan normaali likviditeetti markkinoille sen jälkeen, kun vuoteen 2000 siirtyminen oli sujunut ongelmitta.

5.1.2000

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaation korko on edelleen 3,0 %, maksuvalmiusluoton korko 4,0 % ja talletuskorko 2,0 %.

15.1.2000

Kreikan viranomaisten pyynnöstä euroalueeseen kuuluvien EU:n jäsenvaltioiden ministerit, EKP sekä Tanskan ja Kreikan ministerit ja keskuspankkien pääjohtajat päättävät revalvoida Kreikan drakman keskuskurssin valuuttakurssimekanismissa (ERM II) 3½ prosentilla alkaen 17.1.2000.

20.1.2000

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaation korko on edelleen 3,0 %, maksuvalmiusluoton korko 4,0 % ja talletuskorko 2,0 %.

EKP:n neuvosto päättää myös, että eurojärjestelmä aikoo jakaa vuoden 2000 alkupuoliskolla toteutettavissa pitempiäaikaisissa rahoitusoperaatioissa 20 miljardia euroa kussakin. Määrää päätettäessä otettiin huomioon euroalueen pankkijärjestelmän arvioitu likviditeetin tarve vuoden 2000 ensimmäisen vuosipuoliskon aikana sekä eurojärjestelmän pyrkimys jakaa vastaisuudessa suurin osa rahoitussektorille rahoitusoperaatioissa tarjoamastaan likviditeetistä perusrahoitusoperaatioiden kautta.

3.2.2000

EKP:n neuvosto päättää nostaa eurojärjestelmän perusrahoitusoperaation korkoa 0,25 prosenttiyksikköä 3,25 prosenttiin alkaen operaatiosta, jonka maksut suoritetaan 9.2.2000. Maksuvalmiusluoton korkoa nostetaan 0,25 prosenttiyksikköä 4,25 prosenttiin 4.2.2000 lähtien. Talletuskorkoa nostetaan 0,25 prosenttiyksikköä 2,25 prosenttiin 4.2.2000 lähtien.

17.2., 2.3.2000

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaation korko on edelleen 3,25 %, maksuvalmiusluoton korko 4,25 % ja talletuskorko 2,25 %.

16.3.2000

EKP:n neuvosto päättää nostaa eurojärjestelmän perusrahoitusoperaation korkoa 0,25 prosenttiyksikköä 3,5 prosenttiin siitä operaatiosta lähtien, jonka maksut suoritetaan 22.3.2000. Lisäksi maksuvalmiusluoton korkoa nostetaan 0,25 prosenttiyksikköä 4,5 prosenttiin ja talletuskorkoa niin ikään 0,25 prosenttiyksikköä 2,5 prosenttiin 17.3.2000 lähtien.

30.3., 13.4.2000

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaation korko on edelleen 3,5 %, maksuvalmiusluoton korko 4,5 % ja talletuskorko 2,5 %.

27.4.2000

EKP:n neuvosto päättää nostaa eurojärjestelmän perusrahoitusoperaation korkoa 0,25 prosenttiyksikköä 3,75 prosenttiin alkaen operaatiosta, jonka maksut suoritetaan 4.5.2000. Maksuvalmiusluoton korkoa nostetaan 0,25 prosenttiyksikköä 4,75 prosenttiin ja talletuskorkoa 0,25 prosenttiyksikköä 2,75 prosenttiin 28.4.2000 lähtien.

¹ Eurojärjestelmän rahapoliittiset toimenpiteet vuonna 1999 on esitetty EKP:n vuosikertomuksessa vuodelta 1999 sivuilla 172–175.

11.5.2000

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaation korko on edelleen 3,75 %, maksuvalmiusluoton korko 4,75 % ja talletuskorko 2,75 %.

25.5.2000

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaation korko on edelleen 3,75 %, maksuvalmiusluoton korko 4,75 % ja talletuskorko 2,75 %.

8.6.2000

EKP:n neuvosto päättää nostaa eurojärjestelmän perusrahoitusoperaation korkoa 0,50 prosenttiyksikköä 4,25 prosenttiin ja soveltaa sitä kahteen (kiinteäkorkoisena huutokauppana toteutettavaan) operaatioon, joiden maksut suoritetaan 15. ja 21.6.2000. Lisäksi EKP:n neuvosto päättää nostaa maksuvalmiusluoton korkoa 0,50 prosenttiyksikköä 5,25 prosenttiin ja talletuskorkoa 0,50 prosenttiyksikköä 3,25 prosenttiin 9.6.2000 lähtien.

EKP:n neuvosto ilmoittaa myös, että siitä operaatiosta alkaen, jonka maksut suoritetaan 28.6.2000, eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatiot toteutetaan vaihtuvakorkoisina huutokauppoina siten, että likviditeetin jaossa käytetään monikorkoista menettelyä. EKP:n neuvosto päättää asettaa näissä operaatioissa tehtäville korkotarjouksille alarajan, joka on 4,25 %. Siirtymisellä vaihtuvakorkoisina huutokauppoina toteutettaviin perusrahoitusoperaatioihin ei ole tarkoitus muuttaa eurojärjestelmän rahapolitiikan viritystä. Uudella huutokauppanenettelyllä pyritään vastaamaan huomattavaan ylikysyntään, johon tähänastinen kiinteäkorkoisen huutokauppanenettelyn soveltaminen on johtanut.

19.6.2000

Euroopan yhteisön perustamissopimuksen artiklan 122 kohdan 2 mukaisesti Ecofin-neuvosto päättää, että Kreikka täyttää artiklan 121 kohdassa I esitettyihin kriteereihin perustuvat vaatimukset, ja kumoaa Kreikkaa koskevan poikkeuk-

sen 1.1.2001 lukien. Ecofin-neuvosto teki päätöksensä ottaen huomioon Euroopan komission ja EKP:n kertomukset Ruotsin ja Kreikan edistymisestä talous- ja rahaliiton jäsenyyteen liittyvien velvoitteiden täyttämässä ja kuultuaan Euroopan parlamenttia ja keskusteltuaan valtion- tai hallitusten päämiesten kokoonpanossa kokoon-tuneen Eurooppa-neuvoston kanssa.

Toimien yksimielisesti niiden Euroopan yhteisön jäsenvaltioiden, joita ei koske poikkeus, ja kyseisen jäsenvaltion kanssa Ecofin-neuvosto – Euroopan komission esityksestä ja EKP:tä kuultuaan – vahvistaa myös Kreikan drakman ja euron välisen peruuttamattoman muuntokurssin, joka tulee voimaan 1.1.2001. Kreikan drakman ja euron välisen muuntokurssin (joka vastaa drakman valitsevaa keskuskurssia euroon nähden ERM II -valuuttakurssimekanismissa) määrittämisen jälkeen EKP ja Kreikan keskuspankki ilmoittavat, että ne tulevat seuraamaan Kreikan drakman ja euron välisen markkinakurssin lähentymistä drakman euromuuntokurssiin. Lähentyminen tulisi saavuttaa viimeistään 29.12.2000 mennessä.

21.6.2000

EKP:n neuvosto päättää, että maksuvalmiusluoton korko on edelleen 5,25 % ja talletuskorko 3,25 %. Neuvosto toistaa, että – kuten 8.6.2000 ilmoitettiin – eurojärjestelmän tulevat perusrahoitusoperaatiot tullaan toteuttamaan vaihtuvakorkoisina huutokauppoina monikorkoista huutokauppanenettelyä käyttäen ja että operaatioissa tehtävien korkotarjousten alaraja on 4,25 %.

EKP:n neuvosto ilmoittaa myös, että vuoden 2000 loppupuolella toteutettavissa pitempiäaikaisissa rahoitusoperaatioissa eurojärjestelmä aikoo jakaa 15 miljardia euroa operaatiota kohden. Tässä määrässä otetaan huomioon euroalueen pankkijärjestelmän ennakoitujen likviditeettitarpeet vuoden 2000 loppupuolella ja eurojärjestelmän halukkuus myöntää edelleen suurin osan rahoitussektorin rahoituksesta perusrahoitusoperaatioiden kautta.

6.7., 20.7., 3.8.2000

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja on edelleen 4,25 %, maksuvalmiusluoton korko 5,25 % ja talletuskorko 3,25 %.

31.8.2000

EKP:n neuvosto päättää nostaa eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alarajaa 0,25 prosenttiyksikköä 4,50 prosenttiin siitä operaatiosta lähtien, jonka maksut suoritetaan 6.9.2000. Lisäksi maksuvalmiusluoton korkoa nostetaan 0,25 prosenttiyksikköä 5,50 prosenttiin ja talletuskorkoa niin ikään 0,25 prosenttiyksikköä 3,50 prosenttiin 1.9.2000 lähtien.

14.9.2000

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja on edelleen 4,50 %, maksuvalmiusluoton korko 5,50 % ja talletuskorko 3,50 %.

5.10.2000

EKP:n neuvosto päättää nostaa eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alarajaa 0,25 prosenttiyksikköä 4,75 prosenttiin alkaen operaatiosta, jonka maksut suoritetaan 11.10.2000. Lisäksi maksuvalmiusluoton korkoa nostetaan 0,25 prosenttiyksikköä 5,75 prosenttiin ja talletuskorkoa niin ikään 0,25 prosenttiyksikköä 3,75 prosenttiin 6.10.2000 alkaen.

19.10., 2.11., 16.11., 30.11.2000

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja on edelleen 4,75 %, maksuvalmiusluoton korko 5,75 % ja talletuskorko 3,75 %.

14.12.2000

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja on edelleen 4,75 %, maksuvalmiusluoton korko 5,75 % ja talletuskorko 3,75 %.

EKP:n neuvosto päättää myös pitää rahan määrän kasvun eli lavean raha-aggregaatin M3:n vuotuisen kasvuvauhdin viitearvon 4½ prosentissa. Päätös perustuu siihen, että käytettävissä olevat tiedot tukevat edelleen niitä taustaoletuksia, joiden perusteella viitearvo alun perin määritettiin joulukuussa 1998 ja vahvistettiin uudelleen joulukuussa 1999. Oletukset ovat, että M3:n kiertonopeuden hidastumistrendi on keskipitkällä aikavälillä ½–1 % vuodessa ja potentiaalisen tuotannon trendikasvuvauhti 2–2½ % vuodessa. EKP:n neuvosto tarkistaa viitearvon seuraavan kerran joulukuussa 2001.

2.1.2001

Kreikka otti euron käyttöön 1.1.2001, ja siitä tuli näin ollen kahdestoista yhteisen rahan käyttöönsä ottava EU:n jäsenvaltio. Se on myös ensimmäinen EU:n jäsenvaltio, joka siirtyy yhteisen rahan käyttöön sen jälkeen, kun talous- ja rahaliiton (EMU) kolmas vaihe 1.1.1999 alkoi. Kreikan keskuspankki on nyt siten eurojärjestelmän täysivaltainen jäsen, jolla on samat oikeudet ja velvoitteet kuin euron aiemmin käyttöön otaneiden 11 EU-jäsenvaltion kansallisilla keskuspankeilla. Euroopan keskuspankkijärjestelmän ja Euroopan keskuspankin perussäännön artiklan 49 mukaisesti Kreikan keskuspankki maksaa EKP:n pääomasta merkitsemänsä osuuden loppuosan ja osuutensa EKP:n rahastoista sekä siirtää EKP:lle osan omista varannoistaan.

Vuoden 2001 ensimmäinen perusrahoitusoperaatio, josta ilmoitettiin 29.12.2000, on eurojärjestelmän kreikkalaisille vastapuolille ensimmäinen. Operaation toteutus onnistuu hyvin. Likviditeettiä jaetaan 101 miljardia euroa. Jaossa otetaan huomioon euroalueen pankkijärjestelmän likviditeettitarpeiden lisääntyminen, joka johtuu Kreikan rahalaitosten liittymisestä järjestelmään.

4.1.2001

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja on edelleen 4,75 %, maksuvalmiusluoton korko 5,75 % ja talletuskorko 3,75 %.

Lisäksi EKP:n neuvosto päättää, että vuoden 2001 pitempiäaikaisissa rahoitusoperaatioissa jaetaan likviditeettiä 20 miljardia euroa kussakin. Tällöin otetaan huomioon euroalueen pankkijärjestelmän odotetut likviditeettitarpeet vuonna 2001 ja eurojärjestelmän halukkuus kattaa edelleen suurin osa rahoitussektorin likviditeettitarpeista perusrahoitusoperaatioillaan. EKP:n neuvosto voi muuttaa jaettavan likviditeetin määrää, jos vuoden aikana ilmenee odottamattomia likviditeettitarpeita.

18.1., 1.2., 15.2., 1.3., 15.3., 29.3., 11.4., 26.4.2001

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja on edelleen 4,75 %, maksuvalmiusluoton korko 5,75 % ja talletuskorko 3,75 %.

10.5.2001

EKP:n neuvosto päättää laskea perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alarajaa eli minimitarjouskorkoa 0,25 prosenttiyksikköä 4,50 prosenttiin alkaen operaatiosta, jonka maksut suoritetaan 15.5.2001. Lisäksi EKP:n neuvosto päättää laskea maksuvalmiusluoton korkoa 0,25 prosenttiyksikköä 5,50 prosenttiin ja talletuskorkoa 0,25 prosenttiyksikköä 3,50 prosenttiin 11.5.2001 lähtien.

23.5., 7.6., 21.6., 5.7., 19.7., 2.8.2001

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja eli minimitarjouskorko on edelleen 4,50 %, maksuvalmiusluoton korko 5,50 % ja talletuskorko 3,50 %.

30.8.2001

EKP:n neuvosto päättää laskea perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alarajaa eli minimitarjouskorkoa 0,25 prosenttiyksikköä 4,25 prosenttiin alkaen operaatiosta, jonka maksut suoritetaan 5.9.2001. Lisäksi EKP:n neuvosto päättää laskea maksuvalmiusluoton korkoa 0,25 prosenttiyksikköä 5,25 prosenttiin ja talletuskorkoa 0,25 prosenttiyksikköä 3,25 prosenttiin 31.8.2001 lähtien.

13.9.2001

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja eli minimitarjouskorko on edelleen 4,25 %, maksuvalmiusluoton korko 5,25 % ja talletuskorko 3,25 %.

17.9.2001

EKP:n neuvosto päättää laskea perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alarajaa eli minimitarjouskorkoa 0,50 prosenttiyksikköä 3,75 prosenttiin alkaen operaatiosta, jonka maksut suoritetaan 19.9.2001. Lisäksi EKP:n neuvosto päättää laskea maksuvalmiusluoton korkoa 0,50 prosenttiyksikköä 4,75 prosenttiin ja talletuskorkoa 0,50 prosenttiyksikköä 2,75 prosenttiin 18.9.2001 lähtien.

27.9., 11.10., 25.10.2001

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja eli minimitarjouskorko on edelleen 3,75 %, maksuvalmiusluoton korko 4,75 % ja talletuskorko 2,75 %.

8.11.2001

EKP:n neuvosto päättää laskea perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alarajaa eli minimitarjouskorkoa 0,50 prosenttiyksikköä 3,25 prosenttiin alkaen operaatiosta, jonka maksut suoritetaan 14.11.2001. Lisäksi EKP:n neuvosto päättää laskea maksuvalmiusluoton korkoa 0,50 prosenttiyksikköä 4,25 prosenttiin ja talletuskorkoa 0,50 prosenttiyksikköä 2,25 prosenttiin 9.11.2001 lähtien.

6.12.2001

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja eli minimitarjouskorko on edelleen 3,25 %, maksuvalmiusluoton korko 4,25 % ja talletuskorko 2,25 %. EKP:n neuvosto päättää myös pitää lavean raha-aggregaatin M3:n vuotuisen kasvuvauhdin viitearvon 4½ prosenttina.

3.1.2002

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja eli minimitarjouskorko on edelleen 3,25 %, maksuvalmiusluoton korko 4,25 % ja talletuskorko 2,25 %.

Lisäksi EKP:n neuvosto päättää, että vuonna 2002 toteutettavissa pitempiaikaisissa rahoitusoperaa-

tioissa jaetaan 20 miljardia euroa kussakin. Määrää päätettäessä otetaan huomioon euroalueen pankkijärjestelmän odotettu likviditeetin tarve vuonna 2002 sekä eurojärjestelmän pyrkimys tarjota vastaisuudessaakin suurin osa rahoitussektorille jakamastaan likviditeetistä perusrahoitusoperaatioiden kautta. EKP:n neuvosto voi vuoden aikana muuttaa jaettavan likviditeetin määrää, jos likviditeetin tarpeessa ilmenee odottamattomia muutoksia.

7.2., 7.3., 4.4., 2.5., 6.6., 4.7., 1.8., 12.9., 10.10.2002

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja eli minimitarjouskorko on edelleen 3,25 %, maksuvalmiusluoton korko 4,25 % ja talletuskorko 2,25 %.

Euroopan keskuspankin julkaisuja

Tässä luettelossa on tietoja joistakin Euroopan keskuspankin julkaisemista asiakirjoista. Julkaisut ovat saatavissa maksutta EKP:n tiedotuksesta (Press and Information Division). Tilaukset voi lähettää nimiösivun kääntöpuolella olevaan postiosoitteeseen.

Täydellinen luettelo Euroopan rahapoliittisen instituutin julkaisemista asiakirjoista löytyy Internet-kotisivultamme (<http://www.ecb.int>).

Vuosikertomus

Vuosikertomus 1998. Huhtikuu 1999.

Vuosikertomus 1999. Huhtikuu 2000.

Vuosikertomus 2000. Toukokuu 2001.

Vuosikertomus 2001. Huhtikuu 2002.

Lähentymisraportti

Lähentymisraportti 2000. Toukokuu 2000.

Lähentymisraportti 2002. Toukokuu 2002.

Kuukausikatsaus

Tammikuusta 1999 lähtien julkaistut artikkelit:

Euroalue kolmannen vaiheen alussa. Tammikuu 1999.

Vakauteen tähtäävä eurojärjestelmän rahapolitiikan strategia. Tammikuu 1999.

Euroalueen raha-aggregaatit ja niiden merkitys eurojärjestelmän rahapolitiikan strategiassa. Helmikuu 1999.

Lyhyen aikavälin talousindikaattorien merkitys euroalueen hintakehityksen arvioinnissa. Huhtikuu 1999.

Euroalueen pankkitoiminta: rakenteellisia piirteitä ja kehitysnäkymiä. Huhtikuu 1999.

Eurojärjestelmän toimintakehikko: kuvaus ja ensimmäinen arviointi. Toukokuu 1999.

Vakaus- ja kasvusopimuksen täytäntöönpano. Toukokuu 1999.

Keskeisten talousindikaattorien pitkän aikavälin kehitys ja suhdannevaihtelut euroalueen maissa. Heinäkuu 1999.

Euroopan keskuspankkijärjestelmän institutionaalinen rakenne. Heinäkuu 1999.

Euron kansainvälinen asema. Elokuu 1999.

Euroalueen rahalaitosten taseet vuoden 1999 alkupuolella. Elokuu 1999.

Inflaatioerot rahaliitossa. Lokakuu 1999.

EKPJ:n valmistautuminen vuoteen 2000. Lokakuu 1999.

Vakauteen tähtäävä politiikka ja pitkien reaalikorkojen kehitys 1990-luvulla. Marraskuu 1999.

TARGET ja euromääräiset maksut. Marraskuu 1999.

Euroopan keskuspankin säädökset. Marraskuu 1999.

Euroalue vuosi euron käyttöönoton jälkeen: rahoitusrakenteen tärkeimmät piirteet ja muutokset. Tammikuu 2000.

Eurojärjestelmän valuuttavaranto ja -operaatiot. Tammikuu 2000.

Eurojärjestelmä ja EU:n laajentuminen. Helmikuu 2000.

Arvopaperiselvityksen yhdyntyminen. Helmikuu 2000.

Euron nimelliset ja reaaliset efektiiviset valuuttakurssit. Huhtikuu 2000.

EMU ja pankkivalvonta. Huhtikuu 2000.

Korkojen ja korkojohdannaisten informaationsältö rahapolitiikan kannalta. Toukokuu 2000.

Euroalueen työmarkkinoiden kehitys ja rakenteelliset piirteet. Toukokuu 2000.

Siirtyminen vaihtuvakorkoisina huutokauppoina toteutettaviin perusrahoitusoperaatioihin. Heinäkuu 2000.

Rahapolitiikan välittymismekanismi euroalueella. Heinäkuu 2000.

Väestön ikääntyminen ja finanssipolitiikka euroalueella. Heinäkuu 2000.

Katsaus euroalueen hinta- ja kustannusindikaattoreihin. Elokuu 2000.

Euroalueen ulkomaankauppa: tyypilliset piirteet ja viimeaikainen kehitys. Elokuu 2000.

Potentiaalisen tuotannon kasvun ja tuotantokuilun käsitteet, hyödyntäminen ja estimaatit. Lokakuu 2000.

EKP:n suhteet Euroopan yhteisön toimielimiin ja laitoksiin. Lokakuu 2000.

EKP:n rahapolitiikan strategian kaksi pilaria. Marraskuu 2000.

Elektronisen rahan käyttöönoton vaikutuksia. Marraskuu 2000.

Euroalue Kreikan liittymisen jälkeen. Tammikuu 2001.

Epävarmuuden vaikutus rahapoliittiseen päätöksentekoon. Tammikuu 2001.

EKP:n suhteet kansainvälisiin järjestöihin ja foorumeihin. Tammikuu 2001.

Yritysrahoitus euroalueella. Helmikuu 2001.

Palvelutason yhdenmukaistaminen euroalueella maasta toiseen suoritettavien pienten maksujen välityksessä. Helmikuu 2001.

Euroopan keskuspankin ulkoinen viestintä. Helmikuu 2001.

Euroalueen yleiset taloustilastot. Huhtikuu 2001.

Eurojärjestelmän vakuuskäytäntö. Huhtikuu 2001.

Eurosetelien ja -kolikoiden käyttöönotto. Huhtikuu 2001.

Rahatalouden analyysin välineet ja menetelmät. Toukokuu 2001.

Uudet vakavaraisuussäännöt – EKP:n näkökulma. Toukokuu 2001.

Ei-rahoitussektorin rahoituksen hankinta ja käyttö euroalueella. Toukokuu 2001.

Uusi tieto- ja viestintäteknikka ja tuottavuus euroalueella. Heinäkuu 2001.

Euroalueen pohjainflaation mittarit. Heinäkuu 2001.

Finanssipolitiikka ja talouskasvu. Elokuu 2001.

Euroalueen hyödykemarkkinauudistukset. Elokuu 2001.

Keskusvastapuoliclearingin keskittyminen euroalueella. Elokuu 2001.

Rahapolitiikan säännöt. Lokakuu 2001.

Vastapuolten tarjoukset eurojärjestelmän säännöllisissä avomarkkinaoperaatioissa. Lokakuu 2001.

Eurokäteisen käyttöönotto euroalueen ulkopuolella. Lokakuu 2001.

Euroalueen suhdannekehitystä kuvaavien yhdistelmäindikaattorien informatiivisuus. Marraskuu 2001.

Talouspolitiikan päätöksenteko EMUssa. Marraskuu 2001.

Talouden perustekijät ja euron kurssi. Tammikuu 2002.

Eurosetelien käyttöönotto: Mitä käteisrahan vaihdon jälkeen? Tammikuu 2002.

Osakemarkkinat ja rahapolitiikka. Helmikuu 2002.

Kansainvälisen yhteistyön kehitys viime aikoina. Helmikuu 2002.

Julkisen talouden automaattisten vakauttajien toiminta euroalueella. Huhtikuu 2002.

Eurojärjestelmä ja maksu- ja selvitysjärjestelmät. Huhtikuu 2002.

Rahalaitosten tase- ja korkotilastoihin tehtävät muutokset. Huhtikuu 2002.

EKP:n likviditeetinhallinta. Toukokuu 2002.

Kansainvälinen valvontayhteistyö. Toukokuu 2002.

Käteisen euron käyttöönoton vaikutus liikkeessä olevien setelien ja kolikkojen määrään. Toukokuu 2002.

Euroalueen suhdannekierron piirteitä 1990-luvulla. Heinäkuu 2002.

Eurojärjestelmän vuoropuhelu hakijamaiden kanssa. Heinäkuu 2002.

Euroalueen ulkomaisiin suoriin sijoituksiin ja arvopaperisijoituksiin liittyvien pääomavirtojen kehitys. Heinäkuu 2002.

Hintojen lähentyminen ja kilpailu euroalueella. Elokuu 2002.

Euroalueen pankkisektorin viimeaikainen kehitys ja riskit. Elokuu 2002.

Euroalueen säästäminen, rahoitus ja investoinnit. Elokuu 2002.

Rahapolitiikan välittyminen euroalueella. Lokakuu 2002.

Euroalueen repomarkkinoiden pääpiirteitä. Lokakuu 2002.

Occasional Paper Series

- I Santillán J., Bayle M. ja Thygesen C., The impact of the euro on money and bond markets. Heinäkuu 2000.

- 2 Buldorini L., Makrydakakis S. ja Thimann C., The effective exchange rates of the euro. Helmikuu 2002.
- 3 Brand C., Gerdesmeier D. ja Roffia B., Estimating the trend of M3 income velocity underlying the reference value for monetary growth. Toukokuu 2002.
- 4 Genre V. ja Gómez-Salvador R., Labour force developments in the euro area since the 1980s. Heinäkuu 2002.
- 5 Russo D., Hart T. L. ja Schönberger A., The evolution of clearing and central counterparty services for exchange-traded derivatives in the United States and Europe: a comparison. Syyskuu 2002.

Working Paper Series

- 1 Brousseau V. ja Scacciavillani F., A global hazard index for the world foreign exchange markets. Toukokuu 1999.
- 2 Monticelli C. ja Tristani O., What does the single monetary policy do? A SVAR benchmark for the European Central Bank. Toukokuu 1999.
- 3 Detken C., Fiscal policy effectiveness and neutrality results in a non-Ricardian world. Toukokuu 1999.
- 4 Angeloni I. ja Dedola L., From the ERM to the euro: new evidence on economic and policy convergence among EU countries. Toukokuu 1999.
- 5 Wynne M., Core inflation: a review of some conceptual issues. Toukokuu 1999.
- 6 Coenen G. ja Vega J.-L., The demand for M3 in the euro area. Syyskuu 1999.
- 7 De Bandt, O. ja Davis E. P., A cross-country comparison of market structures in European banking. Syyskuu 1999.
- 8 Orphanides A. ja Wieland V., Inflation zone targeting. Lokakuu 1999.
- 9 Coenen G., Asymptotic confidence bands for the estimated autocovariance and autocorrelation functions of vector autoregressive models. Tammikuu 2000.
- 10 Fatum R., On the effectiveness of sterilized foreign exchange intervention. Helmikuu 2000.
- 11 Berk J. M. ja van Bergeijk P., Is the yield curve a useful information variable for the Euro-system? Helmikuu 2000.
- 12 Svensson L. E. O. ja Woodford M., Indicator variables for optimal policy. Helmikuu 2000.
- 13 Söderström U., Monetary policy with uncertain parameters. Helmikuu 2000.
- 14 Rudebusch G. D., Assessing nominal income rules for monetary policy with model and data uncertainty. Helmikuu 2000.
- 15 Orphanides A., The quest for prosperity without inflation. Maaliskuu 2000.
- 16 Hördahl P., Estimating the implied distribution of the future short-term interest rate using the Longstaff-Schwartz model. Maaliskuu 2000.
- 17 Fabiani S. ja Mestre R., Alternative measures of the NAIRU in the euro area: estimates and assessment. Maaliskuu 2000.
- 18 Iacoviello M., House prices and the macroeconomy in Europe: results from a structural VAR analysis. Huhtikuu 2000.

- 19 Detken C. ja Hartmann P., The euro and international capital markets. Huhtikuu 2000.
- 20 De Bandt O. ja Mongelli F. P., Convergence of fiscal policies in the euro area. Toukokuu 2000.
- 21 Ehrmann M., Firm size and monetary policy transmission: evidence from German business survey data. Toukokuu 2000.
- 22 Holthausen C. ja Rønde T., Regulating access to international large-value payment systems. Kesäkuu 2000.
- 23 Cho I-K. ja Sargent T. J., Escaping Nash inflation. Kesäkuu 2000.
- 24 Smets F., What horizon for price stability. Heinäkuu 2000.
- 25 Schellekens P., Caution and conservatism in the making of monetary policy. Heinäkuu 2000.
- 26 Winkler B., Which kind of transparency? On the need for clarity in monetary policy-making. Elokuu 2000.
- 27 Camacho M. ja Perez-Quiros G., This is what the US leading indicators lead. Elokuu 2000.
- 28 Ellison M. ja Valla N., Learning, uncertainty and central bank activism in an economy with strategic interactions. Elokuu 2000.
- 29 Fabiani S., Locarno A., Oneto G. ja Sestito P., The sources of unemployment fluctuations: an empirical application to the Italian case. Syyskuu 2000.
- 30 Coenen G. ja Wieland V., A small estimated euro area model with rational expectations and nominal rigidities. Syyskuu 2000.
- 31 Gropp R. ja Kostial K., The disappearing tax base: Is foreign direct investment eroding corporate income taxes? Syyskuu 2000.
- 32 De Fiore F., Can indeterminacy explain the short-run non-neutrality of money? Syyskuu 2000.
- 33 Trecroci C. ja Vega J. L., The information content of M3 for future inflation in the euro area. Lokakuu 2000.
- 34 Castrén O. ja Takalo T., Capital market development, corporate governance and the credibility of exchange rate pegs. Lokakuu 2000.
- 35 De Bandt O. ja Hartman P., Systemic Risk: A survey. Marraskuu 2000.
- 36 Morana C., Measuring core inflation in the euro area. Marraskuu 2000.
- 37 Vermeulen P., Business fixed investment: evidence of a financial accelerator in Europe. Marraskuu 2000.
- 38 De Fiore F., The optimal inflation tax when taxes are costly to collect. Marraskuu 2000.
- 39 Brand C. ja Cassola N., A money demand system for euro area M3. Marraskuu 2000.
- 40 Mojon B., Financial structure and the interest rate channel of ECB monetary policy. Marraskuu 2000.
- 41 Geraats P. M., Why adopt transparency? The publication of central bank forecasts. Tammikuu 2001.
- 42 Fagan G., Henry J. ja Mestre R., An area-wide model (AWM) for the euro area. Tammikuu 2001.
- 43 Rodriguez Palenzuela D., Sources of economic renewal: from the traditional firm to the knowledge firm. Helmikuu 2001.

- 44 Bindseil U. ja Seitz F., The supply and demand for Eurosystem deposits – The first 18 months. Helmikuu 2001.
- 45 Camba-Méndez G. ja Kapetanios G., Testing the rank of the Hankel Matrix: A statistical approach. Maaliskuu 2001.
- 46 Cassola N. ja Luís J. B., A two-factor model of the German term structure of interest rates. Maaliskuu 2001.
- 47 Gropp R. ja Vesala J., Deposit insurance and moral hazard: does the counterfactual matter? Maaliskuu 2001.
- 48 Fratzscher M., Financial market integration in Europe: on the effects of EMU on stock markets. Maaliskuu 2001.
- 49 Casares M., Business cycle and monetary policy analysis in a structural sticky-price model of the euro area. Maaliskuu 2001.
- 50 Von Wachter T., Employment and productivity growth in service and manufacturing sectors in France, Germany and the US. Maaliskuu 2001.
- 51 Stracca L., The functional form of the demand for euro area M1. Maaliskuu 2001.
- 52 Peersman G. ja Smets F., Are the effects of monetary policy in the euro area greater in recessions than in booms? Maaliskuu 2001.
- 53 Vega J.-L. ja Wynne M. A., An evaluation of some measures of core inflation for the euro area. Huhtikuu 2001.
- 54 Camba-Méndez G. ja Rodríguez Palenzuela D., Assessment criteria for output gap estimates. Huhtikuu 2001.
- 55 Calza A., Gartner G. ja Sousa J., Modelling the demand for loans to the private sector in the euro area. Huhtikuu 2001.
- 56 Faia E., Stabilization policy in a two country model and the role of financial frictions. Huhtikuu 2001.
- 57 Fabiani S. ja Rodríguez Palenzuela D., Model-based indicators of labour market rigidity. Huhtikuu 2001.
- 58 Pérez-Quirós G. ja Timmermann A., Business cycle asymmetries in stock returns: evidence from higher order moments and conditional densities. Huhtikuu 2001.
- 59 Ehrmann M. ja Smets F., Uncertain potential output: implications for monetary policy. Huhtikuu 2001.
- 60 Angelini E., Henry J. ja Mestre R., A multi-country trend indicator for euro area inflation: computation and properties. Huhtikuu 2001.
- 61 Angelini E., Henry J. ja Mestre R., Diffusion index-based inflation forecasts for the euro area. Huhtikuu 2001.
- 62 Camba-Méndez G. ja Kapetanios G., Spectral based methods to identify common trends and common cycles. Huhtikuu 2001.
- 63 Nicoletti Altimari S., Does money lead inflation in the euro area? Toukokuu 2001.
- 64 Anderton R. ja Skudelny F., Exchange rate volatility and euro area imports. Toukokuu 2001.
- 65 Fabiani S. ja Mestre R., A system approach for measuring the euro area NAIRU. Toukokuu 2001.

- 66 Brousseau V. ja Scacciavillani F., Can short-term foreign exchange volatility be predicted by the Global Hazard Index? Kesäkuu 2001.
- 67 Pérez-Quirós G. ja Rodríguez Mendizábal H. R., The daily market for funds in Europe: Has something changed with the EMU? Kesäkuu 2001.
- 68 Levin A., Wieland V. ja Williams J. C., The performance of forecast-based monetary policy rules under model uncertainty. Heinäkuu 2001.
- 69 Gaspar V., Pérez-Quirós G. ja Sicilia J., The ECB monetary policy strategy and the money market. Heinäkuu 2001.
- 70 Bindseil U., Central bank forecasts of liquidity factors: Quality, publication and the control of the overnight rate. Heinäkuu 2001.
- 71 Hartmann P., Straetmans S. ja de Vries C. G., Asset market linkages in crisis periods. Heinäkuu 2001.
- 72 Corvoisier S. ja Gropp R., Bank concentration and retail interest rates. Heinäkuu 2001.
- 73 Ehrmann M. ja Worms A., Interbank lending and monetary policy transmission – evidence for Germany. Heinäkuu 2001.
- 74 Freixas X. ja Holthausen C., Interbank market integration under asymmetric information. Elokuu 2001.
- 75 Manganelli S. ja Engle R. F., Value at risk models in finance. Elokuu 2001.
- 76 Gropp R. ja Richards A. J., Rating agency actions and the pricing of debt and equity of European banks: What can we infer about private sector monitoring of bank soundness? Elokuu 2001.
- 77 Bouthevillain C., Cour-Thimann P., van den Dool G., Hernández de Cos P., Langenus G., Mohr M., Momigliano S. ja Tujula M., Cyclically adjusted budget balances: An alternative approach. Syyskuu 2001.
- 78 Mojon B., Smets F. ja Vermeulen P., Investment and monetary policy in the euro area. Syyskuu 2001.
- 79 Stracca L., Does liquidity matter? Properties of a synthetic divisia monetary aggregate in the euro area. Lokakuu 2001.
- 80 Hartmann P., Manna M. ja Manzanares A., The microstructure of the euro money market. Lokakuu 2001.
- 81 Morgan J. ja Mourougane A., What can changes in structural factors tell us about unemployment in Europe? Lokakuu 2001.
- 82 Hendry D. ja Clements M. P., Economic forecasting: some lessons from recent research. Lokakuu 2001.
- 83 Wallis K. F., Chi-squared tests of interval and density forecasts, and the Bank of England's fan charts. Marraskuu 2001.
- 84 Coenen G., Levin A. ja Wieland V., Data uncertainty and the role of money as an information variable for monetary policy. Marraskuu 2001.
- 85 Maeso-Fernandez F., Osbat C. ja Schnatz B., Determinants of the euro real effective exchange rate: a BEER/PEER approach. Marraskuu 2001.
- 86 Beeby M., Hall S. G. ja Henry S. B., Rational expectations and near rational alternatives: How best to form expectations. Marraskuu 2001.

- 87 Boissay F, Credit rationing, output gap, and business cycles. Marraskuu 2001.
- 88 Kilian L. ja Taylor M. P., Why is it so difficult to beat the random walk forecast of exchange rates? Marraskuu 2001.
- 89 Brousseau V. ja Detken C., Monetary policy and fears of financial instability. Marraskuu 2001.
- 90 Lambrecht S., Michel P. ja Vidal J.-P., Public pensions and growth. Marraskuu 2001.
- 91 Peersman G. ja Smets F., The monetary transmission mechanism in the euro area: more evidence from VAR analysis. Joulukuu 2001.
- 92 Majon B. ja Peersman G., A VAR description of the effects of the monetary policy in the individual countries of the euro area. Joulukuu 2001.
- 93 McAdam P. ja Morgan J., The monetary transmission mechanism at the euro-area level: issues and results using structural macroeconomic models. Joulukuu 2001.
- 94 Van Els P., Locarno A., Morgan J. ja Villetelle J.-P., Monetary policy transmission in the euro area: what do aggregate and national structural models tell us? Joulukuu 2001.
- 95 Agresti A.-M. ja Mojon B., Some stylised facts on the euro area business cycle. Joulukuu 2001.
- 96 Worms A., The reaction of bank lending to monetary policy measures in Germany. Joulukuu 2001.
- 97 Kaufmann S., Asymmetries in bank lending behaviour. Austria during the 1990s. Joulukuu 2001.
- 98 De Haan L., The credit channel in the Netherlands: evidence from bank balance sheets. Joulukuu 2001.
- 99 Hernando I. ja Martínez-Pagés J., Is there a bank lending channel of monetary policy in Spain? Joulukuu 2001.
- 100 Topi J. ja Vilmunen J., Transmission of monetary policy shocks in Finland: evidence from bank level data on loans. Joulukuu 2001.
- 101 Loupias C., Savignac F. ja Sevestre P., Monetary policy and bank lending in France: are there asymmetries? Joulukuu 2001.
- 102 Farinha L. ja Robalo Marques C., The bank lending channel of monetary policy: identification and estimation using Portuguese micro bank data. Joulukuu 2001.
- 103 Gambacorta L., Bank-specific characteristics and monetary policy transmission: the case of Italy. Joulukuu 2001.
- 104 Brissimis S. N., Kamberoglou N. C. ja Simigiannis G. T., Is there a bank lending channel of monetary policy in Greece? Evidence from bank level data. Joulukuu 2001.
- 105 Ehrmann M., Gambacorta L., Martínez-Pagés J., Sevestre P. ja Worms A., Financial systems and the role of banks in monetary policy transmission in the euro area. Joulukuu 2001.
- 106 Chatelain J.-B. ja Tiomo A., Investment, the cost of capital, and monetary policy in the nineties in France: a panel data investigation. Joulukuu 2001.
- 107 Butzen P., Fuss C. ja Vermeulen P., The interest rate and credit channel in Belgium: an investigation with micro-level firm data. Joulukuu 2001.
- 108 Valderrama M., Credit channel and investment behaviour in Austria: a micro-econometric approach. Joulukuu 2001.

- 109 Von Kalckreuth U., Monetary transmission in Germany: new perspectives on financial constraints and investment spending. Joulukuu 2001.
- 110 Gaiotti E. ja Generale A., Does monetary policy have asymmetric effects? A look at the investment decisions of Italian firms. Joulukuu 2001.
- 111 Lünnemann P. ja Mathä T., Monetary transmission: empirical evidence from Luxembourg firm level data. Joulukuu 2001.
- 112 Chatelain J.-B., Generale A., Hernando I., von Kalckreuth U. ja Vermeulen P., Firm investment and monetary transmission in the euro area. Joulukuu 2001.
- 113 Bean C., Larsen J. ja Nikolov K., Financial frictions and the monetary transmission mechanism: theory, evidence and policy implications. Tammikuu 2002.
- 114 Angeloni I., Kashyap A., Mojon B. ja Terlizzese D., Monetary transmission in the euro area: where do we stand? Tammikuu 2002.
- 115 Orphanides A., Monetary policy rules, macroeconomic stability and inflation: a view from the trenches. Joulukuu 2001.
- 116 Hoffmann J. ja Kurz C., Rent indices for housing in West Germany 1985 to 1998. Tammikuu 2002.
- 117 Bover O. ja Velilla P., Hedonic house prices without characteristics: the case of new multiunit housing. Tammikuu 2002.
- 118 Tomat G. M., Durable goods, price indexes and quality change: an application to automobile prices in Italy, 1988–1998. Tammikuu 2002.
- 119 Cassola N. ja Morana C., Monetary policy and the stock market in the euro area. Tammikuu 2002.
- 120 Honkapohja S. ja Mitra K., Learning stability in economics with heterogenous agents. Tammikuu 2002.
- 121 Beyer A. ja Farmer R. E. A., Natural rate doubts. Helmikuu 2002.
- 122 Vijselaar F. ja Albers R., New technologies and productivity growth in the euro area. Helmikuu 2002.
- 123 Tabakis E. ja Vinci A., Analysing and combining multiple credit assessments of financial institutions. Helmikuu 2002.
- 124 Evans G. W. ja Honkapohja S., Monetary policy, expectations and commitment. Helmikuu 2002.
- 125 Manganelli S., Duration, volume and volatility impact of trades. Helmikuu 2002.
- 126 Monnet C. ja Quintin E., Optimal contracts in a dynamic costly state verification model. Helmikuu 2002.
- 127 Honkapohja S. ja Mitra K., Performance of monetary policy with internal central bank forecasting. Helmikuu 2002.
- 128 Smets F. ja Wouters R., Openness, imperfect exchange rate pass-through and monetary policy. Maaliskuu 2002.
- 129 Al-Nowaihi A. ja Stracca L., Non-standard central bank loss functions, skewed risks and certainty equivalence. Maaliskuu 2002.

- 130 Diewert E., Harmonized indexes of consumer prices: their conceptual foundations. Maaliskuu 2002.
- 131 Wynne M.A. ja Rodríguez-Palenzuela D., Measurement bias in the HICP: what do we know, and what do we need to know? Maaliskuu 2002.
- 132 Arratibel O., Rodríguez-Palenzuela D. ja Thimann C., Inflation dynamics and dual inflation in accession countries: a "new Keynesian" perspective. Maaliskuu 2002.
- 133 Mourougane A. ja Roma M., Can confidence indicators be useful to predict short term real GDP growth? Maaliskuu 2002.
- 134 Bode B. ja Van Dalen J., The cost of private transportation in the Netherlands, 1992–1999. Maaliskuu 2002.
- 135 De Fiore F. ja Teles P., The optimal mix of taxes on money, consumption and income. Huhtikuu 2002.
- 136 De Bondt G., Retail bank interest rate pass-through: new evidence at the euro area level. Huhtikuu 2002.
- 137 Bindseil U., Equilibrium bidding in the Eurosystem's open market operations. Huhtikuu 2002.
- 138 Mongelli F. P., "New" views on the optimum currency area theory: what is EMU telling us? Huhtikuu 2002.
- 139 Fratzscher M., On currency crises and contagion. Huhtikuu 2002.
- 140 Casares M., Price setting and the steady-state effects of inflation. Toukokuu 2002.
- 141 Eschenbach F. ja Schuknecht L., Asset prices and fiscal balances. Toukokuu 2002.
- 142 Cabrero A., Camba-Mendez G., Hirsch A. ja Nieto F., Modelling the daily banknotes in circulation in the context of the liquidity management of the European Central Bank. Toukokuu 2002.
- 143 Blow L. ja Crawford I., A non-parametric method for valuing new goods. Toukokuu 2002.
- 144 Silver M. ja Heravi S., A failure in the measurement of inflation: results from a hedonic and matched experiment using scanner data. Toukokuu 2002.
- 145 Bussiere M. ja Fratzscher M., Towards a new early warning system of financial crises. Toukokuu 2002.
- 146 Carletti E. ja Hartmann P., Competition and stability: what's special about banking? Toukokuu 2002.
- 147 Casares M., Time-to-build approach in a sticky price, sticky wage optimizing monetary model. Toukokuu 2002.
- 148 Brousseau V., The functional form of yield curves. Toukokuu 2002.
- 149 Willman A. ja Estrada A., The Spanish block of the ESCB-multi-country model. Toukokuu 2002.
- 150 Gropp R., Vesala J. ja Vulpes G., Equity and bond market signals as leading indicators of bank fragility. Kesäkuu 2002.
- 151 Canova F., G-7 inflation forecasts. Kesäkuu 2002.
- 152 Camba-Mendez G. ja Lamo A., Short-term monitoring of fiscal policy discipline. Kesäkuu 2002.

- 153 Willman A., Euro area production function and potential output: a supply side system approach. Kesäkuu 2002.
- 154 Fratzscher M., The euro bloc, the dollar bloc and the yen bloc: how much monetary policy independence can exchange rate flexibility buy in an interdependent world? Kesäkuu 2002.
- 155 Jimeno J. F. ja Rodriguez-Palenzuela D., Youth unemployment in the OECD: demographic shifts, labour market institutions, and macroeconomic shocks. Kesäkuu 2002.
- 156 Pérez J. J. ja Hiebert P., Identifying endogenous fiscal policy rules for macroeconomic models. Heinäkuu 2002.
- 157 Nyborg K. G., Bindseil U. ja Strebulaev I. A., Bidding and performance in repo auctions: evidence from ECB open market operations. Heinäkuu 2002.
- 158 Sakellaris P. ja Wilson D. J., Quantifying embodied technological change. Heinäkuu 2002.
- 159 Monnet C., Optimal public money. Heinäkuu 2002.
- 160 Detken C., Dieppe A., Henry J., Marin C. ja Smets F., Model uncertainty and the equilibrium value of the real effective euro exchange rate. Heinäkuu 2002.
- 161 Stracca L., The optimal allocation of risks under prospect theory. Heinäkuu 2002.
- 162 Krogstrup S., Public debt asymmetries: the effect on taxes and spending in the European Union. Elokuu 2002.
- 163 Forsells M. ja Kenny G., The rationality of consumers' inflation expectations: survey-based evidence for the euro area. Elokuu 2002.
- 164 De Bondt G., Euro area corporate debt securities market: first empirical evidence. Elokuu 2002.
- 165 Peersman G. ja Smets F., The industry effects of monetary policy in the euro area. Elokuu 2002.
- 166 Beetsma R. M. W. J. ja Jensen H., Monetary and fiscal policy interactions in a micro-founded model of a monetary union. Elokuu 2002.
- 167 Faust J., Rogers J. H., Swanson E. ja Wright J. H., Identifying the effects of monetary policy shocks on exchange rates using high frequency data. Elokuu 2002.
- 168 Perotti R., Estimating the effects of fiscal policy in OECD countries. Elokuu 2002.
- 169 Onatski A. ja Williams N., Modeling model uncertainty. Elokuu 2002.
- 170 Mankiw G. ja Reis R., What measure of inflation should a central bank target? Elokuu 2002.
- 171 Smets F. ja Wouters R., An estimated stochastic dynamic general equilibrium model of the euro area. Elokuu 2002.
- 172 Jonker N., Constructing quality-adjusted price indices: a comparison of hedonic and discrete choice models. Syyskuu 2002.
- 173 De Fiore F. ja Liu Z., Openness and equilibrium determinacy under interest rate rules. Syyskuu 2002.
- 174 Sutherland A., International monetary policy coordination and financial market integration. Syyskuu 2002.
- 175 Gilchrist S., Hairault J. O. ja Kempf H., Monetary policy and the financial accelerator in a monetary union. Syyskuu 2002.

- 176 Corsetti G. ja Dedola L., Macroeconomics of international price discrimination. Syyskuu 2002.
- 177 Bacchetta P. ja van Wincoop E., A theory of the currency denomination of international trade. Syyskuu 2002.
- 178 Benigno P. ja López-Salido J. D., Inflation persistence and optimal monetary policy in the euro area. Syyskuu 2002.
- 179 Erceg C. J. ja Levin A. T., Optimal monetary policy with durable and non-durable goods. Syyskuu 2002.
- 180 Duarte M. ja Wolman A. L., Regional inflation in a currency union: fiscal policy vs. fundamentals. Syyskuu 2002.
- 181 Coenen G. ja Wieland V., Inflation dynamics and international linkages: a model of the United States, the euro area and Japan. Syyskuu 2002.
- 182 Rünstler G., The information content of real-time output gap estimates, an application to the euro area. Syyskuu 2002.
- 183 Faia E., Monetary policy in a world with different financial systems. Lokakuu 2002.
- 184 Holthausen C. ja Rochet J.-C., Efficient pricing of large value interbank payment systems. Lokakuu 2002.
- 185 Dorrucci E., Firpo S., Fratzscher M. ja Mongelli F. P., European integration: what lessons for other regions? The case of Latin America. Lokakuu 2002.

Muita julkaisuja

The TARGET service level. Heinäkuu 1998.

Report on electronic money. Elokuu 1998.

Assessment of EU securities settlement systems against the standards for their use in ESCB credit operations. Syyskuu 1998.

Money and banking statistics compilation guide. Syyskuu 1998.

Yhteinen rahapolitiikka kolmannessa vaiheessa: Yleisasiakirja EKPJ:n rahapolitiikan välineistä ja menettelyistä. Syyskuu 1998.

Third progress report on the TARGET project. Marraskuu 1998.

Correspondent central banking model (CCBM). Joulukuu 1998.

Payment systems in the European Union: Addendum incorporating 1997 figures. Tammikuu 1999.

Possible effects of EMU on the EU banking systems in the medium to long term. Helmikuu 1999.

Euro area monetary aggregates: conceptual reconciliation exercise. Heinäkuu 1999.

The effects of technology on the EU banking systems. Heinäkuu 1999.

Payment systems in countries that have applied for membership of the European Union. Elokuu 1999.

Improving cross-border retail payment services: the Eurosystem's view. Syyskuu 1999.

Compendium: Säädöskokoelma. Kesäkuu 1998 – toukokuu 1999. Lokakuu 1999.

European Union balance of payments/international investment position statistical methods. Marraskuu 1999.

Money and banking statistics compilation guide, addendum I: money market paper. Marraskuu 1999.

Money and banking statistics sector manual. Toinen painos. Marraskuu 1999.

Report on the legal protection of banknotes in the European Union Member States. Marraskuu 1999.

Correspondent central banking model (CCBM). Marraskuu 1999.

Cross-border payments in TARGET: A users' survey. Marraskuu 1999.

Money and banking statistics: Series keys for the exchange of balance sheet items time series. Marraskuu 1999.

Money and banking statistics: Handbook for the compilation of flow statistics. Joulukuu 1999.

Payment systems in the European Union: Addendum incorporating 1998 figures. Helmikuu 2000.

Interlinking: Data dictionary, Version 2.02. Maaliskuu 2000.

Asset prices and banking stability. Huhtikuu 2000.

EU banks' income structure. Huhtikuu 2000.

EKPJ:n kokoamat tilastotiedot. Toukokuu 2000.

Correspondent central banking model (CCBM). Heinäkuu 2000.

Yleisiä taloustilastoja koskevat Euroopan keskuspankin tilastovaatimukset. Elokuu 2000.

Seasonal adjustment of monetary aggregates and HICP for the euro area. Elokuu 2000.

Improving cross-border retail payment services. Syyskuu 2000.

Statistical treatment of the Eurosystem's international reserves. Lokakuu 2000.

European Union balance of payments/international investment position statistical methods. Marraskuu 2000.

Information guide for credit institutions using TARGET. Marraskuu 2000.

Yhteinen rahapolitiikka kolmannessa vaiheessa: Yleisasiakirja eurojärjestelmän rahapolitiikan välineistä ja menettelyistä. Marraskuu 2000.

EU banks' margins and credit standards. Joulukuu 2000.

Mergers and acquisitions involving the EU banking industry: facts and implications. Joulukuu 2000.

Vuosikertomus Euroopan keskuspankin petostentorjuntakomitean toiminnasta. Tammikuu 2001.

Cross-border use of collateral: A user's survey. Helmikuu 2001.

Price effects of regulatory reform in selected network industries. Maaliskuu 2001.

Keskuspankkien rooli rahoitusvalvonnassa. Maaliskuu 2001.

Money and banking statistics in the accession countries: Methodological manual. Huhtikuu 2001.

TARGET: Annual Report. Toukokuu 2001.

A guide to Eurosystem staff macroeconomic projection exercises. Kesäkuu 2001.

Payment and securities settlement systems in the European Union. Kesäkuu 2001.

Why price stability? Kesäkuu 2001.

The euro bond market. Heinäkuu 2001.

The euro money market. Heinäkuu 2001.

The euro equity markets. Elokuu 2001.

EKP:n rahapolitiikka. Elokuu 2001.

Monetary analysis: tools and applications. Elokuu 2001.

Review of the international role of the euro. Syyskuu 2001.

The Eurosystem's policy line with regard to consolidation in central counterparty clearing. Syyskuu 2001.

Provisional list of MFIs of the accession countries (as at the end of December 2000). Lokakuu 2001.

TARGET: the Trans-European Automated Real-time Gross settlement Express Transfer system – update 2001. Marraskuu 2001.

European Union balance of payments/international investment position statistical methods. Marraskuu 2001.

Fair value accounting in the banking sector. Marraskuu 2001.

Towards an integrated infrastructure for credit transfers in euro. Marraskuu 2001.

Accession countries: balance of payments / international investment position statistical methods. Helmikuu 2002.

List of Monetary Financial Institutions subject to minimum reserves. Helmikuu 2002.

Labour market mismatches in euro area countries. Maaliskuu 2002.

Compendium: Säädoskokoelma. Kesäkuu 1998 – joulukuu 2001. Maaliskuu 2002.

Evaluation of the 2002 cash changeover. Huhtikuu 2002.

TARGET: Annual Report 2001. Huhtikuu 2002.

Yhteinen rahapolitiikka euroalueella: Yleisasiakirja eurojärjestelmän rahapolitiikan välineistä ja menettelyistä. Huhtikuu 2002.

Euroopan keskuspankin petostentorjuntakomitean toimintakertomus. Tammikuu 2001 – helmikuu 2002. Toukokuu 2002.

Developments in banks' liquidity profile and management. Toukokuu 2002.

Talletus- ja ottoautomaattien käyttöä koskevat eurojärjestelmän ohjeet luottolaitoksille ja muille euroalueella sijaitseville laitoksille, joiden toimintaan kuuluu seteleiden lajittelu ja jakelu suurelle yleisölle. Toukokuu 2002.

Bond markets and long-term interest rates in European Union accession countries. Kesäkuu 2002.

TARGET minimum common performance features of RTGS systems within TARGET as at November 2001. Kesäkuu 2002.

TARGET Interlinking data dictionary as at November 2001. Kesäkuu 2002.

TARGET Interlinking specification as at November 2001. Kesäkuu 2002.

TARGET Interlinking user requirement as at November 2001. Kesäkuu 2002.

Task force on portfolio investment collection systems, Final Report. Kesäkuu 2002.

Measurement issues in European consumer price indices and the conceptual framework of the HICP. Heinäkuu 2002.

Payment and securities settlement systems in the European Union: Addendum incorporating 2000 figures. Heinäkuu 2002.

Financial Sectors in EU Accession Countries. Elokuu 2002.

Payment and securities settlement systems in accession countries. Elokuu 2002.

Esitteitä

TARGET: facts, figures, future. Syyskuu 1999.

The ECB payment mechanism. Elokuu 2000.

The euro: integrating financial services. Elokuu 2000.

TARGET. Elokuu 2000.

Euroopan keskuspankki. Huhtikuu 2001.

Eurosetelit ja -metallirahat. Toukokuu 2001.

TARGET – update 2001. Heinäkuu 2001.

The euro and the integration of financial services. Syyskuu 2001.

The euro banknotes and coins. Elokuu 2002.

